Lövenskjold-trilogien 2

Charlotte Lövenskjold

Selma Lagerlöf

Selma Lagerlöf

Charlotte Lövenskjold

Lövenskjold-trilogien 2

eBibliotek 1800

2025

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Selma Lagerlöf: *Charlotte Lövenskjold* er baseret på originaler, som (på udgivelsestidspunktet) er public domain i lande hvor ophavsret er baseret på ophavsmandens død+70 år, og i USA.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Opholder du dig i et land uden for EU, bør du dog tjekke de lokale ophavsretsbestemmelser, før du videredistribuerer værket.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Selma Lagerlöf: *Charlotte Lövenskjold* is based upon sources in the public domain in countries where copyright is based upon Life+70 years, and in the USA (at the time of publishing).

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

If you are outside the EU, you are advised to check the local copyright laws before copying and/or redistributing this ebook.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

Oberstinden

I

Der boede engang i Karlstad en oberstinde, som hed Beate Ekenstedt.

Hun var en Lövenskjold fra Hedeby og altså født baronesse, og hun var så fin, og hun var så underholdende, og hun var så dannet, og hun kunne skrive vers, der var lige så morsomme som fru Lenngrens.

Hun var lille af vækst, men hun havde en god holdning som alle Lövenskjolder og et interessant ansigt. Hun havde noget fornøjeligt og elskværdigt at sige til enhver, hun kom i berøring med. Der var noget romantisk over hende, og de der en gang havde set hende, glemte hende aldrig.

Hun var udsøgt klædt og altid meget omhyggeligt friseret, og hvor hun kom, var det altid hende, der havde den kønneste brosche og det smagfuldeste armbånd og den mest funklende diamantring. Hun havde også de mindste fødder, et menneske kunne have, og enten det var moderne eller ej, gik hun altid med små højhælede sko, der var overtrukket med guldbrokade.

Hun boede i det fineste hus i Karlstad, og det lå ikke indeklemt mellem alle de andre huse i de snævre gader, men nede ved Klarelven, så oberstinden fra sit lille kabinet kunne se lige ned i elvens vand. Hun fortalte ofte, at en nat, da månen skinnede klart på elven, havde hun set nøkken sidde og spille på guldharpe lige under hendes vindue. Og der var ingen, som

tvivlede om, at hun virkelig havde set det. Hvorfor skulle nøkken ikke lige så godt som så mange andre have lyst til at give oberstinde Ekenstedt en serenade?

Alle fornemme rejsende, der kom til Karlstad, gjorde altid oberstinden deres opvartning. De blev straks uhyre indtaget i hende og fandt det hårdt, at hun skulle sidde begravet i en lille by. Man fortalte, at biskop Tegnér havde skrevet et digt til hende, og at kronprinsen havde sagt, at hun havde en charme som en fransk dame. Og selv general von Essen og andre, der havde været med i Gustav den Tredjes dage, måtte indrømme, at mage til de middage, som oberstinde Ekenstedt gav, havde de aldrig fået, hverken hvad maden angik eller serveringen eller konversationen.

Oberstinden havde to døtre, Eva og Jaquette. De var nette og elskværdige unge piger, og de ville være blevet beundrede og feterede, hvor i verden de så havde boet, men i Karlstad var der ingen, der så meget som så til dem. Der blev de ganske overstrålede af moderen. Når de kom på bal, så kappedes de unge herrer om at få en dans med oberstinden, men Eva og Jaquette fik pænt lov at sidde over. Og, som allerede nævnt, så var det ikke alene nøkken, der gav serenader uden for det Ekenstedtske hus, men aldrig var der nogen, som sang under døtrenes vindue, kun under oberstindens. Unge digtere satte sig hen og skrev vers til B. E., men der var ikke en eneste, som rimede et par linjer sammen til E. E. Eller J. E. Der var dem, som var ondskabsfulde nok til at påstå, at da det engang hændte, at en sekondløjtnant friede til lille Eva Ekenstedt, så fik han en kurv, fordi oberstinden syntes, han havde en dårlig smag.

Oberstinden havde også en oberst, en dygtig og udmærket mand, der ville have været højt anset alle vegne, kun ikke i Karlstad. I Karlstad sammenlignede man obersten med oberstinden, og når man så ham ved siden af hans hustru, der var en så strålende apparition og så ejendommelig og så rig på ideer og så sprudlende livlig, så syntes folk, han så ud som en bonde, der ville spille herremand. De der kom som gæster i hans hus, brød sig knap om at høre på, hvad han sagde; det var, som om de aldeles ikke så ham. Der var ikke tale om, at oberstinden ville have tilladt nogen af alle dem, der sværmede om hende, den mindste upassende tilnærmelse, der var ingenting at udsætte på hendes opførsel, men det faldt hende aldrig ind at drage manden frem af hans tilbagetrukkenhed. Hun syntes vel, det passede bedst for ham ikke at blive lagt for meget mærke til.

Men denne charmante oberstinde, denne feterede oberstinde, hun havde ikke alene en mand og to døtre, men hun havde også en søn. Og den søn elskede hun, ham beundrede hun, ham trak hun frem ved alle mulige lejligheder. De der var gæster hos Ekenstedts, måtte tage sig vel i agt for at glemme eller overse ham, hvis de overhovedet ønskede at blive bedt der igen. Men det kan heller ikke nægtes, at oberstinden havde grund til at være stolt af sin søn. Han var ikke alene begavet, men han havde også et elskværdigt væsen og et tiltalende ydre. Han var hverken uopdragen eller næsvis som andre forkælede børn. Han skulkede ikke fra skole, han spillede aldrig sine lærere noget puds. Han var mere romantisk anlagt end søstrene. Inden han var fyldt otte år, kunne han lave rigtig pæne vers. Han kunne komme og fortælle sin moder, at han havde

hørt nøkken spille og set elverpigerne danse på Voxnäs-engene. Han havde fine træk og store mørke øjne og slægtede sin moder på i et og alt.

Skønt han indtog al den plads der var i oberstindens hjerte, så kunne man egentlig ikke sige, at hun var en svag moder. I det mindste blev Karl-Artur Ekenstedt da opdraget til at bestille noget. Hun satte ham højere end alle andre mennesker, men netop derfor kunne det ikke gå an, at han kom hjem fra gymnasiet med ringere karakterer end de allerbedste, man kunne få. Og det var noget, alle lagde mærke til, at så længe Karl-Artur gik i en klasse, indbød oberstinden aldrig nogen af de lærere, der læste med ham. Nej, ingen skulle kunne sige, at Karl-Artur fik så gode karakterer, fordi han var søn af oberstinde Ekenstedt, der gjorde de fine middagsselskaber. For stil, det havde oberstinden.

I sit testimonium ved afgangen fra Karlstad Gymnasium havde Karl-Artur Laud, ganske som Erik Gustav Geijer i sin tid. Og at tage studentereksamen i Uppsala, det var blot en leg for ham ligesom for Geijer. Oberstinden havde jo mange gange set den lille tykke professor Geijer og også haft ham til bords, og ganske vist var han begavet og mærkelig, men hun kunne ikke gøre for det – hun syntes, Karl-Artur havde lige så godt hoved, og han kunne vel også engang blive en berømt professor og opnå, at kronprins Oskar og landshøvding Järta og oberstinde Silfverstolpe og alle de andre berømtheder i Uppsala kom og hørte hans forelæsninger.

I efteråret 1826 kom Karl-Artur til Uppsala. Og hele det semester, og fremdeles i alle de år, han lå ved universitetet, skrev han hjem engang om ugen. Men ikke et eneste af brevene

blev brændt eller kastet bort; oberstinden gemte dem. Hun læste dem selv om og om igen, og ved de sædvanlige søndagsmiddage, da familien var samlet, læste hun gerne det sidste brev højt. Det kunne hun rolig gøre. Det var breve, som hun havde grund til at være stolt af.

Oberstinden havde en svag mistanke om, at familien ventede, at Karl-Artur ville blive mindre eksemplarisk, når han kom ud på egen hånd. Det var derfor en triumf at kunne læse for dem om, at Karl-Artur lejede billige, møblerede værelser, og at han gik på torvet og købte ost og smør for at kunne holde sig selv med tør kost, og at han stod op hver morgen klokken fem og arbejdede tolv timer om dagen. Og så alle de ærbødige udtryk, han anvendte i sine breve, og alle de beundrende ord, han brugte om sin moder! Oberstinden tog ikke noget for at sidde der og læse op for domprovst Sjöborg, der var gift med en Ekenstedt, og for rådmand Ekenstedt, der var hendes mands farbroder, og for de to fætre Stake, der boede på torvet i det store hjørnested, at Karl-Artur, som nu var ude i verden, stadig var af den mening, at hans moder kunne være blevet en digterinde af rang, hvis hun ikke havde betragtet det som sin pligt kun at leve for mand og børn. Nej, det tog hun ikke noget for, det gjorde hun gerne gratis. Så vant hun end var til al slags hyldest, kunne hun ikke læse disse ord uden at få tårer i øjnene.

Men sin største triumf fejrede oberstinden hen imod jul, da Karl-Artur skrev, at han endnu ikke havde brugt de penge, som faderen havde givet ham med, da han rejste til Uppsala, men at han bragte omtrent halvdelen med hjem. Da blev både domprovsten og rådmanden meget forbavsede, og den højeste af de to fætre Stake bandede på, at sådan noget var aldrig før

sket og ville sikkert aldrig mere ske. Hele familien var enig om, Karl-Artur var et vidunder.

Det var ganske vist et savn for oberstinden, at Karl-Artur skulle ligge ved universitetet størstedelen af året, men hun havde jo så stor glæde af hans breve, at hun knap kunne ønske det anderledes. Når han havde hørt en forelæsning af den store nyromantiske digter Atterbom, kunne han udbrede sig så uhyre interessant om filosofi og poesi. Og når oberstinden havde fået et af de breve, så kunne hun sidde og drømme om al den storhed, Karl-Artur skulle nå. Hun kunne ikke tænke sig andet, end at han måtte komme til at overgå professor Geijer i berømmelse. Måske ville han blive lige så stor som Linné. Hvorfor skulle han ikke også kunne blive verdensberømt? Eller hvorfor skulle han ikke kunne blive en stor digter? Hvorfor skulle han ikke kunne blive en anden Tegnér? Ak, ak, der er ingen, der kan glæde sig ved så godt et traktement som den, der holder gilde i tankerne.

Hver jul og hver sommerferie kom Karl-Artur hjem til Karlstad, og for hver gang oberstinden så ham igen, syntes hun, at han var blevet smukkere og mandigere. Men ellers var han ikke i mindste måde forandret. Han var lige tilbedende over for hende, lige ærbødig mod faderen, lige munter og fornøjet sammen med søstrene.

Undertiden kunne oberstinden blive lidt utålmodig over, at han lå der i Uppsala og læste det ene år efter det andet, uden at der egentlig skete noget. Men alle forklarede hende, at når Karl-Artur skulle have den store kandidateksamen, så måtte det tage sin tid, inden han blev færdig. Hun måtte betænke, hvad det ville sige at tage eksamen og få karakter i alle de fag, der blev

læst ved universitetet, både astronomi og hebraisk og geometri. Det kunne ikke gøres på kortere tid. Oberstinden syntes, det var en streng eksamen, og det gav man hende ret i, men den kunne jo da ikke forandres for Karl-Arturs skyld.

Langt hen på efteråret 1829, i det syvende semester Karl-Artur var i Uppsala, skrev han til oberstindens store glæde hjem, at han havde meldt sig til prøven i latinsk stil. Det var jo ikke nogen særlig svær prøve, skrev han, men den var vigtig, for man skulle have bestået i latinsk stil, inden man kunne gå op til den rigtige eksamen.

Karl-Artur gjorde slet ikke noget væsen af den prøve. Han sagde bare, at det ville være rart at have den fra hånden. Han havde jo aldrig haft noget udestående med latinen, sådan som adskillige andre godtfolk, så han mente, han havde al mulig grund til at håbe, at det skulle gå godt.

Han sagde i samme brev, at nu var det sidste gang i dette semester, han skrev til sine dyrebare forældre. Så snart han kunne få udfaldet af prøven at vide, agtede han at rejse hjem. Og han troede bestemt, at han den sidste november igen kunne omfavne sine forældre og søstre.

Nej, Karl-Artur havde slet ikke gjort noget væsen af den latinske prøve, og det var han bagefter glad over, for det gik hverken værre eller bedre, end at han faldt igennem. Uppsalaprofessorerne tillod sig at lade ham falde igennem til trods for, at han havde haft Laud i alle fag, da han fra Karlstad Gymnasium blev sendt til universitetet.

Han blev mere forbavset og overrasket end egentlig nedslået. Han kunne ikke se andet, end at hans måde at behandle latinen på godt lod sig forsvare. Ganske vist var det ærgerligt at komme

hjem som en slagen mand, men han troede nok, at hans forældre, hans moder i det mindste, ville forstå, at det måtte bero på et eller andet krakileri. Professorerne i Uppsala ville måske vise, at de stillede større fordringer end lektorerne i Karlstad, eller også fandt de måske, at det vidnede om alt for stor selvtillid, at han ikke havde hørt nogen af de private forelæsninger.

Der var flere dages rejse fra Uppsala til Karlstad, og man kan næsten sige, at han havde glemt hele uheldet, da han den tredivte november i mørkningen kørte ind ad den østre port. Han var tilfreds med sig selv, fordi han kom præcis den dag, han havde skrevet. Han sad og tænkte på, at nu stod hans moder nok i dagligstuevinduet og kiggede efter ham, og hans søstre var i færd med at dække kaffebordet.

Han kørte hele byen igennem og var i det samme gode humør, lige til han kom ud af de snævre og krumme gader og så den vestlige arm af elven og sine forældres hus lige ved bredden. Hvad i alverden var der på færde? Hele huset var oplyst; det lå og skinnede som en kirke julemorgen. Og der kørte slæder forbi ham fulde af pelsklædte mennesker, og det så ud, som om de alle var på vej til hans hjem.

"De må have stort selskab derhjemme," tænkte han, og han syntes, det var lidt besværligt. Han var jo træt efter rejsen, og nu kunne han ikke få tid at hvile sig, men var nødt til at klæde sig om og underholde gæsterne lige til midnat.

Men pludselig blev han urolig.

"Bare moder ikke har gået hen og bedt selskab for at fejre prøven i latin!"

Han bad skydskarlen køre hen til køkkendøren og steg af der for ikke at støde på nogen af gæsterne.

Et par minutter efter blev der sendt bud efter oberstinden. Ville hun ulejlige sig ned i husholderskens værelse for at tale med Karl-Artur, der lige var kommet hjem?

Oberstinden havde været meget urolig for, at Karl-Artur ikke skulle nå hjem i rette tid til middagen. Hun blev henrykt, da hun hørte, han var kommet og skyndte sig ud til ham.

Men Karl-Artur tog imod hende med et strengt ansigt. Han så ikke, at hun bredte armene ud imod ham. Ja, han gjorde ikke engang mine til at sige goddag til hende.

"Hvad er det, moder har arrangeret?" sagde han. "Hvorfor er hele byen bedt herhen netop i dag?"

Denne gang var der ikke tale om dyrebare forældre. Han ytrede ikke den mindste glæde ved at se hende.

"Å, jeg syntes, vi skulle have en lille fest," sagde oberstinden. "Nu da du har overstået denne slemme skriftlige prøve."

"Moder regnede naturligvis ikke med, at jeg kunne falde igennem," sagde Karl-Artur. "Men sådan er det nu alligevel."

Der stod oberstinden ganske fortabt.

Den tanke var jo aldrig, aldrig opstået i hendes hjerne, at Karl-Artur kunne falde igennem.

"Ja, i og for sig har det jo ingen betydning," sagde Karl-Artur. "Men nu får hele byen det at vide. Moder har vel trommet alle disse mennesker sammen for at fejre mine triumfer."

Oberstinden stod stadig lige fortabt.

Hun vidste jo, hvordan folk i Karlstad var. De syntes nok, at flid og sparsommelighed var udmærkede egenskaber hos en student, men det var på ingen måde tilstrækkeligt for dem. De

ventede sig prisbelønninger i det Svenske Akademi og disputatser, der var så glimrende, at alle de gamle professorer blev blege om næbbet. De ventede sig geniale improviserede taler og sange ved nationsfesterne og indbydelser til de litterære kredse, til professor Geijers eller landshøvding von Kræmers eller oberstinde Silfverstolpe.

Den slags ting forstod de sig på, men der havde ikke hidtil i Karl-Arturs karriere været noget af dette glimrende og udmærkede, som kunne tyde på, at han var en fremragende begavelse. Oberstinden vidste, at folk savnede dette, og når nu Karl-Artur omsider havde aflagt en prøve, så mente hun, det kunne aldrig skade at gøre lidt væsen af den ting.

Men at Karl-Artur kunne falde igennem, det var noget, hun aldrig havde tænkt sig.

"Der er ingen, som ved noget bestemt," sagde hun tankefuld. "Ingen uden husets egne folk. De andre har ikke hørt andet, end at de kunne vente sig en lille fornøjelig overraskelse."

"Så må moder også se at finde på en fornøjelig overraskelse til dem," sagde Karl-Artur. "Nu går jeg op på mit værelse, og jeg kommer ikke ned til middag. Ikke fordi jeg tror, folk i Karlstad tager sig nær, at jeg er faldet igennem, men jeg vil ikke beklages af dem."

"Hvad i alverden skal jeg finde på?" klagede oberstinden.

"Det overlader jeg til moder at spekulere ud," sagde Karl-Artur. "Nu går jeg op til mig selv. Gæsterne behøver jo slet ikke at få at vide, at jeg er kommet hjem."

Men det var alt for bittert og umuligt. Der skulle oberstinden sidde ved bordet og være underholdende og vittig, mens hun hele tiden tænkte på, at nu gik han deroppe på sit værelse og var

vred og i dårligt humør. Hun skulle ikke have den øjenslyst at sidde og se på ham. Det var for hårdt for oberstinden.

"Du må endelig komme ned til middagsbordet, kære Karl-Artur. Jeg skal nok finde på noget."

"Hvad vil moder finde på?"

"Det ved jeg ikke. Jo, nu ved jeg det! Det er noget, du vil synes om. Det skal ikke falde nogen ind, at middagen var arrangeret for din skyld. Lov mig bare, at du vil klæde dig om og komme ned!"

Det blev en uhyre vellykket middag. Af alle de mange vellykkede og glimrende fester i det Ekenstedtske hus var dette en af dem, man huskede længst.

Ved stegen, da der blev serveret champagne, kom der virkelig en overraskelse. Da rejste obersten sig og bad de tilstedeværende forene sig med ham og drikke på løjtnant Sten Arckers og hans datter Evas velgående; han havde hermed den glæde at deklarere deres forlovelse.

Der blev stor jubel.

Løjtnant Arcker var en fattig ung mand uden synderlig gode udsigter i retning af avancement. Alle vidste jo, at han længe havde gået og sværmet for Eva Ekenstedt, og da de små frøkner Ekenstedt sjældent havde nogen beundrere, havde hele byen interesseret sig for sagen. Men man havde altid troet, at oberstinden ville give ham en kurv.

Efterhånden sivede det jo ud, hvordan det hang sammen med den deklaration. Folk i Karlstad kom under vejr med, at oberstinden havde ladet Eva og Arcker forlove sig, blot for at ingen skulle ane, at det var slået fejl med den overraskelse, hun fra først af havde villet berede sine gæster.

Men der var såmænd ingen, som af den grund beundrede oberstinden mindre end før. Tværtimod. Man sagde blot, at der var da ikke nogen, som bedre forstod at klare sig i vanskelige og overraskende situationer end oberstinde Ekenstedt.

II

Oberstinde Beate Ekenstedt havde det sådan, at når nogen havde forset sig imod hende, så ventede hun, at denne person skulle komme og bede om forladelse. Når blot den ceremoni var vel overstået, så tilgav hun det alt sammen af et godt hjerte og var lige så venlig og fortrolig som før uenigheden.

Hele julen igennem håbede hun, at Karl-Artur ville bede hende om forladelse, fordi han havde talt så hårdt til hende den aften, han kom hjem fra Uppsala og der var selskab. Hun fandt det rimeligt nok, at han i den første opbrusning havde forløbet sig, men hun kunne ikke forstå, at han nu, da han havde fået tid til at tænke sig om, gik og tav stille og lod, som om der ingenting var i vejen.

Men Karl-Artur lod hele julen gå uden at nævne et ord om, at han fortrød eller var ked af, hvad han havde gjort. Han morede sig som sædvanlig i selskaber og på slædeture og var opmærksom og elskværdig hjemme, men han sagde ikke de par ord, som oberstinden gik og ventede på. Der var måske ikke andre end hende og ham, der mærkede det, men der rejste sig en usynlig mur imellem dem, så de ikke kunne komme hinanden rigtig nær. Der var ingen mangel på kærlighed eller ømme talemåder fra nogen af siderne, men det, der skilte dem og stod dem imellem, blev ikke ryddet af vejen.

Da Karl-Artur kom tilbage til Uppsala, tænkte han ikke på andet end at oprette sit nederlag. Hvis oberstinden havde ventet, at han skulle gøre afbigt skriftligt, så blev hun skuffet. Han skrev ikke om andet end sine latinstudier. Nu gik han til private forelæsninger hos to docenter, hørte hver dag de latinske offentlige forelæsninger og var desuden blevet medlem af en klub, hvor man øvede sig i latinske disputatser og orationer. Han gjorde alt hvad der stod i hans magt, for at han denne gang skulle bestå prøven.

Han skrev de mest forhåbningsfulde breve hjem, og oberstinden svarede i samme tone. Men hun var alligevel urolig for ham. Han havde været uhøflig mod sin egen moder uden at bede om forladelse, og det var jo ikke umuligt, at han ville blive straffet.

Ikke fordi hun ønskede straf over sønnen. Hun bad til Gud, bad ham ikke ænse den lille forseelse, men lade alt være glemt. Hun søgte at forklare Vorherre, at det var hendes skyld alt sammen. "Det var bare mig, der var dum og forfængelig og ville prale med hans dygtighed," sagde hun. "Det er ikke ham, der fortjener straf, men mig."

Men i hvert eneste brev spejdede hun efter de ord, hun savnede. Og da hun ikke fandt dem, blev hun mere og mere urolig. Hun havde en bestemt følelse af, at det umuligt kunne gå Karl-Artur godt til prøven, når han ikke havde fået hendes tilgivelse.

En skøn dag, da det var hen imod slutningen af semesteret, erklærede oberstinden, at hun ville tage til Uppsala og besøge sin gode veninde Malla Silfverstolpe. De havde truffet hinanden sidste sommer på Kavlås hos Gyllenhaals og var blevet så gode

venner, at den kære Malla havde bedt hende komme til Uppsala i vinterens løb og gøre bekendtskab med hendes litterære kreds.

Hele Karlstad undrede sig over, at oberstinden ville begive sig ud på sådan en rejse midt i tøbruddet. De syntes, obersten skulle have sagt Nej, men obersten sagde som sædvanlig Ja, og oberstinden tog afsted. Hun havde det frygteligt på vejen, som folk i Karlstad havde forudsagt. Flere gange blev hendes rejsevogn siddende fast i pløret, så den måtte løftes op med stænger. En gang knækkede en af fjedrene, og en anden gang gik vognstangen midt over. Men oberstinden stred sig frem. Lille og skrøbelig var hun, men munter og ved godt mod, og gæstgivere og skydskarle, smede og bønder, som hun fik at gøre med på vejen, var rede til at gå i døden for hende. Det var, som om de vidste, hvor nødvendigt det var, at oberstinden kom vel til Uppsala.

Oberstinden havde naturligvis underrettet fru Malla Silfverstolpe om sit komme, men ikke Karl-Artur, og hun havde bedt fru Silfverstolpe ikke at sige noget om det til ham. Det ville være så morsomt at komme og overraske ham.

Da oberstinden var nået så langt som til Enköping, indtraf der igen en standsning. Nu var der kun nogle få mil til Uppsala, men en hjulring var gået løs, og før den blev gjort fast, kunne hun ikke komme af stedet. Hun var forfærdelig urolig. Hun havde været på vej meget længe, og den latinske prøve kunne finde sted når det skulle være. Men hun rejste jo til Uppsala, blot for at Karl-Artur skulle få lejlighed til at bede hende om forladelse inden prøven. Hun vidste, at skete det ikke, ville ingen private eller offentlige forelæsninger hjælpe ham. Han ville falde igennem; det var der aldeles ingen tvivl om.

Hun kunne ikke blive siddende rolig oppe på det værelse, der var overladt hende i gæstgivergården. Den ene gang efter den anden gik hun ned ad trappen ud på gårdspladsen for at se, om hjulet ikke var kommet tilbage fra smeden.

En gang hun stod derude, så hun en kærre med en student på sædet ved siden af skydskarlen svinge ind i gården, og studenten, der sprang ud af kærren, det var jo – nej, hun kunne ikke tro sine egne øjne – det var jo Karl-Artur!

Han kom hen til hende. Han tog hende ikke i sine arme, men han greb hendes hånd, trykkede den til sit bryst, og med sine skønne, drømmetunge barneøjne så han ind i hendes.

"Moder må ikke være vred på mig," sagde han, "fordi jeg bar mig så stygt ad i vinter, da moder havde bedt selskab for at gøre stads af min latinske prøve!"

Det var næsten for stor en lykke, til at det kunne være sandt.

Oberstinden trak sin hånd til sig, slog armene om Karl-Artur og kyssede ham den ene gang efter den anden. Hun begreb ikke noget af det hele, men hun vidste, at hun havde fået sin søn tilbage, og hun følte, at dette var det lykkeligste øjeblik i hendes liv.

Hun fik ham med ind i gæstgivergården, og nu kom forklaringen.

Nej, prøven var ikke overstået endnu. Den skulle være næste dag. Men alligevel var han nu på vej til Karlstad for at tale med hende.

"Du er en fusentast," sagde hun. "Havde du i sinde at rejse frem og tilbage på et døgn?"

"Nej," sagde han, "jeg opgav det hele, men jeg vidste, at dette måtte gøres. Det kunne ikke hjælpe noget, jeg gik op. Jeg kunne

ikke have held med mig, før jeg havde fået din tilgivelse."

"Men der skulle jo ikke andet til end et eneste lille ord i et brev, min dreng."

"Det har ligget så underlig uklart og tåget over mig hele semesteret," sagde han. "Jeg har følt mig urolig, jeg har ingen selvtillid haft, men vidste ikke hvorfor. Først i nat gik der et lys op for mig. Jeg havde såret det hjerte, der slår for mig med så stor kærlighed. Jeg følte, at jeg ikke kunne have held med mig i mit arbejde, før jeg havde gjort min moder afbigt."

Oberstinden sad ved bordet. Hun holdt den ene hånd for øjnene, der var fulde af tårer, og rakte sønnen den anden.

"Dette er vidunderligt, Karl-Artur," sagde hun, "fortæl mere!"

"Ja," begyndte han, "i samme indgang som jeg bor en anden värmlænding, der hedder Pontus Friman. Han er pietist, han omgås ingen andre studenter, og jeg har heller ikke haft noget med ham at gøre. Men tidligt i morges gik jeg ind til ham på hans værelse og fortalte ham, hvordan det stod til med mig. 'Jeg har den kærligste moder, et menneske kan have,' sagde jeg, 'men jeg har såret hende, og jeg har ikke bedt hende om forladelse. Hvad skal jeg gøre?'"

"Og han svarede?"

"Han svarede blot: 'Rejs straks hjem til hende!' Jeg forklarede ham, at det var mit højeste ønske, men i morgen skulle jeg skrive *pro exercitio*. Mine forældre ville sikkert finde det forkert, at jeg ikke gik op til prøven. Men Friman ville ikke høre. 'Rejs straks!' sagde han. 'Tænk ikke på andet end at forsone dig med din moder! Gud hjælper dig nok!'"

"Og så rejste du?"

"Ja, moder, jeg rejste for at kaste mig for dine fødder. Men aldrig så snart sad jeg i kærren, før jeg fandt mig selv utilgivelig dum. Jeg havde den aller største lyst til at vende om. Jeg vidste jo, at om også jeg blev endnu et par dage i Uppsala, så ville din kærlighed tilgive mig alt. Men jeg kørte alligevel videre. Og Gud hjalp mig. Jeg traf dig her. Jeg ved ikke, hvordan du er kommet her, men det må være efter hans tilskyndelse."

Tårerne strømmede både moder og søn ned ad kinderne. Var det ikke et mirakel, der var sket for deres skyld?

De følte, at et nådigt Forsyn vågede over dem. De følte også klarere end nogensinde, hvor stærk den kærlighed var, som forbandt dem.

En times tid sad de sammen på gæstgivergården. Så sendte oberstinden Karl-Artur tilbage til Uppsala og bad ham hilse den kære Malla Silfverstolpe og sige, at denne gang blev der ikke noget af hans moders besøg.

Oberstinden havde nu ikke lyst til at rejse til Uppsala. For målet med hendes rejse var allerede nået. Nu vidste hun, at Karl-Artur ville bestå til eksamen. Hun kunne roligt vende tilbage til sit hjem.

III

Hele Karlstad vidste, at oberstinden var religiøs. Man så hende i kirken hver søndag lige så sikkert som præsten, og om hverdagen holdt hun både morgen og aften en lille andagt med hele sit hus.

Hun havde sine fattige, som hun betænkte med gaver ikke alene ved juletid, men hele året rundt. Hun gav flere fattige

skoledrenge middagsmad, og hvert år på sin navnedag holdt hun et stort kaffeselskab for de gamle koner i fattighuset.

Men det faldt ikke et menneske i Karlstad ind, og oberstinden mindst af alle, at det skulle mishage Gud, at hun og domprovsten og rådmanden og den ældste af fætrene Stake fik sig et stilfærdigt parti Boston efter familiemiddagen om søndagen. Og lige så lidt var der nogen, som drømte om, at det skulle være synd, at de unge damer og herrer, der plejede at se indenfor til oberstens søndag aften, tog sig en lille svingom i den store dagligstue.

Hverken oberstinden eller nogen af de andre folk i Karlstad havde hørt tale om, at det skulle være syndigt at sætte et godt glas vin på bordet ved en festmiddag, eller, inden man tømte det, at istemme en sang, der ikke så sjældent var digtet af værtinden selv. De vidste heller ikke noget om, at Vorherre ikke kunne lide romanlæsning eller teaterbesøg. Det morede oberstinden at arrangere dilettantkomedier og selv spille med. Det ville være et stort offer for hende at nægte sig den fornøjelse. Hun var som skabt for scenen, og folk i Karlstad sagde tit, at hvis fru Torslöw spillede blot halvt så godt komedie som oberstinde Ekenstedt, så undrede det dem ikke, at stockholmerne var så begejstrede for hende.

Men Karl-Artur Ekenstedt var blevet i Uppsala en hel måned efter at han lykkelig og vel havde klaret den svære latinske prøve, og i den tid havde han været meget sammen med Pontus Friman. Og Friman var en ivrig og streng og veltalende tilhænger af den pietistiske retning, og det var ikke frit for, at Karl-Artur var blevet påvirket af ham.

Der var på ingen måde tale om nogen afgørende vækkelse eller omvendelse, men så meget var det i alt fald, at Karl-Artur følte sig ilde til mode ved de verdslige fornøjelser og adspredelser, som var almindelige i hans hjem.

Man forstår, at der netop på den tid herskede et ubeskrivelig inderligt og fortroligt forhold mellem moder og søn, og Karl-Artur talte ganske frimodigt med oberstinden om det, han fandt anstødeligt. Og moderen kom ham i møde i enhver henseende. Da han sørgede over, at hun spillede kort, så foregav hun ved næste familiemiddag, at hun havde hovedpine, og lod obersten indtage hendes plads ved Boston-bordet. For det var jo ganske utænkeligt, at domprovsten og rådmanden ikke skulle have deres spilleparti som sædvanlig.

Og siden nu Karl-Artur ikke syntes om, at hun dansede, så opgav hun også det. Når de unge mennesker som sædvanlig så indenfor søndag aften, så erklærede hun, at nu var hun halvtredsindstyve år, og hun følte sig gammel og ville ikke danse mere. Men når hun så de unges skuffede ansigter, blev hun rørt og gik hen og satte sig til flyglet og spillede dansemusik for dem lige til midnat.

Karl-Artur gav hende bøger, som han bad hende læse, og hun tog taknemmeligt imod dem og fandt dem meget pæne og opbyggelige.

Men oberstinden kunne ikke lade sig nøje med kun at læse de højtidelige, pietistiske bøger. Hun var en dannet dame og fulgte med i verdenslitteraturen, og så skete det en dag, at Karl-Artur greb hende i at have Byrons *Don Juan* liggende under den andagtsbog, hun sad og læste i. Han vendte sig bort uden at sige et ord, og netop fordi han ikke kom med bebrejdelser, blev

hun rørt. Næste dag pakkede hun alle sine bøger ned i en kasse og stillede den op på loftet.

Det kan ikke nægtes, at oberstinden søgte at være så imødekommende, som det stod i hendes magt. Hun var jo både begavet og klog, og hun vidste, at det hele, hvad Karl-Artur angik, kun var et forbigående sværmeri. Det ville gå over med tiden, og jo mindre modstand han mødte, desto før ville det være forbi. Til alt held var det jo sommer. Næsten alle de velhavende familier i Karlstad var rejst bort, så der var ingen store selskaber. Man adspredte sig med uskyldige spadsereture ude i naturen, med lange roture på den smukke Klarelv, med at plukke bær og lege friluftslege.

Hen imod slutningen af sommeren skulle imidlertid Eva Ekenstedt have bryllup med sin løjtnant, og oberstinden var jo lidt ængstelig for, hvordan det skulle løbe af. Hun syntes, hun var så godt som nødt til at gøre et stort, smukt bryllup. Hvis hun lod Eva gifte sig uden pomp og pragt, ville folk i Karlstad igen give sig til at snakke om, at hun ikke brød sig noget om sine døtre.

Men det lod heldigvis til, at hendes medgørlighed allerede havde haft en beroligende indflydelse på Karl-Artur. Han satte sig ikke imod de tolv retter mad og heller ikke imod kransekagen eller konfekten, ja, han protesterede ikke engang imod vinen og de andre drikkevarer, der blev forskrevet fra Gøteborg. Han havde ikke noget at indvende imod vielsen i domkirken eller guirlanderne i de gader, bryllupstoget skulle passere, og heller ikke imod begkranse og tjæretønder og fyrværkeri på elvebredden. Han tog tværtimod del i alle

forberedelser og arbejdede som alle de andre i sit ansigts sved med at binde kranse og hænge flag op.

Der var kun en eneste ting, han holdt på, og det var, at de ikke måtte danse ved brylluppet. Og det havde oberstinden lovet ham. Hun syntes ligefrem, det var en fornøjelse at føje ham i det, da han så tålmodigt fandt sig i alle de andre arrangementer.

Obersten og døtrene havde prøvet at komme med en lille indvending. De kunne ikke begribe, hvad man skulle stille op med alle de unge løjtnanter og alle de unge piger fra Karlstad der var indbudt, og som naturligvis troede, de skulle danse hele natten. Men oberstinden svarede, at med Guds hjælp ville det blive en smuk aften, og løjtnanterne og de unge piger kunne jo gå ude i haven og høre på regimentsmusikken og se raketterne stige op mod himlen og begkransene spejle sig i elven. Hun var sikker på, at det hele ville tage sig så smukt ud, at ingen ville trænge til anden fornøjelse. Det var jo ubetinget en værdigere og højtideligere indvielse af det nye ægteskab end at hoppe om i en dansesal.

Obersten og døtrene gav efter som sædvanlig, og harmonien i hjemmet blev ikke forstyrret.

Da bryllupsdagen oprandt, var alt parat og i orden. Der var ingenting, som slog fejl. Man havde held med vejret, og det gik godt både med vielsen i kirken og med de mange taler og skåler. Oberstinden havde skrevet en køn bryllupssang, der blev sunget ved bordet, og det värmlandske regiments musikkorps stod i anretterværelset og spillede en march for hver ny ret der blev budt om. Gæsterne fandt det hele elegant og splendidt og var i

den muntreste og festligste stemning al den tid, de sad til bords.

Men da de havde rejst sig fra bordet og kaffen var drukket, blev de alle grebet af en underlig og uimodståelig trang til at danse.

Nu må man vide, at middagen var begyndt klokken fire, og så fortrinligt som det hele var lagt til rette med tjenere og piger til at varte op, så varede den kun til syv. Det var jo mærkeligt, at de tolv retter og de mange taler og fanfarer og sange ikke tog mere end tre timer. Oberstinden havde håbet, at gæsterne skulle have siddet til bords lige til klokken otte, men det håb gik ikke i opfyldelse.

Altså, klokken var ikke mere end syv, og der kunne ikke være tale om at skilles før hen ad midnat. Gæsterne blev lidt beklemte, da de tænkte på de mange indholdsløse timer, de havde for sig.

"Når vi dog bare måtte danse!" sukkede de i deres stille sind, for oberstinden havde jo været så forsigtig, at hun i forvejen havde fortalt, at der ikke ville blive danset ved brylluppet. "Hvad skal vi dog more os med? Det bliver frygteligt at sidde og småsnakke i mange timer uden at røre sig."

De unge piger så ned ad deres lette, lyse kjoler og på deres hvide silkesko. Både det ene og det andet var beregnet på dans. Og når man var klædt sådan på, så kom danselysten ganske af sig selv. Man kunne ikke tænke på andet.

De unge løjtnanter ved det värmlandske regiment var jo meget søgte balkavalerer. Om vinteren var de bedt til så mange baller, at de var lede og kede af det og det var svært at få dem til at danse. Men nu i sommertiden havde de ikke været til noget

rigtig stort bal. De var udhvilede og rede til at danse et helt døgn, om det skulle være, og de sagde, at det var ikke tit, de havde set så mange smukke unge piger samlet. Og hvad var nu det for en maner? At bede unge løjtnanter og unge skønheder sammen og ikke lade dem danse med hinanden!

Men det var ikke nok med, at de unge længtes. De gamle damer og herrer syntes også, det var skade, at de unge ikke fik lov at røre sig, så man havde noget at se på. Her var jo den bedste musik, der var at få i hele Värmland. Her var den mest udmærkede dansesal. Hvorfor i alverden måtte de da ikke tage sig en svingom?

Trods al sin elskværdighed havde Beate Ekenstedt nu altid været lidt egenkærlig! Hun mente sagtens, at hun ikke selv kunne danse, nu da hun havde nået de halvtreds, og derfor skulle så hendes unge gæster sidde og kede sig.

Oberstinden så og hørte og mærkede og forstod, at alle hendes gæster var utilfredse, og for en værtinde som hende, der altid var vant til at have det muntert og morsomt ved sine selskaber, var dette såre ubehageligt og pinligt.

Hun vidste, at folk den næste dag og mange, mange dage efter ville tale om brylluppet hos Ekenstedts og nævne det som eksempel på det mest kedsommelige, de nogen sinde havde været med til.

Hun gik hen og talte med de gamle. Hun gjorde sig så elskværdig, hun bare kunne. Hun fortalte sine bedste historier, hun kom med sine muntreste indfald, men de gjorde ingen virkning. De gad knap høre på, hvad hun sagde. Der var ikke den gamle og kedelige dame med til brylluppet, som ikke sad og tænkte ved sig selv, at blev hun engang så lykkelig at holde sin

datters bryllup, så skulle de unge sandelig få lov til at danse og de gamle med.

Oberstinden gik hen til de unge. Hun foreslog dem at lege i haven. Men de stirrede bare på hende. Lege i haven ved et bryllup! Havde hun ikke været den, hun var, ville de have lét hende lige op i øjnene.

Da fyrværkeriet skulle brændes af, bød herrerne damerne armen, og de spadserede frem og tilbage ved elven. Men de unge par gik og slæbte benene efter sig. De gad knap se så højt i vejret, at de kunne følge raketterne. De ville ikke tage til takke med nogen som helst erstatning for den fornøjelse, de længtes efter.

Fuldmånen kom også op, som for at forhøje det strålende skue. Den aften var den ikke som en skive, men den kom rullende op på himlen rund som en bold, og et vittigt hoved mente, den var svulmet sådan op af forundring over at se så mange flotte løjtnanter og så mange smukke unge brudepiger stå og stirre ned i elven så mørke i hu, som om de gik om med selvmordstanker.

Det halve Karlstad stod ved havegærdet for at se på stadsen. De så de unge drive om derinde, sløve og ligegyldige, og de sagde, at det var da det kedeligste bryllup, de nogen sinde havde set.

Värmlandsregimentets musikkorps gjorde sit bedste. Men da oberstinden havde forbudt det at spille dansemusik, for ellers troede hun ikke, hun kunne styre de unge, så var der ikke ret mange numre på programmet, men de samme stykker blev spillet om og om igen.

Det er forkert at sige, at timerne slæbte sig afsted. Nej, tiden stod stille. Minutviseren på alle ure bevægede sig i samme langsomme takt som timeviseren.

På elven udenfor huset lå to store pramme, og på en af prammene sad en musikalsk sømand og spillede en polskdans på en skrattende, hjemmelavet violin.

Men alle de stakkels mennesker, der gik forpinte om i haven, de lyttede, for det var da i alt fald dansemusik, og hurtigt sneg de sig ud ad havelågen, og et øjeblik efter så man dem svinge sig i polskdansen på Klarelvs-prammens tjærede brædder.

Oberstinden opdagede snart både flugten og dansen, og hun indså jo, at det umuligt kunne gå an at lade de fineste unge damer i Karlstad danse på en snavset lastpram. Hun sendte øjeblikkelig bud ned til de unge, at de værsgod skulle komme ind. Men om hun så var aldrig så meget oberstinde, så gjorde ikke engang den yngste sekondløjtnant mine til at parere ordre.

Da så oberstinden, at spillet var tabt. Nu havde hun gjort alt hvad man kunne forlange for at føje Karl-Artur. Nu måtte hun redde det Ekenstedtske hus' ære. Hun beordrede regimentsmusikken op i den store sal, og hun lod den spille op til anglaise.

Straks efter hørte hun de danselystne komme stormende op ad trapperne, og nu blev der danset. Det blev et bal, som man sjældent havde set mage til. Alle de, der havde gået og ventet og længtes, gjorde nu hvad de kunne for at indhente det forsømte. De snurrede og svævede og sparkede ud og pirouetterede. Ingen var træt eller uoplagt. Der var ikke en ung pige så grim eller kedelig, at hun kom til at sidde over.

De gamle kunne heller ikke sidde stille, og det værste var, at selveste oberstinden – ja, tænk bare, oberstinden, der havde holdt op at danse og spille kort og havde bragt alle verdslige bøger op på loftet, – hun kunne heller ikke sidde stille. Hun svævede let og glad i dansen og så lige så ung, nej, yngre ud end datteren, der havde stået brud samme dag. Folk i Karlstad blev lyksalige over at have fået deres muntre, deres charmante, deres elskede oberstinde tilbage.

Og munterheden gik over alle bredder, og natten var mild og dejlig, og elven lå glitrende i måneskinnet, og alting var, som det skulle være.

Det bedste bevis på, hvor smittende glæden fo'r igennem stuerne, var vel nok, at Karl-Artur også blev revet med. Lige med et kunne han slet ikke begribe, at der var noget ondt eller syndigt i at bevæge sig i takt til musik sammen med andre unge og sorgløse mennesker. Det var så naturligt, at ungdom, sundhed og glæde gav sig det udtryk. Hvis han, som han plejede, havde følt det som en synd, ville han ikke have danset. Men i aften syntes han, det alt sammen var så barnlig fornøjeligt og uskyldigt.

Men allerbedst som Karl-Artur figurerede i anglaisen, kom han til at se hen på den åbne salsdør, og i døren så han et blegt ansigt med sort hår og skæg og med et par store, milde øjne, der stirrede på ham med smertelig forundring.

Han standsede midt i dansen. Først troede han, det var et syn, han så, men snart kendte han sin ven, Pontus Friman, der havde lovet at besøge ham, når han rejste igennem Karlstad, og som tilfældigvis var kommet til byen netop den aften.

Karl-Artur gjorde ikke et eneste dansetrin mere, men skyndte sig hen til den nyankomne, og denne trak ham uden et ord med ned ad trappen ud i det fri.

Frieriet

Schagerström havde friet! Den rige Schagerström på Store Sjötorp.

Nej, er det virkelig sandt? Har Schagerström friet?

Ja, det er min tro sikkert nok; Schagerström har friet.

Men hvordan i alverden gik det til, at Schagerström kom til at fri?

Jo, sagen var, at i Korskyrka provstegård var der en ung pige, der hed Charlotte Lövenskjold, og hun var forlovet med kapellanen.

Men hvad havde hun da at gøre med Schagerström?

Jo, Charlotte Lövenskjold var munter og rask og åbenmundet, og i samme øjeblik hun satte foden inden for døren i provstegården, gik der som et frisk vindpust gennem hele huset. Provsten og provstinden var gamle og havde længe gået om som skygger af sig selv, men hun satte liv i dem igen. Og kapellanen var tynd som en bønnestage og så from, at han hverken turde spise eller drikke. Han havde embedsforretninger fra morgen til aften, og om natten lå han på knæ ved sin seng og græd over sine synder. Han var nær ved helt og holdent at ødelægge sig selv, men det forhindrede Charlotte Lövenskjold ham i.

Men hvad har nu alt det at …

De må vide, at for fem år siden, da kapellanen første gang kom til Korskyrka provstegård, var han nylig ordineret og ukendt med alt hvad hans embede krævede, og da var det Charlotte Lövenskjold, der hjalp ham til rette. Hun havde hele

sit liv levet i præstegårde, så hun var vel bevandret i alt hvad der hørte sig til, og nu lærte hun ham både, hvordan han skulle døbe børn, og hvordan han skulle lede forhandlingerne ved menighedsmøderne. Og så forelskede de sig jo i hinanden, og nu havde de været forlovede i samfulde fem år.

Men nu kommer vi jo helt bort fra Schagerström …

Hvad der særlig udmærkede Charlotte Lövenskjold var, at hun havde en ganske sjælden evne til at ordne og indrette tingene for andre. Og aldrig så snart var hun blevet forlovet med kapellanen, før hun fik listet ud af ham, at hans forældre ikke var tilfredse med, at han var blevet præst. De havde ønsket, han skulle tage magistergraden og derefter læse til licentiat og tage doktorgraden. Han havde også ligget fem år i Uppsala og læst til eksamen, og det sjette år skulle han have været magister, men pludselig slog han om og tog teologisk eksamen i stedet for. Hans forældre var velhavende og noget ærgerrige. De syntes ikke om, at deres søn valgte en så beskeden løbebane. Lige siden han blev præst, havde de tigget og bedt ham om at tage studierne op igen i Uppsala, men til dem havde han sagt Nej. Nu kunne Charlotte Lövenskjold jo indse, at hvis han blot havde en højere universitetsgrad, så havde han bedre udsigt til befordring, og hun sendte ham tilbage til Uppsala. Og da han var den værste læsehest, man kunne tænke sig, så fik hun gjort ham færdig på fire år. Da havde han både taget licentiatgraden og var promoveret til *doktor filosofiæ*.

Men hvor i alverden er Schagerström …

Charlotte Lövenskjold havde nu regnet ud, at når hendes kæreste var blevet doktor, så kunne han søge ansættelse som lektor ved et gymnasium og få så høj gage, at de kunne gifte sig.

Og ville han endelig være præst, så kunne han om nogle år få et stort præstekald, for det var jo skik og brug. Den vej var provsten i Korskyrka gået og mange med ham. Men her gik det ikke, som hun havde beregnet, for hendes kæreste ville absolut være præst lige straks og gå den almindelige præstevej. Og deraf kom det, at han vendte tilbage til Korskyrka som kapellan. Og om han så aldrig så meget var *doktor filosofiæ*, så havde han ikke så stor løn som en staldkarl.

Ja, men Schagerström …

De kan jo nok forstå, at Charlotte Lövenskjold, der allerede havde gået og ventet i fem år, ikke kunne slå sig til ro med det. Hun var jo alligevel glad over, at hendes kæreste var kommet til Korskyrka. Han boede i provstegården, så hun var sammen med ham hver dag, og hun troede nok, hun kunne lirke med ham, til hun fik ham gjort til lektor, ligesom hun havde fået ham gjort til doktor.

Men vi får jo ikke noget at vide om Schagerström!

Ja, hverken Charlotte eller hendes kæreste havde nu det aller ringeste at gøre med Schagerström. Han var af en hel anden slags mennesker. Han var søn af en højtstående embedsmand i Stockholm, var selv rig og havde giftet sig med en värmlandsk jernværksejers datter, der var arving til så mange fabrikker og gruber, at hendes medgift vel kunne beløbe sig til et par millioner. I begyndelsen havde Schagerström boet i Stockholm og kun opholdt sig nogle sommermåneder på en af gårdene i Värmland, men da hans hustru efter et par års forløb døde i barselsseng, bosatte han sig på Store Sjötorp i Korskyrka. Han sørgede over hende og savnede hende og kunne ikke holde ud at bo nogen steder, hvor hans hustru havde levet. Schagerström

gik næsten aldrig i selskab, men for at få tiden til at gå tog han sig over at føre tilsyn med driften af de mange jernværker, og han byggede Store Sjötorp om og forskønnede det, så det blev den smukkeste gård i Korskyrka. Skønt han var alene, holdt han mange tjenestefolk og levede som en grandseigneur. Og Charlotte Lövenskjold vidste, at det var lige så meget inden for mulighedens grænser, at hun kunne tage Syvstjernen ned og sætte den i sin brudekrone, som at hun kunne blive gift med Schagerström.

Charlotte Lövenskjold var nu af den slags mennesker, som altid siger, hvad der falder dem ind. Og en gang, da der var selskab i provstegården og mange fremmede var samlet, traf det sig sådan, at Schagerström kørte forbi i sin store, åbne landauer med fire prægtige, sorte heste for og livrétjener på bukken ved siden af kusken. Og naturligvis styrtede de alle sammen til vinduerne for at få et glimt af ham at se. Men da de ikke kunne se ham mere, vendte Charlotte Lövenskjold sig om til sin kæreste, der stod lidt længere inde i stuen, og råbte så højt, at alle de tilstedeværende hørte det: "Ja, det vil jeg sige dig, Karl-Artur, at vel holder jeg meget af dig, men frier Schagerström, så tager jeg ham."

Alle gæsterne vidste jo, at Schagerström kunne hun ikke få, så de gav sig til at le. Og hendes kæreste lo med, for han forstod jo nok, at hun kun sagde det for at more gæsterne. Hun så selv ud, som om hun blev helt forskrækket over det, der var sluppet hende ud af munden, men ganske sikkert var det næppe, at hun ikke havde sin egen mening med at sige det. Hun ville måske gøre den kære Karl-Artur lidt bange og få ham til at tænke på lektoratet.

Nå, Schagerström, han levede jo endnu bestandig i sin sorg og tænkte slet ikke på giftermål. Men efterhånden som han tog mere del i forretningslivet, fik han venner og bekendte, og de begyndte snart at opmuntre ham til at gifte sig. Han undskyldte sig med, at han var så tungsindig og så kedelig, at der ikke var nogen, som ville have ham, og brød sig ikke om deres forsikringer om det modsatte. Men en gang kom sagen igen på tale ved en stor bestyrelsesmiddag, hvor Schagerström var nødt til at være til stede, og da han svarede, som han plejede, fortalte en af hans naboer fra Korskyrka om den unge pige, der havde sagt, at hun ville give sin kæreste løbepas, hvis blot Schagerström friede til hende. Det var en meget munter middag, de lo ad historien og betragtede den som en god spøg, ganske som i provstegården.

Sandt at sige, så havde Schagerström mange gange fundet, at det var svært at klare sig uden en kone, men han elskede endnu den døde, og den blotte tanke om, at nogen skulle indtage hendes plads, fyldte ham med uvilje.

Hidtil havde han altid tænkt sig et ægteskab med en af sine jævnlige, men efter at han havde hørt historien om Charlotte Lövenskjold, slog hans tanker ind på en ny vej. Hvis han nu for eksempel indgik et fornuftgiftermål, hvis han giftede sig med en tarvelig vant ung pige, der hverken ville tragte efter den første hustrus plads i hans hjerte eller den høje sociale stilling, som hun ved rigdom og familieforbindelser havde indtaget, så syntes han, det var lettere at forsone sig med tanken om et nyt ægteskab. Det ville da ikke længer være en krænkelse af den hedengangnes minde.

Næste søndag kørte Schagerström til kirke og så den unge pige an, der sad ved siden af provstinden i provstegårdsstolen. Hun var beskedent og enkelt klædt og så ikke ud af noget. Men det var ingen hindring. Tværtimod. Hvis hun havde været en strålende skønhed, ville han ikke have tænkt på at vælge hende til hustru. Den døde måtte ikke tro, at den nye i nogen måde kunne erstatte hende.

Mens Schagerström sad og så på Charlotte Lövenskjold, kunne han ikke lade være at tænke på, hvordan hun mon ville tage det, hvis han virkelig kørte til provstegården og spurgte hende, om hun ville være frue på Store Sjötorp. Hun havde jo aldrig kunnet tænke sig, at han ville fri til hende, men netop derfor ville det more ham at se, hvad for et ansigt hun ville sætte op, hvis han gjorde alvor af det.

Da han kørte hjem fra kirke, faldt det ham ind, hvordan mon Charlotte Lövenskjold ville tage sig ud, hvis hun blev smukt og kostbart klædt. Lige med et greb han sig selv i, at der havde listet sig noget tillokkende ind i tanken om det nye giftermål. Sådan lige med et at komme med lykken til en fattig pige, der ikke kunne vente sig noget af livet, havde noget romantisk ved sig, som på ingen måde mishagede ham. I samme øjeblik som Schagerström opdagede dette, holdt han imidlertid op at tænke på det. Han viste det fra sig som en fristelse. Det havde altid stået for ham, som om hans hustru kun havde forladt ham for en kort tid. Han ville være hende tro, til de blev forenet på ny.

Om natten så Schagerström sin afdøde hustru i drømme, og han vågnede, opfyldt af al sin gamle kærlighed. De bekymringer, der var opstået hos ham på hjemvejen fra kirken, var åbenbart overflødige. Hans kærlighed levede; der var ingen

fare for, at den beskedne unge pige, som han agtede at tage til hustru, skulle være i stand til at udslette den afdødes billede af hans sjæl. Han trængte til en dygtig og klog medhjælp i sit hus til selskab og hygge. Han havde ikke kunnet finde nogen lønnet husbestyrerinde, der passede til stillingen, og heller ikke nogen slægtning. Han så ingen anden udvej end at gifte sig.

Samme dag kørte han hjemmefra i fuld galla og begav sig til provstegården. Han havde i de forløbne år levet så ganske for sig selv, at han ikke engang havde gjort visit der, og der blev ikke så lidt røre, da den store landauer med de sorte heste svingede ind ad gitterporten. Han blev imidlertid vist ind i den store dagligstue ovenpå, og der sad han lidt og talte med provsten og provstinden.

Charlotte Lövenskjold havde listet sig op på sit værelse, men snart kom provstinden selv og bad hende komme ind til dem i dagligstuen. Jernværksejer Schagerström var der jo, og det var ikke morsomt for ham at sidde og snakke med de to gamle alene.

Provstinden var både lidt echaufferet og lidt højtidelig. Charlotte Lövenskjold så alvorligt på hende, men stillede ingen spørgsmål. Hun tog sit forklæde af, dyppede fingrene i vandfadet, glattede sit hår og tog en ren krave på. Så fulgte hun med provstinden, men idet hun ville gå ud af stuen, vendte hun om og bandt igen det store forklæde om sig.

Så snart hun kom ind i dagligstuen og havde hilst på Schagerström, bad de hende sidde ned, hvorpå provsten holdt en lille tale til hende. Han brugte mange ord og udbredte sig om den glæde og den hygge, hun havde bragt med til provstegården. Hun havde været som en kærlig datter både for

ham og hans kone, og de ville meget nødigt miste hende. Men når en mand som jernværksejer Gustav Schagerström kom og begærede hende til hustru, da måtte de ikke tænke på sig selv, men måtte råde hende til at sige Ja til et tilbud, der var så meget bedre end alt hvad hun havde kunnet vente.

Ikke med et ord mindede provsten hende om, at hun allerede var forlovet med kapellanen. Både han og provstinden havde længe været imod denne forbindelse og inderlig ønsket, at den skulle blive hævet. En fattig pige som Charlotte Lövenskjold kunne jo ikke blive ved at være bundet til en mand, der bestemt nægtede at skaffe sig et passende levebrød.

Charlotte Lövenskjold sad og hørte på talen uden at gøre en bevægelse, og da provsten ville give hende tid til at finde en passende form for sit svar, så tilføjede han nogle vægtige ord om Schagerström, om hans store ejendomme, om hans dygtighed, om hans alvorlige liv og om hans godhed mod alle, der stod under ham.

Provsten havde hørt så meget godt om ham, at han, skønt det var første gang de havde den ære at se jernværksejer Schagerström i provstegården, allerede betragtede ham som en ven og trygt turde lægge sin unge slægtnings skæbne i hans hænder.

Schagerström sad hele tiden og så på Charlotte Lövenskjold for at komme efter, hvad virkning hans frieri gjorde på hende. Han så, at hun rettede ryggen og knejsede med nakken. Så blev hun rød i kinderne, og hendes øjne blev dunklere og ganske mørkeblå. Så krummede hendes overlæbe sig til et lille spotsk smil.

Schagerström blev helt forskrækket. Sådan som han nu så Charlotte Lövenskjold, var hun jo en skønhed, og oven i købet en skønhed, der hverken så ud til at være beskeden eller fordringsløs.

Hans tilbud havde åbenbart gjort stærkt indtryk, men om hun var glad eller ej, det turde han ikke afgøre.

Han kom ikke længe til at svæve i uvished. Så snart provsten havde talt ud, tog Charlotte Lövenskjold ordet.

"Må jeg spørge, har jernværksejer Schagerström ikke hørt, at jeg er forlovet?" sagde hun.

"Jo, naturligvis," sagde Schagerström, og mere fik han ikke sagt, for Charlotte Lövenskjold vedblev:

"Hvor tør jernværksejeren da understå sig at komme og fri til mig?"

Det var akkurat hvad hun sagde. Hun brugte ord som "understå sig", skønt hun talte til den rigeste mand i Korskyrka. Hun havde glemt, at hun var en fattig selskabsdame og følte sig som en stolt frøken Lövenskjold med mange aner.

Provsten og provstinden var vist nær ved at falde ned af stolen af forfærdelse, og Schagerström så også meget forbavset ud, men han var verdensmand nok til at vide at klare sig i en vanskelig situation.

Han gik hen til Charlotte Lövenskjold, tog hendes ene hånd mellem begge sine og trykkede den varmt.

"Min kære frøken Lövenskjold," sagde han, "dette svar forøger den sympati, som jeg føler for frøkenens person."

Han bukkede for provsten og provstinden, afholdt dem med en håndbevægelse både fra at sige noget og fra at følge ham til vogns. Både de og Charlotte Lövenskjold var forbavsede over

den værdighed, der hvilede over den forsmåede frier, da han gik ud af stuen.

Ønsker

Det kan vel ikke have noget at sige, at et menneske sidder og ønsker.

Hvis hun ikke lægger to pinde over kors for at nærme sig den, hun længes efter, men blot sidder stille og ønsker. Det kan da aldrig gøre noget.

Når det menneske ved, at hun er ubetydelig og grim og fattig, og er klar over, at den, hun gerne ville vinde, ikke skænker hende en tanke, så kan hun vel nok have lov at more sig så meget hun har lyst med sine ønsker.

Hvis hun så oven i købet er gift og er en skikkelig kone og har noget hang til pietisme og ikke for nogen pris i verden ville lade sig friste til noget forkert, så kan det vel ikke have den ringeste betydning, at hun sidder og ønsker.

Når hun endydermere er gammel, hele to og tredive år, og han, hun tænker på, ikke er mere end ni og tyve, og når hun er kejtet og forlegen og ikke har evne til at gøre sig gældende i selskabslivet, og når hun er gift med organisten, så kan hun vel gerne sidde og ønske fra morgen til aften. Det kan da ikke være nogen synd, og det kan ikke føre til noget.

Selv om hun synes, at andres ønsker er som blide forårsvinde, mens hendes er som stærke, voldsomme orkaner, der kan flytte bjerge og slynge Jorden ud af dens bane, så ved hun jo, at det ikke er andet end indbildning. I virkeligheden mægter de ikke noget hverken nu eller i fremtiden.

Hun må slå sig til ro med, at hun bor i kirkebyen lige ved vejen, at hun ser ham gå forbi sine vinduer næsten hver dag, at

hun kan høre ham prædike hver søndag, og at hun engang imellem bliver bedt op i provstegården og er i stue med ham, skønt hun er så genert, at hun ikke kan overvinde sig til at sige et ord til ham.

Mærkeligt nok er der dog nogen forbindelse mellem hende og ham. Han ved sagtens ikke engang besked med det, og hun har ikke kunnet formå sig selv til at tale om det, men det er der nu alligevel.

Hendes moder var jo den Malvina Spaak, som i sin tid var husholderske på Hedeby hos hans bedsteforældre, baron Lövenskjolds. Da hendes moder var en fem og tredive år gammel, giftede hun sig med en fattig landmand og havde så haft fuldt op at gøre med vævning og al slags arbejde i sit eget hus ligesom tidligere i andres. Men hun var blevet ved at stå i forbindelse med Lövenskjolds; de kom og besøgte hende, og hun var lange tider ad gangen på Hedeby for at hjælpe til med efterårsbagning og forårsrengøring, og det havde kastet lidt glans over tilværelsen. Og tidlig og sent havde hun fortalt sin lille datter om den tid, hun tjente på Hedeby, om den døde general, der gik igen, og om den unge baron Adrian, der ville skaffe sin stamfader ro i graven.

Datteren forstod jo, at hendes moder havde været forelsket i den unge baron Adrian. Det kunne hun mærke bare på den måde, hun talte om ham. Han var så blid og så smuk! Og det drømmende udtryk, han havde i sine øjne, og den ubeskrivelige ynde i enhver af hans bevægelser!

Når hendes moder beskrev ham, havde datteren sagt til sig selv, at hun overdrev. I denne verden fandtes der ikke nogen ung mand som ham, hun beskrev.

Men nu havde hun dog fået ham at se. Kort efter at hun var blevet gift med organisten og kommet til Korskyrka så hun ham en søndag gå op på prædikestolen. Han var ikke baron, kun en pastor Ekenstedt, men han var søstersøn af den baron Adrian, som Malvina Spaak havde holdt af, og han var lige så smuk og drengeagtig og lige så slank og fin. Hun kunne kende de store drømmende øjne, som hendes moder havde talt om, og det milde smil.

Da hun så ham, syntes hun, det var hende, der havde ønsket ham derhen. Hun havde altid ønsket at få en mand at se, der svarede til moderens beskrivelse, og nu så hun ham. Hun vidste jo, at ønsker ikke har nogen magt, men hun fandt det alligevel mærkeligt, at han var kommet.

Han tog ingen notits af hende, og hen imod slutningen af sommeren blev han forlovet med Charlotte Lövenskjold, det storsnudede pigebarn. Ud på efteråret vendte han tilbage til Uppsala for at fortsætte sine studier. Hun kunne ikke tænke sig andet, end at han for bestandig var forsvundet af hendes liv. Om hun end ønskede det nok så meget, så ville han aldrig komme tilbage.

Men da der var gået fem år, så hun ham igen en søndag gå op på prædikestolen. Og igen syntes hun, at det måtte være hende, der havde ønsket ham tilbage. Men han gav hende ingen grund til at tro det. Han tog stadig ingen notits af hende, og han var stadig forlovet med Charlotte Lövenskjold.

Hun havde aldrig ønsket ondt over Charlotte. Nej, hun kunne lægge hånden på Bibelen og sværge på, at det havde hun aldrig gjort, men somme tider havde hun jo nok håbet, at Charlotte ville blive forelsket i en anden, eller at en rig slægtning ville tage

hende med på en lang udenlandsrejse, så hun på en blid og behagelig måde blev skilt fra den unge Ekenstedt.

Da hun var gift med organisten og engang imellem var bedt ned i provstegården, var hun til stede den gang, da Schagerström kørte forbi og Charlotte sagde, at hun ville tage ham, hvis han friede. Fra den tid af havde hun ønsket, at Schagerström ville fri til Charlotte, og det kunne der jo ikke være noget ondt i. Det havde da i alt fald ikke det ringeste at betyde.

For havde ønsker nogen magt, så måtte der jo se ganske anderledes ud her på Jorden, end der nu gør. Tænk blot, hvad mennesker har ønsket! Tænk, hvor meget godt de har ønsket sig! Tænk, hvor mange der har ønsket sig af med synd og med sygdom! Tænk alle de, der har ønsket, at de ikke skulle dø! Nej, det vidste hun da, ønske, det kunne man gøre upåtalt. Ønsker har ingen magt.

Men en smuk sommersøndag så hun dog Schagerström træde ind i kirken, og hun lagde mærke til, at han valgte sin plads sådan, at han kunne se Charlotte, der sad i provstegårdsstolen, og hun ønskede, han måtte finde hende smuk og indtagende. Hun ønskede det af sit ganske hjerte. Og det kunne da ikke gøre Charlotte nogen fortræd, at hun ønskede hende en rig mand.

Hele den dag, da hun havde set Schagerström i kirken, havde hun en fornemmelse af, at nu ville der ske noget. Om natten lå hun som i feber og ventede bare på det, der skulle ske. Og ligedan var det næste formiddag. Hun sad ved vinduet, hun kunne ikke tage sig noget for, men sad med hænderne i skødet og ventede.

Hun troede, hun skulle se Schagerström køre forbi, men der skete noget endnu mærkeligere. Midt på formiddagen, sådan mellem elleve og tolv, kom Karl-Artur på visit.

Man kan tænke sig, at hun blev både forbavset og glad og samtidig ganske overvældet af generthed.

Hun vidste ikke, hvordan hun fik hilst på ham eller bedt ham gå ind i stuen. Men i alt fald sad han snart i den bedste lænestol i hendes lille dagligstue, og hun sad over for ham og stirrede ufravendt på ham.

Det havde aldrig før været hende klart, at han så så ung ud, som han gjorde, nu da hun så ham nær ved. Hun vidste jo besked med alt hvad der angik hans familie og huskede naturligvis, at han var født 1806, så han måtte være ni og tyve år. Men det kunne man ikke se på ham.

Han forklarede på sin indtagende, ligefremme og alvorlige måde, at han først for ganske nylig i et brev fra sin moder havde fået at vide, at hun var datter af den Malvina Spaak, der havde været en god veninde og et slags forsyn for alle Lövenskjolder. Han var ked af, at han ikke havde vidst det før. Han syntes, hun skulle have fortalt ham det.

Hun blev lyksalig ved at erfare grunden til, at han hidtil ikke havde lagt mærke til hende. Men hun kunne ikke sige noget, ikke forklare noget. Hun mumlede kun nogle dumme, usammenhængende ord, som han rimeligvis ikke forstod.

Han så lidt forbavset på hende. Han kunne naturligvis ikke begribe, at et gammelt menneske var så genert, at hun tabte mælet.

Som om han ville unde hende tid til at samle sig, gav han sig til at tale om Malvina Spaak og om Hedeby. Han kom også ind

på historien om spøgeriet og den forfærdelige ring.

Han sagde, at det faldt ham lidt svært at tro alle enkeltheder, men for ham lå der en dyb betydning bag det alt sammen. Han betragtede ringen som et symbol på kærligheden til alt dette jordiske, der lægger sjælen i lænker og gør den uskikket til at indgå i Guds rige.

At tænke sig, at han sad der lige over for hende og så på hende med sit indtagende smil og talte fortroligt og ligefremt som til en gammel veninde! Det var for megen lykke, det tog næsten vejret fra hende.

Han var måske vant til ikke at få noget svar, når han kom til de fattige og bedrøvede for at trøste og opmuntre dem. Han vedblev at tale uden at blive træt.

Han fortalte hende, at han for sin part aldrig kunne lade være at tænke på Jesu ord til den rige yngling. Han var overbevist om, at den væsentligste grund til menneskenes mange ulykker var, at de elskede de skabte ting højere end den, der havde skabt dem.

Skønt hun ingenting sagde, må hun have lyttet til hans ord på en måde, der opmuntrede ham til at blive ved at udtale sig. Han betroede hende, at han hverken ville være provst eller sognepræst. Han ville ikke have et stort embede med stor præstegård, stor avling, store kirkebøger, meget at tage vare. Nej, han ønskede sig et ganske lille sogn, hvor han først og fremmest kunne være sjælesørger. Hans præstegård skulle ikke være andet end et lille gråt hus, men det skulle ligge kønt i en birkelund ved bredden af en sø. Og hans løn skulle ikke være større, end så man akkurat kunne leve af den.

Hun forstod, at han på den måde ville vise menneskene den rette vej til sand lykke. Hun hørte på ham med dyb andagt. Aldrig havde hun set noget så ungt og rent. Ak, hvor elsket han ville blive!

Men pludselig kom hun til at tænke på, at det, han nu sagde, stred imod noget, hun nylig havde hørt, og det måtte hun have klaret.

Hun spurgte ham, om hun måske havde hørt fejl, men da hun sidst var nede i provstegården, havde hans kæreste sagt, at han agtede at søge et lektorat ved et gymnasium.

Han sprang op af stolen og gav sig til at gå op og ned i den lille dagligstue.

Havde Charlotte virkelig sagt det? Var hun ganske vis på, at Charlotte havde sagt det? Han spurgte så heftigt, at hun blev helt bange, men hun svarede i al beskedenhed, at så vidt hun kunne huske, havde frøken Lövenskjold sagt netop det.

Blodet steg ham til hovedet. Han så mere og mere vred ud.

Hun blev så forskrækket, at hun var nær ved at falde på knæ for ham og bede om forladelse. Det var ikke faldet hende ind, at det, hun havde fortalt om Charlotte, kunne gøre ham så ondt. Hvad skulle hun sige for at få ham god igen? Hvad kunne hun gøre for at berolige ham?

Mens hun sad bekymret og urolig, hørte hun hestetrampen og vognrummel og så af gammel vane ud af vinduet. Det var Schagerström, der kørte forbi, men hun var så optaget af Karl-Artur, at hun ikke gav sig tid til at spekulere på, hvor han mon skulle hen. Karl-Artur lagde ikke engang mærke til, at der kørte nogen forbi. Han gik stadig op og ned ad gulvet og så vred ud.

Nu kom han hen og rakte hende hånden for at sige farvel, og det var en gruelig skuffelse for hende, at han gik så snart. Hun ville hellere have bidt sin tunge af end sagt de ord, der havde fremkaldt hans misstemning.

Men der var ikke noget at gøre. Hun var nødt til at række hånden ud og tage imod hans. Hun var nødt til at tie og lade ham gå.

Men i sin dybe sorg og fortvivlelse bøjede hun sig ned og kyssede ham på hånden.

Han trak den hurtigt til sig. Stod så lidt og så på hende.

"Jeg ville bare bede om forladelse," fremstammede hun.

Han så, hun havde tårer i øjnene, og det drev ham til at give hende en slags forklaring.

"Hvis De tænkte Dem, fru Sundler, at De havde gået med et bind for Deres øjne, så De ikke kunne se, og havde overgivet Dem i et andet menneskes hænder, for at dette andet menneske skulle føre og lede Dem – hvad ville De da sige, hvis bindet pludselig faldt af og De så, at den anden, Deres ven, Deres ledsager, som De havde stolet mere på end på Dem selv, havde ført Dem hen til randen af en afgrund, så det næste skridt ville have ført Dem ud over randen ned i dybet? Ville det ikke volde Dem Helvedes kvaler?"

Han talte heftigt og lidenskabeligt og gik hurtigt, uden at vente på svar, ud af døren og ud i forstuen.

Thea Sundler syntes, hun kunne høre, at han blev stående, da han kom ud i bislaget. Hun kunne ikke forstå hvorfor. Måske var han kommet til at tænke på, hvor fornøjet og sorgløs han havde følt sig, da han for lidt siden trådte ind i hendes hus, han,

som nu gik derfra rasende og fortvivlet. Hun gik i alt fald ud for at se, om han virkelig stod der.

Så snart han fik øje på hende, gav han sig til at tale. Sindsbevægelsen havde givet hans tanker en ny retning.

Det kom ham godt tilpas at få en tilhører.

"Jeg står her og ser på de roser, som De har plantet langs med gangen op til Deres hus, kære fru Sundler, og jeg spørger mig selv, om denne sommer ikke er den skønneste, jeg nogen sinde har oplevet. Vi har nu nået slutningen af juli, men har jeg ikke ret i, at hele den svundne del af sommeren har været fuldkommen? Har ikke alle dens dage været lange og lyse, længere og lysere end nogen sinde før? Varmen, ja, den har måske været vel stærk, men den har aldrig virket trykkende, fordi der i reglen er faret et forfriskende vindpust gennem luften. Og jorden har heller ikke måttet lide af tørke som andre smukke sommere, for næsten hver nat har vi haft et par timers regn. Alting er også trivedes forbavsende. Har De nogen sinde set træerne så tunge af løv, eller har De set bedene i haverne skinne med sådan en blomsterpragt? Ak, jeg er nær ved at mene, at jordbærrene aldrig har været så søde, fuglesangen aldrig så melodisk og menneskene aldrig så glade og oplagte til at more sig som i år."

Han tav et øjeblik for at trække vejret, men Thea Sundler vogtede sig vel for at forstyrre ham ved at sige noget. Hun tænkte på sin moder. Hun forstod, hvad hun havde følt, når den unge baron kom ud til hende i køkkenet og mælkestuen og talte fortroligt med hende.

Den unge præst vedblev:

"Om morgenen hen ad fem, når jeg trækker mit gardin op, er der knap andet at se end tåge og skyer. Det pisker på ruden, det plasker i tagrenden, blomster og græs bøjer sig under den skyllende regn. Hele himlen er dækket af skyer, så tunge og fulde af væde, at de næsten slæber henad jorden. 'I dag er det gode vejr forbi,' siger jeg så til mig selv, 'og det er måske også det bedste.'

Men skønt jeg er næsten sikker på, at det vil regne hele dagen, bliver jeg stående lidt ved vinduet for at se, hvordan det går. Og når klokken er fem minutter over fem, pisker dråberne ikke mere mod ruden. Tagrenden plasker lidt endnu, men snart tier den også. Lige på det sted af himlen, hvor solen skulle befinde sig, danner der sig en revne i skyerne, og der bliver slynget et stort strålebundt ned blandt de jordiske tågemasser. Straks efter bliver de grå vanddampe, der stiger op fra højdedragene i horisonten, forvandlet til lyseblå tåge. Dråberne på græsstråene falder sagte til jorden, og blomsterne løfter deres ængsteligt sænkede bægre. Vor lille sø, som jeg kan se et glimt af fra mit vindue, og som hidtil har set temmelig morgengnaven ud, giver sig til at glimte, som om store guldfiskestimer kom svømmende i vandspejlet. Og henrykt over al denne skønhed lukker jeg så mit vindue op, jeg indånder en luft fuld af berusende vellugt, af en aldrig før anet mildhed, og jeg udbryder: 'Å, min Gud, du har gjort din verden alt for skøn.'"

Den unge præst holdt inde, smilede og trak lidt på skuldrene. Han tænkte rimeligvis, at Thea Sundler måtte undre sig over hans sidste ytring, og han skyndte sig at forklare den.

"Ja," sagde han, "jeg mente, hvad jeg sagde. Jeg har været bange for, at denne skønne sommer skulle forlede mig til at elske det jordiske. Hvor mange gange har jeg ikke ønsket, at det gode vejr skulle holde op, at sommeren ville bringe torden og lynild, hede og tørke, dagsregn og frostnætter, sådan som vi plejer at have det."

Thea Sundler lyttede betaget. Hvor ville han hen, hvad var det, han ville sige? Hun vidste det ikke, men hun ønskede næsten krampagtigt, at han ville blive ved, så hun endnu længe kunne nyde hans stemmes velklang, de skønne ord og det udtryksfulde minespil.

"Forstår De mig?" udbrød han. "Men måske naturen ikke har nogen magt over Dem. Den taler ikke til Dem med hemmelighedsfulde og stærke ord. Den spørger Dem aldrig, hvorfor De ikke med tak nyder dens gode gaver, hvorfor De ikke griber efter lykken, når De blot behøver at strække hånden ud efter den, hvorfor De ikke skaffer Dem Deres eget hjem og gifter Dem med Deres hjertes elskede, som alle andre levende væsener gør i denne velsignede sommer."

Han tog sin hat af og strøg sig med hånden over panden.

"Den skønne sommer," vedblev han, "er kommet som en forbundsfælle for Charlotte. Ser De, denne rigdom, denne mildhed, denne almindelige livsglæde har beruset mig. Jeg har gået om som en blind. Charlotte har set min kærlighed vokse og min længsel, min higen efter at kalde hende min.

Å, De ved ikke … Hver morgen hen ad seks går jeg fra den lille sidebygning, hvor jeg har mine værelser, op til hovedbygningen for at drikke min morgenkaffe. Da kommer Charlotte mig i møde i den store lyse spisestue, hvor luften strømmer ind ad de

åbne vinduer. Hun er glad og munter som en fugl, og vi drikker kaffe, vi to alene. Hverken provsten eller provstinden er til stede.

Så tror De måske, Charlotte griber lejligheden til at tale med mig om vore fremtidsudsigter. Ingenlunde. Hun taler med mig om mine syge, mine fattige, hun taler om de tanker i mine prædikener, der især har gjort indtryk på hende. Hun er i et og alt som en præstekone bør være. Kun en enkelt gang, kun i spøg, ganske i forbigående taler hun om lektoratet. Og hun er også blevet mig kærere dag for dag. Når jeg igen kommer ned til mit arbejdsbord, har jeg vanskeligt ved at bestille noget. Jeg drømmer om Charlotte. Jeg har allerede tidligere i dag skildret Dem, hvordan jeg vil føre mit liv. Nu drømmer jeg om, at min kærlighed skal løse Charlotte af verdslighedens lænker, og at hun vil følge mig til min lille grå hytte."

Idet han aflægger denne bekendelse, kan Thea Sundler ikke lade være at komme med et lille udråb.

"Ja," sagde han, "vist har De ret. Jeg har været blind. Charlotte har ført mig til randen af en afgrund. Hun har ventet på et svagt øjeblik for at aflokke mig et løfte om at søge lektoratet. Hun kunne mærke, at sommeren bidrog til at gøre mig sorgløs. Hun troede sig så sikker på at nå sit mål, at hun ville forberede Dem og alle andre på, at jeg ville skifte levevej. Men Gud har beskyttet mig."

Lige med et gik han tæt hen til Thea Sundler. Han læste måske i hendes ansigt, at hun nød hans ord, at hun følte sig glad og begejstret. Men det lod til at irritere ham, at hun glædede sig over denne veltalenhed, som var fremkaldt af hans smerte. Der fo'r et harmfuldt udtryk over hans ansigt.

"Men tro ikke, at jeg takker Dem for det, De har fortalt mig!" brød han løs.

Thea Sundler blev forfærdet. Han havde knyttet hænderne og truede ad hende.

"Jeg takker Dem ikke, fordi De tog bindet fra mine øjne. De skal ikke glæde Dem over det, De har gjort. Jeg hader Dem, fordi De ikke lod mig styrte i afgrunden. Jeg vil aldrig se Dem mere."

Han vendte sig om og løb ad den smalle sti mellem fru Sundlers smukke roser ned til landevejen. Men Thea Sundler gik ind i dagligstuen, og der kastede hun sig i sin fortvivlelse ned på gulvet og græd, som hun aldrig i sit liv havde grædt.

I provstegårdshaven

Det korte stykke vej fra landsbyen til provstegården tog ikke mere end fem minutter for en, der gik så rask og hurtigt som Karl-Artur. Men i disse fem minutter tænkte han mange strenge og stolte tanker, som han havde i sinde at gentage for sin kæreste, så snart han så hende.

"Ja," mumlede han, "nu er øjeblikket der. Ingenting skal holde mig tilbage. I dag må vi komme til en afgørelse. Hun må bringes til at forstå, at hvor højt jeg end elsker hende, skal intet formå mig til at søge disse verdslige fordele, som hun tragter efter. Jeg må tjene Gud, jeg har ikke noget valg. Hellere river jeg hende ud af mit hjerte."

Han følte sig fuld af stolt selvtillid. Han følte, hvordan han i dag som aldrig før havde ordet i sin magt, ord, der skulle knuse og røre og overbevise. Den heftige sindsbevægelse havde gennemrystet hans indre, og der var sprunget en dør op til et rum i hans sjæl, som han aldrig før havde set. I dette rum var væggene behængt med rige klaser og skønt blomstrende ranker. Men disse klaser og ranker var ord, skønne, mægtige, formfuldendte. Han behøvede kun at gå hen og tage dem. Alt det stod til hans rådighed. En rigdom, en grænseløs rigdom.

Han lo ad sig selv. Hidtil havde han med stort besvær siddet og sat sine prædikener sammen, han havde pint tankerne frem af sin sjæl. Og det mens al denne rigdom boede i ham!

Hvad Charlotte angik, måtte alt blive anderledes. Hidtil havde det sandelig været hende, der havde prøvet at regere over ham. Nu var alt forandret. Han skulle tale, hun skulle lytte. Han

skulle være den ledende, og hun skulle følge. For fremtiden skulle hendes blik hænge ved hans læber som for lidt siden den stakkels organistkones.

Det ville koste kamp, men ingenting skulle bevæge ham til at give efter. "Hellere river jeg hende ud af mit hjerte," gentog han. "Hellere river jeg hende ud af mit hjerte."

Da han var kommet helt op til provstegården, blev gitterporten slået op, og en elegant ekvipage med fire sorte heste for kørte ud af gården.

Det var klart, at godsejer Schagerström havde været på visit i provstegården. I det samme kom han til at tænke på de ord, Charlotte havde ladet falde ved kaffeselskabet i begyndelsen af sommeren. Som et lyn slog den tanke ned i ham, at Schagerström havde været i provstegården for at fri til hans kæreste.

Det var en urimelig tanke, men hans hjerte krympede sig dog ved den.

Var det ikke et underligt blik, den rige mand sendte ham, idet han svingede op på landevejen? Lå der ikke i det blik noget hånligt nærgående og tillige noget medlidende?

Der var ingen tvivl om det. Han havde gættet rigtigt. Men det slag var alt for hårdt. Hans hjerte stod stille. Det sortnede for hans øjne. Han havde knap kræfter til at slæbe sig hen til portstolpen.

Charlotte havde sagt Ja. Han skulle miste hende. Han ville dø af fortvivlelse.

Midt i denne overvældende sorg så han Charlotte komme ud af huset og skynde sig hen til ham. Han så den stærke farve i hendes kinder, glansen i hendes øjne, det sejrsstolte smil om

munden. Hun kom for at fortælle ham, at hun agtede at gifte sig med den rigeste mand i Korskyrka.

Å, hvilken skamløshed! Han stampede i jorden og knyttede hænderne. "Kom mig ikke nær!" råbte han.

Hun blev stående. Hyklede hun, eller var hendes forbavselse ægte?

"Hvad går der af dig?" spurgte hun ganske naturlig.

Han samlede alle sine kræfter for at kunne udstøde: "Det ved du bedre end nogen. Hvad havde Schagerström her at gøre?"

Da det gik op for Charlotte, at han havde gættet sig til Schagerströms ærende, trådte hun tæt hen til ham. Hun løftede hånden. Hun var nær ved at slå ham.

"Nå, så du tror, jeg ville bryde mit ord for noget gods og guld!"

Derpå sendte hun ham et foragteligt blik, vendte ham ryggen og gik sin vej.

Hendes ord havde dog beroliget hans værste frygt. Hans hjerte begyndte igen at slå, hans kræfter vendte tilbage. Han magtede at gå efter hende.

"Men han har da i alt fald friet?" sagde han.

Hun værdigede ham ikke noget svar, knejsede kun med nakken, rettede ryggen og gik videre. Hun gik dog ikke ind i provstegården, men drejede ind på en smal vej, der bag ved et stort buskads førte ned i haven.

Karl-Artur indså, at hun havde grund til at føle sig såret. Havde hun sagt nej til Schagerström, så havde hun jo båret sig storartet ad. Han prøvede at komme med en undskyldning.

"Du skulle bare have set, hvad for et ansigt han satte op, da han kørte forbi mig. Han så ikke ud, som om han havde fået en

kurv."

Hun knejsede bare mere endnu med sin kække nakke og gik hurtigt videre. Hun behøvede ikke at sige noget. Hele hendes holdning sagde tydeligt nok: "Bliv mig fra livet! Jeg er gået herud for at være alene."

Men han, der blev mere og mere klar over det trofaste, det opofrende i hendes handling, fulgte efter hende.

"Charlotte," sagde han, "elskede Charlotte!"

Hun ænsede det ikke. Hun gik stadig lige uanfægtet hen ad havegangen.

Å, denne provstegårdshave, denne provstegårdshave! Charlotte kunne ikke have styret sin gang til noget sted, der var rigere på dyrebare fælles minder.

Haven var anlagt i gammel fransk stil med mange krydsende gange, alle med tætte mandshøje syrenhække på begge sider. Hist og her var der smalle åbninger i hækkene, og gennem dem kom man ind i ganske små lysthuse med en simpel græsbænk eller ud på græsplæner med en enkelt rosenbusk på midten. Det var ingen stor have, den var måske ikke engang smuk, men hvilket vidunderligt tilflugtssted var den ikke for hvem der ville være alene!

Som Karl-Artur nu gik her bag efter Charlotte, og hun ikke ville så meget som se til ham, vågnede på ny mindet om alle de timer, da hun havde gået her som hans søde kæreste, timer, der måske aldrig ville vende tilbage.

"Charlotte!" udbrød han endnu engang med en stemme, der bævede af lidenskab.

Der må have været noget i hans stemme, som fik hende til at lytte. Hun vendte sig ikke om, men stivheden i hendes holdning

forsvandt. Hun blev stående og bøjede sig så langt bagover, at han næsten kunne se hendes ansigt.

Straks var han henne hos hende, tog hende i sine arme og kyssede hende.

Så trak han hende med ind i et lysthus med en græsbænk. Der lagde han sig på knæ for hende og udgød sig i beundring om hendes trofasthed, hendes kærlighed, hendes heltemod.

Hun var noget forbavset over hans ildfuldhed, over hans begejstring. Det var næsten med mistro, hun hørte på ham. Han forstod grunden. Han plejede altid at indtage en afvisende holdning overfor hende. Hun repræsenterede for ham verden og dens tillokkelser, som han måtte være på sin post imod.

Men i dette lykkelige øjeblik, da han havde fået at vide, at hun for hans skyld havde modstået rigdommens fristelse, behøvede han ikke at lægge bånd på sig. Hun ville fortælle ham om frieriet, men han hørte næppe efter, han afbrød hende med sine kys.

Da hun havde fortalt det hele, måtte han igen kysse hende utallige gange, og til sidst sad de ganske stille i en lang omfavnelse.

Hvor var de stolte og strenge ord, som han havde haft i sinde at sige hende? Borte af hans bevidsthed, udslettet af hans hukommelse. De var ikke længere nødvendige. Han vidste nu, at denne elskede pige aldrig kunne blive en fare for ham. Hun var ingen mammonstræl, som han havde frygtet. Hvilken rigdom havde hun ikke i dag givet afkald på for at blive ham tro!

Mens hun lå der i hans favn, spillede et svagt smil om hendes læber. Hun så lykkelig ud, lykkeligere end nogen sinde før. Hvad tænkte hun på? Måske hun i dette øjeblik sagde til sig selv,

at det eneste, hun brød sig om, var hans kærlighed, måske hun opgav at tænke på det lektorat, der havde været nær ved at skille dem.

Hun sagde ingenting, men han lyttede til hendes tanker. "Lad os endelig snart være sammen for bestandig! Jeg stiller ingen betingelser, jeg forlanger ikke andet end din kærlighed."

Men skulle han da lade hende overgå ham helt i ædelmodighed? Nej, han ville gøre hende den største glæde. Han ville hviske til hende, at nu, da han kendte hendes sindelag, nu turde han. Nu ville han søge at skaffe dem et anstændigt levebrød.

Hvor denne tavshed var lyksalig! Mon hun hørte, hvad han sagde til sig selv? Hørte hun de løfter, han gav hende?

"Å, Charlotte," begyndte han, "hvor skal jeg nogen sinde kunne gengælde dig, hvad du i dag har givet afkald på for min skyld?"

Hun sad med hovedet på hans skulder, og han kunne i det øjeblik ikke se hendes ansigt. "Min elskede ven," hørte han hende svare. "Jeg er ikke bange. Jeg er sikker på, at du vil give mig fuld erstatning."

Erstatning – hvad mente hun? Mente hun, at hun ikke brød sig om anden erstatning end hans kærlighed? Eller mente hun noget andet? Hvorfor sad hun der med bøjet hoved? Hvorfor så hun ham ikke ind i øjnene? Fandt hun, at han var et så dårligt parti, at hun krævede erstatning, fordi hun var blevet ham tro? Han var jo præst og *doktor filosofiæ*, søn af ansete forældre, havde altid søgt at gøre sin pligt, begyndte at vinde anseelse som prædikant, havde ført et eksemplarisk liv. Var det virkelig

hendes mening, at det var så stort et offer at afslå Schagerströms tilbud?

Nej, hun mente naturligvis ikke noget af alt det. Han måtte være rolig, måtte med mildhed og sagtmodighed se at trænge til bunds i hendes tanker.

"Hvad mener du med erstatning? Jeg har jo ikke det ringeste at byde dig."

Da satte hun sig nærmere hen til ham, så hun kunne hviske ham ind i øret.

"Du har alt for ringe tanker om dig selv, min ven. Du kan jo blive både domprovst og biskop."

Han rykkede så pludselig bort fra hende, at hun var nær ved at falde.

"Nå, det er altså fordi du venter, jeg skal blive domprovst og biskop, at du har sagt Nej til Schagerström?"

Hun så op på ham, forvirret som en, der vågner af en drøm. Ja, tænkte han, sådan var det, hun havde drømt, hun havde talt i søvne, og i søvne havde hun forrådt sine hemmeligste tanker. Hun svarede ingenting. Syntes hun mon ikke, at det spørgsmål krævede svar?

"Jeg spørger, om det var fordi du tror, jeg skal blive domprovst eller biskop, at du sagde Nej til Schagerström?"

Nu blev hun rød i kinderne. Aha, det Lövenskjoldske blod kom i bevægelse. Men hun værdigede ham stadig ikke noget svar.

Men han måtte have svar. Han ville have svar.

"Hører du ikke, jeg spørger dig, om det var fordi du venter, jeg skal blive domprovst eller biskop, at du sagde Nej til Schagerström?"

Hun slog med nakken, hendes øjne skød lyn. Med en stemme fuld af den dybeste foragt udslyngede hun: "Naturligvis".

Han rejste sig. Han ville ikke længere sidde ved siden af hende. Den smerte, han følte ved hendes svar var grænseløs, men det ville han ikke lade sig mærke med over for et menneske som Charlotte. Han ville dog ikke have noget at bebrejde sig. Han gjorde endnu et forsøg på at tale mildt og venligt til dette fortabte verdensbarn.

"Kære Charlotte, jeg kan ikke være dig taknemmelig nok for din oprigtighed. Jeg indser nu, at for dig er den udvortes stilling alt. En uplettet vandel, en alvorlig stræben efter at vandre i Kristi, min herre og mesters fodspor, har ikke noget at betyde for dig."

Skønne og fredsommelige ord. Han ventede med spænding på hendes svar.

"Kære Karl-Artur, jeg tror nok, jeg ved, hvad du er værd, selv om jeg ikke logrer sådan for dig som damerne i landsbyen."

Det svar fandt han nu ligefrem groft. Den afsløredes vrede gav sig luft.

Charlotte rejste sig for at gå. Men han greb hende om armen og holdt hende fast. Denne samtale måtte føres til ende.

Charlottes ord om damerne i landsbyen bragte ham til at tænke på fru Sundler. Han huskede, hvad hun havde fortalt. Ved denne erindring steg hans vrede. Hans indre kom i kog.

I hans sindsbevægelse sprang den dør i hans sjæl op, der førte ind til rummet, hvor de veltalende og stærke ord hang i klaser og ranker. Han gav sig til at tale kraftigt og formanende til hende. Han bebrejdede hende hendes verdslighed, hendes hovmod, hendes forfængelighed.

Men Charlotte hørte ikke længe efter.

"Så ringe jeg er," sagde hun med blid stemme, "så har jeg dog i dag sagt Nej til Schagerström."

Han forfærdedes over hendes skamløshed.

"Du gode Gud, hvordan er dog denne kvinde skabt?" udbrød han. "Hun har jo nylig indrømmet, at hun kun sagde Nej til Schagerström, fordi hun syntes, det var bedre at blive gift med en biskop end med en jernværksejer."

Under det hele var der en lille beroligende stemme, som talte inden i ham. Den sagde, at han skulle tage sig i vare. Vidste han ikke nok, at Charlotte Lövenskjold var sådan beskaffen, at hun ikke nedlod sig til at forsvare sig? Hvis nogen troede ondt om hende, søgte hun aldrig at bringe dem ud af deres tro.

Men han lyttede ikke til denne lille beroligende stemme. Han troede ikke på den. Med hvert ord Charlotte udtalte, afslørede hun nye dyb af usselhed. Hør bare, hvad hun svarede!

"Kære Karl-Artur, tag dig ikke så nær, at jeg sagde, du kunne nå højt på embedsstigen! Det var kun spøg. Jeg tror såmænd ikke, du kan blive hverken domprovst eller biskop."

Han var allerede såret, ophidset. Over for dette nye angreb måtte den beroligende stemme tie. Blodet brusede for hans øren. Hans hænder rystede. Denne ulyksalige kvinde berøvede ham magten over sig selv. Hun gjorde ham vanvittig.

Han vidste, at han hoppede op og ned foran hende. Han vidste, at han hævede sin stemme til råb. Han vidste, at han strakte armene i vejret, og at hans underkæbe dirrede. Men han gjorde ikke noget forsøg på at beherske sig. Den afsky, han følte for hende, var ubeskrivelig. Den kunne ikke udsiges i ord. Den måtte give sig udtryk i bevægelser.

"Nu står du for mig i al din usselhed," råbte han. "Nu ser jeg dig, som du er. Aldrig, aldrig, aldrig vil jeg gifte mig med sådan en som dig. Det ville blive min fordærvelse."

"Lidt gavn har jeg vel gjort dig," sagde hun. "Det er da alligevel mig, du har at takke for, at du er licentiat og *doktor filosofiæ*."

Fra det øjeblik af, hun sagde dette, var det ikke ham selv, der svarede hende. Ikke sådan at forstå, at han ikke vidste, hvad han sagde eller ikke mente det, men ordene kom dog overraskende og uventet. Der var en anden end han selv, der lagde ham dem på tungen.

"Ja, der har vi det!" råbte han. "Nu vil hun minde mig om, at hun har ventet på mig i fem år, og at jeg følgelig er nødt til at gifte mig med hende. Men det nytter ikke noget. Jeg gifter mig aldrig med nogen anden end den, Gud vælger til mig."

"Nævn ikke Gud!" sagde hun.

Han løftede hovedet og bøjede sig bagover. Det så ud, som om han læste en skrift på himlen. "Ja, ja, ja, jeg vil lade Gud vælge for mig. Den første ugifte kvinde jeg møder, tager jeg til hustru."

Charlotte udstødte et råb. Hun løb hen til ham.

"Men Karl-Artur dog, Karl-Artur!" sagde hun og prøvede på at trække en af hans arme ned.

"Rør mig ikke!" råbte han.

Men hun anede ikke, hvor voldsom hans vrede var. Hun slog armene om ham.

Da hørte han et skrig af afsky stige op fra sin strube. Hans hænder tog med et jerngreb fat i hendes arme og slyngede hende ned på græsbænken igen.

Så flygtede han fra hendes nærhed.

Den unge pige fra Dalarne

Straks den første gang Karl-Artur Ekenstedt så Korskyrka provstegård, som den lå der ved landevejen med de herregårdsagtige høje lindetræer, det grønne stakit, de ærværdige portstolper og den hvide port, gennem hvis tremmer man kunne se ind på gårdspladsen med den lille runde græsplet og grusgangene, med den lange, røde, toetages hovedbygning lige for og de to ens store sidebygninger, kapellanens til højre og forpagterens til venstre, sagde han til sig selv, at netop sådan skulle en svensk præstegård se ud, på én gang hjemligt indbydende, fredelig og respektindgydende.

Og senere hen, da han havde haft lejlighed til at lægge mærke til de bestandig nyslåede græsplæner, til de velholdte blomsterbede, hvor alle planter var af samme højde og stod i samme afstand fra hinanden, til gangene, der var revet i et pynteligt mønster, til den vel klippede vildvin om det lille bislag ligesom til de lange gardiner, der hang for alle vinduer i pæne, lige folder, da havde det alt sammen indgydt ham samme følelse af velbehag og ærbødighed. Han havde haft en bestemt fornemmelse af, at enhver der boede på denne gård måtte føle sig forpligtet til at iagttage en besindig og stilfærdig optræden.

Han havde aldrig kunnet tænke sig, at netop han, Karl-Artur Ekenstedt, en dag skulle komme farende ned til den hvide port med armene fægtende i luften, med hatten på snur og udstødende små korte skrig.

Han brast i en vild latter, idet han lukkede porten efter sig. Han syntes, han kunne mærke, at både huset og

blomsterbedene stirrede forundret på ham.

"Men har man da set mage? Hvad kan det være for en fyr?" hviskede det fra blomst til blomst.

Ja, træerne forundrede sig, græsplænerne forundrede sig, hele gården forundrede sig. Han kunne høre, hvor forbavsede de var.

Kunne det være en søn af den charmante oberstinde Ekenstedt, af hende, der var den mest dannede dame i hele Värmland, og som skrev vers, der var morsommere end fru Lenngrens – kunne det være ham, der kom styrtende ud af provstegårdshaven, som om han flygtede fra en ondskabens og syndens bolig?

Kunne det være den stilfærdige og tilbageholdne og drengeagtige kapellan, der holdt de smukke og blomstrende prædikener, som nu kom løbende med røde striber i panden og hele ansigtet fortrukket af ophidselse?

Kunne det være en præst i Korskyrka provstegård, der havde huset så mange besindige og værdige Herrens tjenere, som stod der ved porten og agtede at gå ud på landevejen med den faste beslutning at fri til den første ugifte kvinde, han mødte?

Kunne det være den unge Ekenstedt, der havde fået en så omhyggelig opdragelse og altid havde levet blandt fine folk, der ville udsætte sig for at blive nødt til at tage den første den bedste kvinde, han mødte, til hustru, til livsledsager for bestandig? Vidste han da ikke, at han kunne støde på en sladdertaske eller en doven-sidse, et tossehoved eller en sippernip, en sjuske-dorthe eller en rappenskralle?

Vidste han ikke, at han begav sig ud på den farligste vandring i hele sit liv?

Karl-Artur blev stående lidt ved porten og lyttede til al denne forundring, der gik fra træ til træ, fra blomst til blomst.

Jo, han vidste, at denne vandring var farlig og betydningsfuld. Men han vidste også, at han denne sommer i Korskyrka havde elsket verden mere end Gud. Han vidste, at Charlotte Lövenskjold havde været en fare for hans sjæl, og han ville rejse en uoverstigelig mur imellem sig og hende.

Og han vidste, at i samme øjeblik som han rev kærligheden til Charlotte ud af sit hjerte, ville det på ny lukke sig op for Kristus. Han ville vise sin frelser, at han elskede ham uden mål og måde, og at han stolede på ham frem for alt. Derfor ville han nu lade Kristus vælge ham en hustru. Nu ville han vise, hvad for en stor og vældig tillid han nærede til ham.

Han var ikke bange, da han stod udenfor provstegården og så hen ad landevejen. Bange var han ikke, men han følte, at nu viste han det største mod, som et menneske kan udvise. Han viste det ved helt og holdent at lægge sin skæbne i Guds hånd.

Det sidste han gjorde, inden han gik ned på vejen, var at bede sit Fadervor. Og ved bønnen blev der stille inden i ham. Nu fik han også sin ydre ro tilbage. Den heftige rødme forsvandt fra hans ansigt, og hans underkæbe dirrede ikke længere.

Da han nu gav sig til at gå hen ad landsbyen til, hvad han jo måtte, når han ville møde mennesker, var han dog ikke helt fri for anfægtelser.

Han var ikke nået længere end til enden af stakittet om provstegårdshaven, før han blev stående. Det var det usle, klejnmodige menneske, der boede i ham, som standsede ham. Det faldt ham ind, at for en times tid siden, da han kom fra landsbyen, havde han netop på det sted mødt den døve

tiggerske, Karin Johansdatter med det luvslidte sjal, den lappede kjole og med den store tiggerpose på ryggen. Hun havde ganske vist været gift i sin tid, men nu havde hun været enke i mange år med fuld frihed til at indgå ægteskab.

Den pludselige tanke, at det kunne blive hende, han mødte, bragte ham til at stå stille.

Men han hånede det usle, klejnmodige, syndige menneske, der boede i hans bryst, fordi det kunne tro, at det nu havde magt til at forhindre ham i at udføre sit forsæt, og han gik videre.

Blot nogle sekunder efter hørte han lyden af en vogn bag ved sig. Straks efter kørte en kærre forbi med en smuk, vælig hest for.

I vognen sad en af de mægtige og stolte bjergværksejere, som der var adskillige af på denne kant af landet, en ældre mand, der ejede så mange grubelodder og smeltehytter, at man anså ham for at være lige så rig som Schagerström. Hans datter sad ved siden af ham, og var han kommet kørende fra den anden side, havde den unge præst i følge sit løfte været nødt til at give den myndige mand tegn til at holde, så han kunne fri til hans datter.

Det var ikke let at sige, hvad følge en sådan dristighed kunne have fået. Et piskeslag lige i ansigtet ville på ingen måde været utænkeligt. Bjergværksejer Aron Månsson var vant til at gifte sine døtre bort til grever og baroner og ikke til kapellaner.

Og igen blev det bange, det gamle syndige menneske, der boede i hans bryst. Det rådede ham til at vende om, det sagde, at dette foretagende var alt for voveligt.

Men det nye, tapre Guds menneske, der også var i ham, løftede sin jublende stemme. Det var glad over, at det var en farlig vandring. Det var glad over at få lov at vise sin tro og sin tillid.

På højre side af vejen hævede der sig en temmelig stejl sandbanke, hvis sider var bevokset med unge graner, små birke og hæggebuske. Inde i det tætte krat gik der en og sang. Karl-Artur kunne ikke se den syngende, men stemmen var ham velbekendt. Den tilhørte gæstgiverens sjuskede datter, hende, der løb efter alle mandfolk. Hun var ganske tæt ved ham. Når som helst kunne det falde hende ind at komme ned på landevejen.

Karl-Artur gav sig uvilkårligt til at gå sagte, så den syngende ikke skulle høre hans trin. Han så sig oven i købet om efter lejlighed til at undslippe.

På den anden side af vejen var der en eng, hvor en flok køer gik på græs. Men køerne var ikke alene, en kvinde var i færd med at malke dem, og hende kendte han også. Det var provstegårdsforpagterens malkepige, hun var høj og stor som et mandfolk og havde tre uægte børn. Hele hans væsen bævede af rædsel, men idet han hviskede en bøn til Gud, gik han videre.

Gæstgiverens datter trallede endnu inde i krattet, og den store malkepige var færdig med malkningen og gjorde sig rede til at gå hjem, men ingen af dem kom ud på vejen. Han mødte dem ikke, skønt han kunne se og høre dem.

Det usle, syndige, gamle menneske i ham kom nu med et nyt påfund. Det sagde til ham, at Gud måske viste ham disse to letfærdige kvinder, ikke så meget for at prøve hans tro og hans

mod som for at advare ham. Måske ville han lade ham forstå, at han handlede tåbeligt og dumdristigt.

Men Karl-Artur bragte den svage, vaklende synder inden i sig til tavshed og gik videre. Skulle han give tabt for så lidt? Skulle han tro mere på sin egen angst end på Guds magt?

Omsider kom en kvinde ham i møde på vejen. Hende kunne han ikke undgå.

Skønt hun endnu var et stykke borte, så han, at det var husmand Mathis' Elin, der havde et rødt modermærke over hele ansigtet. Han stod lidt stille. Ikke nok med, at den stakkels pige havde et afskrækkende ydre. Hun var måske den fattigste i hele sognet, havde hverken fader eller moder, men ti uforsørgede søskende.

Han havde besøgt hende i hendes usle hytte, der var fuld af pjaltede, snavsede unger, som den ældste søster forgæves sled for at skaffe føde og klæder.

Angstens kolde sved brød frem på hans pande, men så foldede han sine hænder og gik videre. "Det sker nok alt sammen for hendes skyld, for at hun skal blive hjulpen," mumlede han, mens de nu hurtigt nærmede sig hinanden.

Det var jo et sandt martyrium, han så ind i, men han ville ikke vige tilbage for noget af den art. Han følte ikke så stor uvilje mod den fattige pige som den, gæstgiverens datter og malkepigen havde vakt hos ham. Han havde aldrig hørt andet end godt om hende.

Da de kun var to skridt fra hinanden, drejede hun af fra vejen. Der var en, som kaldte på hende inde fra skoven, og hun forsvandt hurtigt mellem buskene.

Men da husmand Mathis' Elin dermed var ude af spillet, blev der lettet en tung sten fra hans hjerte. Han følte sig ganske anderledes tillidsfuld og gik videre med løftet hoved, så stolt, som om det var lykkedes ham at bevise sin tros kraft ved at gå på vandet.

"Gud er med mig," sagde han. "Kristus følger mig på min vandring og dækker mig med sit skjold."

Denne vished var opløftende og fyldte ham med lyksalighed.

"Nu kommer den rette snart," tænkte han. "Kristus har prøvet mig. Han har set, at det er mit alvor. Jeg viger ikke tilbage. Min udvalgte nærmer sig."

Et øjeblik efter havde han tilbagelagt det korte stykke vej, der er mellem provstegården og landsbyen, og ville lige til at dreje ned ad gaden, da døren ind til et hus gik op og en ung pige trådte ud. Hun gik gennem det lille stykke have, der lå foran det som foran alle de andre huse i den lille landsby, og kom op på vejen lige foran Karl-Artur.

Hun kom så pludselig, at der ikke var mere end et par skridt imellem dem, da han først fik øje på hende. Han stod stille. Hans første tanke var:

"Ja, der er hun! Var det ikke det, jeg sagde? Jeg følte, at netop nu ville hun komme mig i møde."

Derpå foldede han hænderne for at takke Gud for hans store, forunderlige nåde.

Den, der kom ham i møde, var ikke nogen der fra egnen, men en ung kvinde fra et af de nordligste sogne i Dalarne; hun gik om og drev en slags bissekræmmerhandel. Hun var iført sin hjemegns dragt, rød, grøn, hvid og sort, og i Korskyrka, hvor de gamle dragter for længe siden var gået af brug, skinnede hun

som en vild rose. For resten var hun selv endnu meget smukkere end klæderne. Hendes hår krusede sig om en skøn pande, som uden det ville have været lovlig høj, og hendes træk var ædelt formede. Men det var især de dybe, sørgmodige øjne og de fint tegnede, sorte øjenbryn, der gjorde udslaget. Så snart man så dem, måtte man indrømme, at de var så smukke, at de ville have gjort et hvilket som helst ansigt skønt. Så var hun oven i købet høj og statelig, ikke slank, men vel bygget. At hun var rask og stærk, kunne man ikke et øjeblik være i tvivl om. Hun bar på ryggen en stor, sort lædersæk, fuld af varer, men alligevel gik hun fuldkommen rank og bevægede sig med en lethed, som om hun ikke mærkede, hun havde noget at bære på.

Hvad Karl-Artur angår, så følte han sig næsten blændet. Han sagde til sig selv, at det var sommeren, der kom ham i møde. Hun var den rige, varme, blomstrende sommer, der havde hersket det år. Havde han kunnet male den, måtte den have set akkurat sådan ud.

Men om det end var sommeren, der kom, så var det ikke en sommer, som han behøvede at være bange for. Det var Guds mening, at han skulle tage den i favn og glæde sig over dens skønhed. Han behøvede ikke at nære nogen bekymring. Hvor skøn og yndig hun end var, så kom denne hans brud fra fjerne bjergegne, fra fattigdom og ringe kår. Hun kendte ikke rigdommens tillokkelser eller den underlige kærlighed til de jordiske ting, der bringer beboerne på sletten til at glemme Skaberen over det skabte. Hun, dette fattigdommens barn, ville ikke betænke sig på at ægte en mand, der ville blive ved at være fattig hele sit liv.

I sandhed, intet kan overgå Guds visdom. *Han* vidste, hvad der var ham gavnligt. Kun med et vink af sin hånd sendte Gud ham denne unge kvinde, der passede bedre for ham end nogen anden.

Den unge præst var så optaget af sine egne tanker, at han ikke rørte sig af pletten for at gå hen til den skønne dalkulla. Men hun, der så, at han slugte hende med øjnene, kunne ikke lade være at le lidt.

"Du stirrer på mig, som om du havde mødt en bjørn."

Karl-Artur lo med. Det var mærkeligt, hvor han med et var blevet let om hjertet.

"Nej," sagde han, "en bjørn synes jeg nu ikke, det var."

"Så var det sagtens huldren. De siger, mandfolkene bliver så tossede, når de ser hende, at de ikke kan komme af stedet."

Hun lo, så de smukkeste, blændende hvide tænder kom til syne, og ville gå forbi ham. Men han standsede hende straks.

"Du må ikke gå. Jeg må tale med dig. Sæt dig her på grøftekanten!"

Hun så noget forbavset ud ved denne opfordring, men tænkte, han ville slå en handel af med hende.

"Jeg kan ikke lukke op for min pose her midt på landevejen."

Straks efter gik der et lys op for hende.

"Men er det ikke dig, der er præst her i sognet? Jeg synes da, det var dig, jeg så i går på prædikestolen."

Karl-Artur blev henrykt over, at hun havde hørt ham prædike og vidste, hvem han var.

"Jo, det var mig, der prædikede, men jeg er kun hjælpepræst, forstår du."

"Men du bor vel i provstegården? Jeg er netop på vej derned. Kom du bare ud i køkkenet, så kan du købe alt hvad jeg har i min pose."

Nu tænkte hun, han ville slå sig til tåls, men den unge mand stod endnu og spærrede vejen for hende.

"Jeg vil ikke købe dine varer," sagde han. "Jeg vil spørge dig, om du vil være min hustru."

Han kunne næsten ikke få ordene frem. Han var stærkt bevæget. Han syntes, at hele naturen, fuglene, træernes susende blade, køerne, der gik og græssede, at alt omkring ham vidste, hvad det var for en højtidelig handling der skete, og at de alle sammen var stille for at lytte efter den unge kvindes svar.

Hun vendte sig hurtigt om til ham som for at se, om det var hans alvor, men lod for resten fuldkommen ligegyldig.

"Vi kan mødes her på vejen klokken ti i aften," sagde hun. "Nu har jeg andet at tænke på."

Hun gik videre ned ad provstegården til, og han lod hende gå. Han vidste, hun ville komme tilbage, og at hun ville sige Ja. Var hun ikke den brud, Gud havde udset til ham?

Han var ikke oplagt til at gå hjem og sætte sig til at arbejde. Han gik op ad bakken på den anden side af vejen. Da han var kommet så langt ind mellem buskene, at ingen kunne se ham, kastede han sig ned i græsset.

Hvilken lykke, hvilken vidunderlig lykke! Hvilke farer han dog havde undgået! Hvor vidunderligt var ikke alt det, han havde oplevet denne dag!

Og pludselig følte han sig fri for alle bekymringer. Charlotte Lövenskjold skulle aldrig mere lokke ham til at blive en mammonstræl. For fremtiden skulle han få lov at leve i

overensstemmelse med sin tilbøjelighed. Hans jævne, fattige hustru ville lade ham følge i Jesu fodspor. Han så det lille grå hus for sig. Han så den simple, skønne livsførelse. Han så den fuldkomne harmoni mellem hans lære og hans liv.

Han lå længe og stirrede op i træernes tætte grene, som solstrålerne søgte at liste sig igennem. Og det var for Karl-Artur, som om en ny lykkelig kærlighed på samme måde søgte at liste sig ind i hans sårede og sønderrevne hjerte.

Morgenkaffen

I

Der var en, som kunne have bragt det hele i lave, hvis hun blot havde villet. Men det var måske for meget forlangt af en, der havde siddet år ud og år ind og kun fyldt sit hjerte med ønsker.

For det kan jo være svært at bevise, at det kan have nogen indflydelse på verdens gang i det store og hele, at man sidder og ønsker. Men at det kan få magt over en selv, svække viljen og dysse samvittigheden i søvn, det må man ikke tvivle om.

Hele mandag eftermiddag gik fru Sundler og sørgede over, at hun havde sagt de ord om Charlotte, der havde jaget Karl-Artur bort. At tænke sig, at han havde været under hendes tag og havde talt fortroligt med hende og været mere indtagende, end hun nogen sinde havde drømt om, og at hun så i sin dumhed gik hen og sårede ham sådan, at han havde erklæret, han aldrig ville se hende mere!

Hun var vred på sig selv og på hele verden, og da hendes mand, organist Sundler, foreslog, at de skulle gå over i kirken og synge lidt, som de ofte gjorde nu i sommeraftenerne, svarede hun så uvenligt nej, at han flygtede hjemmefra og gik hen på gæstgivergården.

Det gjorde hende endnu mere bedrøvet, for hun ville være fuldkommen og uden lyde både over for andre og sig selv, og hun vidste jo, at organist Sundler havde giftet sig med hende, blot fordi han beundrede hendes stemme så meget, at han ville

have lejlighed til at høre den hver dag. Og hun havde hidtil ærligt og redeligt betalt af på, hvad hun skyldte ham for at have fået et pænt lille hjem og være fri for at tjene sit brød som en stakkels guvernante, men i dag kunne hun ikke. Hvis hun denne aftenstund havde opløftet sin stemme i Guds hus, ville der ikke have strømmet velklang og fromme ord over hendes læber, kun klageråb og bespottelse.

Men til hendes store og ubeskrivelige glæde kom Karl-Artur igen ind til hende ved halvnitiden om aftenen. Han trådte glad og frimodig ind og spurgte, om hun ville give ham lidt aftensmad. Hun må have set noget forbavset ud over dette forlangende, og han forklarede så, at han havde ligget og sovet i skoven hele eftermiddagen. Han måtte have været meget træt, for han havde ikke alene sovet fra middagen, men var også for sent på færde til aftensmaden, der i provstegården altid stod på bordet præcis klokken otte. Fru Sundler ville vel ikke give ham lidt smørrebrød, for han var forfærdelig sulten.

Fru Sundler var ikke for ingenting datter af så dygtig en husmoder som Malvina Spaak. Ingen skulle kunne sige hende på, at hun ikke havde sit hus i orden, og hun tog straks frem af spisekammeret ikke alene brød og smør, men også æg og skinke og mælk.

Og i sin glæde over, at Karl-Artur var kommet tilbage og tyede til hende som til en gammel veninde fra hans mødrenegård, fik hun nogenlunde sin sindsligevægt tilbage, så hun kunne sige ham, hvor bedrøvet hun var over, at hun om formiddagen havde sagt noget krænkende om frøken Lövenskjold. Han troede da ikke, hun ville stifte ufred mellem ham og hans kæreste? Nej, hun forstod jo nok, at det at hellige

sig undervisningen også var en smuk gerning, men hun kunne ikke gøre for, at hun håbede, ja, at hun hver dag bad til Gud om, at pastor Ekenstedt måtte blive ved at være præst her ude på landet, hvor man var så forsømt og så sjældent havde lejlighed til at høre en levende forkyndelse.

Karl-Artur svarede naturligvis, at var der nogen, der skulle bede om undskyldning, så var det ham. Men for resten skulle hun ikke fortryde, hvad hun havde sagt. Nu vidste han, det var Forsynet selv, der havde lagt de ord på hendes læber. De havde været ham til hjælp og til vækkelse.

Og så tog det ene ord det andet, og snart havde Karl-Artur betroet hende alt hvad han havde oplevet, siden de sås. Han var så overstrømmende lykkelig og så fuld af undren over Guds store nåde imod ham, at han ikke kunne tie, men måtte fortælle det alt sammen til et medmenneske. Det var jo et rent lykketræf, at han var kommet i berøring med denne Thea Sundler, der i forvejen fra sin moder var inde i alle hans familieforhold.

Men da fru Sundler nu hørte om den hævede forlovelse og om den nye, så burde hun jo have forstået, at det måtte blive til ulykke. Hun burde have forstået, at Charlotte kun af stivsindethed og drilleri havde svaret Ja på sin kærestes spørgsmål, om hun foretrak bispeembedet for Schagerström. Hun burde have forstået, at den forbindelse med dalkullan endnu ikke var så fast et bånd, at det ikke kunne løses.

Men når man år ud og år ind har siddet og ønsket på en eller anden måde at komme i forbindelse med en indtagende ung mand og blive hans veninde og fortrolige, ikke andet Gud bevares, har man da sjælsstyrke nok til at tale ham til fornuft

allerede den første gang, han åbner sit hjerte helt og holdent for en? Måske man umuligt kunne forlange andet af Thea Sundler, end at hun måtte gå fuldstændig op i beundring og sympati og finde, at den vandring op til landsbyen ligefrem var en heltegerning.

Eller kunne man forlange, at hun skulle prøve på at forsvare Charlotte? At hun for eksempel skulle minde Karl-Artur om, at Charlotte ganske vist havde megen evne til at indrette og ordne alting for andre, men at hun sjælden havde nogen klogskab tilovers for sig selv? Nej, det kunne man ikke vente af hende.

Det kan jo være, at Karl-Artur ikke var så sikker på sig selv, som han lod. En lille indvending ville måske have gjort ham tvivlrådig. En ordentlig forskrækkelse ville måske have bragt ham til at opgive den nye forlovelse. Men fru Sundler gjorde ikke det mindste for at skræmme og advare ham. Hun fandt, at det alt sammen var stort og skønt. At tænke sig sådan at lægge sin skæbne i Guds hånd! At tænke sig at rive den elskede ud af sit hjerte for at blive i stand til at vandre i Jesu fodspor! Nej, Karl-Artur blev såvist ikke afskrækket. Tværtimod, han blev opmuntret til at gå videre.

Og hvem ved? Måske fru Sundler handlede i god tro? Hun havde både Almqvist og Stagnelius liggende på bordet i sin dagligstue, og hun var romantisk fra isse til fodsål. Og her foregik virkelig en roman. Her var noget, hun kunne blive begejstret over.

I hele Karl-Arturs fremstilling var der kun en eneste ting, der foruroligede fru Sundler. Hvordan kunne det hænge sammen, at Charlotte havde sagt Nej til Schagerström? Hvis hun var så ivrig efter at opnå verdslige fordele, som Karl-Artur påstod, og

det ville fru Sundler på ingen måde benægte, hvorfor havde hun så sagt Nej til Schagerström? Hvad gavn kunne hun have af at sige Nej til Schagerström?

Men allerbedst som fru Sundler sad og spekulerede på det, gik der et lys op for hende. Nu forstod hun det hele. Nu forstod hun Charlotte. Hun havde spillet et højt spil, men Thea Sundler forstod hende.

Charlotte havde lige straks fortrudt, at hun havde sagt Nej til Schagerström, og hun havde ønsket at få sin frihed, så hun kunne give den rige jernværksejer et andet svar.

Derfor var det, hun havde lavet den scene og ophidset Karl-Artur i den grad, at han havde slået op med hende. Det var forklaringen. Sådan hang det sammen.

Fru Sundler meddelte Karl-Artur sin opdagelse, men han ville ikke tro hende. Hun udlagde det hele og kom med beviser, han ville alligevel ikke tro hende. Men hun gav sig heller ikke. I denne sag dristede hun sig til at sige ham imod.

Da klokken slog ti og han skulle begive sig til mødet med dalkullan, diskuterede de om det endnu. Fru Sundler havde ikke opnået andet, end at Karl-Artur måske var blevet lidt usikker. Men hun for sin part var sikker nok. Nu skulle han bare se; næste dag, eller i alt fald en af de allerførste dage, ville Charlotte forlove sig med Schagerström.

Ja, sådan forløb det besøg. Thea Sundler bragte ikke noget i lave, hun kastede tværtimod en ny brand ind i Karl-Arturs sjæl. Og man kunne måske aldrig have ventet andet af hende.

Men der var jo et menneske til, som gerne ville hjælpe og bringe i orden, der var jo Charlotte. Ja, sikkert nok, men hvad kunne hun gøre lige i det øjeblik? Karl-Artur havde revet hende

ud af sit hjerte, som man luger ukrudt op. Hun stod imellem ham og hans Gud. Hun eksisterede ikke for ham.

Og selv om han ville have lyttet til hvad hun sagde, kunne man så tænke sig, at hun, det unge heftige menneskebarn, kunne være klog nok til at sætte sin stolthed til side og sige de gode og blide og forsonlige ord, der kunne frelse den elskede?

II

Da Karl-Artur næste morgen som sædvanlig gik fra sine værelser over til hovedbygningen, hvor han skulle drikke sin morgenkaffe, blev han stående den ene gang efter den anden for at nyde luftens friskhed, de dugvåde græsplæners fløjlsbløde skær, levkøjernes stolte farvepragt og de honningsøgende biers muntre summen. Han følte med dyb glæde, at først i dag, nu da han havde frigjort sig for verdenslivets tillokkelser, kunne han med fuldkomment velbehag nyde naturens herlighed.

Da han trådte ind i spisestuen, så han til sin overraskelse, at Charlotte var der for at tage imod ham som sædvanlig. Hans blide stemning gik over til en let ærgrelse. Han for sit vedkommende havde troet, at han var fri, at striden var kæmpet til ende. Charlotte lod derimod ikke til at have forstået, at bruddet imellem dem var afgørende og uigenkaldeligt.

Han sagde ganske flygtigt godmorgen, da han jo ikke ville være ligefrem uhøflig, men lod dog, som om han ikke så, at hun rakte ham hånden og gik lige hen til spisebordet og satte sig.

Han troede, dette måtte være nok til at vise hende, at hun ikke yderligere skulle ulejlige ham med sin nærværelse; Charlotte ville dog åbenbart ingenting forstå, men blev hvor hun var.

Skønt han tog sig vel i agt for at se op, så hans øjne kunne møde hendes, havde han ved det ene blik, da han kom ind, set, at hun var ganske grå i ansigtet, og at hendes øjne var rødkantede. Hele hendes udseende vidnede om, at hun havde ligget vågen hele natten af sorg og måske af samvittighedsnag.

Nå ja, hvad så! Han havde heller ikke fået søvn i sine øjne den nat. Fra ti til to havde han siddet i skoven og talt med den brud, Gud havde udset til ham. Den sædvanlige byge hen ad morgenstunden havde ganske vist nødt dem til at skilles og drevet ham hjem til provstegården, men disse timer, da en ny kærlighedslykke fyldte hans sjæl, de timer var for kostbare til at sove bort. I stedet for havde han sat sig til skrivebordet for at meddele sine forældre hvad der var sket og på denne måde endnu engang opleve de svundne timers salighed. Men han var vis på, at ingen skulle kunne se på ham, at han ikke havde lukket et øje. Han havde aldrig følt sig kraftigere og mere livsglad.

Det generede ham, at Charlotte gik omkring, som om der ikke var sket noget. Hun stillede flødekanden og bakken med tvebakker nærmere hen til ham, og hun gik hen til den lille luge i væggen i anretningsværelset og hentede den varme kaffe.

Mens Charlotte skænkede kaffe i hans kop, spurgte hun rolig og ligefrem, som om hun talte om noget ganske almindeligt og dagligdags:

"Nå, hvordan gik det dig så?"

Det var ham ligefrem modbydeligt at skulle svare. Der lå endnu et helligt skær over denne sommernat, som han havde tilbragt sammen med den unge dalkulla. Han havde brugt tiden, ikke til kærtegn, men til at forklare hende, hvordan han

ville leve sit liv efter Kristi eksempel. Hendes stilfærdige lytten til hans ord, hendes tøvende blide svar, hendes bly samtykke havde givet ham den vished, han trængte til. Men hvor skulle Charlotte kunne forstå den fred, den salighed, han havde følt?

"Gud hjalp mig!" var det eneste, han langt om længe kunne få sagt.

Charlotte var i færd med at skænke kaffe i sin egen kop, idet han sagde det. Hun lod til at blive forskrækket. Måske troede hun, at når han havde tøvet med at svare, var det fordi hans plan ikke var bragt til udførelse. Hun satte sig ned så pludselig, som om hendes ben ikke kunne bære hende.

"Gud fri os, Karl-Artur, nu har du da ikke gået hen og gjort dumheder!"

"Hørte du ikke, hvad jeg sagde, jeg ville gøre i går, da vi skiltes?"

"Jo vist hørte jeg det, men min kæreste ven, jeg kunne da ikke tænke mig, det var andet end et skræmmeskud."

"Du kan stole på, Charlotte, at når jeg siger, jeg vil lægge min skæbne i Guds hånd, så gør jeg det også."

Charlotte tav lidt. Hun tog sukker, hældte fløde i sin kop og brækkede en af de hårde rugtvebakker over. Han antog, hun ville vinde tid for at blive roligere.

Han for sin part undrede sig over, at Charlotte var så urolig. Han tænkte på, hvad fru Sundler havde sagt om, at det var Charlotte, der havde ønsket bruddet og selv havde fremkaldt det. Men i den retning havde rigtignok hans ny veninde taget fejl. Charlotte tænkte åbenbart ikke på at forlove sig med Schagerström.

"Du fo'r altså afsted og friede til den første, du mødt?" sagde Charlotte på samme ligefremme måde som før.

"Ja, Charlotte, jeg lod Gud vælge for mig."

"Og det gik naturligvis rent galt," udbrød hun.

Nu kendte han jo den gamle Charlotte på denne respektløse ytring, og han kunne ikke nægte sig den fornøjelse at give hende en passende tilrettevisning.

"Ja," sagde han, "at sætte sin lid til Gud, det har altid været galskab i dine øjne."

Hendes hånd rystede lidt. Skeen klirrede mod koppen, men hun lod sig ikke forlede til noget vredesudbrud.

"Nej," sagde hun, "lad os endelig ikke begynde, hvor vi slap i går."

"Det har du fuldkommen ret i. Især da jeg aldrig før har følt mig så lykkelig."

Måske det var grusomt at sige det, men han følte en uafviselig trang til at lade hende vide, at han var forsonet med sin Gud, at hans sjæl var kommet til ro.

"Nå, så du er lykkelig!" sagde Charlotte.

Det var ikke så let at tyde, hvad der lå i den ytring. Var det bitter smerte, eller var det kun hånlig forbavselse?

"Nu ser jeg min vej klart for mig. Alle hindringer for at føre et liv i Kristi ånd er ryddet til side. Gud har sendt den rette kvinde på min vej."

Han betonede sin nuværende lykke stærkere end nødvendigt. Men der var noget ved hendes ro, der ængstede ham. Det lod ikke til, hun endnu forstod, at det hele var alvor, at den ting var afgjort for bestandig.

"Det ser jo ud til, at det er gået bedre for dig, end jeg troede," vedblev Charlotte i en ganske dagligdags tone. "Jeg vil ikke sige noget, før jeg har hørt, hvem du nu er forlovet med."

"Hun hedder Anna Svärd," sagde han, "Anna Svärd."

Det var ham umuligt at lade være at gentage navnet. Sommernattens trylleri, den unge kærligheds lykke fyldte hans sind ved lyden af dette navn og gjorde det nærværende øjeblik mindre pinligt.

"Anna Svärd," gentog Charlotte. Men ak, hvor tonen var forskellig! "Er det en, jeg kender?"

"Ja, jeg tror nok, du har set hende. Hun er fra Dalarne."

Charlotte så stadig lige uforstående og spørgende ud.

"Det er en simpel, fattig pige, Charlotte. Du må ikke tænke på nogen af dine fine bekendtskaber."

"Det skulle da vel aldrig ...!" Hun råbte det så højt og så heftigt, at han måtte se på hende. Det udtryksfulde ansigt bar virkelig præg af den største forfærdelse.

"Den dalkulla, der var ude i køkkenet i går – – – – – – Gud i Himlen, Karl-Artur! Jeg synes, jeg har hørt, at hun hedder Anna Svärd."

Hendes forfærdelse var ægte, det kunne han ikke tvivle om. Men det gjorde den ikke behageligere. Hvor Charlotte dog altid ville spille formynder for ham! Og hvor uforstående hun var! Hun skulle have hørt Thea Sundler i aftes!

Han skyndte sig at lægge en rugtvebak til i blød i kaffekoppen. Det gjaldt om snart at blive mæt for at slippe for det ramaskrig, der nu ville komme.

Men mærkeligt nok kom der ikke noget ramaskrig. Charlotte drejede sig kun om på stolen, så han ikke kunne se hendes

ansigt. Skønt hun sad ganske stille, var der noget, som sagde ham, at hun græd.

Han rejste sig for at gå, skønt han endnu ikke var nær mæt. Nå, sådan tog hun det. Det var jo umuligt at holde fast ved fru Sundlers hypotese, at det var Charlotte, der havde ønsket bruddet. Han var nødt til at tro på hendes heftige sorg over den hævede forlovelse. Og da denne sorg voldte ham lidt samvittighedsnag, ville han helst undgå at være vidne til den.

"Nej, gå ikke!" bad Charlotte uden at vende sig om. "Gå ikke! Vi må tale mere om det. Det er så forfærdeligt. Det må ikke ske."

"Det gør mig ondt, at du tager det så tungt. Men jeg forsikrer dig, vi to var ikke skabt for hinanden."

Ved disse ord fo'r hun op fra stolen. Ja, der stod hun foran ham, stampende med foden i gulvet og med hovedet kastet stolt tilbage.

"Tror du, jeg græder for min egen skyld?" spurgte hun og viskede med en foragtelig bevægelse en tåre bort fra øjenkrogen. "Hvad tror du, jeg bryder mig om, at jeg selv bliver ulykkelig? Forstår du da ikke, at det er dig, jeg græder over? Du er bestemt til noget stort, men det hele går i vasken, når du tager sådan en kone."

"Hvad er det dog for ord du bruger!"

"Jeg siger hvad jeg mener. Og jeg giver dig det bestemte råd, min ven, at hvis du absolut vil gifte dig med en bondepige, du så i det mindste tager en hernede fra denne egn af landet, som du er kendt med. Og gå ikke hen og gift dig med sådan en bissekræmmerske, der løber landet rundt alene og ubeskyttet!

Du er jo ikke noget barn. Du kan da nok forstå, hvad det betyder."

Han søgte at standse denne sårende ordstrøm. Stakkels kortsynede menneskebarn, der ikke ville forstå, hvad det her drejede sig om.

"Hun er den brud, som Gud har udset til mig," sagde han.

"Nej, så sandelig er hun ej."

Hun mente måske, at den brud, Gud havde bestemt for ham, var hende selv. Måske det var tanken herom, der bragte tårerne til at strømme hende ned ad kinderne. Med knyttede hænder kæmpede hun for igen at få herredømme over sin stemme.

"Tænk på dine forældre!"

Han afbrød hende.

"Jeg er ikke bange for mine forældre. De er alvorlige kristne mennesker, og de vil forstå mig."

"Oberstinde Beate Ekenstedt," råbte Charlotte, "tror du, hun vil forstå dig? Herregud, Karl-Artur, hvor lidt du kender din moder, hvis du tror, at hun nogen sinde vil tage imod en dalkulla som svigerdatter! Og din fader bryder med dig, han gør dig arveløs."

Vreden var nu ved at tage magten fra ham, skønt han hidtil havde kunnet bevare sin ro.

"Lad os ikke tale om mine forældre, Charlotte!"

Det lod til, at Charlotte indså, hun var gået for vidt.

"Nej, lad os ikke tale om dine forældre! Men lad os tale om provsten og provstinden her i Korskyrka og om biskoppen i Karlstad og hele domkapitlet! Hvad tror du, de vil sige, når de hører, at en præst farer ud på landevejen for at fri til den første kvinde, han møder? Og her i Korskyrka, hvor de holder så

strengt på, at præsterne skal optræde sømmeligt, hvad vil de sige? Måske du ikke engang kan blive her. Du bliver måske nødt til at tage herfra. Og hvad tror du, de andre præster her i stiftet vil mene om det frieri? Du kan stole på, at de og alle mennesker i hele Värmland vil råbe ak og ve over dig! Du skal se, at menigheden vil tabe agtelsen for dig. Der vil ikke komme nogen i kirke, når du prædiker. Og så bliver du sendt op til de fattige finnesogne helt nordpå. Du får aldrig andet embede. Du kommer til at ende dine dage som kapellan."

Hun var kommet sådan i ånde, at hun sikkert kunne være blevet ved længe endnu, men hun opdagede åbenbart pludselig, at hun ikke gjorde mindste indtryk på ham med sine mange heftige ord, og holdt inde.

Han var sandelig forbavset over sig selv. Han var virkelig forandret. Endnu i går havde det mindste ord, hun sagde, betydning for ham. Nu var det ham omtrent ligegyldigt, hvad hun mente om hans opførsel.

"Er det ikke sandt, hvad jeg siger?" spurgte hun. "Kan du nægte, det er sandt?"

"Jeg kan ikke diskutere med dig om den slags ting," sagde han med en vis selvfølelse, for han mærkede, at han på en eller anden måde var blevet hende overlegen siden i går. "Du taler kun om befordring og de mægtiges gunst, men jeg mener, at det er netop det, der gør en præst skade. Jeg er af den mening, at et liv i fattigdom med en jævn hustru, der selv bager hans brød og skurer hans gulv, at netop det, der gør præsten uafhængig af det verdslige, er hvad der hæver ham og frigør ham."

Charlotte svarede ikke straks. Da han så hen på hende, stod hun med nedslagne øjne og bevægede tåspidserne frem og tilbage som et barn, der føler sig forlegen.

"Jeg vil ikke være en af de præster, der kun viser andre vejen," vedblev Karl-Artur, "jeg vil også gå den selv."

Charlotte stod stadig ganske stille. En svag rødme bredte sig over hendes kinder, et usædvanlig blidt smil lå om hendes læber. Til sidst sagde hun noget højst overraskende.

"Tror du ikke, jeg også kan bage brød og skure gulv?"

Var det hendes spøg, eller hvad mente hun? Hun så lige så troskyldig ud som en lille konfirmand.

"Jeg vil ikke stå dig i vejen, Karl-Artur. Du skal tjene Kristus, og jeg skal tjene dig. Jeg kom herind i morges for at sige dig, at alt skulle blive, som du ville. Jeg kan gøre alt for dig, når du bare ikke støder mig fra dig."

Han blev så forbavset, at han gik et par skridt nærmere hen til hende, men så blev han stående, som om han var bange for at falde i en eller anden snare.

"Min elskede," vedblev hun med en stemme, der næppe var til at høre, men som skælvede af ømhed, "du ved ikke, hvad jeg har gået igennem i nat. Jeg måtte vist være så nær ved at miste dig for at forstå, hvor stor min kærlighed er."

Han trådte endnu et skridt nærmere. Hans forskende blik søgte at læse i hendes sjæl.

"Elsker du mig ikke længere, Karl-Artur?" spurgte hun og så op på ham, dødbleg af angst.

Han ville til at sige, at han havde revet hende ud af sit hjerte. Men lige med ét følte han, at det ikke var sandt. Hendes ord rørte ham. De tændte på ny en ulmende gnist i hans sjæl.

"Bare du ikke leger med mig?" sagde han.

"Men du kan da se, at det er alvor, Karl-Artur."

Ved disse ord fandt der en genopstandelse sted i hans sjæl. Den gamle kærlighed blussede op som en ild, der får frisk brændsel. Natten i skoven, den ny kæreste opløste sig i tåge og forsvandt. Han glemte dem, som man glemmer en drøm.

"Jeg har allerede spurgt Anna Svärd, om hun vil være min hustru," mumlede han usikkert.

"Å, Karl-Artur, det kunne du nok bringe i orden, hvis du ville. Hende har du kun været forlovet med en nat."

Hun fremkom helt frygtsomt og bønligt med dette forslag. Han gik uvilkårligt nærmere hen til hende. Den kærlighed, der udstrålede fra hende, var stærk og uimodståelig.

Lige med ét slog hun armene om halsen på ham.

"Jeg forlanger ingenting, ingenting. Stød mig blot ikke fra dig!"

Endnu betænkte han sig. Han kunne knap tro, at hun gav helt og holdent efter.

"Men du må lade mig gå mine egne veje."

"Du skal blive en virkelig, levende vejviser, Karl-Artur. Du skal lære menneskene at vandre i Jesu fodspor, og jeg skal hjælpe dig i dit arbejde."

Hun talte med den varmeste, stærkeste overbevisning. Omsider troede han hende. Han indså, at den lange strid, der i fem år havde hersket imellem dem, den var nu endt. Og det var ham, der stod som sejrherre. Han kunne lade alle betænkeligheder fare.

Han bukkede sig ned for med et kys at besegle den nye pagt imellem dem, da døren ud til forstuen gik op.

Charlotte vendte ansigtet den vej. En stor forskrækkelse stod at læse i hendes miner. Karl-Artur vendte sig straks om og så, at stuepigen stod i døren med en buket i hånden.

"Det er fra jernværksejeren på Store Sjötorp," sagde hun. "Gartneren er her med den. Han står endnu ude i køkkenet, hvis frøkenen vil sige tak."

"Det er en fejltagelse," sagde Charlotte. "Hvorfor skulle jeg have blomster fra Store Sjötorp? Gå ud til gartneren, Alma, og giv ham blomsterne med tilbage!"

Karl-Artur fulgte det der foregik med den største opmærksomhed. Det var en prøve. Nu ville han få vished.

"Gartneren sagde ganske bestemt, at blomsterne var til frøkenen," indvendte pigen, der ikke kunne begribe, hvorfor man ikke kunne tage imod et par blomster.

"Nå, ja, så læg dem da der!" sagde Charlotte og pegede på et bord.

Karl-Artur trak vejret dybt. Hun tog altså imod blomsterne. Nu vidste han, hvad han behøvede.

Da pigen var gået og Charlotte igen vendte sig om til ham, tænkte han ikke mere på at kysse hende. Nej, advarslen var heldigvis kommet i rette tid.

"Du vil naturligvis gerne ud til gartneren og sende en tak hjem med ham," sagde han. Og med et affekteret-høfligt, hånligt buk gik han ud af stuen.

III

Charlotte gik ikke efter ham. En følelse af modløshed sneg sig over hende. Havde hun da ikke ydmyget sig tilstrækkeligt for at frelse den mand, hun elskede?

Hvorfor skulle den buket også komme netop i det afgørende øjeblik? Var det ikke Guds vilje, at han skulle frelses?

Hun gik hen til bordet, hvor blomsterbuketten lå dugfrisk og yndig, og med tårer i øjnene, næsten uden at vide hvad hun gjorde, gav hun sig til at pille blomsterne itu.

Hun havde endnu ikke fået dem alle ødelagt, før stuepigen kom ind med et nyt bud til hende. Det var en lille konvolut med Karl-Arturs udskrift.

Da hun rev den op, faldt en guldring ud af hendes skælvende hænder og trillede hen ad gulvet. Hun lod den ligge for at læse nogle linjer, som Karl-Artur havde kradset ned på en lap papir.

"En person, som jeg traf i går aftes, og som jeg havde en fortrolig samtale med om mine forhold, antydede for mig, at du rimeligvis straks havde fortrudt, at du havde givet Schagerström en kurv, og at det var med velberåd hu, du gjorde mig så vred, at jeg hævede vor forlovelse. Næste gang kunne Schagerström så få en bedre modtagelse. Jeg ville ikke tro, det var muligt, men har nu set, det er sandt og sender hermed din ring tilbage.

Jeg antager, at du allerede i går lod Schagerström vide, at vor forlovelse var hævet. Jeg antager, at du blev urolig, da det trak ud med svaret, og ville gøre det godt igen med mig. Jeg antager, at blomsterbuketten var det aftalte tegn. Var det ikke tilfældet, kunne du umuligt under de forhåndenværende omstændigheder have taget imod den."

Charlotte Lövenskjold læste brevet igennem flere gange uden at forstå det. "En person, som jeg traf i går aftes – – –"

"Jeg forstår ikke noget af det," sagde hun opgivende og begyndte forfra på brevet. "'En person, som jeg traf i går aftes –

– – En person, som jeg traf – – –'"

I det samme var det, som om noget koldt og klamt, noget, der lignede en stor slange, snoede sig om hendes legeme og var ved at kvæle hende.

Det var den ondskabsfulde bagtalelses slange, der lagde sig snærende om hende og holdt hende bundet i lange tider.

Sukkerskålen

For fem år siden, da Karl-Artur Ekenstedt første gang kom til Korskyrka, var han en forfærdelig streng pietist. Han betragtede Charlotte Lövenskjold som et fortabt verdensbarn og ville knap veksle et ord med hende.

Det irriterede hende naturligvis. Hun besluttede i sit stille sind, at han snart skulle komme til at gøre afbigt for sin ringeagtende holdning.

Hun havde hurtigt opdaget, hvor ubevandret han var i alle de praktiske ting, som en præst må vide besked med, og hun begyndte at hjælpe ham til rette. I begyndelsen var han forlegen og afvisende, men da der var gået nogen tid, blev han mere taknemmelig og lagde beslag på hendes hjælp oftere end hun egentlig brød sig om.

Han gik meget om i sognet og besøgte fattige gamle mænd og koner, der boede i små hytter langt ude i skoven, og han bad hende altid gå med på de ture. Han forsikrede hende, at hun meget bedre end han forstod at omgås disse gamle mennesker, at opmuntre dem og trøste dem i deres små sorger.

Og på disse ensomme ture var det, Charlotte kom til at elske Karl-Artur. Før havde hun altid drømt om, at hun skulle blive gift med en smuk og tapper officer, men nu blev hun uhjælpelig forelsket i den fine og tilbageholdne unge præst, der ikke kunne lide at dræbe en flue, og som aldrig havde taget en ed i sin mund.

Nå ja, en tid havde de fået lov til at gå deres lange ture i ro og fred og tale sammen så meget de ville, men i begyndelsen af juli

kom Jaquette Ekenstedt, Karl-Arturs søster, på besøg. Det var der nu ikke noget mærkeligt i. Provstinde Forsius i Korskyrka var en gammel veninde af oberstinde Ekenstedt, og det kunne jo være meget naturligt, at hun havde indbudt Karl-Arturs søster til at tilbringe nogle uger i provstegården.

Jaquette delte værelse med Charlotte, og de to unge piger blev uhyre gode venner. Især elskede Jaquette Charlotte i den grad, at man snarere skulle tro, hun var kommet til Korskyrka for hendes skyld end for sin broders.

Og da Jaquette var vel hjemme igen, kom der et brev fra oberstinden til provstinde Forsius i Korskyrka, som hun lod Charlotte læse. Det indeholdt en indbydelse til Charlotte til at komme og besøge Jaquette. Oberstinden skrev, at Jaquette talte ikke om andet end den søde unge pige, hun havde gjort bekendtskab med i provstegården. Hun gik ligefrem og længtes efter hende og havde givet en så begejstret beskrivelse af hende, at hun også havde gjort sin kære moder nysgerrig efter at se hende.

Oberstinden skrev, at hun for sin part havde ganske særlig interesse for Charlotte, fordi hun var en Lövenskjold. Den unge pige hørte ganske vist til den yngre gren af familien, der ikke var adelig, men oprindelig nedstammede hun dog fra den gamle general på Hedeby, så der var et lille slægtskabsbånd imellem dem.

Lige så snart Charlotte havde læst brevet, sagde hun, at hun ville ikke til Karlstad. Hun var ikke så dum, at hun jo nok kunne forstå, at først provstinden og nu bagefter Jaquette havde aflagt rapport til oberstinden om hende og Karl-Artur, og at hun nu

skulle sendes ind til Karlstad, for at oberstinden selv kunne se hende og afgøre, om hun egnede sig til svigerdatter.

Men provstinden og især Karl-Artur overtalte hende til at tage derind. Karl-Artur og hun var på den tid hemmeligt forlovede, og han sagde, at han ville være hende evig taknemmelig, hvis hun opfyldte hans moders ønske. Det var jo imod sine forældres vilje han var blevet præst, og skønt der aldrig kunne være tale om, at han ville hæve deres forlovelse, hvad de end syntes, så ville han dog helst undgå at gøre dem mere sorg. Og han vidste bestemt, at de ville blive indtaget i hende, så snart de så hende. Han havde aldrig set nogen ung pige, der så godt forstod at omgås ældre folk som Charlotte. Han havde lagt mærke til, hvor god hun var både mod de gamle provstefolk og mod alle andre gamle mennesker, og det var det, der allerførst havde tiltrukket ham. Når hun bare ville tage til Karlstad, så skulle hun se, alt ville gå godt.

Og han snakkede for hende og tiggede hende så længe, at hun til sidst lovede ham at tage imod indbydelsen.

Der var en hel dags rejse til Karlstad, og da det ikke kunne gå an, at Charlotte rejste alene, havde provstinden fået det ordnet sådan, at hun fik en plads med i vognen hos jernværksejer Mobergers, der skulle til byen til et bryllup. Og så sendte hun hende afsted med alle mulige gode råd og formaninger, og Charlotte lovede jo at bære sig fornuftigt ad.

Men at sidde en hel dag på det smalle bagsæde i den lukkede vogn og stirre på hr. og fru Moberger, der sad og sov hver i sit hjørne, var måske ikke den bedste forberedelse til besøget i Karlstad.

Fru Moberger syntes, det trak, og ville på ingen måde have vinduet åbent til mere end den ene side og undertiden ikke engang det. Og jo varmere og jo mere trykkende luften i vognen blev, desto bedre sov hun. I begyndelsen havde Charlotte prøvet på at få en samtale i gang med sine rejsefæller, men Mobergers havde haft meget at ordne, inden de tog hjemmefra, og nu ville de hvile sig.

Charlotte sad uden at hun vidste af det og sparkede og trampede imod bunden af vognen med sine små fødder. Men pludselig vågnede fru Moberger og bad hende være så sød at sidde stille.

Når de holdt ved gæstgivergårdene, tog Mobergers deres madkurv frem, spiste selv og glemte heller ikke at byde Charlotte noget med. De var meget venlige imod hende på hele rejsen, men alligevel var det et mirakel, at de fik hende med helt til Karlstad.

Jo længere hun sad og pintes i den varme vogn, desto mere forknyt blev hun over hele den rejse. Hun gjorde den jo for Karl-Arturs skyld, men lige med et syntes hun, at al hendes kærlighed var borte, og hun kunne slet ikke begribe, hvorfor hun skulle rejse til Karlstad og stille sig til skue. Hun var mange gange betænkt på at lukke vogndøren op, springe ud og løbe hjem igen. Hun blev siddende, blot fordi hun var så mat og led og ked af det hele, at hun ikke gad røre sig.

Da hun nåede Ekenstedts hus, var hun ikke netop i humør til at bære sig pænt og fornuftigt ad. Hun trængte til at skrige eller danse eller slå noget itu. Så ville hun være kommet sig og have fået sit humør igen. Jaquette Ekenstedt kom og tog imod hende, venlig og fornøjet, men så snart Charlotte så hende, fik

hun en fornemmelse af, at hun selv var forfærdelig dårligt klædt, simpelt og umoderne og især, at der var noget i vejen med hendes sko. Hun havde fået dem til rejsen, og landsbyskomageren havde gjort sit allerbedste, men de knirkede, når hun gik, og de lugtede af læder.

Jaquette gik med hende gennem flere smukke stuer ind i oberstindens kabinet, og efterhånden som Charlotte kom igennem lejligheden og lagde mærke til parketgulvene, til de store spejle og de smukke dørfyldinger, opgav hun det hele. Hun ville aldrig være velkommen som svigerdatter i det hus, det indså hun godt. Det var den forfærdeligste dumhed, at hun havde indladt sig på den rejse.

Da Charlotte kom ind til oberstinden, fik hun en endnu stærkere fornemmelse af, at hun var som en hund i et spil kegler. Oberstinden sad ved vinduet i en lænestol med svajede ben og læste i en fransk bog. Da hun så Charlotte i døren, sagde hun et par ord på fransk. Hun var sagtens så optaget af læsningen, at hun ikke engang vidste af det. Og Charlotte forstod hvad hun sagde, men det irriterede hende, at den fine dame ligesom søgte at finde ud, hvad sprogkundskaber hun havde, og hun svarede på det aller tarveligste värmlandsk. Hun talte ikke den slags värmlandsk, som er skik og brug blandt dannede folk, og som jo er meget let at forstå, men hun talte tjenestefolkenes og bøndernes värmlandsk, hvad der er noget ganske andet.

Den fine frue trak øjenbrynene lidt i vejret og så ud, som om det morede hende, og Charlotte snakkede videre og udviste et forbavsende kendskab til det värmlandske sprog. Når hun ikke kunne skrige eller danse eller slå noget i stykker, så var det da

en trøst at tale värmlandsk. Spillet var jo tabt alligevel, men hun ville da i alt fald vise disse fine folk, at hun ikke agtede at gøre sig bedre end hun var for at indynde sig hos dem.

Charlotte var kommet så sent, at de andre allerede havde spist til aften, og snart sagde oberstinden til Jaquette, at hun skulle gå ned i spisestuen med sin veninde, så hun kunne få lidt aftensmad.

Og så var den dag forbi.

Den næste dag var det søndag, og så snart de havde drukket kaffe, skulle de i kirke og høre domprovst Sjöborg. Gudstjenesten varede rigelig halvtredje time, og da den var forbi, gik obersten og oberstinden og Jaquette og Charlotte temmelig længe og spadserede på torvet i Karlstad. De mødte en hel del af oberstens bekendte, og der kom et par herrer og sluttede sig til dem. Men de gik ved siden af oberstinden og talte ikke med andre end hende; de havde ikke et blik eller et ord til overs for Jaquette eller Charlotte.

Efter spadsereturen gik Charlotte med de andre hjem til familiemiddagen sammen med domprovstens og rådmandens og brødrene Stake og Eva Ekenstedt og hendes løjtnant.

Ved bordet førte oberstinden en fin og dannet samtale med rådmanden. Eva og Jaquette sagde ikke et ord, og Charlotte tav også stille, for hun kunne jo mærke, at det var skik og brug der i huset, at de unge ikke måtte lukke munden op. Men hun sad hele tiden og ønskede sig langt bort. Hun lå på lur, kan man gerne sige, efter en lejlighed til at vise Karl-Arturs forældre, at hun kunne indse, hun aldeles ikke passede til at blive deres svigerdatter. Det var åbenbart ikke tilstrækkeligt at tale

värmlandsk, hun måtte finde på noget kraftigere og mere afgørende.

Efter den rejse og den prædiken og den spadseretur og den middag var det ganske nødvendigt, at hun lod dem forstå, at nu ville hun ikke være med længere.

En af de flinke, vel dresserede piger, der vartede op ved bordet, bød en skål hindbær om, og Charlotte tog en portion som alle de andre. Så rakte hun hånden ud efter en sukkerskål, der stod i nærheden, og gav sig til at strø sukker på hindbærrene.

Charlotte havde ikke nogen anelse om, at hun tog mere sukker end nødvendigt, da Jaquette hurtigt hviskede til hende: "tag ikke så meget sukker! Det kan moder ikke lide!"

Charlotte vidste nok, at mange gamle folk fandt, det var en syndig overdådighed at komme sukker på maden. Hjemme i Korskyrka kunne hun knap røre ved en strøske uden at få en formaning af provsten, så hun blev slet ikke forbavset. Men i det samme så hun nu en udvej til at få luft for det sindsoprør, der havde gæret i hende lige siden hun tog hjemmefra. Hun borede dybt ned i sukkerskålen med strøskeen og strøede så meget sukker på, at hendes tallerken så ud som en snedrive.

Der blev så underligt stille ved bordet. De kunne jo alle sammen indse, at dette ikke kunne gå godt. Det varede heller ikke længe, før oberstinden lod et lille ord falde.

"Hindbærrene i Korskyrka må være meget sure. Her hos os kan de nok gå an. Jeg tror ikke, de trænger til mere sukker."

Men Charlotte blev ved at komme sukker på. Og hele tiden sagde hun til sig selv: "Hvis jeg bliver ved at strø sukker på, så

får jeg ikke Karl-Artur og bliver evigt ulykkelig, men jeg må alligevel strø mere sukker på."

Oberstinden trak lidt på skuldrene, vendte sig om til domprovsten og fortsatte samtalen. Hun ville åbenbart ikke gøre for meget ud af det.

Men nu prøvede obersten at komme sin kone til hjælp.

"Deres hindbær kommer jo ikke til at smage af noget, kære frøken Charlotte."

Aldrig så snart havde han sagt det, før Charlotte lagde strøskeen fra sig. I stedet tog hun om sukkerskålen med begge hænder og hældte alt hvad der var i den ned på sin tallerken.

Så stillede hun igen skålen på bordet og lagde strøskeen i. Og så sad hun ret op og ned og stirrede stift på selskabet, rede til at tage imod stormen.

"Jaquette," sagde obersten, "vil du ikke gå med din veninde op på dit værelse!"

Men oberstinden løftede afværgende hånden.

"Nej, nej, nej, endelig ikke," sagde hun, "ikke på den måde."

Hun sad ganske stille et øjeblik, som for at overveje, hvad hun skulle sige. Så kom der et lille muntert glimt i hendes søde øjne, og så begyndte hun. Hun henvendte sig dog ikke til Charlotte, men til domprovsten.

"Har jeg nogen sinde fortalt Dem, kære fætter, hvordan det gik til, da min faster Clementine blev gift med grev Platen? Fædrene på begge sider havde været sammen ved Rigsdagen i Stockholm og var blevet enige om partiet, men da alt var klappet og klart imellem dem, sagde den unge greve, at han ville da i alt fald se sin tilkommende brud, inden han gik ind på det. Faster Clementine sad imidlertid hjemme på Hedeby, og da

det ville have vakt opsigt, hvis hun pludselig var blevet sendt ind til Stockholm, så blev det bestemt, at greven skulle køre op til Bro og se på hende i kirken. Nå, faster Clementine havde jo ikke noget imod at blive gift med en smuk ung greve, men hun var kommet under vejr med, at han ville komme i kirke for at se på hende, og det behagede hende ikke sådan at blive udstillet til beskuelse. Hun ville allerhelst slet ikke være gået i kirke den søndag, men i de tider var der ikke tale om, at børn kunne sætte sig op imod, hvad deres forældre havde bestemt. Hun var nødt til at gøre sig så fin, som hun på nogen måde kunne, og sætte sig i den Lövenskjoldske stol i kirken, så grev Platen og en ven af ham kunne mønstre hende. Men hvad gjorde hun? Jo, da klokkeren istemte salmen, gav hun sig også til at synge med høj stemme, men ganske falsk. Og sådan blev hun ved salme efter salme, til gudstjenesten var forbi. Men da hun kom ud af kirken, så stod grev Platen der og bukkede for hende. 'Jeg beder ydmygst om forladelse,' sagde han, 'nu forstår jeg, at en frøken Lövenskjold ikke kan lade sig beskue som en hest på et marked.' Og dermed gik han for den gang, men han kom igen og gjorde bekendtskab med den unge pige i hendes hjem på Hedeby, og de blev gift, og lykkelige blev de sagtens også. Ja, De kender måske historien, fætter?"

"Det er muligt, men ikke så godt fortalt," sagde domprovsten og forstod ikke et muk af det hele.

Men den, som forstod det, det var Charlotte. Hun sad spændt og forventningsfuld og slugte fortællersken med øjnene. Oberstinden så på hende, smilede lidt, og henvendte sig så endnu engang til domprovsten.

"Som De ser, fætter, har vi en ung pige til gæst i dag. Og hun er kommet, for at jeg og min mand skulle mønstre hende og se, om hun duer til kone for Karl-Artur. Men ser De, fætter, den unge pige, hun er en Lövenskjold af den rigtige slags, og hun holder ikke af at blive stillet frem til beskuelse. Og jeg kan forsikre Dem, at lige siden hun kom i går aftes har hun gjort sig umage for at synge falsk ganske som min faster Clementine. Og nu gør jeg som grev Platen, jeg beder ydmygst om forladelse og siger, at jeg forstår, at en frøken Lövenskjold ikke vil lade sig beskue som en hest på et marked."

I det samme rejste hun sig og bredte armene ud, og Charlotte fløj hende om halsen og kyssede hende og græd af glæde og beundring og taknemmelighed.

Og fra det øjeblik af havde hun elsket sin svigermoder næsten endnu højere end selveste Karl-Artur.

For hendes skyld, for at hendes drømme skulle blive til virkelighed, havde hun overtalt Karl-Artur til at vende tilbage til Uppsala og fuldende sine studier, for hendes skyld havde hun i sommer søgt at få ham til at blive lektor, så han kunne opnå en stilling i verden og blive til noget mere end en stakkels landsbypræst.

For hendes skyld havde hun i denne morgenstund lagt bånd på sig og ydmyget sig.

Brevet

Charlotte Lövenskjold sad oppe på sit værelse og skrev til sin svigermoder eller, rettere sagt, til den, som hun lige til den dag havde betragtet som sin svigermoder, til oberstinde Ekenstedt.

Hun skrev vidtløftigt og fyldte den ene side efter den anden. Hun skrev til det eneste menneske i verden, der altid havde forstået hende, for at forklare det, hun nu havde i sinde at gøre.

Først fortalte hun om Schagerströms frieri og alt hvad der senere var sket. Hun beskrev samtalen i haven og gjorde sig ikke bedre, end hun var. Hun indrømmede, at hun var blevet vred på Karl-Artur og havde skændtes med ham, men hun forsikrede højt og helligt, at det aldrig i livet var faldet hende ind at slå op med ham.

Endvidere fortalte hun om morgenens samtale og Karl-Arturs mærkelige meddelelse, at han nu var forlovet med en dalkulla. Hun fortalte, at hun havde søgt at vinde ham tilbage, at det var lige ved at lykkes, men at den ulyksalige buket havde ødelagt det hele.

Og så skrev hun om den vanvittige billet, Karl-Artur havde sendt hende, meddelte, hvad for en beslutning hun af den grund havde fattet, og håbede, at hendes svigermoder ville forstå hende, som hun havde forstået hende lige fra den dag, de havde set hinanden første gang.

Hun havde ikke andet valg. En eller anden, hun vidste endnu ikke hvem, men hun antog, det var en af damerne i landsbyen, havde beskyldt hende for at være falsk, lumsk og pengebegærlig. Det måtte ikke gå upåtalt hen.

Og såsom hun var en fattig pige, der tjente sit brød, såsom hun hverken havde fader eller broder, der kunne forsvare hende, så måtte hun tage sig selv til rette.

Men hun var jo også nok i stand til at klare den ting. Hun var ikke af de almindelige, blide kvindfolk, der ikke forstod sig på andet end at bruge kost og nål. Hun kunne både lade en bøsse og skyde den af, og ved den sidste efterårsjagt var det hende, der nedlagde det største elsdyr.

Det, hun mindst af alt manglede, var mod. Hun havde jo engang på et marked givet en landstryger en på øret, fordi han mishandlede sin hest. Hun havde været forberedt på, at han ville trække sin kniv og jage den i hende, men alligevel slog hun ham.

Oberstinden huskede måske, at hun engang havde sat hele sin stilling på spil ved uden tilladelse at tage præstens elskede heste ud af stalden og køre om kap med bønderkarlene en anden juledag. Der var vist ikke mange, som havde dristet sig til det vovestykke.

Og hun havde skaffet sig en dødsfjende i den afskyelige kaptajn Hammarberg, fordi hun ikke ville have ham til bords ved et middagsselskab. Hun kunne ikke overvinde sig til i flere timer at sidde og tale med en mand, der kort i forvejen havde ruineret en af sine gode venner i spil og drevet ham til selvmord. Men når hun kunne sætte så meget ind på noget, der ikke vedkom hende, så kunne hun da ikke betænke sig, når det angik hende selv.

Hun havde nu den følelse, at det menneske, som havde bagtalt hende for Karl-Artur, måtte have en så lav tænkemåde, at hun forpestede den luft, hun indåndede; hun måtte sprede

ulykke om sig, hvor hun så var; at høre hende tale måtte være som at blive bidt af en hugorm. Man kunne ikke gøre menneskene en større tjeneste end at befri dem for sådan et uhyre.

Så snart hun havde læst Karl-Arturs billet og forstået dens indhold, vidste hun, hvad hun havde at gøre. Hun ville straks gå op på sit værelse og hente sin bøsse. Den var ladt. Hun behøvede ikke andet end tage den ned fra væggen og slynge den over skulderen.

Ingen i provstegården ville hindre hende i at gå ud. Hun ville kalde på sin hund og gå ned ad søen til, som for at se, om vildænderne var blevet store. Når de ikke mere kunne se hende fra provstegården, ville hun dreje af op til landsbyen, for der boede naturligvis den person, der havde dryppet gift i Karl-Arturs øre.

Hun tænkte sig, at hun ville blive stående uden for det hus, hvor "personen" boede, og kalde hende ud på gaden. Og så snart hun viste sig, ville hun sigte lige på hjertet og skyde hende.

Havde hun bare vidst, hvem af alle de damer, der boede i landsbyen, som var den skyldige, ville straffen allerede være fuldbyrdet, men det var jo gået op for hende, at hun var nødt til at vente, til hun fik fuld sikkerhed. Et øjeblik havde hun tænkt på at gøre som Karl-Artur og ganske simpelt gå ud med sin bøsse i tillid til, at Gud ville føre den skyldige på hendes vej, men det havde hun alligevel opgivet: den rette skyldige kunne jo gå fri, og det undte hun hende ikke.

Det kunne ikke hjælpe at gå ned i sidebygningen og spørge Karl-Artur, hvem det var, han havde talt med i går aftes. Nej, han var alt for klog til at svare på det spørgsmål.

Så nu havde hun besluttet sig til at gå frem med list. Hun ville lade, som om hun var rolig, ganske rolig og uanfægtet. På den måde skulle hun nok snart få hemmeligheden lokket ud af ham.

Hun havde straks søgt at lægge bånd på sig. I sin forvirring havde hun pillet Schagerströms buket itu, nu samlede hun rosenbladene op og kastede dem i skarnbøtten. Hun tvang sig til at lede efter forlovelsesringen, som Karl-Artur havde sendt hende tilbage, og som var trillet hen ad gulvet. Så gik hun op på sit værelse, og da hun så, at klokken ikke var mere end halv otte, så hun havde tiden for sig. Inden hun skulle møde Karl-Artur ved frokostbordet, havde hun sat sig til at skrive til sin elskede svigermoder.

Når dette brev nåede Karlstad, ville det hele være forbi. Hendes beslutning var så fast som nogen sinde. Men hun var glad over udsættelsen. Derved havde hun fået lejlighed til at forklare det hele for den eneste, hvis mening hun satte pris på, og havde fået sagt hende, at hendes hjerte altid, trods alle omskiftelser, tilhørte hendes beundrede, hendes over alt andet elskede veninde og moder.

Alt det havde hun skrevet. Brevet var færdigt, og hun gav sig til at læse det igennem. Ja, det var tydeligt og klart nok. Hun håbede, oberstinden ville forstå, at hun var uden skyld, at hun var uretfærdigt anklaget, at hun havde ret til at hævne sig.

Men da Charlotte læste brevet igennem, var der noget andet, som slog hende. Hun så, at hun i sin trang til at bevise sin egen uskyldighed var kommet til at give et ufordelagtigt billede af Karl-Artur.

Hun læste og læste og blev hed i hovedet af skræk. Sæt hun skrev sådan, at obersten og oberstinden blev vrede på Karl-Artur!

For lidt siden havde hun advaret ham for forældrenes vrede, og nu sad hun her og ophidsede dem imod ham!

Hun sad og hævede sig selv på hans bekostning. Hun havde været ædelmodig og fornuftig, men ham havde hun beskrevet, som om han var splittergal.

Og det havde hun, hun der elskede ham, haft i sinde at sende til hans moder! Hun havde nok også været splittergal.

Kunne hun da have nænnet at volde den elskede svigermoder så stor en sorg? Havde hun glemt hendes overbærenhed med hende, Charlotte, ved deres første møde og mange gange senere? Havde hun da slet ingen barmhjertighed?

Hun rev det lange brev midt over og satte sig hen for at skrive et andet. Nu ville hun tage skylden på sig. Hun ville kun tale godt om Karl-Artur.

Det var jo det eneste rigtige, at hun gjorde det. Karl-Artur var bestemt til at udrette noget stort i verden; hun måtte være glad, hvis hun kunne holde alt ondt borte fra ham.

Han havde stødt hende fra sig, men han var hende endnu lige kær, og hun ville værne om ham og hjælpe ham i dag og alle dage.

Hun begyndte på brevet til oberstinden. "Min nådige svigermoder må ikke tænke alt for ondt om mig –"

Men så kunne hun ikke komme videre. Hvad skulle hun sige? Hun havde aldrig kunnet lyve, og det var ikke let at pynte på sandheden.

Inden hun havde klaret sig, hvad mere hun ville sige, ringede frokostklokken. Der var ikke tid til flere overvejelser.

Så satte hun ganske simpelt sit navn under den ene linje, hun havde skrevet, lagde brevet sammen og forseglede det. Hun tog det med ned i stueetagen, lagde det i posttasken og gik ind i spisestuen.

I det samme faldt det hende ind, at nu behøvede hun ikke at finde ud, hvem "personen" var. For når hun ville have, at oberstinden skulle tro hende, når hun virkelig ville tage skylden på sig, så kunne hun heller ikke straffe nogen anden.

Ovenover skyerne

I

Frokosten i provstegården, da man fik smørrebrød og nylagte æg, vælling med fløde og til allersidst drak en lille kop kaffe med de dejlige bløde kringler til, som var noget, man ikke kunne bage andre steder i sognet, var ellers det fornøjeligste af alle dagens måltider. De to gamle, provsten og provstinden, som da nylig var stået op, var muntre som syttenårs mennesker. Nattens hvile havde forfrisket dem. Alderdomstrætheden, som meldte sig længere op ad dagen, var som blæst bort, og de plejede at gøre løjer både med de unge og med hinanden.

Men naturligvis var der ikke tale om spøg og munterhed den morgen. Begge de to unge var i unåde. Charlotte havde bedrøvet dem meget ved den måde, hun i går havde svaret Schagerström på, og kapellanen havde stødt dem ved den foregående dag at blive borte fra måltiderne uden at lade dem det vide.

Da Charlotte kom farende ind for at gå til bords, hvor de andre allerede havde taget plads, blev hun modtaget med et strengt udråb fra provstinden.

"Har du i sinde at sætte dig til bords med de fingre?"

Charlotte så på sine hænder, der virkelig var forfærdelig blækkede efter det meget skriveri.

"Å nej," sagde hun leende. "Det har tante rigtignok ret i. Undskyld, undskyld!"

Hun løb ud og kom tilbage med rene hænder, men ikke det mindste gnaven over tilrettevisningen, der oven i købet var givet i hendes kærestes nærværelse.

Provstinden så lidt forundret på hende. "Hvad går der nu af hende?" tænkte den gamle dame. "Den ene dag hvæser hun som en hugorm, og den næste dag kurrer hun som en due. Ja, hvem kan blive klog på de unge nu om stunder!"

Karl-Artur skyndte sig at fremkomme med en undskyldning for sin udeblivelse. Han var gået sig en tur, men var blevet træt og havde lagt sig i græsset inde i skoven. Så var han faldet i søvn, og da han vågnede, opdagede han til sin store forbavselse, at han havde sovet både fra middag og aftensmad.

Provstinden blev glad over, at den unge mand dog var velopdragen nok til at give en forklaring.

"Du behøver ikke at være så forknyt af dig, Karl-Artur," sagde hun nedladende. "Om også vi selv havde spist, skulle vi nok have fundet lidt mad til dig."

"Tante Regina er alt for god."

"Ja, nu kommer du til at spise dobbelt så meget for at indhente det forsømte."

"Jeg må dog sige, at jeg led ingen nød. På hjemvejen gik jeg ind til organistens, og fru Sundler gav mig aftensmad."

Fra Charlottes side af bordet lød der et ganske svagt udråb. Karl-Artur så hurtigt hen på hende og blev rød over hele ansigtet. Han skulle ikke have nævnt fru Sundlers navn. Nu ville Charlotte naturligvis fare op og sige, at hun forstod nok, det var fru Sundler, der var kommet med de beskyldninger imod hende, og lave en hel scene.

Men Charlotte rørte sig ikke. Den dybeste ro prægede hendes ansigt. Hvis Karl-Artur ikke havde vidst, hvor megen lumskhed der boede bag den hvide pande, ville han have sagt, at den skinnede af et indre lys.

Det var nu ikke at undre sig over, at Charlotte vakte sine bordfællers forundring. Der foregik virkelig noget usædvanligt i hende.

Eller måske det er forkert at kalde det sådan, da det ikke var andet, end hvad enhver af os sagtens har oplevet en og anden gang, når vi efter fattig evne har prøvet at udføre en tung pligt eller har pålagt os selv et offer. Det er mere end sandsynligt, at vi var i dårligt humør, mens det stod på. Ingen begejstring, ja, ikke engang nogen tro på, at vi handlede rigtigt og klogt, kom os til hjælp, og vi ventede ikke andet for os selv af den gode gerning end mere nød og elendighed. Men så lige med et mærkede vi, at hjertet gjorde et hop af glæde, at det pludselig bevægede sig så let som en dansende, og en følelse af fuldkommen lykke fyldte hele vort væsen. Som ved et mirakel følte vi os hævede over vort sædvanlige dagligdags jeg, vi var absolut ligegyldige for alle små ubehageligheder, ja, vi var overbeviste om, at fra dette øjeblik af ville vi gå uberørte gennem verden, ingenting ville kunne forstyrre den stille, højtidelige glæde, der fyldte os.

Noget sådant var kommet over Charlotte, mens hun spiste frokost. De fortvivlede følelser, vreden, hævnen, den krænkede stolthed, den forsmåede kærlighed, det havde alt sammen måttet vige for den store jubel, som hendes sjæl følte ved, at hun havde opofret sig for sin elskede.

I dette øjeblik var der ikke andet i hendes sind end blid, kærlig og øm forståelse. Hun fandt alle mennesker beundringsværdige. Hun kunne blot ikke holde nok af dem.

Hun sad og så på provst Forsius, der var en lille, tør gammel mand, glatraget, med skaldet isse, en vældig høj pande og små livlige øjne. Han lignede snarere en universitetsprofessor end en præst, og han var i virkeligheden også uddannet til videnskabsmand. Han var født i det attende århundrede, da man endnu sværmede for Linné, han havde studeret naturvidenskab og var netop blevet professor i botanik i Lund, da han blev kaldet til sognepræst i Korskyrka. Det sogn havde nemlig i en årrække haft præster af navnet Forsius. Embedet var gået fra fader til søn som et slags fideikommis, og da professoren i botanik, Petrus Forsius var den sidste af det navn, tiggede og bad man ham modtage embedet og lade blomsterne skøtte sig selv.

Charlotte havde jo længe vidst alt det, men hun syntes aldrig før, hun havde forstået, hvad for et offer det måtte have været for den gamle at opgive sit yndlingsstudium. Han var ganske vist blevet en dygtig provst. Der flød så mange udmærkede præstemænds blod i hans årer, at han passede sit embede som noget selvfølgeligt og medfødt. Men Charlotte syntes, hun kunne mærke på mange små ting, at han endnu sørgede over, at han ikke havde fået lov til at blive på sin rette plads i livet, ikke havde fået lov til at gøre sin virkelige livsgerning.

Efter at han nu havde fået kapellan, så man den fem og halvfjerdsårige mand optage sine studier på ny, gå om og samle planter, klæbe dem op og ordne sit herbarium. Men han lod dog ikke sognet sejle sin egen sø. Især lå det ham meget på hjerte at

holde fred, ikke at tillade uenighed at liste sig ind og forbitre sindet, men straks få grunden til ufreden fjernet. Derfor var det, han tog sig det nær, at hun i går havde svaret Schagerström så brysk. Men i går var Charlotte en anden. Da syntes hun kun, den gamle mand var alt for forsigtig og bange af sig. Nu forstod hun ham helt anderledes.

Og provstinden …

Charlotte så hen på den gamle frue, der var stor og knoklet, uden mindste spor af ynde i sit ydre. Hendes hår, der ikke ville blive gråt, skønt hun var næsten lige så gammel som sin mand, var skilt midtfor og redt ned over ørene, derefter forsvandt det under en sort tyllskappe. Det dækkede en stor del af ansigtet, og Charlotte tænkte næsten, det skete af beregning, for provstinden havde ikke ret meget kønt at vise frem. Hun syntes måske, det var tilstrækkeligt, når man kunne se hendes øjne, der lignede to runde peberkorn, hendes stumpnæse med de udspilede næsebor, hendes øjenbryn, der kun var et par små hårtjavser, hendes brede mund og udstående kindben.

Hun så streng ud, men om hun nu også holdt sine folk lidt i ørene, så var hun dog værst mod sig selv. Hun undte sig aldrig ro. Det var en talemåde i sognet, at det ikke var nogen let sag at være krop for provstinde Forsius. Hun var ikke af dem, der kunne finde sig i at sidde hyggeligt i en sofa med et broderi eller et hækletøj, nej, hun var ikke tilfreds, når hun ikke havde noget rigtig groft arbejde for. I hele sit liv havde hun aldrig foretaget sig noget så unyttigt som at læse en roman eller klimpre på et klaver.

Charlotte, der måske nok sommetider havde fundet hende lovlig arbejdsivrig, kunne denne morgenstund ikke noksom

beundre hende. Var det ikke smukt aldrig at spare sig selv, men være utrættelig virksom helt op i sin høje alderdom? Var det ikke smukt at ville have det rent og ordentligt i hver en krog og egentlig ikke forlange andet af livet end at have lov til at bestille noget?

Og for resten, så var hun jo langtfra kedelig. Hvor havde hun ikke sans for alt hvad der var morsomt, og hvor morsom og vittig kunne hun ikke selv være, så folk lå flade af latter!

Provstinden talte videre med Karl-Artur om fru Sundler. Han havde fortalt, at han var gået hen til hende, fordi hun var datter af en gammel veninde af hans familie, Malvina Spaak.

"Ja, det er sandt," sagde provstinden, der kendte hele Värmland og især alle, der havde udmærket sig på husvæsenets område. "Malvina Spaak var en dygtig og reel kone."

Karl-Artur spurgte, om hun ikke syntes, datteren var lige så udmærket som moderen.

"Jeg kan ikke sige andet, end at hun holder sit hus pænt," sagde provstinden, "men jeg er bange for, hun er lidt forstyrret i hovedet."

"Forstyrret?" gentog Karl-Artur spørgende.

"Ja, forstyrret. Der er ingen, som kan lide hende, og derfor har jeg prøvet på at tale lidt med hende, og ved du så, Karl-Artur, hvad hun sagde til mig en dag, da hun var ved at sige farvel? Jo, hun sagde, og det var med himmelvendte øjne, hun sagde det: 'Når provstinden ser en sølvsky med guldrande, så tænk på mig!' Ja, det sagde hun. Hvad tror du, hun mente med det?"

Da provstinden fortalte dette, begyndte hun at trække lidt på smilebåndet. Det var jo så uimodståelig komisk, at noget

fornuftigt menneske kunne få den idé at bede hende, Regina Forsius, se efter skyer med guldrande.

Hun gjorde sit bedste for at holde latteren tilbage. Hun havde foresat sig at være streng og alvorlig under hele måltidet. Charlotte så, hvor hun kæmpede. Det var en hård kamp, men lige med ét kom hele ansigtet i bevægelse. Hendes øjne kneb sig sammen, næseborene udvidede sig, munden blev endnu bredere end ellers, og så til sidst kom latteren. Hun skar ansigter og gjorde de mest komiske bevægelser med hele legemet.

Og nu måtte de alle le med, det var umuligt andet. Egentlig, tænkte Charlotte, behøvede man bare at se provstinde Forsius le for at komme til at holde af hende.

Man så ikke længere, at hun var grim. Man var kun taknemmelig mod hende, fordi hun sad inde med så megen munterhed.

II

Straks efter frokost, så snart Karl-Artur var gået ud af stuen, sagde provstinden til Charlotte, at provsten havde i sinde at gøre visit på Store Sjötorp nu i formiddag. Skønt den unge pige stadig var i samme henrykkelsestilstand, gjorde det hende dog lidt urolig. Ville det ikke bestyrke Karl-Artur i hans mistanke? Men hun blev straks rolig igen. Hun levede jo ovenover skyerne. Hvad der foregik nede på Jorden havde i grunden ikke stort at betyde.

Allerede klokken halv elleve holdt den store wienervogn for døren. Provst Forsius kørte naturligvis ikke med blodsheste, men hans hvidgrå norbagger med sorte manker og haler, hans

statelige kusk, der med stor værdighed bar det sorte livré, var minsandten heller ikke til at kimse af. Sandt at sige var der ikke andet at udsætte på provstegårdsekvipagen, end at hestene var lovlig fede. Provsten var alt for øm over dem. Det havde også holdt hårdt at bekvemme sig til at bruge dem i dag. Kunne det have gået an, ville han meget hellere have kørt afsted i en enspænder.

Provstinden og Charlotte var den formiddag bedt til ellevekaffe hos apoteker Gråbergs kone, hvis navnedag det var, og da man kom lige forbi landsbygaden på vejen til Store Sjötorp, satte de sig op i vognen og kørte et stykke med. Da vognen svingede ud ad porten, sagde Charlotte til provsten, som om det var noget, der pludselig faldt hende ind:

"Jernværksejer Schagerström sendte mig en buket smukke roser i morges, inden onkel og tante var stået op. Hvis onkel synes, kunne onkel jo takke ham med et par ord."

Man kan tænke sig de gamle menneskers forundring og glæde. Det var rigtignok en stor lettelse. Der ville ikke komme ufred i sognet. Schagerström var ikke fornærmet, hvad han ganske vist havde grund til at være.

"Og det fortæller du først nu!" sagde provstinden. "Du er mere end mærkelig."

Men hun var jo henrykt, spurgte hvordan buketten var kommet til provstegården, om den var smukt bundet, om der måske var stukket en billet ind imellem blomsterne og meget mere af samme slags.

Provsten nikkede blot til Charlotte og lovede at overbringe hilsenen. Og han rettede sin ryg. Der var åbenbart faldet en tung sten fra hans hjerte.

"Mon jeg nu igen har gjort noget uforsigtigt!" tænkte Charlotte. Men denne morgenstund kunne hun ikke slå sig ti! Ro, før alle mennesker var glade, så vidt det stod til hende. Hun følte en uendelig trang til at ofre sig for andres lykke.

Vognen holdt lige hvor landsbygaden drejede af fra landevejen, og damerne steg ud. Det var i virkeligheden omtrent samme sted, hvor Karl-Artur den foregående dag havde mødt den smukke dalkulla.

Når Charlotte ellers havde ærinde i landsbyen, blev hun altid stående på dette sted for at beundre den smukke udsigt. Herfra sås den lille sø, der dannede midtpunktet i landskabet, bedre end fra provstegården, som, det lod sig ikke nægte, lå temmelig lavt. Og herfra så man også alle søens bredder med deres vekslende natur. På vestsiden, hvor provstinden og Charlotte nu var, bredte jævne kornmarker sig, og de mange spredte landsbyer vidnede om, at der var meget frugtbart. Imod nord lå provstegården, som også var omgivet af vel dyrkede marker, men mod nordost tog løvskoven fat, en elv kom brusende med en skummende fos, og mellem træerne så man sorte tage og høje skorstene. Der nede lå to anselige jernværker, som bidrog endnu mere til egnens rigdom end marker og skove. Men så man mod syd, mødte øjet en karrig natur: lave, skovbevoksede åse, og det samme skue frembød også den østlige bred. Denne side af søen ville have været trist og ensformig, hvis det ikke var faldet en rig jernværksejer ind at bygge en herregård oppe på åsen midt i skoven. Den hvide bygning, der ragede op af granskoven, tog sig overordentlig godt ud. Ved kyndig plantning og udtynding af parkens træer var der frembragt en ejendommelig øjenforblændelse. Det så ud, som om der lå et

rigtigt slot med mure og tårne på begge sider. Denne gård var landskabets perle. Man ville ikke for nogen pris have været den foruden.

Charlotte, der levede i en anden verden, værdigede hverken søen eller den smukke herregård et eneste blik. Det gjorde derimod den gamle provstinde, som ellers ikke var den, der brød sig stort om naturskønhed; hun blev stående og så ud over landskabet.

"Å, stå stille bare et øjeblik!" sagde hun. "Se lidt på Berghamra! Tænk, man siger, at Store Sjötorp skal være endnu meget større og smukkere! Ja, ved du hvad? Hvis jeg vidste, at én, jeg holdt af, boede på sådan en stor gård, da ville jeg rigtignok være lykkelig."

Mere sagde hun ikke, men hun stod og rokkede med hovedet og foldede de gamle rynkede hænder næsten i tilbedelse.

Charlotte, der godt forstod hvad hun mente, svarede rapt: "Ja, det måtte rigtignok være yndigt at bo deroppe i granskoven, hvor der aldrig kommer et menneske. Det er noget andet end at bo ved hovedlandevejen, som vi gør i provstegården."

Hvorpå provstinden, der nok holdt af at se folk færdes på vejen, truede af hende med fingeren.

"Ja, du snakker!"

Så tog hun Charlotte under armen og gik opad den hyggelige landsbygade, hvor der hele vejen lå store, næsten herregårdsagtige bygninger. Kun lige ved begyndelsen lå der nogle små hytter. Hvis der var flere, var de trængt op ad den skovbevoksede ås og kunne ikke ses fra selve gaden. Den gamle stavkirke med sit høje tårn, der stak i vejret som en syl, tinghuset, kommunalbygningen, den store livlige

gæstgivergård, doktorens hus, herredsfogedboligen, der lå lidt tilbage, et par store bøndergårde og apoteket, der lå for enden af gaden og ligesom lukkede for den, alt det vidnede ikke alene om, at Korskyrka var et rigt sogn; det var tillige tegn på, at man fulgte med tiden, at man ikke var uvirksom eller stillestående.

Men da provstinden og Charlotte nu i bedste forståelse gik op ad gaden, takkede de deres Gud, fordi de ikke var nødt til at bo her, hvor man havde naboer til alle sider, hvor man ikke kunne stikke næsen uden for døren, uden at alle vidste besked med det og var nysgerrige efter at vide, hvor man skulle hen. Aldrig så snart var de der, før de længtes efter provstegården, som lå for sig selv, og hvor man var sin egen herre. De sagde til hinanden, at de blev ikke rigtig vel til mode, før de igen var på vejen hjem og i frastand kunne se de tykstammede provstegårdslinde.

Omsider trådte de så ind ad døren til apoteket. De var åbenbart kommet temmelig sent. Da de gik op ad den knirkende trappe til første sal, lød samtalen deroppefra som en bisværms summen.

"I dag er de rigtig i ånde," sagde provstinden. "Hør bare, hvor de snakker! Der må være noget på færde."

Charlotte blev stående midt på trappen. Det var ikke et øjeblik faldet hende ind, at Schagerströms frieri, den hævede forlovelse og Karl-Arturs forlovelse med dalkullan allerede kunne være et almindeligt samtaleemne, men nu blev hun bange for, at det netop var det, de afhandlede så ivrigt og højrøstet.

"Det er den gode fru Sundler, der har været ude at sladre," tænkte hun. "Det var også en rar fortrolig, Karl-Artur der fandt sig."

Men hun tænkte ikke et øjeblik på at vende om. Selv under almindelige forhold ville det jo aldrig være faldet hende ind at gå af vejen for en flok sladdersøstre, end sige da den formiddag, da hun var fuldkommen følelsesløs for alt hvad der hed folkesnak.

Der blev ganske stille i den store stue, hvor navnedagsgæsterne var forsamlede, da de nye gæster trådte ind. Kun en gammel dame, der var meget optaget af at forklare sin sidemand noget og sad med løftet pegefinger, råbte endnu:

"Der er mere endnu, min kære! Hvad er der dog ikke sket!"

De så alle sammen forlegne ud. De havde vist ikke ventet, at damerne fra provstegården ville komme.

Apotekerens frue gik dem imidlertid straks venligt i møde, og provstinde Forsius, der ikke vidste det mindste om alt det, som Charlotte og Karl-Artur havde bedrevet, var ganske som ellers, skønt hun nok kunne mærke, at der var uro i luften. Så gammel hun var, var hun bøjelig i knæene som en danserinde, og hun gjorde nu først en dyb reverens for hele selskabet. Derpå gik hun om og hilste på hver især og nejede stadig. Charlotte, der straks følte en slet dulgt uvilje slå sig i møde, fulgte bag efter hende. Hun nejede ikke nær så dybt som provstinden, men hende kunne man jo alligevel ikke hamle op med.

Den unge pige mærkede snart, at de alle sammen undgik hende. Da hun havde fået sin kop kaffe og sat sig hen ved et af bordene ved vinduet, kom der ikke nogen hen og satte sig på den ledige stol overfor hende. Og ligedan gik det, da kaffen vel var drukket og hækletøjer og broderier var kommet frem af syposer og ridikuler. Hun sad der ganske alene, uden at nogen lod til at tænke på, at hun eksisterede.

Rundt om sad grupper af damer, der stak hovederne sammen, så blonder og strimler på deres store tyllskapper blev filtret ind i hinanden. Alle sænkede de stemmen, for at hun ikke skulle høre hvad de sagde, men alligevel opfangede hun den ene gang efter den anden deres ivrige: "Der er mere endnu, min kære, der er mere endnu! Hvad er her dog ikke foregået!"

Nu fortalte de altså hinanden, at hun først havde sagt Nej til Schagerström, men at hun straks havde fortrudt det og meget snedigt havde lavet en scene med sin kæreste, for at han i hidsighed skulle hæve forlovelsen. Tænk, hvor udspekuleret! Al skammen ville falde på ham. Ingen skulle kunne sige hende på, at hun havde givet en fattig mand løbepas for at blive frue på Store Sjötorp. Og hele den fint udtænkte plan ville være lykkedes, ingen ville have haft noget at bebrejde hende, hvis ikke fru Sundler havde gættet hendes onde hensigt.

Charlotte sad ganske stille og lyttede til den uafladelige summen. Det faldt hende ikke et øjeblik ind, at hun kunne stå op og forsvare sig. Den ekstase, hun hele dagen havde været i, havde nået sit højdepunkt. Hun følte ingen smerte, hun vandrede på skyerne, højt hævet over alle jordiske ting.

Hele denne giftige summen ville jo have vendt sig mod Karl-Artur, hvis hun ikke havde holdt sin hånd over ham. Ellers ville det have lydt fra alle sider: "Der er mere endnu, min kære! Har De ikke hørt det? Den unge Ekenstedt har slået op med sin kæreste. Og der er mere endnu, der er mere endnu! Han styrtede ud på vejen og friede til den første den bedste, han mødte. Der er mere endnu! Hvad mener De, kære, kan sådan en mand blive ved at være præst i Korskyrka? Og hvad vil biskoppen sige?"

Hun var glad, det var hende, det gik ud over.

Som Charlotte sad der ganske alene med hele sin sjæl fuld af lyksalighed over, at hun holdt sin hånd over Karl-Artur, kom en bleg og mager lille dame hen til hende.

Det var hendes søster, Marie-Louise Lövenskjold, der var gift med doktor Romelius. Hun havde seks børn og en drikfældig mand; hun var ti år ældre end Charlotte, og der havde aldrig været synderlig fortrolighed imellem dem.

Hun spurgte ikke om noget, satte sig blot over for Charlotte og strikkede på en barnestrømpe. Men hun havde et meget bestemt udtryk om munden. Det var åbenbart, at hun vidste, hvad hun gjorde, da hun satte sig ved vinduesbordet.

Der sad de to søstre. De kunne hele tiden opfange det samme: "Ja, men der er mere endnu, min kære!"

Lidt efter så de, at fru Sundler sad i en hviskende samtale med provstinde Forsius.

"Nu fortæller hun tante Regina det," sagde søsteren.

Charlotte rejste sig halvt op, men betænkte sig straks og sad ganske stille som før.

"Hør, Marie Louise," sagde hun et øjeblik efter, "hvordan hang det i grunden sammen med den Malvina Spaak? Var der ikke noget med en forudsigelse, en spådom?"

"Jo, jeg tror såmænd, du har ret," sagde søsteren, "men jeg kan heller ikke rigtig huske, hvordan det var. Det var noget med en ulykke, der skulle ramme Lövenskjolderne."

"Tror du ikke, du kunne få at vide, hvordan det hang sammen?" spurgte Charlotte.

"Jo, naturligvis. Jeg har det skrevet op et eller andet sted. Men det berørte i alt fald ikke os, kun Lövenskjolderne fra Hedeby."

"Mange tak!" sagde Charlotte, og så sænkede tavsheden sig igen over dem.

Men det lod til, at fru Romelius var nær ved at tabe tålmodigheden med al den bagtalelse, der summede om dem. Hun bøjede sig over til Charlotte.

"Jeg forstår det hele," hviskede hun. "Du tier for Karl-Arturs skyld. Jeg kunne nok fortælle dem, hvordan det hænger sammen."

"Ti stille, for Guds skyld!" udbrød Charlotte i den største skræk. "Hvad har det at sige, hvordan det går med mig. Karl-Artur er bestemt til noget stort."

Søsteren forstod hende straks. Hun elskede sin mand, til trods for, at han lige fra de blev gift havde gjort hende ulykkelig med sit drikkeri. Men hun håbede stadig på, at han skulle tage sig sammen og blive en fremragende læge.

Da selskabet omsider brød op og damerne sagde farvel, var det den tykke fru Sundler, der ude i forstuen tog lejligheden i agt til at hjælpe provstinden mantillen på og binde hendes hattebånd for hende.

Charlotte, som ellers altid forbeholdt sig den ret at hjælpe sin gamle veninde, stod lidt bleg og så til, men sagde ingenting. Da de kom ud på gaden, var det igen fru Sundler, der skyndte sig hen og bød provstinden armen. Charlotte måtte lade sig nøje med at gå ved siden af.

Fru Sundler var en større prøvelse for hendes tålmodighed end nogen af de andre, men hun vidste jo, at hun ville blive af med hende, når de kom til hendes hus i den anden ende af gaden.

Men da de var nået så vidt, spurgte fru Sundler, om hun ikke måtte have lov at følge dem helt op til provstegården. Det gjorde så godt at røre sig lidt efter at have siddet stille så længe.

Provstinden gjorde ingen indvendinger, og de gik videre. Charlotte sagde heller ikke noget. Hun tog bare noget længere skridt, så hun kom lidt foran de andre og var fri for at høre på fru Sundlers sleske og drævende stemme.

Schagerström

Da Schagerström kørte hjem efter det mislykkede frieri i provstegården, sad han hele tiden og smilede for sig selv. Havde det ikke været for kuskens og tjenerens skyld, kunne han godt have lét højt, så komisk fandt han det, at han, der var kørt ud for at bevise en fattig selskabsdame en stor velgerning, var blevet bidt sådan af og havde fået sådan en røffel.

"Men hun havde jo fuldkommen ret i hvad hun sagde," mumlede han. "Pinedød havde hun ret. Men jeg kan egentlig ikke begribe, at jeg ikke selv havde tænkt på den ting, inden jeg tog ud at fri.

For resten klædte det hende brillant sådan at komme i fyr og flamme," fortsatte han sine betragtninger. "Den løn fik jeg da for min ulejlighed. Det var en fornøjelse at se hende så smuk."

Da han havde kørt et stykke, sagde han til sig selv, at om også han havde båret sig dumt ad, så var han alligevel glad over den historie, for derved havde han gjort bekendtskab med et menneske, der ikke brød sig en døjt om, at han var den rigeste mand i Korskyrka. Den unge pige havde sandelig ikke gjort mine til at krybe for ham. Ikke taget spor af hensyn til, at det var en millionær, hun havde for sig, men behandlet ham som om han var den første den bedste ubetydelige person.

"Karakter har pigebarnet!" tænkte han. "Jeg ville virkelig ønske, at hun ikke syntes alt for ilde om mig. Gudbevares, jeg har ikke i sinde at fri til hende mere, men jeg kunne nok lide at vise hende, at jeg ikke er sådan et fæ, at jeg er vred på hende, fordi hun læste mig teksten."

Hele eftermiddagen spekulerede han på, hvordan han skulle gøre sin uoverlagte handling god igen, og til sidst troede han virkelig, han havde fundet på noget passende. Men denne gang ville han ikke fare afsted i blinde. Han ville forberede sagen og anstille de nødvendige undersøgelser for ikke igen at bære sig forkert ad.

Ud på aftenen faldt det ham ind, at det var ingen skade til, om han nu med det samme viste Charlotte en lille opmærksomhed. Det ville fornøje ham at sende hende nogle blomster. Hvis hun tog imod dem, ville det bagefter være lettere at komme på en venlig fod med hende. Han gik straks ned i haven.

"De kommer til at binde mig en rigtig smuk buket, gartner," sagde han. "Lad mig se, hvad vi har at byde på."

"Det smukkeste, jeg har," sagde gartneren, "er vist disse røde nelliker. Vi kunne sætte dem i midten, levkøjer rundt om og så stikke lidt reseda imellem."

Men Schagerström rynkede på næsen.

"Nelliker og levkøjer og reseda!" sagde han. "De blomster har de jo i hver eneste gård. De kunne lige så gerne foreslå præstekraver og blåklokker."

Og sådan gik det også med løvemund, ridderspore og forglemmigejer. De blev kasseret alle sammen.

Til sidst blev Schagerström stående foran en lille rosenbusk, der var fuld af blomster og knopper. Især var knopperne henrivende. De lyserøde blomster stak frem af bægerblade, der var så flossede i randen, at de lignede mos.

"Ja, se den er køn, synes jeg," sagde han.

"Jamen, det er jo mosrosen, hr. jernværksejer. Den blomstrer i år for første gang. Den trives kun sjældent så langt mod nord. Der er ikke mage til den busk i hele Värmland."

"Ja, sådan noget er det akkurat, jeg vil have. De skal sendes ned til provstegården i Korskyrka. De ved nok, gartner, at der har de alle de andre blomster."

"Å, til provstegården," sagde gartneren og lod pludselig helt fornøjet. "Det er en anden sag. Jeg har ikke noget imod, at provsten får mine mosroser at se. Han forstår sig på det."

De stakkels roser blev altså skåret af og sendt ned til provstegården, hvor der ventede dem en meget ublid skæbne.

Hvem der derimod blev godt modtaget, da han næste formiddag kom kørende til Store Sjötorp, det var den Korskyrka-provst.

I begyndelsen var den lille provst nok lidt omstændelig og højtidelig, men i grunden var han en naturlig og fordringsløs mand ligesom Schagerström. De opdagede begge to, at komplimenter og dikkedarer var overflødige, og snart talte de sammen som to gamle venner, ligefremt og frimodigt.

Schagerström benyttede lejligheden til at komme med et par spørgsmål angående Charlotte. Han ville vide besked med hendes forældre, hendes formuesomstændigheder, og især spurgte han ud om kæresten og hans fremtidsudsigter. En kapellan havde vel ikke så stor lønning, at han kunne gifte sig på den? Vidste provsten, om den unge Ekenstedt kunne gøre sig håb om snarlig befordring?

Provsten var meget forbavset, men da ikke noget af det, Schagerström spurgte om, var en hemmelighed, gav han klare og direkte svar.

"Han er jo forretningsmand," tænkte den gamle. "Han går lige bus på. Ja, det hører sig vel til nu om dage."

Til sidst forklarede Schagerström, at han var formand for bestyrelsen af et jernværk i Uppland, og at han havde kaldsret til præsteembedet ved jernværket. Det var blevet ledigt for nogle uger siden. Lønningen var ganske vist ikke høj, men der var en hyggelig præstegård, og den tidligere præst havde været vel fornøjet. Mente provsten, det ville være noget for den unge Ekenstedt?

Provst Forsius var sjældent blevet mere forbavset over noget end over dette forslag, men han var en klog gammel mand og tog tingen ganske naturligt.

Han trak sin snusdåse op af lommen, fyldte sin store næse med snus, pudsede den med et silkelommetørklæde og sagde så:

"Jernværksejeren kan ikke finde en ung mand, som bedre fortjener at blive hjulpet frem."

"Ja, så er sagen afgjort," sagde Schagerström.

Provsten puttede snusdåsen i lommen. Han var ganske overordentlig glad. Det var rigtignok en nyhed at komme hjem med! Charlottes fremtid havde mange gange voldt ham bekymring. Han havde den allerstørste agtelse for sin kapellan, men han misbilligede, at han slet ikke tænkte på at skaffe sig en stilling, så han kunne gifte sig.

Pludselig sagde den venlige gamle mand til Schagerström:

"Jernværksejeren vil gerne gøre folk glade. Gør det ikke halvt! Kom med hjem til provstegården, og meddel det unge par Deres store plan! Kom med og se deres lykke! Den glæde under jeg jernværksejeren."

Ved dette forslag gled et smil over Schagerströms ansigt. Man kunne se, det fornøjede ham.

"Måske jeg kunne komme ubelejligt," sagde han.

"På ingen måde! Ubelejligt! Det kan der ikke være tale om. Når man kommer med sådan et budskab!"

Det så ud til, at Schagerström ville gå ind på forslaget, men pludselig slog han sig for panden. "Det kan jeg jo ikke. Jeg skal ud på en lang rejse i dag. Rejsevognen holder for døren klokken to."

"Nej, virkelig?" udbrød provsten. "Det var skade! Men jeg forstår det. Man må tage tiden i agt."

"Der er sendt tilsigelse om heste til gæstgivergårdene," sagde Schagerström og så nedslået ud.

"Men kunne det ikke lade sig gøre, at jernværksejeren kørte med hjem til provstegården i min vogn, der står forspændt og parat, så vi kan køre med det samme?" spurgte provsten. "Så kunne rejsevognen komme og hente jernværksejeren i provstegården til den bestemte tid."

På den måde blev sagen ordnet. Provsten og Schagerström kørte til Korskyrka i wienervognen, og der blev givet ordre til, at jernværksejerens rejsevogn skulle komme og hente ham i provstegården, så snart man havde fået pakket maden og alt det øvrige, der skulle med.

På hjemturen var de to herrer så overgivne som bønder, der kører til marked.

"Når jeg skal sige min mening," sagde provsten, "så har Charlotte ikke fortjent det, sådan som hun i går opførte sig mod jernværksejeren."

Schagerström brast i latter.

"Nu kommer hun rigtig i klemme," sagde provsten. "Jeg glæder mig til at se, hvordan hun vil klare det. Jernværksejeren kan være vis på, hun vil sige eller gøre et eller andet overraskende, noget som ingen andre kunne finde på. Ha, ha, ha, jeg glæder mig ligefrem."

Det var en stor skuffelse for dem begge, da de ved ankomsten til provstegården fik at vide af stuepigen, at fruen og frøkenen endnu ikke var kommet tilbage fra kaffeselskabet i landsbyen. Men provsten, som vidste, at det ikke ville vare ret længe, inden de kom, bad Schagerström gå med ind i hans egne værelser, der lå i stueetagen. I dag fandt han det ikke nødvendigt at bede ham op i dagligstuen ovenpå.

Provsten havde to værelser til sin rådighed. Det forreste var kontor, stort og bart. Et vældigt skrivebord, to skrivebordsstole, en lang læderbetrukken sofa og en vægfast boghylde til de tykke kirkebøger udgjorde hele møblementet, hvis man da ikke regnede nogle store kaktusplanter med, der var anbragt i et vindue og blomstrede, som om de stod i lys lue. I den inderste stue havde provstinden indrettet det rigtig hyggeligt for sin kære mand. Gulvet var dækket med et hjemmevævet tæppe, møblerne var kønne og hensigtsmæssige. Der var polstrede sofaer og lænestole, et skrivebord med mange rum, høje boghylder, en stor samling piber og for resten bundter med pressede blomster i gråt papiromslag alle vegne, hvor man så.

Provsten havde naturligvis i sinde at gå herind med Schagerström, men da de kom igennem kontoret, stødte de på Karl-Artur, som sad ved det vældige skrivebord og indførte fødte og døde i en tyk kirkebog. Han rejste sig, da de trådte ind og blev forestillet for Schagerström.

"Ja, i dag kommer jernværksejeren ikke til at køre Deres vej med uforrettet sag," sagde han lidt spydigt, idet han hilste på ham.

Hvem kan undre sig over, at han blev stærkt ophidset ved at se Schagerström i provstegården? Hvor kunne han tro andet end at de alle tre, provsten, provstinden og Charlotte, var i ledtog med hinanden for at få det forhastede afslag taget tilbage? Hvis han endnu havde næret den ringeste tvivl om Charlottes uærlighed, måtte så ikke synet af frieren, som provsten selv i dag hentede tilbage til provstegården, gøre ham fuldstændig sikker i sin sag? Det kom jo naturligvis ikke mere ham ved, hvem Charlotte giftede sig med, men han fandt dog dette hastværk temmelig ufint, temmelig hensynsløst. Det var frygteligt, at man i en præstegård var så uhyre ivrig efter at få en slægtning rigt gift.

Den gamle provst, som ikke vidste, at forlovelsen med Charlotte var hævet, så forbavset på Karl-Artur. Han kunne ikke rigtig forstå, hvad han mente med det, han sagde, men da han kunne høre på tonen, at han var fjendtlig stemt mod Schagerström, fandt han det klogest at lade ham vide, at jernværksejeren ikke denne gang gik på frierfødder.

"Det er egentlig for at tale med dig, jernværksejeren kommer i dag," sagde han. "Jeg ved ikke, om jeg har lov at røbe hans planer, men du vil blive glad, min gode ven, du vil blive glad."

Den venlige tone gjorde ikke noget indtryk på Karl-Artur. Han stod stram og mørk uden et smil.

"Hvis jernværksejer Schagerström har noget at sige mig, behøver han ikke at vente, til Charlotte kommer tilbage. Vi to har ikke længere noget med hinanden at gøre."

I det samme rakte han sin venstre hånd frem, så både provsten og Schagerström kunne se, at han ikke havde nogen forlovelsesring på den fjerde finger.

Den lille provst snurrede næsten rundt af forbavselse.

"Men hvad i alverden taler du om? Er det noget, I har fundet på nu, mens jeg har været borte?"

"Slet ikke, onkel. Sagen var klar allerede i går. Jernværksejer Schagerström friede til Charlotte henad klokken tolv. En time efter var vor forlovelse hævet."

"Jeres forlovelse?" sagde provsten. "Men Charlotte har jo ikke sagt et ord."

"Ja, undskyld, onkel," sagde Karl-Artur, der var ved at tabe tålmodigheden ved den gamles forsøg på at spille uvidende. "Undskyld, men jeg kan jo tydeligt se, at onkel har gjort tjeneste som postillon d'amour."

Den lille provstemand rettede sig. Han blev stiv og højtidelig.

"Nu går vi ind til mig," sagde han. "Vi må se at komme til bunds i denne sag."

Og et øjeblik efter, da de havde taget plads, provsten ved skrivebordet, Schagerström i et sofahjørne længere inde i stuen og Karl-Artur i en gyngestol i nærheden af døren, henvendte provsten sig til sin kapellan.

"Det er fuldkommen rigtigt, min gode ven, at jeg i går rådede min søsterdatter til at modtage jernværksejer Schagerströms tilbud. Hun har ventet på dig i fem år. Engang i sommer spurgte jeg dig, om du ikke ville foretage noget skridt, der kunne gøre jeres ægteskab muligt, og du svarede Nej. Du husker måske også, at jeg ved den lejlighed erklærede, at jeg ville gøre alt hvad der stod i min magt for at bevæge Charlotte

til at hæve jeres forbindelse. Charlotte ejer ikke en øre, og når jeg falder fra, står hun ganske alene i verden. Du ved, hvor du har mig, og jeg gør mig ikke nogen samvittighed af, at jeg rådede hende, som jeg gjorde. Men hun fulgte sit eget hoved og sagde Nej, og dermed var den sag afgjort og har ikke senere været på tale imellem os, at du ved det, min gode ven."

Schagerström sad henne i sit sofahjørne og så opmærksomt på den unge Ekenstedt. Der var noget i Karl-Arturs væsen, som han ikke syntes om. Han sad og lænede sig tilbage i gyngestolen og gyngede op og ned, som om han ville vise, at den gamle mands ord ikke var synderlig opmærksomhed værd. Den ene gang efter den anden søgte han at afbryde ham, men provsten fortsatte sin forklaring.

"Du skal få lov at tale bagefter, min gode ven, du skal få lov at tale så længe du vil, men nu er det min tur. Da jeg kørte over til Store Sjötorp i dag, vidste jeg ikke, at jeres forlovelse var hævet, og mit ærinde var ikke at udbyde Charlotte til jernværksejer Schagerström. Jeg kørte derover, fordi jeg ville have fred i min menighed, og fordi jeg for min part syntes, at jernværksejer Schagerström kunne have grund til at føle sig krænket af den måde, Charlotte svarede ham på. Men da jeg kom til Store Sjötorp, viste det sig, at jernværksejer Schagerström var af en anden mening end jeg. Han fandt, at mine anskuelser var gammeldags, og at Charlotte havde svaret, som hun burde. Han var så tilfreds med det alt sammen, at han kun tænkte på at gøre jeres lykke og ville skaffe dig embedet som præst ved Örtofta bjergværk, som han har kaldsret til. Det var for at tale med dig om denne plan, han fulgte med mig hjem. Og deraf kan du måske forstå, at jernværksejer Schagerström lige så lidt

som jeg havde nogen anelse om, at jeres forlovelse var hævet. Og nu har du hørt, hvad jeg har at sige, og nu kan du få lov at bede os om forladelse for dine grimme beskyldninger, min gode ven."

"Det kan ikke falde mig ind at tvivle om min ærede onkels ord," begyndte Ekenstedt. Idet han sagde det, rejste han sig og indtog en slags oratorstilling med armene overkors på brystet og ryggen op imod boghylden. "Når jeg betænker onkels åbenhed og retsindighed, forstår jeg nu, at Charlotte aldrig kunne tænke sig at få onkel til medhjælper i sine skumle planer. Jeg må også give onkel ret i, at jeg ikke er noget passende parti for Charlotte, og hvis hun, som onkel, åbent og ærligt havde erkendt det, så ville det ganske vist have voldt mig dyb sorg, men jeg ville dog have forstået og tilgivet. Men Charlotte har valgt at gå en anden vej. Måske af frygt for at synke i agtelse i den store mængdes øjne afviser hun først stolt og uegennyttig jernværksejer Schagerström. Men det er naturligvis ikke hendes mening at skræmme ham bort for bestandig. Hun får derimod mig til at hæve forlovelsen. Hun ved, at der er en stor ømfindtlighed i min natur, og det benytter hun sig af. Hun lader ord falde, som hun ved vil bringe mig i raseri. Hun når også sit mål. Jeg bryder med hende, og nu mener hun, at spillet er vundet. Hun har i sinde at kaste al skylden på mig. Over mit syndige hoved vil hun nedkalde provstens vrede og alle andre menneskers vrede. Jeg bryder med hende, der nylig for min skyld har sagt Nej til et glimrende tilbud. Jeg bryder med hende, der har ventet på mig i fem år. Hvem kan undre sig over, at hun efter en sådan opførsel fra min side, siger Ja til jernværksejer Schagerström? Hvem kan dadle hende for det?"

Han slog ud med armene med en stor gestus. Provsten drejede sig om på stolen og vendte sig halvt bort fra ham.

I den gamle mands høje pande var der lige midt på fem små rynker. Mens Karl-Artur talte, var disse rynker begyndt at få farve, og nu var de røde som et sår. Det var et tegn på, at den fredsommelige provst i Korskyrka var i højeste grad ophidset.

"Min gode ven – – –"

"Undskyld, onkel, men jeg har endnu noget at sige. I det øjeblik, da jeg for min sjæls frelses skyld så mig nødsaget til at bryde med Charlotte, førte Gud mig en anden kvinde i møde, en jævn, bramfri kvinde af folket, og med hende har jeg i går aftes udvekslet løfter om evig troskab. Jeg har altså fået fuld erstatning. Jeg er meget lykkelig og står ikke her for at beklage mig. Men jeg synes ikke, jeg er forpligtet til at bære den tunge byrde af alle menneskers foragt, som Charlotte vil vælte over på mig."

Schagerström så pludselig op. Mens den unge Ekenstedt havde udslynget de sidste sætninger, var han blevet sig bevidst, at der var foregået en forandring med stuens atmosfære, så at sige. Han opdagede nu, at Charlotte Lövenskjold stod i døren lige bag ved sin kæreste.

Hun var kommet så stille, at ingen havde lagt mærke til hende. Karl-Artur anede ikke, hun var til stede, og vedblev at tale. Og mens han lagde ud om hendes lumskhed og snedighed, stod hun der mild som en skytsengel og så hen på ham med den inderligste medlidenhed, den ømmeste kærlighed. Schagerström havde tilstrækkelig mange gange set det udtryk i sin egen hustrus øjne til at vide hvad det betød, og at det var ægte.

Schagerström tænkte aldeles ikke på, om hun var smuk, som hun stod der. Han syntes, hun var som hun måtte være, hvis hun var gået gennem ilden uden at blive hverken sværtet eller forbrændt, og havde fået alle slagger og al ufuldkommenhed smeltet ud af sig, så hun nu stod der hel og forklaret. Han forstod næppe, at den unge Ekenstedt kunne undgå at mærke varmen fra hendes blik, at han ikke følte hendes kærlighed omsvæve sig.

Han for sin part syntes, at den fyldte hele stuen. Han kunne mærke dens strålers magt helt hen i krogen, hvor han sad. Han fik hjertebanken af den.

Det berørte ham i høj grad pinligt at tænke på, at hun stod der og hørte på alle de beskyldninger, der forekom ham ganske urimelige og ubekræftede. Han gjorde mine til at rejse sig.

Da så Charlotte hen til den side af stuen, hvor han sad, og fik øje på ham henne i mørket. Hun kunne åbenbart se, hvor utålmodig han var. Hun smilede forstående til ham og lagde fingeren på munden til tegn på, at han ikke måtte røbe hende.

Et øjeblik efter forsvandt hun lige så stille som hun var kommet. Hverken provsten eller Ekenstedt vidste, hun havde været der. Men nu begyndte Schagerström at blive urolig. Hidtil havde han ikke lagt synderlig vægt på Karl-Arturs tirader. Han troede, det hele drejede sig om en strid mellem de elskende, der ville være glemt, så snart Charlottes kæreste havde fået tid til at tænke sig om. Men nu, da han havde set Charlotte, forstod han, at det var et virkeligt sørgespil, der foregik her i provstegården.

Og da det så ud til at være ham selv, der ved sit ubetænksomme frieri havde været årsag til ulykken, så pønsede han på en udvej til at få de stridende forsonet. Det gjaldt at

bevise Charlottes uskyldighed. Det kunne ikke frembyde større vanskelighed.

Som stor ejendomsbesidder og formand i mange bestyrelser havde han ikke så lidt øvelse i at forlige stridige viljer. Han var næsten sikker på, at han snart ville se vejen klart for sig.

Lige idet Karl-Artur holdt op at tale, hørte man et gammelt menneskes tunge trin i det forreste værelse, og provstinde Regina Forsius trådte ind. Hun fik straks øje på Schagerström.

"Nej, nu har jeg da aldrig kendt mage! Er jernværksejeren her nu igen?"

Det kom så ligefrem og naturligt, den rene, skære forbavselse. Hun nåede ikke at tage sig sammen til noget mere ceremonielt og passende.

"Ja," svarede Schagerström, "men jeg er lige så uheldig i dag som i går. Da kom jeg for at tilbyde Store Sjötorp, nu kommer jeg med tilbud om præsteembede og præstegård, men jeg får også Nej i dag."

Det så ud til at sætte nyt mod i provsten at have sin hustru der. Han rejste sig, og mens de fem små rynker skinnede ildende røde, gjorde han en bydende håndbevægelse og viste ligefrem Karl-Artur døren.

"Det er bedst, du går ned til dig selv og overvejer det hele endnu engang. Charlotte har jo sine fejl, de almindelige Lövenskjoldske fejl. Hun er stolt og heftig, men lumsk eller snedig eller pengebegærlig, det har hun aldrig været. Var du ikke søn af min højtagtede ven, oberst Ekenstedt – – –"

Men nu faldt provstinden ham i talen.

"Det er jo klart," sagde hun, "at Forsius og jeg helst ville tage Charlottes parti, men jeg ved ikke, om vi kan gøre det denne

gang. Der er alt for meget, som jeg ikke kan forstå. For det første kan jeg ikke begribe, hvorfor hun ikke har sagt et ord til os hverken i går eller i dag. Jeg kan heller ikke begribe, hvorfor hun var så glad over, at Forsius kørte over til Store Sjötorp, og heller ikke, hvorfor hun sendte en hilsen til jernværksejer Schagerström med tak for roserne, når hun vidste, hvad Karl-Artur mente om hende. Men jeg ville ikke dømme hende bare på det, hvis der ikke var andet."

"Hvad for noget andet?" spurgte provsten utålmodig.

"Hvorfor tier hun?" sagde provstinden. "Henne i navnedagsselskabet vidste de alle sammen besked med, at forlovelsen var hævet, og lige så med frieriet. Og nogen af dem undgik hende, og andre var uartige imod hende, og hun lod det alt sammen gå hen over sig uden at forsvare sig. Hvis hun havde kylet kaffekoppen i hovedet på en af dem, så ville jeg have takket min Gud og skaber, men hun sad så from som en korsfæstet og lod dem være lige så ondskabsfulde, som de bare kunne."

"Men du kan da ikke tro så ondt om hende, blot fordi hun ikke forsvarer sig?" sagde provsten.

"Da jeg gik hjem," sagde provstinden, "ville jeg rigtig sætte hende på prøve. Den allerivrigste til at angribe hende var organistens kone, som hun aldrig har kunnet fordrage. Men nu tog jeg fru Sundler under armen, og hun fik lov at følge mig helt herop til gårdporten. Og det fandt hun sig også i. Men ville Charlotte Lövenskjold roligt have fundet sig i, at jeg gik med en anden under armen, hvis hun havde haft en ren samvittighed? Ja, jeg spørger bare."

Ingen af de tre mænd svarede hende et ord. Til sidst sagde provsten, lidt mat i stemmen:

"Det lader ikke til, vi kan få klarhed i denne sag nu lige straks. Det kommer vel med tiden."

"Ja, undskyld, onkel," sagde Karl-Artur, "men jeg må have klarhed nu med det samme. Hvis folk ikke forstår, at det var Charlotte selv, der fremkaldte bruddet, så må min handlemåde se meget upræstelig ud, ja meget forkastelig."

"Vi kan jo spørge hende selv," foreslog provsten.

"Jeg trænger til et pålideligere vidne," sagde Karl-Artur.

"Hvis det må være mig tilladt at blande mig i sagen," sagde Schagerström nu, "så vil jeg foreslå en måde, hvorpå vi kan komme til klarhed. Det gælder jo om at få at vide, om frøken Lövenskjold med velberåd hu har narret sin kæreste til at hæve forlovelsen for at få lejlighed til at sige Ja til mit frieri. Forholder det sig ikke sådan?"

Jo, sådan forholdt det sig.

"Jeg tror, det hele er en misforståelse," sagde Schagerström, "og jeg vil nu foreslå, at jeg gentager mit frieri. Jeg tror og ved, at hun vil svare Nej."

"Men vil jernværksejeren udsætte sig for følgerne?" sagde Karl-Artur. "Sæt, hun siger Ja!"

"Hun siger Nej," sagde Schagerström. "Og da det åbenbart er min skyld, at der er kommet denne misforståelse mellem doktor Ekenstedt og hans kæreste, så vil jeg gerne gøre alt hvad der står til mig, for at det gode forhold imellem dem må kunne genoprettes."

Karl-Artur smilede vantro. "Hun svarer Ja," sagde han, "hvis hun da ikke bliver advaret, så hun forstår, hvad det drejer sig

om."

"Jeg har ikke i sinde at spørge personlig," sagde Schagerström. "Jeg har i sinde at skrive."

Han gik hen til provstens skrivebord, tog papir og pen og skrev nogle linjer.

"Tilgiv, at jeg plager frøkenen endnu en gang, men da jeg af Deres kæreste har hørt, at Deres forlovelse er hævet, vil jeg nu gentage mit tilbud fra i går."

Han viste Karl-Artur hvad han havde skrevet. Denne bøjede samtykkende hovedet.

"Tør jeg bede, om en af folkene må bringe frøken Lövenskjold brevet?" sagde Schagerström.

Provsten ringede på sin klokke, der hang højt oppe på væggen i en klokkestreng, som var broderet med perler, og stuepigen kom ind.

"Ved De, hvor frøkenen er, Alma?"

"Frøkenen er på sit værelse."

"Vil du så straks give hende dette fra jernværksejer Schagerström og sige, at han venter på svar."

Da pigen var gået, blev der ganske stille i stuen. Og i stilheden hørte man nu de svage, spinkle toner fra et gammelt spinet.

"Hun er lige her ovenover," sagde provstinden. "Det er hende, der spiller."

De turde ikke se på hinanden, de lyttede kun. Nu hørte man pigens trin på trappen, så blev en dør lukket op. Musikken tav. "Nu læser Charlotte billetten," tænkte de.

Den gamle provstinde sad ligefrem og rystede. Provsten havde foldet hænderne til bøn. Karl-Artur sad henslængt i

gyngestolen med et spotsk smil om munden. Schagerström lod ganske uanfægtet, som han altid gjorde, når der skulle træffes afgørelse om vigtige ting.

Nu gik en med lette trin over gulvet deroppe. "Charlotte sætter sig til skrivebordet," tænkte de. "Hvad skriver hun?"

Et par minutter efter trippede de lette trin over gulvet hen til døren. Så blev den lukket op og lukket i. Det var pigen, der gik.

Skønt de alle gjorde hvad de kunne for at bevare udvortes ro, kunne de ikke blive roligt siddende. De stod alle fire i det yderste værelse, da pigen kom ind.

Hun rakte Schagerström en lille billet, som han åbnede og læste.

"Hun svarer Ja," sagde Schagerström, og hans stemme lød meget skuffet.

Han læste Charlottes brev for de andre.

"Hvis jernværksejeren vil gifte sig med mig efter alt det onde, de nu siger om mig, så kan jeg ikke andet end tage imod tilbuddet."

"Må jeg så ønske jernværksejeren til lykke," sagde Ekenstedt i sin hånligste tone.

"Men det var jo kun en prøve," sagde provstinden. "Jernværksejeren er jo på ingen måde bundet af det."

"Nej, naturligvis ikke," sagde provsten. "Charlotte ville selv være den første – – –"

Schagerström så virkelig ud, som om han ikke vidste, hvad parti han skulle tage.

I det samme hørtes rumlen af vognhjul, og de så alle ud. Det var Schagerströms rejsevogn, der standsede udenfor døren.

"Tør jeg bede hr. provsten og fru provstinden," sagde Schagerström meget formelt, "overbringe frøken Lövenskjold

min tak for det svar, hun har givet mig. En rejse, der i lang tid har været bestemt, nøder mig til at være borte nogle uger. Så snart jeg kommer tilbage, håber jeg, hun vil tillade mig at træffe forberedelser til lysning og bryllup."

Straffeprædikenen

"Min egen Gina," sagde den gamle provst, "jeg forstår mig ikke på Charlotte. Jeg kommer til at bede hende om en forklaring."

"Ja, det har du sandelig ret i," skyndte provstinden sig at svare. "Skal jeg måske bede hende komme med det samme?"

Schagerström var kørt, og Karl-Artur var gået ned til sig selv. De to gamle sad alene i provstens stue. Hvis de ville holde et lille forhør over Charlotte, så var øjeblikket særdeles passende.

"Den ene dag giver hun Schagerström en kurv, og den næste tager hun med tak imod hans tilbud," sagde den gamle mand. "Har man kendt mage til vægelsind? Jeg bliver sandelig nødt til at tale alvorligt med hende."

"Hun har aldrig brudt sig om, hvad folk sagde," sukkede provstinden, "men dette her går jo over alle grænser."

Hun var på vejen hen til den perlebroderede klokkestreng, men pludselig blev hun stående. Hun havde i forbigående set et glimt af sin mands ansigt. De fem små rynker midt i panden skinnede endnu som glødende kul, men ellers var han ganske askegrå.

"Ved du hvad?" sagde provstinden. "Jeg tror alligevel ikke, du er tilstrækkelig forberedt til at tale med Charlotte nu med det samme. Hun er ikke nem at komme til rette med. Tror du ikke, det var bedre at vente til i eftermiddag, så du kunne finde nogle rigtig kraftige og rammende ord?"

Den gamle frue undte ganske vist sin kære selskabsdame en alvorlig tilrettevisning, men hendes mand var åbenbart træt

efter den lange køretur og den stærke sindsbevægelse. Man måtte ikke straks udsætte ham for flere oprivende samtaler.

Lige efter kom stuepigen ind og meldte, at der var rettet an. Det var altså endnu en grund til at opsætte at tage Charlotte for sig.

Middagsmåltidet blev indtaget i trykkende tavshed. Det var lige småt med appetitten og med humøret hos de fire bordfæller. Fade og asietter gik ud igen næsten lige så fulde, som de var kommet ind. Man sad til bords, blot fordi det hørte sig til.

Da de havde spist og Charlotte og Karl-Artur var gået hver til sit, holdt provstinden bestemt på, at provsten ikke måtte undvære sin sædvanlige middagssøvn for Charlottes skyld. Det havde minsandten ingen hast med at læse Charlotte teksten. Hun var jo da i huset. Hende kunne han da når som helst få i tale.

Det var måske ikke så svært at få provsten overtalt. Men det havde nok alligevel været bedre, om han havde optaget striden straks, for aldrig så snart vågnede han af sin middagssøvn, før der kom et brudepar, og de var begge meget opsatte på, at provsten selv skulle vie dem. Sådan gik tiden, til de skulle drikke kaffe, og lige da de rejste sig fra kaffebordet, kom herredsfogeden for at spille skak. De to gamle sad og klaprede med deres brikker, til det var sengetid, og så var den dag forbi.

Men gemt er ikke glemt. Om onsdagen så provsten helt flink ud igen. Nu var der ikke noget i vejen for, at han kunne tage Charlotte i skole.

Men ak, midt på formiddagen fandt provstinden sin mand i færd med at luge et bed i køkkenhaven, hvor tidslerne var ved at

tage overhånd. Hun skyndte sig ud til ham.

"Ja, jeg ved nok, du synes, jeg skal tale med Charlotte," sagde han, så snart han fik øje på hende. "Jeg tænker ikke på andet. Hun skal få sig en prædiken, som hun aldrig har hørt mage til. Jeg gik bare her ud i haven for at få tankerne rigtig på gled."

Med et let suk vendte provstinden tilbage til sit køkken. Hun havde alle hænder fulde. Man var jo i slutningen af juli, og der skulle lægges spinat ned, og ærterne skulle tørres, og der skulle koges både hindbærsaft og hindbærsyltetøj.

"Å," tænkte hun, "han gør sig alt for megen ulejlighed. Han laver en hel prædiken. Men sådan er nu engang præsterne. De spilder alt for megen veltalenhed på os stakkels syndere."

Trods al sin travlhed holdt hun naturligvis øje med Charlotte, for at hun ikke skulle foretage sig noget forkert. Men hun behøvede knap at passe på hende. Allerede om mandagen, inden Schagerström kom kørende til provstegården og satte det hele på den anden ende, havde Charlotte taget sig over at klippe klude i stykker til en tæppevæv. Hun og provstinden havde været oppe på loftet og hentet nogle gamle kjoler, som ikke var bedre værd end at klippes itu, og bragt dem og en hel del andre ubrugelige klædningsstykker ned i anretningsværelset, hvor man altid plejede at sidde med den slags arbejde, der gjorde det uryddeligt, og derfor ikke kunne foregå inde i de fine, støvfri stuer. Og hele tirsdag eftermiddag og hele onsdagen sad Charlotte derinde og klippede og klippede ustandselig. Hun gik ikke udenfor en dør. Det så næsten ud, som om hun havde dømt sig selv til frivillig arrest.

"Ja, lad hende bare sidde," tænkte provstinden. "Hun fortjener min tro ikke bedre."

Hun holdt også øje med sin mand. Han veg ikke fra køkkenhaven og sendte ikke bud efter Charlotte. "Forsius sætter en prædiken sammen, der kommer til at vare et par timer," tænkte hun. "Vist har Charlotte båret sig forkert ad, men nu er jeg nær ved at synes, det er synd for hende."

Før middag blev der i alt fald ikke gjort noget ved sagen. Så kom middagsmåltidet, middagsluren, eftermiddagskaffen og skakspillet som sædvanlig. Provstinden ville ikke snakke mere om det. Hun fortrød blot, at hun ikke havde ladet sin mand gøre som han ville i går, da han endnu var vred og kunne have givet hende det glatte lag.

Men om aftenen, da de lå side om side i den store dobbeltseng, kom provsten med en slags undskyldning for opsættelsen.

"Det er sandelig ikke nogen let sag at holde en straffeprædiken for Charlotte," sagde han. "Man kommer til at tænke på så mange ting."

"Bryd dig bare ikke om alt det gamle!" rådede provstinden. "Jeg forstår nok, at du tænker på den tid, da hun tog staldkarlen med og red ud på dine heste om natten, fordi hun var bange for, de skulle blive for fede. Men lad du kun alt det ligge! Sørg blot for, at vi får at vide, om det var hende, der lokkede Karl-Artur til at slå op! Det er det, det alt sammen kommer an på. Og jeg vil kun sige dig, at folk allerede er begyndt at undre sig over, at vi vil beholde Charlotte i vort hus."

Provsten smilede lidt.

"Ja, det var jo en ren vennetjeneste, Charlotte ville gøre mig, den gang hun red ud om natten. Ganske som da hun ville unde

mig den glæde at se, at mine heste kunne løbe lige så rask som nogens og kørte kapkørsel med dem."

"Ja, vi har haft meget at gå igennem med det pigebarn," sukkede provstinden. "Men alt det er jo nu glemt og tilgivet."

"Ja vel, ja vel," sagde provsten, "men der er adskillige andre ting, som jeg ikke kan glemme. Kan du huske, hvordan det stod til med os for syv år siden, da Charlotte havde mistet begge sine forældre og vi var nødt til at tage os af hende? Gina, min søde pige, da så du ikke ud, som du gør nu. Man skulle have troet, du var firsindstyve år. Du var så kraftesløs, at du gik og slæbte benene efter dig. Hver dag frygtede jeg, at jeg skulle miste dig."

Provstinden forstod straks, hvad han sigtede til. Den dag hun fyldte fem og tresindstyve år, sagde hun til sig selv, at nu havde hun slidt og slæbt længe nok i sit hus, og havde så taget sig en husjomfru. Det var et udmærket menneske, hun havde fået fat på. Hun behøvede ikke mere at tage sig af nogenting, ja, husjomfruen så endogså helst, at hun ikke satte sine ben i køkkenet. Men på den tid begyndte provstinden at falde af, hun følte sig træt og ussel og underlig trist og ulykkelig. Det så virkelig ud, som om hun ikke havde langt igen.

"Ja," sagde hun, "det er sandt, jeg var lidt ringe, dengang Charlotte kom, og det skønt jeg aldrig har haft så gode dage som da. Men Charlotte kunne ikke enes med min husjomfru. Hun gav hende over næbbet på selve Luciadagen, midt i den værste juletravlhed. Jomfruen rejste sin vej, og jeg stakkels, syge menneske måtte ud i bryggerset og lægge julefisken i lud. Nej, det glemmer jeg aldrig."

"Nej, det bør du heller ikke," sagde provsten leende. "Min egen kære Gina, du er en gammel arbejdstræl. Lige så snart du

igen begyndte at lægge fisk i blød og brygge juleøl, så blev du rask. Charlotte har altid været næsvis og uregerlig, det skal jeg ikke nægte, men hun reddede dit liv, da hun gav husjomfruen over næbbet."

"Hvad skal jeg så sige om dig?" tog den gamle kone ordet – hun holdt ikke rigtig af at høre, at hun skulle elske alle de besværlige gøremål så højt, at hun ikke kunne leve uden dem. "Hvordan havde du det? Du lå sagtens også i din grav nu, hvis ikke Charlotte var trillet ud af kirkestolen."

Provsten forstod straks, hvor hun ville hen. Da Charlotte kom til provstegården, besørgede han endnu selv alle embedsforretninger og prædikede desuden hver søndag. Hans kone havde tigget og bedt ham om at tage sig en kapellan. Hun så, at han sled sig helt op og alligevel aldrig var rigtig tilfreds, fordi han ikke havde tid til at beskæftige sig med sin kære videnskab. Men han sagde, at sit embede ville han passe, så længe der var en gnist liv i ham. Charlotte tiggede og bad ikke, men en søndag midt under prædikenen satte hun sig til at sove, ja, hun sov så fast, at hun trillede ud af kirkestolen og vakte røre i hele kirken. Den gamle mand blev naturligvis vred, men fra det øjeblik af indså han, at han var for gammel til at prædike. Han tog sig en kapellan, blev fri for en mængde kedsommelige forretninger og levede op igen.

"Ja," sagde han. "Ved det påfund skænkede hun mig en hel række gode år. Det er netop alt det, der trænger sig på, når jeg skal til at skænde på hende, så jeg kommer ingen vegne med min straffeprædiken."

Provstinden svarede ikke noget, men viskede i al hemmelighed en tåre af kinden.

Men hun indså dog, at denne gang kunne det ikke gå an at lade Charlotte gå fri for enhver tilrettevisning, og begyndte igen.

"Ja, det er nu meget godt alt sammen, men det er da ikke din mening, at du slet ikke har i sinde at skaffe dig rede på, om det var Charlotte, der hævede forlovelsen?"

"Når man ikke ser vejen klart for sig, så er det bedre at stå stille og vente," sagde den gamle mand. "Det synes jeg, vi skal gøre denne gang, både du og jeg."

"Du kan ikke forsvare at lade Schagerström gifte sig med Charlotte, hvis hun er, som folk siger."

"Hvis Schagerström kom og spurgte mig," sagde provsten, "så ved jeg nok, hvad jeg ville svare ham."

"Nå," sagde provstinden, "og hvad var så det?"

"Jeg ville sige, at hvis jeg selv var halvtredsindstyve år yngre og ungkarl – – –"

"Hvad?" råbte provstinden og satte sig rask over ende i sengen.

"Ja, jeg ville sige," vedblev provsten uforfærdet, "at var jeg halvtredsindstyve år yngre og ungkarl og så sådan en ung pige som Charlotte, så fuld af sprudlende liv og med noget over sig, som ingen andre har, ja, så ville jeg selv fri til hende."

"Hå hå," råbte den gamle provstinde, "du og Charlotte! Ja, så ville du komme godt op at køre."

Hun fægtede med armene og skar ansigter og kastede sig tilbage på puden og lo.

Den gamle mand så lidt krænket på hende, men hun blev ved at le. Og snart lo han med. De fik begge to sådan et latteranfald, at de ikke faldt i søvn før længe efter midnat.

Krøllerne

Temmelig sent torsdag aften kom oberstinde Ekenstedt kørende til provstegården i en stor rejsevogn. Hun lod vognen holde uden for bislaget, steg dog ikke ud, men sagde til stuepigen, der kom løbende for at hjælpe hende af vognen, om hun ville bede provstinden ulejlige sig ud i bislaget. Hun ville blot tale et par ord med hende.

Provstinde Forsius kom straks, nejende og med et bredt smil, der nåede helt op til ørene. Det var da en stor fornøjelse, en glædelig overraskelse. Men ville den kære Beate da ikke stå af vognen og hvile ud under deres beskedne tag efter den lange rejse?

Jo, oberstinden forlangte sandelig ikke bedre, men først måtte hun have at vide, om det frygtelige menneske endnu var der i huset.

Provstinden så ganske uforstående på hende.

"Mener du den dårlige kokkepige, jeg havde, da du var her sidst? Hun er kommet herfra for længe siden. Du skal nok få ordentlig mad."

Men oberstinden blev siddende under kalechen.

"Skab dig nu ikke, Gina! Du ved jo godt, at jeg mener det slemme pigebarn, som Karl-Artur var forlovet med. Jeg vil bare vide, om hun endnu er her i huset."

Denne gang var provstinden nødt til at forstå det. Men hvad hun end mente om Charlotte i sit hjertes dyb, så var hun altid rede til at forsvare ethvert medlem af sin husstand mod hele den øvrige menneskehed.

"Ja, undskyld, Beate, men en ung pige, der har været som en datter for Forsius og mig i hele syv år, hende kaster vi ikke på døren i huj og hast. For resten er der ingen, som ved, hvordan det hele hænger sammen."

"Jeg har fået brev fra min søn, og jeg har fået brev fra Thea Sundler, og jeg har fået brev fra hende selv," sagde oberstinden. "Jeg er sikker nok i min sag."

"Har du fået et brev fra hende selv, der siger, at hun er skyldig, så skal du sågu' ikke slippe herfra, før jeg har set det," sagde provstinden, der blev så overrasket og så ivrig, at der undslap hende en ed.

Hun gik hen til den lille, egensindige oberstinde, der sad og krøb sammen i kalechen. Det så ud, som om hun havde i sinde at løfte hende ud af vognen.

"Værsgod og kør! Kør!" Råbte oberstinden til kusken.

I dette øjeblik kom Karl-Artur ud fra sidebygningen. Han havde kendt sin moders stemme og løb hurtigt op til bislaget.

Det blev det kærligste møde. Oberstinden tog ham om halsen og kyssede ham så varmt og heftigt, som om han havde været i dødsfare.

"Men vil moder da ikke stå af vognen?" spurgte Karl-Artur, der generede sig lidt ved alt dette kysseri, som overværedes af kusken, skydskarlen, stuepigen og provstinden.

"Nej," erklærede oberstinden, "jeg har på hele rejsen sagt til mig selv, at jeg ikke kan sove under tag med det menneske, der så skammeligt har svigtet dig. Sæt dig op ved siden af mig, så kører vi hen til gæstgivergården."

"Hør, vær nu ikke barnagtig, Beate!" sagde provstinden, der havde fået tid til at fatte sig. "Når du bare vil blive, så lover jeg

dig, at du skal blive fri for at se det mindste til Charlotte."

"Jamen jeg vil alligevel føle, at hun er i nærheden."

"Folk har såmænd nok at snakke om i forvejen," sagde provstinden. "Skal de nu også have det at fortælle, at du ikke ville bo hos os?"

"Naturligvis skal moder blive her," bestemte Karl-Artur. "Jeg ser Charlotte hver eneste dag, og det gør mig ikke det bitterste."

Da Karl-Artur udtalte sig så afgørende, så oberstinden sig om, som om hun spejdede efter en udvej. Med et pegede hun hen på sidebygningen, hvor sønnen boede.

"Må jeg ikke have lov at bo der nede hos Karl-Artur?" spurgte hun. "Når jeg har ham i stuen ved siden af, vil jeg måske ikke tænke så meget på det rædsomme menneske. Kære Regina," sagde hun til provstinden, "hvis du vil have, jeg skal blive, så lad mig have lov at bo i sidebygningen! Du behøver slet ingen anstalter at gøre. Kun en seng, ikke andet end en seng!"

"Ja, jeg kan nu ikke forstå, hvorfor du ikke lige så godt kan bo i det sædvanlige gæsteværelse," knurrede provstinden, "men alting er bedre, end at du rejser din vej igen."

Hun var ligefrem lidt gnaven. Mens vognen rullede ned til sidebygningen, mumlede hun noget om, at hvor fin så den kære Beate Ekenstedt var, rigtig velopdragen var hun ikke.

Da hun kom ind i spisestuen igen, så hun, at Charlotte stod ved det åbne vindue. Hun havde åbenbart hørt det hele.

"Ja, du hørte vel, at hun ikke ville se dig," sagde provstinden. "Hun vil ikke engang sove under samme tag som du."

Men Charlotte, der ikke længe havde følt sig så lykkelig som nu, da hun havde været vidne til det kærlige møde mellem

moder og søn, stod glad og smilende. Nu vidste hun, at hendes opofrelse ikke havde været forgæves.

"Ja, så kommer jeg jo til at holde mig borte," sagde hun med den største ro og gled ud af stuen.

Provstinden var nærved at kvæles. Hun måtte ind til Forsius.

"Hvad siger du nu? Karl-Artur og organistens kone må jo have ret. Hun hører, at Beate Ekenstedt ikke vil sove under samme tag som hun, og så smiler hun bare og ser så fornøjet ud, som om hun var blevet dronning af Spanien."

"Hør nu, min egen ven," sagde provsten, "vær blot rolig lidt endnu! Nu bliver sløret snart løftet. Jeg er vis på, at oberstinden vil hjælpe os ud over vore bekymringer."

Provstinden blev helt bange for, at hendes kære Forsius, der hidtil ved Guds store nåde havde fået lov at beholde sine åndsevner, nu begyndte at gå i barndom. Den lille tossede Beate Ekenstedt, hvor skulle hun kunne hjælpe dem?

Provstens ord gjorde hende blot endnu mere nedslået. Hun gik ud i køkkenet og gav ordre til, at der skulle redes seng til oberstinden i sidebygningen. Hun sendte også en bakke med aftensmad ned til hende. Så gik hun op i sit sovekammer.

"Det er bedst, hun får sin mad derned," tænkte hun. "Der kan hun sidde og kæle for sønnen så meget hun vil. Jeg troede, hun var kommet for at læse ham teksten for den ny forlovelse, men hun gør ikke andet end kysse ham og forkæle ham. Hvis hun tror, hun får nogen glæde af ham på den måde ..."

Næste morgen var både oberstinden og Karl-Artur ved frokostbordet. Den første var i glimrende humør og underholdt sig på det venligste med vært og værtinde. Men da provstinden nu så oberstinden ved dagens lys, forekom hun hende vissen og

skyggeagtig. Provstinden var mange år ældre, men hun følte sig rask og kraftig i sammenligning med sin veninde. "Det er alligevel synd for hende," tænkte hun. "Hun er ikke så glad, som hun lader."

Da de havde spist frokost, sendte oberstinden Karl-Artur op i landsbyen for at hente Thea Sundler, som hun gerne ville tale med. Provsten gik til sit arbejde, og de to damer blev alene.

Oberstinden gav sig straks til at tale om sønnen.

"Å, kære Gina," sagde hun, "jeg kan ikke sige dig, hvor glad jeg er. Så snart jeg havde læst Karl-Arturs brev, tog jeg hjemmefra. Jeg troede, han var så fortvivlet, at han pønsede på selvmord, men jeg finder ham helt tilfreds, helt glad. Det er beundringsværdigt, ikke sandt? Efter sådan et chok ..."

"Ja, han trøstede sig jo straks," sagde provstinden med sin tørreste stemme.

"Ja, jeg ved nok, den dalkulla. Et lune, der ikke har noget at betyde. En pastil, man putter i munden for at blive af med en ubehagelig smag. Hvor kunne en mand med Karl-Arturs vaner i længden holde sådan et menneske ud?"

"Jeg har set hende," sagde provstinden. "Jeg kan fortælle dig, Beate, at hun er køn, et rigtig smukt kvindemenneske."

Der gled noget askegråt hen over oberstindens ansigt, men det varede kun et øjeblik. "Ekenstedt og jeg er blevet enige om, at vi vil behandle den sag *en bagatelle*. Vi vil ikke nægte vort samtykke. Han er blevet så grusomt bedraget. Han var naturligvis ude af sig selv af sorg. Hvis vi ikke opægger ham ved modstand, vil han snart glemme det lille stykke legetøj."

Den morgenstund strikkede provstinden for en gangs skyld så ivrigt, at pindene raslede. Det var den eneste måde, hvorpå

hun kunne bevare sin ro over for så megen tåbelighed. "Min gode ven," tænkte hun, "er det ikke dig, der skal være så klog og begavet? Og så kan du ikke se, at dette her går rent ad Hekkenfeldt til."

Hendes næsebor spilede sig ud, rynkerne kom i bevægelse, men den morgen følte hun en underlig medlidenhed med oberstinden, og hun lagde bånd på sin lyst til at le.

"Ja børn nu om dage, de kan nok ikke finde sig i modsigelser af deres forældre."

"Vi har tidligere begået misgreb med hensyn til Karl-Artur," sagde oberstinden. "Vi modsatte os, at han ville være præst. Det nyttede ikke noget. Det gjorde ham kun fremmed for os. Denne gang vil vi ikke sætte os imod hans forlovelse med dalkullan. Vi vil ikke miste ham helt."

Provstinden trak øjenbrynene i vejret, så de næsten nåede hendes hår.

"Ja, jeg må sige, det er kærligt, ubeskrivelig kærligt!"

Oberstinden betroede hende, at hun havde i sinde at rådføre sig med Thea Sundler om disse ting. Det var derfor, hun havde sendt bud efter hende. Det lod til, hun var klog og Karl-Artur meget hengiven. Hun havde den største tillid til hendes mening.

Provstinden havde ondt ved at forholde sig rolig. Organistens kone, den ubetydelige lille stakkel, og fru oberstinde Ekenstedt, en klog og begavet og fornem dame trods alt hendes tosseri! Hun turde ikke selv tale et fornuftigt ord med sin søn. Det skulle en anden gøre, organistens kone!

"Ja, det er jo den slags finesser, som ingen tænkte på, da jeg var ung," sagde hun.

"Thea Sundler skrev sådan et udmærket klogt og beroligende brev efter bruddet," forklarede oberstinden.

Da provstinden hørte ordet brev, fo'r hun op og slog sig for panden.

"Det var da godt, jeg ikke glemte det. Har du noget imod at fortælle mig, hvad Charlotte skrev til dig om denne sørgelige historie?"

"Du må læse hele brevet," sagde oberstinden. "Jeg har det her i min ridikule."

Hun rakte provstinden et sammenfoldet brev, og denne lukkede det op. Det indeholdt ikke andet end de ord: "Min nådige svigermoder må ikke tænke alt for ondt om mig."

Hun leverede brevet tilbage med en skuffet mine. "Ja, det bliver jeg ikke klogere af, end jeg var i forvejen."

"På mig virker det fuldkommen overbevisende," sagde oberstinden med stærkt eftertryk.

Provstinden lagde mærke til, at hendes gæst hele tiden talte usædvanlig højt. Det lignede hende ikke, men det kom vel af, at hun var i sindsbevægelse og bragt ud af sine vante folder. Så kom hun også til at tænke på, at hvis Charlotte som sædvanlig sad og klippede på sine klude derude i anretningsværelset, så måtte hun have hørt hvert ord. Klappen, der kunne skydes for den åbning i væggen, som maden blev sat ind ad, var alt andet end tæt. Hun havde mange gange været ked af, at den mindste støj fra anretningsværelset kunne høres ind i spisestuen.

"Hvad siger Charlotte selv?" spurgte oberstinden.

"Hun siger ikke noget. Det var Forsius, der havde lovet at holde forhør over hende, men han påstår nu, at det ikke behøves. Jeg ved ikke noget."

"Højst besynderligt!" sagde oberstinden. "Højst besynderligt!"

Nu greb provstinden lejligheden til at foreslå, at de skulle gå op ovenpå. Det var en ren forglemmelse af hende, at hun ikke for længe siden havde tænkt på det. Sådan en fin gæst skulle da ikke sidde så hverdagsagtigt her i spisestuen.

Men oberstinden ville på ingen måde lade sig spærre inde i værelserne ovenpå, der unægtelig var meget mindre hyggelige end de, der var i brug hver dag. Hun foretrak at blive siddende i spisestuen og talte videre om Charlotte, og stadig lige højt. Hvad tog hun sig for, hvor sad hun med sit arbejde, lod det til, hun var glad over, at hun skulle giftes med Schagerström?

Pludselig sagde oberstinden med tårekvalt stemme: "Jeg har virkelig elsket hende så højt. Det var det, jeg mindst af alt havde ventet af hende, mindst af alt."

Provstinden hørte en saks falde klirrende på gulvet inde i anretningsværelset. "Nu kan hun vel ikke holde ud at sidde og høre på det længere," tænkte hun, "nu kommer hun nok farende og forsvarer sig." Men man hørte ikke mere. Og der kom ingen Charlotte.

Den pinlige situation blev omsider afbrudt ved, at Karl-Artur kom tilbage med Thea Sundler. Oberstinden gik da straks ud i haven med fru Sundler og sin søn, og provstinden skyndte sig ud i køkkenet for at hugge sukker, tage småkager frem og male kaffe. Hun kunne måske nok have været fri for at gøre alt det, men hun syntes, det beroligede hende.

Imens gik hun og spekulerede over den stump brev, som Charlotte havde sendt sin svigermoder. Hvorfor havde hun skrevet så kortfattet? Hun kom til at tænke på, at Charlotte en dag var kommet ind til frokostbordet med blæk på fingrene.

Men hun kunne da ikke have blækket sig sådan til ved at skrive en eneste linje til oberstinden. Hun måtte have skrevet endnu et brev. Og det var jo om tirsdagen? Dagen efter det første frieri. Ja, der var noget hun måtte se at få rede på.

Imidlertid sendte hun stuepigen ud at dække kaffebordet i det store syrenlysthus. De skulle have elleve-kaffe i dag i anledning af de fine fremmede.

"Charlotte må have skrevet et langt brev," tænkte provstinden. "Hvor har hun gjort af det? Har hun sendt det af sted? Eller har hun revet det itu?"

Mens de drak kaffe, var hun så optaget af disse spekulationer, at hun mod sædvane var tavs. Fru Sundler, der drak kaffe med, var derimod ingenlunde tavs, men snakkede ustandselig. Provstinden syntes, hun lignede den opblæste skrubtudse i fablen, så vigtig og overmodig var hun blevet, fordi de fine folk tyede til hende om hjælp. Før havde den gamle kone blot fundet hende komisk, nu syntes hun slet ikke om hende. "Hun slår med nakken og er glad, mens alle vi andre er bekymrede og ulykkelige," tænkte hun. "Hun er ikke noget godt menneske."

Men naturligvis bød hun hende både en og to kopper kaffe og nejede og fik hende til at tage mere og nødte sine bedste kager i hende. Gæstfrihedens love må holdes, om det så er sin værste fjende man ser under sit tag.

Efter kaffen trak provstinden sig igen tilbage til køkkenet. Oberstinden skulle rejse hen ad klokken to, og inden den tid skulle de spise til middag. Det var en vigtig begivenhed, og hun ville selv have tilsyn med madlavningen.

Da klokken var et, kom fru Sundler ud i køkkenet for at sige farvel. De andre sad endnu i lysthuset, men hun skulle hjem og

lave middagsmad til sin mand.

Provstinden, der stod bøjet over suppegryden, lagde skummeskeen fra sig, gik med hende ud i forstuen, nejede og gjorde undskyldninger og sendte hilsener til organisten.

Hun syntes, Thea Sundler gerne kunne have tænkt på, at hun havde travlt, men der blev hun stående en evighed og trykkede hendes hånd og talte om, at det rigtignok var synd for oberstinden med denne ny forlovelse.

Ja, det gav provstinden hende ret i.

Fru Sundler trykkede hendes hånd endnu fastere. Hun sagde, at hun ville da ikke gå uden at spørge, hvordan frøken Lövenskjold havde det.

"Hør, ved De hvad," sagde provstinden. "Hun sidder herinde og klipper klude itu. Gå De ind og spørg hende selv!"

De stod lige uden for anretningsværelset, og provstinden lukkede resolut døren op og skubbede fru Sundler derind.

"Det var naturligvis det, hun ville," tænkte hun. "Charlotte har vel holdt hende tre skridt fra livet, og nu vil hun se hende i hendes fornedrelse. Den tudse! Jeg vil håbe, Charlotte tager imod hende, som hun fortjener."

"Ha ha," lo hun, "jeg gad nok set det møde!"

Så stille som muligt listede hun sig hen til en anden dør, der førte ind i spisestuen. Hun lukkede den lydløst op, og et sekund efter stod hun ved klappen ind til anretningsværelset.

Hun skød den lidt i vejret, så hun kunne se omtrent hele det lille rum, hvor Charlotte sad omgivet af kjoler både fra provstinde Forsius' og andre provstinders tid. Hun klippede alt grønt for sig, alt blåt for sig, og alt det lyse og brogede for sig. På gulvet lå der bunker af smalle, klippede lister, og i en kasse så

man store nøgler af lister, der allerede var syet sammen og vundet op. Charlotte havde åbenbart ikke ligget på den lade side.

Charlotte sad sådan, at hun vendte ryggen til Thea Sundler, der stod ved døren og så lidt betænkelig ud.

"Nå, videre er hun ikke kommet," tænkte provstinden. "Det går jo godt. Hun bliver nok vel modtaget!"

Hun kunne se, at Thea Sundler påtog sig en mine, der var på en gang deltagende og opmuntrende, og hun hørte hende sige blidt og medlidende, som man taler til syge eller fanger eller fattiglemmer:

"God dag, frøken Lövenskjold!"

Charlotte svarede ikke. Hun sad med saksen i hånden, men havde holdt op at klippe.

Der kom et underligt udtryk i Thea Sundlers ansigt. Hun viste sine spidse tænder. Det var kun et øjeblik, men det var tilstrækkeligt. Nu vidste provstinden, hvem hun havde for sig.

Straks igen var Thea Sundler lutter deltagelse og blidhed. Hun gik et par skridt ind i stuen og sagde så i den muntre og venlige tone man bruger, når man taler til uduelige tjenestefolk eller genstridige børn:

"God dag, frøken Lövenskjold!"

Men Charlotte rørte sig ikke.

Da bøjede Thea Sundler sig ned over hende for at se hendes ansigt. Hun troede måske, Charlotte sad og græd over, at Karl-Arturs moder ikke ville have noget at gøre med hende. Men derved kom et par af fru Sundlers krøller til at røre ved Charlottes skulder, der var udækket, da det tørklæde, hun ellers gik med om halsen, var gledet ned under arbejdet.

I samme øjeblik som krøllerne rørte ved skulderen, kom der liv i Charlotte. Hurtigt som en rovfugl greb hun fat i en hel mængde af de velfriserede krøller, løftede saksen, som hun sad med åben i hånden, og klippede dem af.

Det var ikke nogen overlagt handling. Så snart det var gjort, rejste hun sig op og så lidt perpleks ud over det, hun havde bedrevet. Den anden hvinede af skræk og vrede. Der kunne ikke have hændt hende noget værre. De krøller var hendes stolthed. Det eneste, der var smukt ved hende. Hun kunne ikke vise sig blandt mennesker, før de var vokset ud igen. Hun udstødte endnu et skrig af sorg og raseri.

I køkkenet, der var lige udenfor, herskede der i det øjeblik en sådan larm af kogende gryder, knitrende brænde og larmende mortere, at de derude ikke kunne høre noget. Oberstinden og hendes søn sad uden for huset og havde åbenbart heller ingenting hørt. Ingen kom hende til hjælp.

"Ja, hvad havde De her at gøre?" sagde Charlotte. "Jeg tier jo for Karl-Arturs skyld, men De tror da ikke, jeg er så dum, at jeg ikke nok forstår, det er Dem, der har været mester for det hele."

Så gik hun hen til døren og lukkede den op. "Gå så!" sagde hun.

I det samme gjorde hun et klip i luften med saksen, og mere behøvedes der ikke for at få Thea Sundler til at styrte ud.

Provstinden skød forsigtigt klappen for igen. Så slog hun hænderne sammen og lo. "Å, Herregud," sagde hun, "at jeg skulle få *det* at se! Nu skal min gamle få noget at le af."

Men pludselig blev hun alvorlig.

"Det søde barn," mumlede hun. "Der har hun siddet og ladet os alle sammen tro ondt om hende. Nej, det må vi se at få en

ende på."

Et øjeblik efter sneg provstinden sig op ad trappen til etagen ovenpå. Stille som en tyv listede hun gennem stuerne hen til Charlottes værelse helt henne i den østre gavl.

Hun så sig knap om derinde, men gik lige hen til kakkelovnen. Der fandt hun nogle krøllede og iturevne ark papir.

"Gud tilgive mig!" sagde hun. "Han ved, at det er første gang i mit liv jeg tager mig selv forlov til at læse en andens breve."

Hun tog de tæt beskrevne sider med sig ind i sit sovekammer, fik fat i sine briller og læste.

"Ja," sagde hun, da hun var kommet til ende med det, "det er det rigtige brev. Det var nok det, jeg tænkte."

Hun gik ned ad trappen med brevet i hånden og havde i sinde at lade oberstinden læse det. Men da hun kom ud i bislaget, så hun sin gæst sidde ved siden af Karl-Artur på en bænk uden for sidebygningen. Hvor kærligt hun lænede sig til ham! Hvor ømt, ja tilbedende hun så op på ham!

Provstinden blev stående. "Hvor i alverden kan jeg læse det brev for hende?" tænkte hun.

Hun betænkte sig og gik i stedet for ind til Forsius.

"Nu skal du få noget fornøjeligt at læse, min gamle," sagde hun og lagde brevet foran ham. "Det har jeg fundet i Charlottes kakkelovn. Hun havde kastet det derind for at brænde det, men det søde barn har glemt at stikke ild på det. Læs bare! Det vil du ikke tage nogen skade af."

Den gamle så, at hans kone var kommet til at se helt anderledes ud, end hun havde gjort i disse sorgens dage. Hun mente sagtens, at han også ville have godt af at læse brevet.

"Ja," sagde han, da han var færdig, "sådan er det gået til? Men hvorfor blev det brev ikke sendt af sted?"

"Ja, hvem der vidste det!" sagde provstinden. "Jeg tog det alligevel med ned for at vise Beate det, men ved du hvad, da jeg kom ud i bislaget og hun sad der og så tilbedende op på sønnen, så tænkte jeg, at jeg ville vise dig det først."

Provsten rejste sig og så ud ad vinduet og hen på oberstinden.

"Ja, sådan er det," sagde han og nikkede. "Ser du, min egen Gina, det brev kunne Charlotte ikke sende til den moder. Derfor blev det puttet i kakkelovnen. Hun kunne ikke forsvare sig. Og vi kan heller ikke gøre noget ved den ting."

De sukkede, fordi de ikke så nogen udvej til nu med det samme at rense Charlotte i verdens øjne, men de følte sig dog såre lette om hjertet. Da de mødte deres gæst ved middagsbordet, var de i deres allerbedste humør.

Underligt nok lod det til, at der var foregået en lignende forandring med oberstinden. Der var ikke mere noget anstrengt i hendes munterhed som ved frokosten. Hun så ud som en, der havde fået nyt liv.

Skulle det være Thea Sundler, der havde bevirket den forandring? Det var det, skønt ikke netop på den måde, provstinden tænkte sig.

Oberstinden sad med Karl-Artur pa bænken udenfor sidebygningen, da fru Sundler kom styrtende ud af provstegården, flygtende som en due, der har været i høgens kløer.

"Hvad går der af din veninde Thea?" sagde oberstinden. "Se, hun kommer næsten løbende, og hun holder hånden for den

ene kind! Skynd dig, Karl-Artur, løb alt hvad du kan, så du kan møde hende ved lågen? Måske er hun forfulgt af en bisværm. Spørg, om du ikke kan hjælpe hende!"

Karl-Artur skyndte sig at gøre, som hans moder bad ham, og skønt fru Sundler fortvivlet vinkede ad ham og lod ham forstå, at han ikke måtte nærme sig, nåede han hende ved lågen.

Da han kom tilbage til sin moder, så han højst indigneret ud.

"Nu har Charlotte været på spil igen. Hun er rigtignok alt for gal. Hvad synes du? Fru Sundler gik ind til hende for at spørge, hvordan hun havde det, og Charlotte så sit snit til at klippe nogle af krøllerne af ved det ene øre."

"Hvad er det, du siger?" udbrød oberstinden og kom uvilkårlig til at smile. "Fru Sundlers dejlige krøller! Hun må se forfærdelig ud."

"Det var hævn, moder," sagde Karl-Artur. "Fru Sundler ved, hvad Charlotte er for et menneske. Det var hende, der åbnede mine øjne."

"Ja, jeg forstår det," sagde oberstinden.

Hun sad lidt og tænkte sig om og sagde så til sønnen:

"Nu vil vi ikke tale mere hverken om Thea eller Charlotte, Karl-Artur. Der er ikke mange minutter til jeg skal rejse. Lad os tale om dig og dine planer til at hjælpe os stakkels mennesker!"

Ved middagsbordet var oberstinden som sagt munter og fornøjet, som hun plejede. Provstinden og hun kappedes om at sige vittigheder og fortælle morsomme historier.

Engang imellem kastede oberstinden et blik hen på klappen i væggen. Hun tænkte på, hvordan mon Charlotte havde det i sin ensomhed. Hun tænkte på, om den unge pige, der altid havde

elsket hende med en næsten tilbedende kærlighed, længtes efter hende.

Efter middag, da rejsevognen holdt for døren, traf det sig sådan, at oberstinden blev alene i spisestuen. I samme øjeblik var hun henne ved klappen og skød den i vejret. Foran hende stod Charlotte, Charlotte, der hele dagen havde været syg af længsel, og nu stod der i håb om i det mindste at kunne opfange et blik fra de kære øjne.

I et nu tog oberstinden hende om hovedet med sine bløde hænder, trak hende hen til sig og kyssede hende den ene gang efter den anden. Mellem kyssene hviskede hun nogle afbrudte ord.

"Mit eget barn, kan du finde dig i at tie nogle dage endnu, nogle uger endnu? Det skal nok blive godt alt sammen. Har jeg været for hård imod dig? Men jeg vidste jo ikke, hvor jeg havde dig, før du klippede krøllerne af hende. Ekenstedt og jeg skal nok tage os af sagen. Kan du holde ud for Karl-Arturs og min skyld? Du skal få ham tilbage, mit barn, du skal få ham tilbage."

Der blev taget i døren. Klappen gled i en fart ned igen, og et øjeblik efter sad oberstinde Ekenstedt i rejsevognen.

Lykkens yndling

Den rige Schagerström var aldeles overbevist om, at han aldrig ville være blevet andet end en laban og en døgenigt, hvis ikke en ganske særlig lykke havde fulgt ham hele hans ungdom igennem.

Han, der var søn af rige og fornemme folk, kunne jo være vokset op i vellevned. Han kunne have sovet i en blød seng, kunne have gået fint klædt og spist rigelig og vel tillavet mad ligesom sine søskende. Men det havde han ikke kunnet tåle. Ikke med de anlæg, han havde i sig. Det forstod han selv bedre end nogen.

Men så havde han den store lykke at være grim og klodset. Hans forældre og især hans moder kunne ikke lide ham. De kunne ikke begribe, hvor de havde fået det barn fra med det store hoved, den korte hals og den tykke krop. De var selv smukke og statelige, og alle deres andre børn var skønne som engle. De syntes, at Gustav ligefrem lignede en skifting, og han blev også behandlet, som om han var det.

Rart var det jo ikke at være skumpelskud. Schagerström skulle gerne indrømme, at det havde været svært tit og mange gange, men så snart han var kommet til skelsår og alder, betragtede han det alt sammen som en stor velgerning. Hvis hans moder hver dag havde fortalt ham, at hun elskede ham, og hvis han ligesom sine brødre havde haft lommerne fulde af penge, så var han gået i hundene. Dermed mente han ikke, at hans søskende ikke var blevet gode og udmærkede mennesker.

De havde måske af naturen en bedre karakter, så de kunne tåle medgang. Men for ham havde det ikke duet.

At han havde så svært ved latin, så han blev oversidder i hver eneste klasse, det regnede han naturligvis for en stor gunst af fru Fortuna, måske ikke netop mens det stod på, men senere. Det var jo det, som gav anledning til, at hans fader tog ham ud af skolen og satte ham i lære på et jernværk i Värmland.

Der sørgede hans gode lykke igen omhyggeligt for, at han faldt i hænderne på en streng og gerrig bestyrer, der endnu bedre end hans egne forældre kunne give ham den opdragelse, han trængte til. Hos ham sov han ikke på edderdun. Havde han en tynd halmmadras over sengefjælene, så var det alt. Hos ham fik han lært at spise vællingen, om også den var sveden, og silden, om også den var harsk. Hos ham lærte han at arbejde fra morgen til aften uden løn, men med en sikker overbevisning om, at den ringeste forsømmelse ville indbringe ham et par stokkeslag. Alt det var heller ikke rart, mens det stod på, men Schagerström vidste, at han aldrig kunne være skæbnen taknemmelig nok, fordi den havde lært ham at sove på halm og leve af husmandskost.

Da han havde været elev i tilstrækkelig mange år, blev han værksbogholder og blev så forflyttet til Kronbäcken i nærheden af Filipstad, en ejendom, der tilhørte jernværksejer Fröberg. Her fik han en god principal, rigelig mad ved familiens bord og en lille løn, så han kunne skaffe sig ordentlige klæder. Lige med et fik han det rigtig godt og behageligt. Det ville måske ikke have været gavnligt for ham, men han nåede aldrig at blive forvænt, for hans gamle lykke fulgte ham også her.

Han havde ikke været på Kronbäcken en måned, før han blev forelsket i en ung pige, der var jernværksejerens myndling og plejedatter. Og det var akkurat det værste, der kunne hænde ham, for den unge pige var ikke alene strålende smuk og talentfuld og feteret, men hun var også arving til jernværker og gruber til en værdi af flere millioner. Det ville have været formasteligt af en hvilken som helst bogholder ved værket at løfte sine øjne til hende, end sige da for en, der var grim og klodset og et skumpelskud i sit hjem, så han aldrig fik hjælp derfra, men måtte klare sig helt på egen hånd. Fra første øjeblik af var det Schagerström klart, at der ikke var andet for ham at gøre end at holde sig beskedent tilbage og ikke lade noget menneske ane hans kærlighed. Han havde kun at sidde ganske rolig og se til, når unge løjtnanter og studenter i julen og i sommerferien i store skarer strømmede til Kronbäcken for at gøre hende deres opvartning. Han havde kun at bide tænderne sammen og knytte hænderne i lommen, når de andre pralede af, at de havde danset så og så mange gange med hende en og samme aften, at de havde fået så og så mange kotillonsordener af hende, og så og så mange venlige blikke og smil havde hun undt dem.

Der var ikke megen glæde ved hans udmærkede stilling, når han sammen med den fik den ulykkelige kærlighed at trækkes med. Den var hos ham, når han sad ved sit arbejde om hverdagen og når han gik på jagt om søndagen. Den eneste tid, da han var nogenlunde fri for sin kærlighedssorg, var når han sad og læste om grubedrift og bjergværksdrift i nogle store tykke bøger, der lå på hylden i kontoret, og som det vist aldrig før var faldet noget menneske ind at blade i.

Nå ja, længe bagefter forstod han jo, at den ulykkelige kærlighed også havde været en opdrager, men han kunne aldrig rigtig forsone sig med den. Den var alt for tung at bære.

Den unge pige, som han holdt af, var hverken venlig eller uvenlig imod ham. Da han ikke dansede og aldrig gjorde forsøg på at nærme sig hende, havde hun heller ingen lejlighed til at tale med ham. Men en sommeraften morede de sig med at danse oppe i den store sal på Kronbäcken, og Schagerström stod som sædvanlig henne ved døren og fulgte sin hjertenskær med øjnene. Han ville aldrig glemme, hvor overvældet han blev, da hun i en pause mellem dansene kom hen til ham.

"Jeg synes, De skulle gå i seng, hr. Schagerström," sagde hun. "Klokken er tolv, og De skal jo på arbejde igen klokken fire. Vi andre kan sove lige til middag, hvis vi har lyst."

Han luskede øjeblikkelig ned på kontoret. Han kunne jo godt forstå, at det kedede hende at se ham stå og hænge i den dør. Hun havde talt venligt og set venlig ud. Men det kunne ikke falde ham ind at udlægge det til, at hun havde godhed for ham og syntes, det var synd, han skulle trætte sig ved at stå der til ingen nytte.

En anden gang var de ude at fiske, hun og nogle af de sædvanlige kurmagere, og han, Schagerström, sad ved årerne. Det var en varm dag og båden var meget tung, men han var alligevel lyksalig, for hun sad i agterenden lige foran ham, så han kunne sidde og se på hende hele tiden.

Ved hjemkomsten, da de lagde til ved broen og han hjalp hende af båden, takkede hun ham meget venligt for roningen, men så tilføjede hun, som om hun var bange for, at han skulle misforstå hendes venlighed:

"Jeg kan ikke forstå, hvorfor De ikke tager til Falun og går på bjergværksskolen, hr. Schagerström. Når man er søn af en præsident, kan man da ikke slå sig til ro med aldrig at blive andet end værksbogholder."

Hun havde naturligvis lagt mærke til, at han på roturen havde siddet og slugt hende med øjnene. Hun havde forstået, at han tilbad hende, det var generende, og hun ville have ham af vejen. Han kunne absolut ikke tænke sig, at hendes opfordring kunne være et bevis på, at hun nærede interesse for hans fremtid, at hun havde hørt af sin formynder, at Schagerström kunne blive en dygtighed på sit område, når han blot fik en ordentlig uddannelse, ja, at hun måske havde udtænkt dette for at formindske kløften mellem hende og ham, mellem værkets bogholder og jernværksejerens datter.

Men da hun nu ønskede det, så skrev han til sine forældre og bad dem om støtte til at gå bjergværksskolen igennem, og han fik virkelig hvad han ønskede. Det ville have været behageligere at tage imod pengene, hvis hans fader ikke samtidig havde skrevet, at han håbede, han ville klare sig bedre, end han havde gjort i Klara skole i Stockholm, eller hvis det ikke klart og tydeligt var fremgået af brevet, at hans forældre ikke troede, han kunne blive andet end bogholder, om han så gik på femten bjergværksskoler. Men bagefter forstod han jo, at det kom bare af, at hans gamle lykke stadig arbejdede på at gøre en mand af ham.

I alt fald kunne han ikke nægte, at han havde haft en god tid på bjergværksskolen, at hans lærere havde været tilfredse med ham, og at han selv havde kastet sig næsten glubsk over studierne. Han ville have følt sig fuldkommen tilfreds med livet

dér, hvis han ikke, så snart han havde en ledig time, måtte tænke på hende der nede i Värmland og på alle dem, der sværmede om hende.

Da han til sidst med stor hæder – det stod ikke til at nægte – havde gennemgået det toårige kursus, skrev hendes formynder og tilbød ham stillingen som bestyrer på Gammalhyttan, der var hendes største og smukkeste ejendom. Det var en udmærket stilling, meget bedre end en ung mand på treogtyve år kunne vente. Schagerström ville have været henrykt, hvis han ikke havde forstået, at det var hende, der stod bag ved tilbuddet. Han tog sig vel i vare for at mene, at hun havde store tanker om ham og ville give ham lejlighed til at udmærke sig. Nej, tilbuddet kunne ikke betyde andet, end at hun på en elskværdig måde ville forhindre, at han kom tilbage til Kronbäcken. Hun var ikke ligefrem uvenlig stemt imod ham, hun ville gerne hjælpe ham, men hun kunne ikke finde sig i at have ham i sin nærhed.

Han ville også have imødekommet hendes ønsker og aldrig mere vist sig for hende, men inden han tiltrådte den ny stilling, var han nødt til at tage til Kronbäcken for at få sine instruktioner. Og da han kom dertil, anmodede jernværksejer Fröberg ham om at gå ind til damerne i hovedbygningen, for hans myndling havde også nogle instruktioner til ham.

Han begav sig altså op i den lille dagligstue, hvor damerne på Kronbäcken plejede at sidde med deres håndarbejde, og hun kom ham straks i møde og rakte ham begge hænder, ganske som man tager imod en, man har længtes meget efter. Og til sin forfærdelse så han, at hun var alene i stuen. Det var første gang i livet, de havde setes, uden at der havde været andre til stede.

Det var nok til at få hans hjerte til at banke, men værre blev det, da hun på sin sædvanlige muntre og ligefremme måde sagde, at på Gammalhyttan, hvor han nu skulle være bestyrer, var der en stor smuk hovedbygning, så nu kunne han tænke på at gifte sig, når det skulle være.

Det var ham umuligt at svare, så smerteligt var det ham, at det ikke var hende nok at få ham bort fra Kronbäcken, men at hun oven i købet ville have ham gift. Det syntes han ikke, han havde fortjent. Han havde aldrig været påtrængende.

Men hun vedblev, ligefrem og naturlig som før:

"Det er den smukkeste af alle mine ejendomme. Jeg har altid tænkt mig, at jeg ville bo der, når jeg gifter mig."

Det ville jo have været tydeligt nok for enhver anden, men Schagerström havde haft strenge opdragere lige fra han var barn, og han vendte sig om for at gå sin vej.

Hun var henne ved døren før han og lagde hånden på låsen.

"Jeg har givet mange friere kurven i mine dage," sagde hun. "Det er måske retfærdigt, at jeg selv får en kurv, når jeg frier."

Da tog han hårdt fat i hendes hånd for at komme til at lukke døren op.

"Leg ikke med mig!" sagde han. "For mig er det alvor."

"Det er det også for mig," sagde hun og så ham lige ind i øjnene.

Og i det øjeblik forstod Schagerström, hvor godt hans gamle lykke havde ment ham det. Al den ensomhed, al den hårdhed, alt det savn, som livet hidtil havde bragt ham, havde kun været der, for at denne usigelige salighed kunne trænge ind i hans sjæl, for at den ligesom skulle have plads til at brede sig, for at der ikke skulle være andet end den og den alene.

Arven

Da Schagerström efter et treårigt ægteskab mistede sin elskede hustru, viste det sig, at hun efterlod et testamente, der bestemte, at alt hvad hun ejede skulle tilfalde hendes mand, hvis hun døde barnløs før han. Og da boet var sluttet og nogle legater udbetalt til gamle tjenestefolk og fjerne slægtninge, så overtog Schagerström den vældige arv.

Da sagen var i orden, trak man et lettelsens suk på alle de Schagerströmske ejendomme. Man var tilfreds med, at formuen blev ved at være samlet på én hånd, og det betragtedes som en nådig tilskikkelse af Forsynet, at det var en dygtig og erfaren mand, der fik ledelsen af de mange store foretagender.

Men kort efter at Schagerström havde overtaget arven, begyndte forvaltere, værksbestyrere, forpagtere, skovløbere, kort sagt alle, der havde noget at gøre med ejendommenes drift, at få en anelse om, at der ikke ville blive nogen glæde ved det nye regimente. Schagerström blev boende i Stockholm, og det var galt nok, men det kunne jo endda have ladet sig gøre, hvis han havde svaret på deres breve. Det undlod han imidlertid for det meste. Og der skulle købes råjern, der skulle sælges stangjern. Der skulle sluttes kontrakter om leverancer af kul og brænde. Ledige stillinger skulle besættes, bygninger skulle repareres, regninger skulle betales. Men der kom hverken breve eller penge fra Schagerström. Undertiden svarede han, at han havde modtaget deres meddelelse, nærmere ordre fulgte, men der kom ingen ordre.

Blot efter nogle ugers forløb opstod der et forfærdeligt virvar. Nogle af bestyrerne satte sig hen med hænderne i skødet, andre tog sig over at handle på egen hånd, og det var næsten værre endnu. Alle vegne talte man om, at Schagerström ikke var den rette mand til at holde sammen på den store formue.

Den mest skuffede af dem alle var vel nok jernværksejer Fröberg på Kronbäcken. Schagerström havde altid været hans yndling, og han havde ventet sig store ting af ham. Hvor meget han end sørgede over, at den muntre og strålende unge pige, der var vokset op i hans hus, var gået bort, så havde det dog været ham en trøst, at hendes ejendomme, som han så længe havde forvaltet, disse rige gruber, disse store fosser, disse smukke herresæder, disse vældige skovstrækninger, disse hvileløst arbejdende smedjer og smeltehytter var kommet i gode hænder.

Han vidste, at Schagerström var vel forberedt til sin stilling som stor ejendomsbesidder. Han og hans hustru havde tilbragt det første år af deres ægteskab i udlandet, og det var efter formynderens råd. Det fremgik tydeligt af de breve, de skrev til ham, at de ikke havde spildt tiden med at løbe på gallerier eller se på gamle fortidsminder. Nej, disse to forstandige mennesker havde studeret bjergværksdrift i Tyskland, fabriksvæsen i England og kvægopdrætning i Holland. De havde været utrættelige. Engang imellem havde Schagerström beklaget sig lidt. "Vi kørte forbi de skønneste steder," skrev han, "uden at give os tid til at se dem. Vi tænker ikke på andet end at skaffe os nyttige kundskaber. Det er Disa, som er drivkraften der. Jeg usle menneske ville helst leve for vor kærlighed alene."

De sidste år havde de boet i Stockholm. Der havde de købt sig et stort hus, indrettet sig på det prægtigste og udfoldet en storartet gæstfrihed. Det var også efter formynderens råd. Schagerström var nu en matador. Han ville komme til at omgås de fornemste i landet, og han måtte erhverve sig belevenhed og verdenserfaring, gøre bekendtskab med indflydelsesrige mennesker, vinde de styrendes tillid.

Man kan nok forstå, at skønt ejeren af Kronbäcken ikke længere havde noget at gøre med Schagerströms sager, tog han sig denne tingenes tilstand meget nær. Han måtte nødvendigvis tale med Schagerström, høre hvad der var i vejen med ham, formå ham til at tage sig af sin bedrift.

En skøn dag kaldte han en af sine bogholdere til sig, en ung mand, der var kommet til Kronbäcken omtrent samtidig med Schagerström og havde været hans særlig gode ven og kammerat.

"Hør nu, rare Nyman," sagde han, "det må være galt fat med Schagerström. De kommer til at rejse til Stockholm med det samme og hente ham. De må gerne tage min rejsevogn. Og vender De tilbage uden ham, siger jeg Dem op."

Bogholder Nyman stod ganske perpleks. Han ville ikke for nogen pris miste den stilling, han havde på Kronbäcken. Han var egentlig en dygtig mand, men lidt lad, og det var lykkedes ham at gøre sig så uundværlig for damerne på Kronbäcken, at han næsten var helt fri for kontorarbejde. Han skulle spille whist med den gamle frue, læse højt for de unge frøkener, tegne mønstre for dem, følge dem på deres rideture og være deres opvartende kavaler. "Rare" Nyman skulle være med til alle

fornøjelser. Han var også fuldkommen tilfreds med sin tilværelse og ville på ingen måde have den forandret.

Bogholder Nyman rejste altså til Stockholm for at redde både sig selv og Schagerström. Han rejste nat og dag, kom til byen en morgen ved ottetiden, tog ind på en gæstgivergård, bestilte straks heste til tilbagerejsen, fik sig en bid mad og gik så hen til Schagerströms hus.

Han ringede på og sagde til tjeneren, der lukkede op, at han ville gerne tale med Schagerström. Tjeneren svarede straks, at herren var ikke at træffe. Han var gået ud.

Bogholderen sagte sit navn og bad tjeneren sige, at han var sendt ind til Stockholm i et vigtigt ærinde for jernværksejer Fröberg. Han ville komme igen om en time.

En time efter kom han ganske rigtigt tilbage. Han kom kørende hen til Schagerströms hus i Fröbergs rejsevogn med friske heste for, madvarer til turen, alt parat til en Värmlands-rejse.

Men da han kom ind i forstuen, stod tjeneren der og skulle sige fra Schagerström, om bogholderen ville være så god at komme igen senere på dagen. I øjeblikket var der et møde.

Bogholderen syntes, der var noget tvungent og forlegent over manden. Han begyndte at blive bange for, at han løj for ham. Han spurgte, hvor det møde skulle holdes.

"Herrerne er samlede her inde i den store sal," svarede tjeneren, og Nyman så, at der virkelig hang en hel del hatte og overfrakker i forstuen.

Han tog straks sin egen rejsekappe og sin hat af og rakte tjeneren dem.

"Her er vel nok et sted, hvor jeg kan sidde og vente," sagde han. "Jeg har ikke lyst til at løbe om på gaden. Jeg har rejst hele natten for at nå hertil i god tid."

Det lod ikke til, at tjeneren var synderlig stemt for at lade ham gå ind, men hr. Nyman gav sig ikke, før han blev vist ind i et lille kabinet uden for den store sal.

Lidt efter slog tjeneren salsdørene op for to herrer, der åbenbart skulle med til mødet. Bogholder Nyman så sit snit til at kaste et blik ind i mødesalen. Han så en hel del gamle, fine herrer sidde om et stort bord, der var dækket med dokumenter. Han syntes også, han kunne se, at disse dokumenter var skrevet på stemplet papir.

"Hvad nu?" tænkte han. "Det så jo ud som lutter skøder og obligationer. Schagerström må have en stor forretning for."

Straks efter faldt det ham ind, at han ikke havde set Schagerström selv blandt dem, der sad om det store bord.

Hvad betød nu det? Hvis Schagerström ikke skulle være til stede ved mødet, så måtte han da kunne tale med ham.

Igen kom en af de herrer, der skulle tage del i mødet, igennem kabinettet. Det var en ung fuldmægtig i kancelliet, som bogholderen havde truffet på Kronbäcken i de dage, da fuldmægtigen som så mange andre kom der i frieærinde. Han gik hurtigt hen for at sige et par ord til ham.

"Nej, se goddag, ra… bogholder Nyman mener jeg!" sagde fuldmægtigen. "Det var da morsomt at træffe Dem her i Stockholm. Hvordan står det til på Kronbäcken?"

"Kunne fuldmægtigen ikke sørge for, at jeg fik Schagerström i tale?" sagde bogholderen. "Jeg har rejst nat og dag i et vigtigt ærinde, og nu kan jeg ikke engang komme til at tale med ham."

Fuldmægtigen så på sit ur.

"Jeg er bange for, De må have tålmodighed et par timer, til de er færdige derinde."

"Hvad i alverden er det, de har for?"

"Jeg ved ikke, om jeg har lov til at tale om det endnu."

Bogholderen tænkte på den behagelige stilling, han havde på Kronbäcken som fruens og døtrenes *maître de plaisir*, og han udkastede en dristig tanke.

"Ja, jeg ved jo nok, at Schagerström agter at skille sig af med sine ejendomme," sagde han.

"Nå, så De ved allerede besked om det nede på værket?" sagde fuldmægtigen.

"Ja, så meget ved vi, men vi har ikke hørt, hvem der køber dem."

"Køber dem!" udbrød fuldmægtigen. "Der er ikke tale om noget køb. Det hele skal gives bort til milde stiftelser, til frimurernes børnehjem og enkekasser og al den slags. Men nu farvel! Det er mig, der skal sætte gavebrevene op, når de herrer derinde er kommet overens om betingelserne."

Bogholderen snappede efter vejret som en fisk, der er kastet op på landjorden. Kom han hjem med de efterretninger, ville gamle Fröberg blive så rasende, at han, Nyman, ikke fik lov at beholde sin behagelige stilling en eneste dag. Hvad skulle han finde på? Hvad skulle han gøre?

Lige idet fuldmægtigen skulle til at forsvinde ind ad den åbne dør, løb Nyman hen og trak ham i frakkeærmet.

"Vil fuldmægtigen ikke sige til Schagerström, at jeg nødvendigvis må tale med ham? Sig, at det er vigtigt! Sig, at Gammalhyttan er brændt!"

"Ja, naturligvis. En frygtelig ulykke!"

Et øjeblik efter stod der i døren en lille mand, grå i ansigtet, forfærdelig mager og med rødsprængte øjne.

"Hvad vil du?" sagde han til Nyman, kort og barsk som en, der er vred over at blive forstyrret.

Der stod bogholderen igen og tabte vejret og kunne ikke få et ord frem. Nå, så det var Schagerström! Han havde jo aldrig været nogen smuk eller statelig mand, men der havde været noget ubeskrivelig elskværdigt over ham, da han gik om på Kronbäcken med sin ulykkelige kærlighed. Nu blev Nyman næsten bange for sin tidligere kammerat.

"Hvad var det, du lod sige?" vedblev Schagerström. "Er Gammalhyttan brændt?"

Bogholderen havde kun tænkt sig at bruge den lille nødløgn til at få Schagerström i tale. Men pludselig bestemte han sig til ikke at bekende kulør endnu.

"Ja," sagde han, "der har været brand på Gammalhyttan."

"Hvad er brændt? Er det hovedbygningen?"

Bogholderen så skarpt på Schagerström. Hans øjne var stirrende, og håret var begyndt at blive tyndt ved tindingerne.

"Det forslår ikke med hovedbygningen," tænkte han, "nej, her må der en ordentlig forskrækkelse til."

"Å nej, det er ikke så vel, kan jeg gerne sige."

"Smedjen da?"

"Heller ikke. Nej, det er den store faldefærdige bygning, hvor du havde indlogeret tyve familier. To kvinder er brændt inde, omtrent hundrede mennesker er uden tag over hovedet. De, der er reddet, måtte styrte ud splitternøgne uden klæder og sko.

Det skal være en frygtelig elendighed. Jeg har ikke set det selv. Jeg blev sendt herind for at hente dig."

"Det har bestyreren ikke skrevet noget om," sagde Schagerström.

"Det kan jo ikke hjælpe at skrive til dig. Börjesson sendte bud til gamle Fröberg og bad om hjælp, men han syntes, det var for meget for ham. Det måtte du selv tage dig af."

Schagerström gik hen til døren og ringede på tjeneren.

"Jeg må rejse til Värmland nu med det samme," sagde han. "Sig til Lundman, at han skal spænde for."

"Undskyld," sagde Nyman, "men jeg har jernværksejer Fröbergs rejsevogn med friske heste for holdende herude. Hvis du blot vil tage dit rejsetøj på, så kan vi køre om et øjeblik."

Det lod til, at Schagerström ville gøre, som han bad om, men pludselig strøg han sig med hånden over panden.

"Mødet!" Sagde han. "Det er jo vigtigt. Jeg kan ikke køre før om en halv time."

Men det var ikke bogholder Nymans mening, at han skulle få tid til at give alle sine ejendomme bort.

"Ja, en halv time har jo ikke så meget at betyde," sagde han. "Men for dem, der ligger ude på den kolde jord nu i det fugtige efterår, kan den være lang nok."

"Hvorfor ligger de ude på den kolde jord?" spurgte Schagerström. "De har jo hovedbygningen."

"Börjesson vidste ikke, om han turde indkvartere dem der."

Schagerström betænkte sig endnu.

"Tror du, Disa Landberg ville være blevet for at holde møde, når hun havde fået sådanne efterretninger?"

Schagerström så vredt på ham. Han gik ind i salen, men kom straks tilbage.

"Nu har jeg sagt dem, at mødet må opsættes en uges tid," sagde han.

"Kom så!"

Det ville være synd at sige, at bogholder Nyman egentlig havde en behagelig rejse, da han kørte ned til Värmland sammen med Schagerström. Især pinte det ham, at han havde fortalt den nødløgn om branden, og han ville gerne have gået til bekendelse, men turde ikke.

"Hvis jeg siger ham, at der ikke er nogen indebrændte eller husvilde," tænkte han, "så rejser han lige tilbage til Stockholm. Det er den eneste klemme, jeg har på ham."

Han spekulerede på, om det ikke skulle være muligt at bringe Schagerström på andre tanker, og derfor lod han tungen løbe og fortalte løst og fast fra jernværkerne. Om gamle, veltjente folk, der havde sagt et eller andet træffende eller morsomt, om snedige kulkørere, der havde narret uerfarne forvaltere, om at der skulle være opdaget store malmlejer i nærheden af Gammalhyttan, om en auktion, hvor uhyre skovstrækninger nok var gået for spotpris.

Han talte ustandseligt, som om det gjaldt livet, men Schagerström, der åbenbart fandt, at hans bestræbelser for at vække hans godsejer-interesser blev alt for tydelige, afbrød ham.

"Jeg vil ikke beholde mine ejendomme. Jeg agter at give dem bort. Hvis jeg tog imod alt det, kunne Disa umuligt tro, at jeg sørgede over hende."

"Du skal ikke tage imod dem som en glæde, men som et kors," sagde bogholderen.

"Jeg magter det ikke," svarede Schagerström i en så fortvivlet tone, at den anden ikke turde sige mere.

Næste dag gik det ligedan. Bogholderen havde håbet, at Schagerström ville komme sig lidt, når de først var uden for byen, omgivet af marker og skove, men der var ingen bedring at spore. Han begyndte virkelig at blive ængstelig for sin gamle kammerat.

"Han gør det ikke længe," tænkte han. "Så snart han vel har skilt sig af med arvegodset, lægger han sig til at dø. Han er helt ude af sig selv af sorg." Og det var i virkeligheden ikke alene for at redde sin egen stilling, men også for at hjælpe sin fordums ven, at han endnu engang søgte at bringe ham på andre tanker med hensyn til arven.

"Tænk på alle dem, der har arbejdet for at skaffe al den rigdom til veje!" sagde han. "Tror du, de har gjort det bare for deres egen skyld? Nej, meningen var, at når så stor magt blev samlet på én hånd så ville der kunne udrettes noget stort, noget der var til gavn for hele den del af landet. Men du vil udstykke og give bort. Det kalder jeg samvittighedsløst. Det synes jeg ikke, du har ret til. Jeg mener, du må tage din byrde på dig og tage vare på hvad dit er."

Han kunne ikke mærke, at hans ord gjorde mindste indtryk, men han tog mod til sig og fortsatte.

"Kom ned til os i Värmland og tag fat! Du er alt for god til at ligge og more dig inde i Stockholm om vinteren og kun komme ned til jernværkerne om sommeren for at gå der og drive. Nej,

kom og før tilsyn med dine ejendomme! Du kan tro, de trænger til det."

Han beundrede ligefrem sin egen veltalenhed, men Schagerström afbrød ham endnu en gang.

"Hør blot, hvor den rare Nyman kan!" sagde han lidt spydigt.

Bogholderen blev blussende rød.

"Ja, jeg ved nok, jeg har ingen ret til at prædike," sagde han. "Men jeg ejer ikke en øre, jeg kan ingen vegne komme. Jeg synes, jeg har lov at gøre mig livet så behageligt som jeg kan. Men ejede jeg så meget som en håndfuld jord … Du skulle se, om jeg gav slip på den."

Den tredje dags morgen nåede de Gammalhyttan. De kørte ind på den store gård ved sekstiden om morgenen. Solen skinnede muntert på træernes gule og kobberrøde kroner. Himlen var skyfri og blå. Den lille sø, der lå neden for gården, glimtede frem under et let tågeslør så blank som en stålskive.

Der kom ikke et menneske ud at tage imod dem. Mens kusken gik ned i baggården for at få fat på staldkarlen, greb bogholderen lejligheden til at lette sin samvittighed.

"Du skal ikke sige noget til Börjesson om branden!" sagde han. "Her har slet ingen brand været. Men jeg var nødt til at finde på noget for at få dig med herned. Fröberg sagde, at jeg fik min afsked, hvis jeg ikke havde dig med."

"Men de indebrændte, de husvilde?" sagde Schagerström, der ikke så hurtigt kunne komme ud af sin tankegang.

"Der har slet ingen været," sagde bogholderen fortvivlet. "Hvad skulle jeg gribe til? Jeg var nødt til at lyve, for at du ikke skulle nå at give alt hvad du ejede bort."

Schagerström så på ham, koldt og uden mindste interesse. "Ja, du mente det naturligvis godt," sagde han, "men det hele er ganske omsonst. Jeg rejser tilbage til Stockholm, så snart jeg har fået friske heste."

Bogholderen sukkede, men tav. Der var ikke noget at gøre. Spillet var tabt.

Nu kom imidlertid skydskarlen tilbage. "Her er ikke et mandfolk på hele gården," sagde han. "Jeg traf en gammel kone, der fortalte, at bestyreren og alle arbejderne er på elsdyrjagt. Klapperne gik ud allerede klokken fire i morges. Det skulle gå så rask, at staldkarlen ikke nåede at give hestene deres morgenfoder. Kan herrerne ikke høre, hvor de stamper?"

Der hørtes virkelig en buldrende larm fra stalden, hvor de sultne dyr gjorde så meget spektakel, de bare kunne.

Schagerström blev lidt rød i kinderne.

"Vil han ikke nok give dem noget at æde?" sagde han til skydskarlen og gav ham en drikkeskilling.

Han så sig om med nyvakt interesse.

"Det ryger ikke fra smeltehytten," sagde han.

"Der er slukket for første gang i tredive år," sagde Nyman. "De havde ikke malm. Hvad skulle de gøre? Börjesson går på jagt med alle sine folk, ser du. Det undrer mig ikke."

Schagerström blev lidt rødere endnu. "Står smedjen også stille?" spurgte han.

"Ja, det er jeg vis på. Smedene er med som klappere. Men hvad kommer det dig ved? Du vil jo give det alt sammen bort."

"Ja vist så," sagde Schagerström ganske stilfærdigt. "Det kommer mig slet ikke ved."

"Det er de fine herrer i frimurer-børnehjemmets bestyrelse, der skal tage sig af det, og ikke du," sagde bogholderen.

"Ja, vist så," sagde Schagerström igen.

"Skal du ikke indenfor?" spurgte Nyman og gik hen imod hovedbygningen. "Du kan nok tænke, her har været tidlig frokost i dag, inden jægerne drog afsted. Kvindfolkene og pigerne sover ud oven på alt det mas."

"Du skal ikke vække dem," sagde Schagerström. "Jeg rejser straks."

"Hallo!" råbte Nyman i det samme. "Se dog, se!"

Man hørte et skud knalde. Et elsdyr kom styrtende ud fra parken. Det var ramt, men fortsatte flugten. Det ene forben hang slapt ned og slæbte efter det, mens dyret humpede afsted på de tre andre.

Straks efter kom en af jægerne ud fra parken. Han sigtede og fældede dyret med et velrettet skud. Elsdyret styrtede stønnende til jorden kun et par skridt fra Schagerström.

Skytten nærmede sig langsomt, ligesom tøvende. Det var en høj mand, rank og statelig.

"Det er kaptajn Hammarberg," oplyste Nyman.

Schagerström så i vejret og fikserede den høje jæger skarpt. Han huskede ham nok. Det var den rødmossede, lyshårede officer, der havde en så forbavsende magt over kvinderne, som de alle sværmede for, skønt de godt vidste, at han var en slubbert, en skurk kunne man næsten kalde ham. Schagerström kunne aldrig glemme, at den fyr havde gjort kur til Disa Landberg, mens hun endnu var ung pige, at han næsten havde forhekset hende, så hun tillod ham at spadsere med hende, ride med hende, danse med hende.

"Hvor tør den usling understå sig at komme her?" mumlede han.

"Ja, det kan du vist ikke forhindre," sagde Nyman i en alt andet end "rar" tone.

Erindringerne stormede ind på Schagerström. Samme kaptajn, der rimeligvis havde gættet hans kærlighed til den rige arving, havde pint ham, gjort ham latterlig, pralet over for ham med sine slyngelstreger, som for at Schagerström dobbelt bittert skulle føle, at Disa Landberg fik sådan en mand. Han bed tænderne sammen og så mere og mere bister ud.

"Så kom da for Fanden, og giv dyret dødsstødet!" råbte han til kaptajnen.

I det samme vendte han ham ryggen, gik op til hovedbygningen og dundrede stærkt på døren.

Bestyrer Börjesson og de andre jægere kom nu også fra parken. Börjesson så, at det var Schagerström, og skyndte sig op til ham i bislaget.

Schagerström sendte ham et knusende blik.

"Jeg siger ikke noget om alt det andet," sagde Schagerström, "jeg siger ikke noget om, at der er slukket i smeltehytten, og at smedjen står stille, og at dyrene ikke får deres foder. Det er måske min skyld lige så vel som Deres. Men at De lader den slyngel kaptajn Hammarberg jage på min jord, det er ikke min skyld. Og nu har De Deres afsked."

Med de ord overtog Schagerström igen styrelsen af sine ejendomme, og det varede længe, inden han igen tænkte på at give den fra sig.

Diligencen

I

Da Schagerström forlod Korskyrka provstegård efter sit andet frieri, var han slet ikke oplagt til at le. Dagen før var han kørt næsten opbygget hjem, fordi han troede, han havde truffet på en stolt og uegennyttig karakter. Men nu, da Charlotte Lövenskjold havde vist sig lavttænkende og beregnende, nu følte han sig meget nedtrykt.

Og hans mismod var så alvorligt, at det begyndte at gå op for ham, at den unge pige havde gjort stærkere indtryk på ham, end han hidtil havde anet. "Det var som pokker," mumlede han, "havde hun bestået prøven, så er jeg bange for, jeg var blevet forelsket i hende."

Det kunne der imidlertid ikke være tale om nu, da hendes virkelige sindelag var kommet for dagen. Han var ganske vist nødt til at gifte sig med hende, men han kendte sig selv. En kvinde, der var intrigant, upålidelig og pengegrisk, ville han aldrig komme til at elske.

Schagerström kørte den dag i en lille kalechevogn, som han altid benyttede på lange rejser. Nu trak han pludselig lædergardinerne for vognvinduerne. Det pinte ham at se det evige solskin og markerne, som prangede med deres rige afgrøde.

Men da han ikke havde andet at se på, viste der sig uafladelig i den mørke vogn et henrivende syn. Han så Charlotte, som hun

bøjede sig frem i den åbne dør og betragtede den unge Ekenstedt. Havde kærlighed nogensinde lyst ud af et ansigt, så var det ud af hendes.

Men så snart dette billede viste sig, blev den unge jernværksejer rasende.

"Gå Fanden i vold! Der stod du og satte et ansigt op som en engel fra himlen, og kun ti minutter efter sagde du alligevel Ja til den rige Schagerström."

Man kan let forestille sig, at jo længere rejsen varede, des mere voksede hans mismod. Han blev grebet af den stærkeste selvforagt, når han tænkte på, hvor forkert han havde båret sig ad i hele denne sag. Der stod han op og sagde god for et menneske blot for hendes smukke øjnes skyld. Dumhed! Lettroenhed! Hele frierhistorien var en næsten utilgivelig ubetænksomhed. Havde han da helt mistet sin forstand? Skulle det ende med, at hans forældre fik ret? Her havde han da vist sig tilstrækkelig klodset og ubegavet.

Det varede ikke længe, før han betragtede sit uheld som en straf, fordi han havde været utro mod sin døde hustrus minde og tænkt på at gifte sig igen. Derfor ville han nu blive forenet med en kvinde, som han hverken kunne ære eller elske.

Og så vågnede med det samme den gamle tunge sorg i hans hjerte. Han følte, at i denne sorg, dér havde han sit hjem og sin egentlige tilværelse. Livet med dets pligter og forviklinger var ham i bund og grund imod.

Schagerström var denne gang på rejse for at inspicere sine smeltehytter og jernværker. Han skulle gennemgå bestyrernes regnskaber, undersøge, om de sorte smedjer med deres gabende ildsteder og jernbeslåede hammerskafter var i god

stand, og træffe bestemmelse om, hvor meget kul og råjern der skulle købes til den kommende vinters forbrug.

Det var altså en virkelig forretningsrejse. Hver sommer gjorde han denne rundtur; det var noget, der ikke kunne forsømmes.

Da han havde kørt nogle timer, kom han til Gammalhyttan, hvor hans gode ven Henrik Nyman nu var bestyrer. Det er jo klart, at både han og hans hustru, der var en af de elskværdige frøkener Fröberg fra Kronbäcken, modtog ham på det bedste. Han blev budt velkommen ikke som en frygtet overordnet, men som en kammerat og en ungdomsven.

Schagerström kunne ikke være i bedre hænder, men det tungsind, der var kommet over ham på køreturen, ville ikke fortage sig. Gammalhyttan var i virkeligheden det sidste sted, han skulle have besøgt som nyforlovet. Hver eneste sti i parken, hver eneste bænk på gårdspladsen mindede om kærtegn og ømme ord, der var vekslet mellem ham og hans hustru. Her levede hun endnu, ung og skøn og strålende. Han så hende, han hørte hende. Hvor var det muligt, at han var blevet hende utro? Gaves der den kvinde på Jorden, som var værdig til at indtage hendes plads i hans hjerte?

Hans vært og værtinde kunne naturligvis ikke undgå at mærke, hvor nedtrykt han var. De vidste jo ikke, hvad der gjorde ham så mørk og nedslået, men da han ikke af sig selv betroede sig til dem, ville de ikke trænge ind på ham med spørgsmål.

Da der imidlertid ikke var mere end et par mil mellem Gammalhyttan og Korskyrka, så kunne det ikke være andet, end at historien om Schagerströms frieri og alt hvad dermed hang sammen nåede dertil, inden han var rejst videre.

Værkbestyreren og hans kone kom altså snart under vejr med grunden til hans nedtrykthed.

"Han fortryder det," sagde de til hinanden. "Men det er virkelig skade. Charlotte Lövenskjold ville være en udmærket kone for ham. Hun ville rive ham ud af dette evige tungsind og grubleri."

"Jeg havde den største lyst til at tale med ham om det alt sammen," sagde fru Nyman. "Jeg kender jo Charlotte fra gamle dage. Alt det, de nu har at fortælle om hendes falskhed og list, det er såmænd usandhed. Hun er hæderligheden selv."

"Jeg ville ikke blande mig i det, hvis jeg var dig," frarådede manden. "Schagerström har igen fået det stirrende blik, han havde, da jeg lokkede ham med hjem fra Stockholm for seks år siden. Det kan være farligt, skal jeg sige dig."

Den lille frue fulgte sin mands advarsel, og det lykkedes hende virkelig at afholde sig fra al indblanding størstedelen af den tid, Schagerström var hos dem. Men fredagaften, da revisionen var endt og deres gæst skulle forlade dem næste morgen, kunne hun ikke andet end følge sit gode, hjælpsomme hjertes tilskyndelse.

"Det er ubarmhjertigt at lade ham rejse sin vej så bedrøvet," tænkte hun. "Og hvorfor skal han fortryde, hvad han har gjort, og føle sig så ulykkelig, når det er ganske unødvendigt?"

Og ved aftensbordet bragte hun på en fin måde, ligesom ganske tilfældigt, Charlotte Lövenskjold på bane. Hun fortalte en del af de anekdoter, der var i omløb om den unge pige. Hun talte både om, at hun havde givet husholdersken over næbbet, og om den fatale begivenhed, da hun var trillet ud af kirkestolen. Hun fortalte om sukkerskålen, om kapkørslen med

provstens heste og meget andet. Hun søgte i det hele taget at give Schagerström et indtryk af en stolt, munter, dumdristig og trods alt meget klog og trofast personlighed. Hun lod, som om hun ikke vidste det ringeste om hans eget frieri til Charlotte.

Men allerbedst som fru Britta Nyman udfoldede den største veltalenhed for at forsvare sin veninde, rejste Schagerström sig og slyngede den stol, han havde siddet på, langt hen ad gulvet.

"Du mener det godt, Britta," sagde han. "Jeg forstår nok, du vil trøste mig, forgylde min elendighed. Men jeg for min part vil helst se sandheden i øjnene. Og når jeg har været så hjerteløs, at jeg har kunnet tænke på at gifte mig igen, så har jeg også ærlig og redelig fortjent at få et falsk og intrigant kvindemenneske til kone, for det er akkurat det værste, jeg ved."

Og med disse heftige ord styrtede han ud af stuen. Hans forskrækkede værter hørte ham rive gangdøren op og fare ud.

Schagerström drev om i den store skov østen for Gammalhyttan. Han havde gået et par timer og var ikke rigtig klar over, hvor han var.

På den vandring dukkede gamle, for seks år siden skrinlagte, tanker igen op i hans sind. Den rigdom, han havde at trækkes med, og som var en plage og ulykke for ham, – hvorfor skulle han ikke kaste den fra sig?

Han kunne tænke sig, at Britta Nyman måske til en vis grad havde ret. Charlotte var ikke værre end så mange andre. Men hun var blevet udsat for en fristelse, der havde været hende for stærk.

Hvorfor skulle han gå om og friste mennesker? Hvorfor ikke give alle sine ejendomme bort? Heldet havde fulgt ham i en utrolig grad, lige fra han overtog sin arv. Han havde næsten

fordoblet den. Det var kun én grund mere til at skille sig af med den trykkende byrde.

Og en ny tanke slog ham! På den måde kunne han måske også undgå det nye giftermål. Frøken Charlotte Lövenskjold ville sikkert ikke indgå ægteskab med en fattig mand.

Han stolprede om i mørket, faldt engang imellem, stod så stille, havde lige så ondt ved at finde vej i den tætte skov som i sit eget indre.

Omsider kom han til en bred, grusbelagt vej, og nu vidste han, hvor han var. Det var hovedlandevejen til Stockholm, der gik østen for Gammalhyttan.

Han gik straks hen ad vejen. Var det ikke et tegn fra det høje? Var der ikke en mening med, at han stødte på landevejen til Stockholm i samme øjeblik, som han havde bestemt at give sine ejendomme bort?

Han gik raskere og raskere. Han havde ikke i sinde at vende tilbage til Gammalhyttan. Han ville ikke indlade sig på forklaringer. Han havde penge hos sig. Han kunne få vogn på den nærmeste gæstgivergård.

Mens han stred sig op ad en høj bakke, hørte han vognrumlen bag ved sig. Han vendte sig om og kunne akkurat skelne en stor vogn med tre heste for.

Diligencen til Stockholm! Tegn nummer to! Med den kunne han allerhurtigst komme til hovedstaden. Inden nogen herhjemme havde den ringeste anelse om det, ville han holde det møde, der blev afbrudt for seks år siden, og få gavebrevene udfærdiget.

Han blev stående og ventede på diligencen. Da den var lige ud for ham, råbte han:

"Holdt! Stands! Er der plads?"

"Ja, plads er der," råbte postillonen, "men ikke for landstrygere."

Diligencen kørte videre, men på toppen af bakken holdt den stille. Da Schagerström nåede derop, tog postillonen til huen.

"Skydsbonden påstår, han kunne høre på stemmen, at det var jernværksejer Schagerström."

"Ja, det er rigtigt nok."

"Så værsgod, stå op og tag plads! Der er kun to damer inde i vognen."

II

Ethvert fornuftigt menneske kan jo indse, at det må være ubehageligt for gamle folk, der holder på respekten, at tilstå, at de har kigget ind ad klappen i spisestuen og ledt efter kasserede breve i kakkelovnen. Man kan derfor heller ikke undre sig over, at provsten og provstinden ikke fortalte Charlotte, hvad de havde opdaget.

Men skønt de ikke ville sige noget om deres lumskeri, så kunne det på den anden side ikke falde dem ind at lade den unge pige blive siddende ude i anretningsværelset med sit kedsommelige arbejde. Aldrig så snart var oberstinde Ekenstedts vogn rullet ud af porten, før provstinden stak hovedet ind ad døren til Charlotte.

"Hør nu, min søde pige," sagde hun, mens hele hendes ansigt skinnede af venlighed, "da jeg så oberstinden køre sin vej, så fik jeg en idé. Kunne det ikke være morsomt at gøre en lille rejse i det dejlige vejr? Der er jo min gamle søster i Örebro, som jeg

ikke har set i lange tider. Hun ville ganske bestemt blive glad, hvis vi tog hen og besøgte hende."

I første øjeblik så Charlotte lidt overrasket ud. Men lige i forvejen havde hun følt oberstindens små bløde hænder klappe hendes kinder og havde hørt hendes hurtigt hviskede ord. Verden så jo helt anderledes ud for hende nu. Rejse, lige meget hvorhen, det passede hende netop.

Og det var ikke det mindst behagelige, at hun igen var taget til nåde af provstens. Hele eftermiddagen var hun jublende glad, gik snakkende og nynnende om. Hun tænkte åbenbart hverken på forsmået kærlighed eller på den afskyelige bagvaskelse.

De traf hurtigt deres forberedelser, og hen ad ti om aftenen stod de ved havelågen og ventede på Stockholms-diligencen, som kørte der forbi. Da den tunge, gule vogn kom til syne trukket af et nyt trespand, der var spændt for i landsbyen, da de hørte hjulenes rumlen, seletøjets klirren, piskens knalden og de muntre toner fra postillonens horn, da syntes de, alle mennesker måtte få lyst til at rejse. Charlotte var ude af sig selv af henrykkelse.

"Å, at komme ud at rejse!" råbte hun. "At komme ud at rejse! Jeg skulle gerne rejse dag og nat hele Jorden rundt."

"Det ville du såmænd snart blive træt af, min pige," sagde provstinden. "Men hvem ved? Det ønske kan gå i opfyldelse, før man venter det."

De havde bestilt plads til diligencen på gæstgivergården, og nu holdt den for at tage de ny passagerer på. Postillonen, der ikke turde slippe tømmerne, blev siddende på bukken, men han råbte en venlig hilsen til de to damer.

"God aften, fru provstinde, god aften, frøken! Værsgod at stå ind i vognen! Der er god plads. Jeg har slet ingen andre rejsende."

"Nå da," svarede den muntre gamle kone. "Og det synes han, vi skal være glade for, postillon? Nej, vi skulle have haft et par pæne unge herrer med, som kunne have gjort lidt kur til os."

De lo alle sammen, postillonen, skydsbonden og hele husstanden fra provstegården, som med undtagelse af Karl-Artur stod ude på vejen for at se dem tage afsted. Så satte provstinden sig fornøjet til rette i det højre hjørne, Charlotte satte sig ved siden af hende, postillonen blæste et nyt signal, og så kørte de.

Provstinden og Charlotte blev ved at passiare og gøre løjer lidt endnu, men så hændte der noget skæbnesvangert. Den gamle dame faldt i søvn. Charlotte, der var oplagt til at snakke, søgte at få hende vågen igen, men det var umuligt.

"Nå ja, hun har jo også haft en anstrengende dag," tænkte den unge pige. "Det er ingen under, hun er træt. Men det er kedeligt. Vi kunne have haft det så morsomt. Jeg for min part kunne godt have snakket hele natten."

Hun var i virkeligheden lidt bange for at blive alene med sine tanker. Mørket faldt på. Vejen førte gennem tætte skove. Mismod og tvivl lå på lur, rede til at kaste sig over hende.

Da de havde kørt et par timer, hørte hun en vejfarende råbe diligencen an. Lidt efter standsede den, og den nye passager stod ind og satte sig på bagsædet lige over for Charlotte.

En lille tid hørtes der ikke andet i vognen end to sovendes rolige åndedrag. Charlottes første indskydelse var at lade, som om hun sov, for at blive fri for at tale med Schagerström. Men

da den første overraskelse havde sat sig, vågnede hendes lyst til gavtyvestreger. Det var jo en glimrende lejlighed! Den måtte man ikke lade gå fra sig. Hun kunne måske endog på en snedig måde få Schagerström til at opgive sine giftermålsplaner. Og kunne hun med det samme drive lidt gæk med ham, var det ingen skade til.

Schagerström, der stadig var nedsunken i det dybeste tungsind, fo'r sammen, da han pludselig hørte sig tiltalt af en stemme fra hjørnet lige overfor. Han kunne ikke se det ringeste af den, som sad der. Det var akkurat han kunne skimte en lys ansigtsoval.

"Undskyld! Men jeg syntes, postillonen nævnte ordet Schagerström. Det skulle da ikke være jernværksejer Schagerström fra Store Sjötorp, som jeg har hørt så megen tale om?"

Schagerström blev lidt ærgerlig over at være kendt, men han kunne ikke benægte faktum. Han tog til hatten og mumlede nogle ord, der kunne betyde hvad som helst.

Stemmen fra mørket hørtes igen.

"Jeg har ofte tænkt på, hvordan det måtte være at have så mange penge," sagde den. "Jeg har aldrig før truffet nogen, der ejede en hel million. Jeg ved ikke, om det passer sig, at jeg bliver siddende på forsædet og lader jernværksejeren køre baglæns. Jeg skal så gerne bytte plads."

Rejsefællen talte med en ydmyg og slesk stemme, og hun læspede lidt. Hvis Schagerström havde haft nogen omgang med folk i Korskyrka, ville han straks have været klar over, at det var organistens kone, fru Thea Sundler, han talte med. Som det nu

var, kunne han blot konstatere, at han næsten aldrig havde hørt en mere irriterende og upålidelig stemme.

"Nej, bevares," sagde han, "bevares! Bliv endelig siddende!"

"Ja, se jeg er jo vant til at døje ondt," sagde stemmen. "For mig har det ikke noget at sige at sidde på en foragtet plads. Men jernværksejeren er sagtens vant til at sidde på en forgyldt stol og spise med guldgaffel af guldtallerkener."

"Jeg skal fortælle Dem, frue," sagde Schagerström, som begyndte at blive gnaven, "at en stor del af mit liv har jeg sovet på halm og spist med træske af tinskåle. Jeg havde en husbond, der rev så meget hår af mig, når han var vred, at jeg gemte det og lavede mig en pude af det. Det var den eneste bløde hovedpude, jeg havde."

"Nej, hvor romantisk, hvor romantisk!" råbte den ydmyge stemme. "Hvor det er smukt og romantisk!"

"Undskyld, frue," sagde Schagerström. "Det var aldeles ikke romantisk, men det var gavnligt. Det forhindrede mig i at blive sådan en nar, som De anser mig for at være."

"Hvor kan jernværksejeren tale sådan? En nar! Kunne en person i min stilling nogensinde betragte en millionær som en nar? Men det er så interessant for mig at få at vide, hvordan en så højtstående person føler og tænker. Måske jeg må have lov at spørge, hvordan det føltes, da lykken omsider vendte sig. Var det ikke … Hvad skal jeg sige? Var det ikke som at komme i den syvende himmel?"

"Den syvende himmel!" gentog Schagerström. "Jeg havde givet det væk alt sammen, hvis jeg bare havde fået lov."

Schagerström syntes, at det menneske derhenne i hjørnet måtte da mærke, at samtalen pinte og ærgrede ham, og

forholde sig rolig, men den ydmyge og sleske stemme vedblev ufortrødent.

"Hvor det er dejligt, at rigdommen ikke er kommet til en uværdig! Hvor det gør godt at tænke på, at dyden har fået sin belønning!"

Schagerström tav. Det var den eneste måde at slippe for disse betragtninger over ham og hans rigdom.

Damen i hjørnet af vognen forstod måske, at hun havde været lovlig nærgående. Hun tav ikke, men hun skiftede emne.

"Og tænk, at jernværksejeren nu skal giftes med den storsnudede Charlotte Lövenskjold!"

"Hvad behager?" udbrød Schagerström.

"Ja, undskyld!" sagde stemmen og blev endnu ydmygere og mere indsmigrende end nogensinde. "Jeg hører til de ringe her i verden og er ikke vant til at omgås fine folk. Jeg udtrykker mig vist ikke, som jeg skulle og gerne ville, og jeg kan ikke gøre for, at det ord storsnudet altid kommer mig på læben, når jeg taler om frøken Lövenskjold. Men jeg skal ikke sige det mere, når jernværksejeren ikke synes om det."

Schagerström stønnede næsten. Hun derhenne i hjørnet måtte gerne betragte det som et svar, hvis hun havde lyst.

"Jeg ved jo, at jernværksejeren har truffet Deres valg efter modent overlæg," vedblev stemmen. "Jeg har hørt sige, at alt hvad jernværksejeren gør er så vel gennemtænkt og overvejet, så jeg kan tænke mig, at dette frieri også er det. Men ellers gad jeg nok vidst, om jernværksejeren virkelig ved, hvordan hun er, den storsnu … nej, undskyld, undskyld! den smukke og indtagende Charlotte Lövenskjold. Det hedder sig jo, at jernværksejeren ikke havde vekslet et ord med hende, da De

friede, men De havde naturligvis på anden måde overbevist Dem om, at hun egnede sig til at være frue på Store Sjötorp."

"De er vel underrettet, frue," sagde Schagerström. "De er måske en god bekendt af frøken Lövenskjold?"

"Jeg har den ære at være Karl-Artur Ekenstedts fortrolige, hr. jernværksejer."

"Å," sagde Schagerström.

"Men for at komme tilbage til frøken Lövenskjold! Undskyld at jeg siger det! Men det lader ikke til, at jernværksejeren er lykkelig. Jeg kan høre, at De sukker og stønner. Måske jernværksejeren fortryder, at De har lovet at gifte Dem med denne … ja, hvad skal jeg sige … denne uberegnelige unge pige? Jeg håber, det ord ikke støder jernværksejeren? Uberegnelig kan jo betyde hvad det skal være. Ja, jeg ved jo nok, en Schagerström kan ikke tage sit givne ord tilbage, men provsten og provstinden er rettænkende mennesker. De skulle tænke på, hvad de selv har haft at gå igennem med hende."

"Provsten og provstinden er meget indtaget i deres protegé."

"Sig hellere, at de er vidunderligt tålmodige, hr. jernværksejer. Det er det rigtige ord. De kan tænke Dem, provstinden havde engang en udmærket husholderske, men frøken Lövenskjold kunne ikke lide hende. En dag midt i den værste juletravlhed gav hun hende over næbbet. Det stakkels menneske blev ked af det og rejste sin vej, og så måtte den arme provstinde, der var syg, selv klare alle juleforberedelserne."

Schagerström havde nylig fået historien fortalt på en helt anden måde, men han gad ikke sige imod.

"Og tænk så bare, hr. jernværksejer, provsten, der elsker sine heste så højt …"

"Ja, jeg har hørt, at hun kørte kapkørsel med dem," sagde Schagerström.

"Synes jernværksejeren da ikke, at det var rædsomt?"

"Jeg har hørt, at hestene var ved at omkomme, fordi de aldrig blev rørt."

"Jernværksejeren ved måske også, hvordan hun behandlede sin svigermoder?"

"Da hun væltede sukkerskålen?" spurgte Schagerström.

"Ja netop, da hun væltede sukkerskålen. Den person, der skal være frue på Store Sjötorp, må dog kunne sidde ordentligt til bords."

"Ganske vist."

"Jernværksejeren ville vel heller ikke have en kone, der nægter at modtage Deres gæster?"

"Nej, naturligvis."

"Men det kan jernværksejeren risikere, hvis De gifter Dem med Charlotte Lövenskjold. Nu skal De bare høre, hvordan hun bar sig ad på Holma hos kammerherre Dunker! Hun skulle have kaptajn Hammarberg til bords ved et stort middagsselskab, men hun erklærede, at det ville hun ikke. Hun ville hellere tage hjem. Og jernværksejeren har måske nok hørt, at kaptajn Hammarberg har ikke det bedste rygte, men der er også meget godt ved ham, og jeg, der nu sidder og taler med jernværksejeren, jeg har talt fortroligt med kaptajnen, og jeg ved, hvor ulykkelig han er inderst inde, over at han ikke har nogen, der forstår ham og tror på ham. Og for resten, så tilkommer det vel ikke Charlotte at sætte sig til dommer over ham, og når kammerherren kan modtage ham, så kunne hun vel have holdt sin mening for sig selv."

"Ja, hvad det angår," sagde Schagerström, "så agter jeg ikke at indbyde kaptajn Hammarberg."

"Nå, så, ja, det kan jo være," sagde stemmen. "Det er en anden sag. Jeg kan nok mærke, at jernværksejeren har mere sympati for frøken Lövenskjold, end jeg troede. Det er meget smukt og ridderligt. Jernværksejeren forsvarer vist alle, der bliver bagtalt. Men jeg tror alligevel, at De inderst inde holder med mig. De ved sikkert, at et ægteskab mellem en person i jernværksejerens stilling og en så uberegnelig person som Charlotte Lövenskjold er en umulighed."

"De mener altså, frue," sagde Schagerström, "at jeg med provstens og provstindens hjælp … nej, nej, det er umuligt."

"Hvad der er umuligt," sagde den tykke, sleske stemme i den allerblideste tone, "det er at gifte sig med en så berygtet person."

"Berygtet?"

"Ja, undskyld, men jernværksejeren ved ikke det hele. De er så god af Dem. Karl-Artur Ekenstedt har fortalt mig, at jernværksejeren tog Charlottes parti og sagde god for hende. Og skønt De fik at se, at anklagen imod hende var sand, så tager De hende stadig i forsvar. Men andre folk er ikke som jernværksejeren. Oberstinde Ekenstedt var i besøg hos provstens i går og i dag. Hun ville ikke se frøken Lövenskjold. Hun ville ikke engang sove under samme tag som hun."

"Nej virkelig?" sagde Schagerström.

"Ja," sagde stemmen. "Det er så sandt som at jeg sidder her. Og nu skal De bare høre: nogle af herrerne i landsbyen er blevet så opbragte over hendes opførsel, at de havde besluttet at give

hende en pibe-koncert, som det er skik og brug i Uppsala, når studenterne er misfornøjede med en professor."

"Nå, og så?"

"De unge mænd var kommet helt op til provstegården og begyndte at pibe, men de fik ikke lov at blive ved. Karl-Artur forhindrede det. Hans moder lå netop den nat i provstegården. Det spektakel ville have vækket hende."

"Men ellers ville den unge Ekenstedt naturligvis have ladet tingen gå sin gang?" sagde Schagerström.

"Det tør jeg ikke udtale mig om. Men for sagens skyld håber jeg, at de unge mænd kommer igen en anden nat. Og jeg vil også håbe, at blinde Kalle længe endnu vil gå om og synge sin vise om hende. Kaptajn Hammarberg har digtet den, og den er så morsom. Den går på samme melodi som '*Når månen vandrer*'. Når jernværksejeren har hørt den vise, så forstår De nok, at De umuligt kan gifte Dem med Charlotte Lövenskjold."

Den talende holdt pludselig inde. Schagerström dunkede i diligencens væg, rimeligvis for at give kusken tegn til at holde.

"Men hvad er der i vejen? Står jernværksejeren af?"

"Ja, frue," sagde Schagerström, og var nu lige så rasende som tidligere på aftenen, da Britta Nyman havde prøvet på at tale godt om Charlotte. "Jeg har ingen anden udvej til at slippe for at høre mere sladder om en dame, som jeg højagter og har i sinde at gøre til min hustru."

"Men bevares vel! Det var ikke meningen."

I det samme holdt vognen. Schagerström rev døren op og stod ud.

"Nej, jeg kan nok tænke, det ikke var meningen," sagde han med sin kraftige stemme og smækkede døren i med et knald.

Han gik hen til postillonen for at betale for turen.

"Vil jernværksejeren allerede forlade os?" sagde postillonen. "Det blev damerne da kede af? Provstinden var i lag med mig, da de stod på, fordi der ingen herrer var i vognen."

"Provstinden?" sagde Schagerström. "Hvad for en provstinde?"

"Provstinden fra Korskyrka naturligvis. Har jernværksejeren ikke talt så meget med Deres rejsefæller, at De er klar over, at det var hende og frøken Lövenskjold, der sad i vognen?"

Han tog til huen og knaldede med pisken. Diligencen kørte. Schagerström stod længe og så efter den.

"Charlotte Lövenskjold!" gentog han. "Var det Charlotte Lövenskjold?"

Det var langt over midnat, da Schagerström kom tilbage til Gammalhyttan. Værkbestyrer Nyman og hans kone var ikke gået i seng. De havde ventet på ham i stor uro og tænkte på, om det ikke var rigtigst at sende folk ud at søge efter ham. De gik begge to op og ned i alleen, da han omsider kom.

Den kraftige, noget undersætsige skikkelse aftegnede sig mod nattehimlen, og de kunne se, det var Schagerström, men de havde dog ondt ved at tro, det var ham. Den mand, der kom hen imod dem, gik og nynnede på en gammel gadevise.

Da han kom hen til dem, gav han sig til at le.

"Gå nu endelig ind i seng!" sagde han. "I morgen skal jeg fortælle jer det hele. Men det er sandt, Nyman! Vil du holde dig parat til at tage ud på den inspektionsrejse i stedet for mig? Jeg selv bliver nødt til at tage tilbage til Korskyrka den dag i morgen."

"Der lyses til ægteskab ..."

I

Lørdag formiddag trådte Schagerström ind i Korskyrka provstegård. Han ville tale med provsten om den forfølgelse, der var sat i gang imod Charlotte, og rådføre sig med ham om den bedste måde at få gjort ende på den.

Han kunne åbenbart aldrig være kommet i et mere belejligt øjeblik. Den stakkels gamle mand var ude af sig selv af bekymring og ophidselse. De fem små rynker i panden var igen ildrøde.

Tidligt på formiddagen havde han haft besøg af tre herrer fra landsbyen, apotekeren, organisten og herredsfogeden. De var kommet ene og alene for at udtale deres og hele menighedens ønske om, at han ville sende Charlotte bort.

Apotekeren og herredsfogeden havde været meget høflige. Man kunne se på dem, at det var dem ubehageligt at fremkomme med en sådan anmodning. Men organisten havde været i høj grad ophidset. Han havde talt højrøstet, havde forløbet sig og aldeles tilsidesat den ærbødighed, han skyldte sin overordnede.

Han havde ladet den gamle provst vide, at det ville skade hans anseelse i menigheden, hvis Charlotte fik lov at blive i provstegården. Ikke nok med, at hun skammeligt havde bedraget sin kæreste, ikke nok med, at hun ved mange forskellige lejligheder havde opført sig upassende, men i går

havde hun oven i købet forgrebet sig på hans hustru, der sandelig ikke havde tænkt sig, at der skulle vederfares hende noget ondt, når hun var gæst i dette højt agtede hus.

Provsten havde kort og godt erklæret, at så længe han endnu kunne løfte sit gamle hoved, skulle hans slægtning, frøken Lövenskjold blive i hans hus, og med den besked måtte herrerne gå. Men man kan nok forstå, hvor ubehageligt alt dette var for en fredselskende gammel mand.

"Der bliver ingen ende på det spektakel," sagde han til Schagerström. "Sådan har jeg nu haft det hele ugen. Og De kan være sikker på, at organisten lader det ikke blive ved dette forsøg. Han selv er en meget skikkelig mand, men hans kone hidser ham op."

Schagerström, som den dag var i ypperligt humør, søgte at berolige ham, men uden synderligt held.

"Jeg kan forsikre Dem, at Charlotte er lige så uskyldig i alt dette som det barn, der blev født i går, og der er ikke tale om, at jeg vil af med hende. Men freden i menigheden, jernværksejer, den fred, som jeg har værnet om i femogtredive år, den er det forbi med."

Schagerström indså jo, at provsten mente, at det allerbedste, han havde udrettet i sine embedsår, nu var i fare. Og han begyndte for alvor at tvivle om, at den gamle mand ville have mod og kraft til at modstå sognefolkenes gentagne henstillinger.

"Sandt at sige," sagde han, "så har jeg også hørt tale om den forfølgelse, der er sat i gang mod frøken Lövenskjold. Mit ærinde her i dag var at rådføre mig med provsten om, hvordan vi kan standse den."

"De er en dygtig mand, jernværksejer Schagerström," sagde provsten, "men jeg tvivler alligevel om, at De formår at holde styr på de onde tunger. Nej, vi har kun at tie og være forberedt på det værste."

Schagerström ville modsige ham, men den gamle gentog lige modløs:

"Vi må være forberedt på det værste … Å, gid De og hun var vel gift! … Gid der i det mindste havde været lyst for Dem!"

"Hvad er det, De siger, provst Forsius? Ville det hjælpe noget, hvis vi lod lyse for os?"

"Ja, naturligvis ville det hjælpe," sagde den gamle. "Hvis folk i sognet vidste, at Charlotte skulle være Deres hustru, så lod de hende nok i fred. I alt fald kunne hun da så blive her i provstegården til bryllupsdagen, uden at nogen ville have det ringeste at indvende. Sådan er menneskene. De fornærmer ikke gerne den, der har udsigt til at blive rig og mægtig."

"I så fald vil jeg foreslå, at vi lader lyse for os den dag i morgen," sagde Schagerström.

"Det er smukt af Dem, jernværksejer, men det lader sig ikke gøre. Charlotte er rejst bort, og De går vel ikke med de nødvendige papirer i brystlommen?"

"Papirerne er på Store Sjötorp, så dem kan vi hente. Og som De ved, har jeg frøken Charlottes bestemte løfte. Desuden er det vel provsten, der er hendes formynder og nærmeste slægtning?"

"Nej, nej, ikke så hovedkulds! Ikke så hovedkulds!"

Den gamle mand gav sig til at tale om andre ting. Han viste Schagerström nogle af sine sjældneste planter og fortalte, hvor han havde fundet dem. Og mens de var optaget af dette, blev

han livlig og veltalende. Man skulle tro, han havde glemt alle sine bekymringer.

Men lidt efter kom han tilbage til forslaget om lysningen.

"Det er jo ingen vielse," sagde han. "Hvis Charlotte har noget imod det, kan det jo gøres om."

"Her er kun tale om en nødhjælp," sagde Schagerström, "for at genoprette det gode forhold i menigheden og for at få sladderen og bagvaskelsen standset. Jeg agter så vist ikke at slæbe frøken Lövenskjold til alteret imod hendes vilje."

"Ja, hvad skal man sige?" sagde provsten, der måske tænkte på et vist brev, som han havde taget sig forlov til at læse. "Charlotte er meget heftig, må De vide. Det ville være det bedste også for hendes skyld, om dette snart fik en ende. I længden lod hun sig måske ikke nøje med blot at klippe nogle krøller af."

De drøftede sagen længe endnu. Jo mere de talte om lysning, desto mere overbeviste blev de om, at det var den bedst mulige udvej af vanskelighederne.

"Jeg er vis på, min kone ville være med til det," sagde provsten, der til sidst var blevet helt forhåbningsfuld.

Schagerström var jo klar over, at i samme øjeblik som der var lyst for ham og Charlotte havde han ret til at optræde som hendes beskytter. Så skulle der nok blive sat en stopper både for pibe-koncerter og smædeviser.

Man må jo betænke, at efter at han ved samtalen i diligencen var blevet overbevist om Charlottes uegennytte, nærede han de allerømmeste følelser for hende. Det skridt, han nu var i færd med at gøre, havde noget meget tillokkende for ham.

Det ville han naturligvis ikke engang tilstå for sig selv. Han var sikker på, at det var omstændighederne, der tvang ham til

at handle, som han gjorde. Sådan er det altid med forelskede mennesker, og derfor må man bære over med alle deres dumheder.

Det blev altså virkelig bestemt, at der skulle lyses i kirken næste dag. Schagerström kørte hjem og hentede de nødvendige papirer, og provsten skrev egenhændigt navnene op.

Da det hele var i orden, følte Schagerström sig meget vel til mode. Det var ham ingenlunde imod, at hans navn skulle læses op fra prædikestolen i forbindelse med Charlotte Lövenskjolds.

"Jernværksejer Gustaf Henrik Schagerström og velbårne jomfru Charlotte Lövenskjold." Han syntes, det måtte tage sig rigtig godt ud.

Han fik megen lyst til selv at høre, hvordan det lød, og besluttede at overvære gudstjenesten i Korskyrka næste dag.

II

Denne søndag, da der skulle lyses første gang, holdt imidlertid Karl-Artur Ekenstedt en meget mærkelig prædiken. Det var jo blot hvad man kunne vente efter de mange rystende begivenheder, han havde oplevet i den sidste uge. Det er heller ikke umuligt, at disse begivenheder, både den hævede forlovelse og den nylig indgåede, forstærkede indtrykket af hans ord.

I følge dagens tekst skulle han tale om de falske profeter, som Frelseren advarede sine disciple for. Men emnet passede ikke til hans stemning i øjeblikket. Helst ville han have talt om de jordiske tings forfængelighed, om rigdommens farer og fattigdommens velsignelse. Og især følte han trang til på en jævn og fortrolig måde at komme sine tilhørere nærmere, at

bringe dem til at forstå, hvor højt han elskede dem, og derved vinde deres fortrolighed.

Det var ikke lykkedes ham, naget af usikkerhed som han var, at få udarbejdet sin prædiken, så den blev som han ønskede. Hele sidste nat havde han arbejdet på den, men til ingen nytte. Da det var tid at gå over i kirken, var prædikenen endnu ikke færdig, og for ikke at gå helt på grund rev han et par blade, der indeholdt en prædiken over dagens tekst, ud af en gammel postille og stak dem til sig.

Men da han fra prædikestolen læste evangeliet op, arbejdede en tanke sig frem i hans hjerne. Den var usædvanlig og tiltrækkende. Han troede, det var Gud, der sendte den.

"Mine dyrebare tilhørere!" begyndte han. "Jeg står her for i Jesu navn at advare eder for de falske profeter, men I tænker måske i eders hjerter: Han, der nu taler til os, er han en ret lærer? Hvad ved vi om ham? Hvor kan vi være sikre på, at ikke også han er en torn, hvorpå der ikke kan vokse druer, eller en tidsel, hvoraf man ikke kan sanke figen?

Lad mig derfor, mine tilhørere, meddele eder noget om de veje, ad hvilke Gud har ført mig, da han ville gøre mig til en forkynder af sit ord."

Under stor indre bevægelse gav den unge præst sig så til at fortælle menigheden om sit liv. Han fortalte dem, at i hans første studieår havde målet for hans arbejde været at blive en stor og berømt videnskabsmand. Han beskrev begivenheden med den uheldige prøve i latin, hjemkomsten, da han havde forset sig imod sin moder, forsoningen, og til sidst hvordan alt dette havde ført til, at han havde lært pietisten Pontus Friman at kende.

Han talte meget stille og beskedent, ingen kunne tvivle om, at hvert eneste ord var sandt. Måske det allermest var hans bevægede stemme, der henrev tilhørerne. Allerede efter de første sætninger sad alle ganske stille med hovedet fremadbøjet og øjnene fæstede på prædikanten.

Og som altid når menneske taler til menneske, frit og oprigtigt, følte de sig tiltrukket af ham og gav ham fra det øjeblik af en plads i deres hjerter. De fattige ude fra skovhusene og de rige fra bjergværksgårdene følte, at han betroede dem dette for at vise dem sin tillid og få deres tilbage. De fulgte med som de aldrig havde fulgt en prædiken; de var rørte og glade.

Han gik over til at fortælle om sine første famlende forsøg på Jesu efterfølgelse, og han beskrev bryllupsfesten i hans hjem, da verdens glæde havde grebet ham som en rus, og han havde taget del i dansen.

"Efter den nat," sagde han, "herskede der i mange uger mørke i min sjæl. Jeg følte, at jeg havde forrådt min herre og frelser. Jeg havde ikke formået at våge og bede med ham. Jeg var verdens træl. Dens tillokkelser havde fået magt over mig. Himlen ville aldrig blive min arvelod."

Der var mange i kirken, som blev så rørt over den kval, han skildrede for dem, at de brast i gråd. Manden på prædikestolen havde dem helt og holdent i sin magt. De følte og led og stred med ham.

"Min ven Friman," vedblev han, "søgte at trøste og hjælpe. Han sagde til mig, at i Kristi kærlighed var der frelse, men jeg kunne ikke opløfte min sjæl til at elske min frelser. Jeg tilbad alle de skabte ting mere end deres skaber.

Da, midt i min dybeste nød, så jeg en nat Kristus. Jeg sov ikke. I disse nætter og dage var der ikke tale om søvn for mig. Men billeder som dem, man ser i drømme, fo'r forbi mine øjne. Jeg vidste, det var min store træthed, der fremkaldte dem, og jeg lagde ikke synderlig mærke til dem.

Men lige med et kom der et billede, som var ganske tydeligt og klart, og som ikke forsvandt med det samme, men blev stående. Jeg så en sø med blåt, klart vand og en stor skare mennesker samlede ved bredden. Midt i den store skare sad en mand med lange lokker og alvorlige, sørgmodige øjne. Han talte åbenbart til dem, og så snart jeg så ham, vidste jeg, at det var Jesus.

Og se, en ung mand trådte hen til Jesus, bøjede sig dybt for ham og gjorde ham et spørgsmål.

Og jeg kunne ikke høre ordene, men jeg vidste, at den unge mand var den rige yngling, som der fortælles om i evangeliet, og at han spurgte mesteren, hvad han skulle gøre for at arve det evige liv.

Jeg så, at Jesus vekslede nogle ord med ham, og vidste, at han sagde til ham, at han skulle holde de ti Guds bud.

Men den unge mand bøjede sig endnu engang for mesteren og smilede, tilfreds med sig selv. Og da vidste jeg, at han svarede, at alt det havde han holdt fra sin ungdom.

Men Jesus så længe og prøvende på ham og sagde endnu nogle ord. Og den gang vidste jeg også, hvad han sagde:

'En ting fattes dig; gak bort, sælg hvad du haver, og giv de fattige det, så skal du have et liggendefæ i Himlen. Og kom, tag korset, og følg mig!'

Da vendte den unge mand sig fra Jesus og gik bort, og jeg vidste, at han var bedrøvet, fordi han havde meget gods.

Men da den rige yngling gik sin vej, så Jesus efter ham med et langt blik.

Og i det blik læste jeg den dybeste medynk og den inderligste kærlighed. O, mine tilhørere, jeg læste noget så himmelsk deri, at mit hjerte begyndte at banke af glæde og lyset vendte tilbage til min formørkede sjæl. Jeg sprang op, jeg ville selv ile hen til ham og sige ham, at nu elskede jeg ham over alt andet. Nu var hele verden mig ligegyldig. Jeg begærede ikke andet end at følge ham.

Så snart jeg rørte mig, forsvandt synet, men ikke erindringen om det, mine venner og tilhørere, ikke erindringen om det.

Næste dag gik jeg til min ven, Pontus Friman, og spurgte ham, hvad han troede, Kristus krævede af mig, thi jeg havde intet gods at give ham. Han sagde da, at Jesus visselig ønskede, at jeg skulle ofre ham al den ære og udmærkelse, jeg ville vinde ved min lærdom, og blive hans ringe og fattige tjener i stedet for.

Og således gik det til, at jeg kastede alt andet til side og blev præst for at tale med menneskene om Kristus og hans kærlighed.

Men I, mine tilhørere, beder for mig; thi jeg må leve i denne verden ligesom alle I andre, og verden vil lokke mig, og jeg frygter og bæver for, at den skal vende mit sind fra Kristus og gøre mig til en af de falske profeter."

I det samme foldede han sine hænder, og det var, som om han så for sig al den fristelse og al den kval, der ventede ham, og tanken om hans svaghed fik ham til at briste i gråd.

Bevægelsen overvældede ham så stærkt, at han ikke kunne fortsætte. Han sagde kort og godt Amen og hensank derpå i bøn.

Og folk i kirken hulkede også højt. Ved en eneste kort prædiken var Karl-Artur blevet alle disse menneskers yndling. De ville bære ham på hænderne, de ville ofre sig for ham, som han ofrede sig for sin frelser.

Men hvor stærk en virkning der end udgik fra hans ord, så ville den dog ikke være blevet så overvældende, hvis ikke oplæsningen af navnene på dem, der ville indgå ægteskab, var fulgt umiddelbart efter.

Den unge præst læste først nogle ligegyldige navne op, som ingen lagde synderlig mærke til, men pludselig blev han bleg og bøjede sig ned over papiret for at se, om han ikke tog fejl. Derpå sagde han med dæmpet stemme, som for at det ikke skulle høres:

"Der lyses til ægteskab første gang for jernværksejer Gustaf Henrik Schagerström og velbårne jomfru Charlotte Adriana Lövenskjold.

Så bede vi da for disse trolovede, at de må indgå, føre og fuldbringe deres ægteskab, Gud til ære, sig selv til velsignelse og andre til et godt eksempel."

Det hjalp ikke noget, at den unge præst sænkede stemmen. Man kunne alligevel høre hver stavelse i den dødstille kirke.

Det var forfærdeligt.

Schagerström følte selv, hvor forfærdeligt det var. Der stod den mand, som ville forsage verden for at blive Kristi fattige efterfølger, og kundgjorde, at den kvinde, han havde elsket, skulle giftes med en af landets rigeste mænd.

Det var forfærdeligt. Der stod den mand, som i hele fem år havde været Charlottes trolovede, den mand, som endnu sidste søndag havde haft hendes ring på sin finger, og kundgjorde, at hun allerede nu var rede til at indtræde i ægteskab med en anden.

Folk skammede sig, de turde ikke se på hinanden. De så helt forfærdede ud, da de forlod kirken.

Schagerström følte det stærkere end nogen af de andre. Han bevarede sin ydre ro, men i sit stille sind tænkte han, at det ville ikke have undret ham, om folk havde spyttet på ham, eller om de havde kastet med sten.

Det var det, han havde tænkt skulle være en oprejsning for Charlotte!

Ofte havde han følt sig ubehændig og dum, men aldrig i den grad, som da han den søndag gik ned ad den brede gang, ud af kirken.

III

I første øjeblik tænkte Schagerström at skrive til Charlotte for at forklare og undskylde. Men han fandt snart, at det brev var alt for svært at affatte. I stedet for beordrede han heste og vogn for døren og begav sig på vej til Örebro.

Provst Forsius havde sagt ham navnet på den gamle dame, som de rejsende skulle besøge. Mandag formiddag søgte han Charlotte i hendes hus og bad om en samtale.

Han bekendte straks, hvad for et utilladelig dristigt skridt han havde foretaget. Han søgte knap at undskylde sig. Han fortalte kun, hvordan det hele var gået til.

Det var ikke for meget at sige, at Charlotte sank sammen næsten som om hun var dødeligt såret. For ikke at falde satte hun sig i en lille lav lænestol, og der blev hun siddende omtrent ubevægelig. Hun fo'r ikke op, kom ikke med bebrejdelser. Hendes smerte var alt for stor og ægte.

Hidtil havde hun kunnet trøste sig med, at når Karl-Artur engang ved oberstindens hjælp kom på andre tanker, når han knyttede forbindelsen med hende på ny, så ville hun få æresoprejsning, og hendes nuværende modstandere ville indse, at det hele ikke havde været andet end en strid mellem de elskende. Men nu, da der var lyst i kirken for hende og Schagerström, nu måtte alle og enhver tro, at det virkelig var hendes mening at gifte sig med den rige jernværksejer.

Nu var alt tabt. Ingen forklaring var mulig. Der var for bestandig sat en plet på hendes gode navn og rygte. Man ville altid tro, at hun var falsk og pengebegærlig.

Hun havde en uhyggelig fornemmelse af, at hun blev drevet fremad som en lænket fange imod et mål, som hun ikke kendte. Alt hvad hun ville undgå, det kom hun til at gøre, alt hvad hun ville forhindre kom hun til at fremme.

Det var som trolddom. Det kunne aldrig gå rigtigt til. Lige fra den dag, da Schagerström første gang friede, havde hun ikke mere sin frie vilje.

"Men hvem er De, hr. Jernværksejer?" Spurgte hun pludselig. "Hvorfor møder jeg Dem bestandig på min vej? Hvorfor kan jeg ikke rive mig løs fra Dem?"

"Hvem jeg er?" sagde Schagerström. "Det skal jeg såmænd sige Dem, frøken Lövenskjold. Jeg er det dummeste fæ, der kan gå på Guds grønne jord."

Han sagde det med en så oprigtig overbevisning, at skyggen af et smil gled over Charlottes ansigt.

"Lige fra den første gang jeg så Dem i provstegårdsstolen i kirken, har jeg ønsket at hjælpe Dem og bringe Dem lykke, men jeg har kun bragt sorg og lidelse."

Det svage smil var allerede borte igen. Charlotte sad bleg og stille med slapt nedhængende arme. De stirrende øjne så åbenbart ikke andet end den forfærdelige ulykke, han havde bragt over hende.

"Jeg giver Dem hermed min udtrykkelige tilladelse til at indstille lysningen næste søndag," sagde Schagerström. "De ved nok, lysning har ikke nogen bindende kraft, før den er forkyndt tre søndage i træk fra samme prædikestol."

Charlotte gjorde en lille bevægelse med den ene hånd som for at sige, at den indrømmelse nu ikke havde nogen betydning. Hendes gode navn og rygte var ødelagt og kunne ikke reddes.

"Og jeg lover Dem, frøken Lövenskjold, at jeg ikke mere skal komme på Deres vej, før De selv kalder mig."

Han gik hen imod døren. Men der var én ting til, han ville sige hende. Den krævede alligevel mere selvovervindelse end noget af det andet.

"Jeg vil tilføje," sagde han, "at jeg begynder at forstå Dem. Det har undret mig lidt, at De kunne elske den unge Ekenstedt så højt, at De for hans skyld har udsat Dem for al denne bagtalelse, al denne forfølgelse, for det er jo åbenbart, at De kun har tænkt på ham. Men nu da jeg har hørt ham prædike, nu forstår jeg, at De måtte holde Deres hånd over ham. Han er bestemt til noget stort."

Han fik sin belønning. Hun sendte ham et blik. Der kom lidt farve i hendes kinder.

"Tak!" sagde hun. "Tak fordi De forstår det!"

Så sank hun igen ned i håbløshed. Der var ikke mere for ham at gøre. Han bukkede dybt og gik ud af stuen.

Auktionen

Man siger, at der er ingenting så galt, det er jo godt for noget, og hvad Charlotte Lövenskjold angår, så gav sorgen og skammen hende netop det, hun endnu manglede for at være virkelig indtagende.

Det dybe tungsind forjog for bestandig fra hendes væsen alt det, der havde været alt for drengeagtigt, alt for overgivent. Det lagde sin stille værdighed over hendes stemme, hendes bevægelser, hendes træk. Det skænkede øjnene dette skær af længsel, denne rørende dulgte ild, der taler om forspildt lykke. Dette sørgmodige, henrivende unge væsen måtte vække interesse, medfølelse, ømhed hvor hun så kom.

Tirsdag formiddag var Charlotte og provstinde Forsius vendt tilbage fra Örebro, og allerede samme eftermiddag kom de unge fra den nærliggende Holma gård spadserende over til provstegården. Disse elskværdige mennesker var Charlottes venner og troede lige så lidt på hendes falskhed som den unge frue på Gammalhyttan. Nu behøvede de kun at se hende for at forstå, at hun var blevet ramt af en stor sorg. De gjorde ingen spørgsmål, tillod sig ingen hentydninger til det forestående giftermål, søgte kun at være så venlige imod hende, som de kunne.

De kom i virkeligheden slet ikke for at gratulere til lysningen, men i et ganske andet ærinde. Men da de så, hvor fortvivlet Charlotte var, vidste de næsten ikke, om de turde komme frem med det.

Lidt efter lidt slap det dog ud, at de kom for at fortælle om husmand Matthis' Elin, hende med modermærket og de ti søskende. Hun var kommet til Holma samme dag lige efter frokost for at beklage sig til deres moder over, at hendes små søskende skulle stilles til auktion.

Husmand Matthis' Elin og hendes søskende levede af at tigge. Hvad skulle de elendige stakler ellers gøre? Men nu var folk omsider blevet kede af disse mange sultne munde, der gik om fra gård til gård, og de ledende i sognet havde besluttet, at børnene skulle sættes i kost hos folk rundt omkring. Man havde berammet en slags auktion hvor de, der ville tage et eller flere af børnene, kunne gøre deres bud. "Den nådige frue ved nok, hvordan det går til," sagde pigebarnet. "De søger blot at få at vide, hvem der vil tage børnene med den mindst mulige bekostning for sognet. Ingen tænker på, om de får ordentlig pasning og opdragelse."

Det stakkels pigebarn, der hidtil havde haft ansvaret for sine søskende, var ude af sig selv af bekymring. Hun sagde, at de, der bød på børn ved den slags auktioner, var fattige husmænd, der ville have billige vogterdrenge til deres får og geder og billig hjælp i huset til en opslidt kone. Hendes små søskende ville komme til at slide og slæbe som rigtige tjenestefolk, ingen skånede sådan nogle auktionsbørn. De skulle gøre gavn for den føde, de fik. Et af børnene, den mindste, var ikke mere end tre år, så hun kunne hverken vogte får eller hjælpe til i huset. Hende ville de sagtens lade sulte ihjel, når hun ingen nytte kunne gøre.

Men allermest sørgede Elin over, at hendes søskende skulle splittes ad til alle sider. Nu var der sådan et godt sammenhold

imellem dem, og de holdt så meget af hinanden, men om nogle år ville de hverken kende hende eller hinanden. Og hvem skulle nu lære dem at være ærlige og sandhedskærlige, som hun da alligevel havde prøvet?

Fruen på Holma var blevet meget rørt over den fattige piges klager, men hun havde ikke set sig i stand til at hjælpe. Der var alt for mange børn i småhusene ved Holma, som det var hendes pligt at tage sig af. Men hun lod dog to af sine døtre gå ned til auktionen, der skulle holdes i forsamlingshuset længere op ad formiddagen, så hun kunne få at vide, hvem der bød på de små stakler.

Da de to unge frøkener fra Holma kom ind i mødestuen, var auktionen lige begyndt. De fattige børn sad på en bænk helt henne i den anden ende, den ældste søster i midten med den lille treårs pige på skødet, de andre rundt om hende. De græd ikke højt, men der lød hele tiden en sagte klynken fra den kant. De var så pjaltede og så så sultne ud, at man skulle synes, de knap kunne få det værre, end de havde det, men for dem stod det åbenbart, som om det var den største elendighed, der ventede dem.

Langs væggene sad fattige småfolk, som rimeligt var ved en sådan auktion. Kun henne ved formandsbordet så man nogle af sognets ledende mænd, nogle gårdejere og nogle bjergværksejere, som havde det hverv at påse, at auktionen foregik med ro og orden, og at børnene kom i hænderne på ordentlige og skikkelige folk.

Det ældste barn, en mager og opløben knægt, stod på bordet, fremstillet til almindelig beskuelse. Auktionsholderen var i færd med at rose hans dygtighed som vogterdreng og brændehugger,

og en kone, der efter hendes klæder at dømme var meget fattig, var trådt nærmere for bedre at se, hvad han duede til.

Længere var man ikke kommet, da døren gik op, og Karl-Artur Ekenstedt trådte ind. Han blev stående i døren og så sig om i stuen, derpå rakte han armene mod himlen og råbte: "Å, min Gud, vend dit blik bort fra os! Se ikke hvad her foregår!"

Derpå gik han hen til de myndige mænd ved formandsbordet.

"Jeg beder eder, mine medkristne," sagde han, "begå ikke så stor synd! Lad os ikke sælge mennesker til trældom!"

Alle de tilstedeværende blev aldeles forfærdede over hans optræden. Den fattige kone trak sig hurtigt tilbage fra bordet og gik ned til døren. Sognerådsmedlemmerne rykkede lidt flove frem og tilbage på bænken. Det lod dog til, at det snarere var præstens ukaldede indblanding i sognets anliggender, der generede dem, end deres eget forehavende.

Til sidst var der en af dem, som rejste sig.

"Dette finder sted efter beslutning af sognerådet," sagde han.

Den unge præst stod der, smuk som en gud med hovedet kastet tilbage og strålende øjne. Han så sandelig ikke ud, som om han ville vige for en sognerådsbeslutning.

"Jeg beder Dem, bjergværksejer Aron Månsson, standse auktionen."

"De hører jo, doktor Ekenstedt, at auktionen er vedtaget af sognerådet."

Karl-Artur vendte sig fra ham med et skuldertræk. Han lagde hånden på den udbudte drengs skulder.

"Jeg køber ham," sagde han. "Jeg gør så lavt et bud, at ingen kan gå lavere. Jeg tilbyder at tage ham uden noget vederlag fra

sognet."

Bjergværksejer Aron Månsson rejste sig, men Karl-Artur så ikke til ham.

"De behøver ikke at råbe flere op," sagde han til auktionsholderen. "Jeg byder på alle børnene under ét og til samme pris."

Nu stod hele forsamlingen op. Kun husmand Mathis' Elin og hendes søskende sad ubevægelige, uden at kunne begribe, hvad det var der foregik.

Aron Månsson kom med indvendinger.

"Det bliver jo den gamle historie om igen," sagde han. "Vi havde fået dette i stand for at blive fri for det evige tiggeri."

"Børnene skal ikke tigge mere."

"Hvem indestår os for det?"

"Jesus Kristus, han, der sagde: 'Lader de små børn komme til mig.' Han går i borgen for alle disse små."

Der lå en sådan højhed over den unge præsts person, da han sagde dette, at den myndige bjergværksejer blev bragt til tavshed.

Men Karl-Artur gik hen til børnene. "Gå nu!" sagde han. "Løb hjem igen! I hører mig til."

De turde endnu ikke røre sig, men så løftede Karl-Artur den mindste op fra Elins skød og med den lille treårs pige på armen og de andre ti lige bagefter forlod han forsamlingshuset.

Ingen satte sig imod det. Flere af dem, der havde spekuleret i børnene, havde allerede fjernet sig, skamfulde og modfaldne.

Men da de to søstre kom hjem til Holma og fortalte deres moder det, erklærede hun, at noget måtte man gøre for at hjælpe den unge præst med hans mange plejebørn. Hun tænkte

sig, at man kunne begynde at samle penge til et børnehjem, og det var for at tale om det, de nu kom over i provstegården.

Så snart de havde endt deres fortælling, rejste Charlotte sig og gik grædende ud af stuen. Hun måtte skynde sig op på sit eget værelse for at kunne falde på knæ og takke Gud.

Det, hun så længe havde drømt om, det var altså nu gået i opfyldelse. Karl-Artur var stået frem som en leder af folket, som en foregangsmand, der ville føre menneskene ad Guds veje.

Triumfen

Et par dage efter kom provstinde Forsius en formiddag ind til sin mand, der sad ved skrivebordet.

"Hvis du vil se noget kønt, min gamle, så gør dig et ærinde ind i spisestuen."

Provsten rejste sig straks. Han gik ind i spisestuen og så Charlotte, som sad henne ved et af vinduerne med et broderi.

Hun syede ikke, men sad med hænderne i skødet og så ufravendt ned mod sidebygningen, hvor Karl-Artur boede. Der gled den dag en jævn strøm af mennesker fra porten derop, og dem var det, hun så på.

Provsten stod lidt og ledte efter sine briller, som lå i god behold inde i hans stue. Imidlertid kiggede han på Charlotte, som med et blidt smil fulgte alt hvad der foregik derhenne. En svag rødme farvede hendes kinder, og øjnene strålede af stille begejstring. Hun var virkelig yndig at se på.

Da hun opdagede, at provsten var i stuen, sagde hun et par ord.

"Folk går ud og ind hos Karl-Artur hele dagen."

"Ja," sagde den gamle tørt. "De lader ham ikke i fred et øjeblik. Det ender med, at jeg kommer til at føre kirkebøgerne selv."

"Hun der gik lige nu, var Aron Månssons datter. Hun kom med en bøtte smør."

"Det er til hjælp til de mange børn, naturligvis."

"Alle mennesker elsker ham," sagde Charlotte. "Jeg vidste nok, at én gang måtte det komme."

"Å ja, når man er ung og smuk," sagde den gamle, "så er det ikke så svært at få gamle kællinger til at græde i spandevis."

Charlotte lod sig ikke forstyrre i sin beundring.

"Nylig var en af smedene fra Holma her. Onkel ved nok, en af de hellige, der aldrig kommer i kirke og ikke vil høre nogen af de sædvanlige præster."

"Nu har jeg aldrig hørt så galt!" udbrød provsten, der virkelig begyndte at få interesse for sagen. "Har han kunnet røre de malmblokke? Ja, ved du hvad, min pige, så er jeg nær ved at tro, han kan blive til noget."

"Jeg sidder og tænker på oberstinden," sagde Charlotte. "Hvor hun ville være glad, hvis hun kunne se det!"

"Ja, jeg er nu ikke så sikker på, at det netop var den slags lykke, hun drømte om for sin søn."

"Han gør mennesker bedre. Jeg kan se, at adskillige af dem, der har været inde hos ham, græder og tørrer deres øjne. Marie-Louises mand har også været der. Tænk, om Karl-Artur kunne hjælpe ham! Ville det ikke være dejligt?"

"Jo, vist så, min pige. Og det bedste af det hele er, at du er glad for at sidde her og se på dem, der kommer."

"Jeg sidder og tænker på, hvad de mon vil tale med ham om, og jeg synes jeg kan høre, hvad han siger til dem."

"Ja, det er jo godt. Men ved du hvad? Mine briller må vist alligevel ligge inde i min stue."

"Hvis dette ikke var sket, så ville det alt sammen have været så ubegribeligt," sagde Charlotte. "Så havde jeg ikke haft noget ud af, at jeg søgte at holde min hånd over ham. Men nu forstår jeg meningen."

Den gamle skyndte sig ud. Pigebarnet var nær ved at få ham til at græde. "Hvad i Guds navn skal vi gøre ved hende?" mumlede han. "Hun er da vel aldrig ved at miste forstanden!"

Men nød Charlotte allerede om hverdagen Karl-Arturs triumf, hvor meget større grund til glæde fik hun ikke, da søndagen oprandt.

Der var et mylder af mennesker på alle veje, ganske som når kongen besøgte egnen. En jævn, uafbrudt strøm af kørende og gående. Rygtet om den unge præsts nye måde at prædike på, om hans fromhed og hans kraft var åbenbart nået ud over hele sognet.

"Der bliver ikke plads i kirken til alle de mennesker," sagde provstinden. "Det har nok lydt: Alle mand ud! som man siger. Bare der ikke bliver ildløs, mens gårdene står tomme."

Provsten var ikke rigtig vel til mode. Han så, at det trak op til en religiøs vækkelse, og det havde han ikke noget imod, når man blot kunne være sikker på, at Karl-Artur var den rette mand til at holde den tændte flamme vedlige. For ikke at såre Charlotte, der var i en fuldstændig ekstase, sagde han dog ikke noget om sine bekymringer.

De to gamle kørte til kirke, men der kunne ikke være tale om, at Charlotte fulgte med. Med fredagsposten havde hun fået en lille billet fra oberstinden med bøn om at holde ud et par dage endnu, og derfor havde hun ikke benyttet sig af Schagerströms tilladelse til at standse lysningen. Provstens var ligefrem bange for, at alle disse mennesker, der tilbad Karl-Artur, kunne falde på at fornærme Charlotte, så hun måtte blive hjemme.

Men så snart vognen var forsvundet bag haven, tog Charlotte hat og mantille på og gik i kirke. Hun kunne ikke modstå sin

lyst til at høre Karl-Artur prædike på den nye kraftfulde måde, der havde vundet alle menneskers hjerter. Hun kunne ikke nægte sig selv den glæde at være vidne til al den beundring, han nu høstede.

Det lykkedes hende at erobre en lille plads i en af de bageste stole, og der sad hun åndeløs af spænding og forventning, til hun så ham på prædikestolen.

Hun blev forbavset over den naturlige tone, han talte til menigheden i. Det var, som om han førte en samtale med en flok venner. Han brugte ikke et ord, som ikke alle disse jævne mennesker kunne forstå, og han betroede dem sine kampe og vanskeligheder, som for at få hjælp og råd hos dem.

Karl-Artur skulle den søndag prædike over Jesu lignelse om den utro husholder, og Charlotte blev urolig, da hun opdagede, at det var denne vanskelige tekst, der lå for. Hun havde hørt mange præster klage over, at den var dunkel og svær at forstå. Begyndelsen og slutningen hørte ligesom ikke rigtig sammen. Den stærkt forkortede form, hvori lignelsen var gengivet, var måske grunden til, at den var næsten uforståelig for nutidsmennesker. Hun havde heller aldrig hørt den udlagt på en tilfredsstillende måde. Hun havde hørt præster tale over begyndelsen, og hun havde hørt præster tale over den sidste del af lignelsen, men hun havde aldrig truffet nogen, der havde givet den klarhed og sammenhæng.

Og alle i kirken tænkte vel omtrent som hun. "Han kan vist ikke holde sig til teksten," tænkte de. "Den bliver ham for svær. Han bærer sig nok ad ligesom sidste søndag."

Men den unge præst tog med den største ro og sikkerhed det vanskelige stof op og gav det indhold og betydning. Drevet af

hellig inspiration gengav han lignelsen dens oprindelige skønhed og mystiske dybsind. Det var, som når man befrier et gammelt maleri for hundredårigt støv og pludselig står overfor et mesterværk.

Charlotte blev mere og mere forbavset, jo mere hun hørte. "Hvor får han alt det fra?" tænkte hun. "Han taler ikke af sig selv. Gud låner hans stemme og taler igennem ham."

Hun så, at selve provsten sad og hørte opmærksomt efter med hånden bag øret, for at ikke et ord skulle gå tabt. Hun så, at opmærksomheden måske var størst blandt de ældre mænd i kirken, de, der havde sans for dybsindighed og alvor. Hun tænkte, at for fremtiden ville folk nok vogte sig for at sige, at Karl-Artur prædikede for kvinderne, og at det var hans smukke ydre, der hjalp ham frem.

Det hele var fuldkomment. Hun var lykkelig. Hun spurgte sig selv, om livet nogensinde mere kunne blive så skønt og rigt, som det var i dette øjeblik.

Det mærkeligste ved Karl-Arturs prædiken var måske, at så længe han talte skænkede han sine tilhørere fred og glemsel for alle deres sorger. De havde givet sig ind under en god og vis mands ledelse. Han skræmte dem ikke, han opbyggede dem. Mange af dem aflagde i deres stille sind et løfte, som de siden trolig stræbte at holde.

Det var dog ikke selve prædikenen, hvor smuk og udmærket den end var, som denne søndag gjorde det stærkeste indtryk på menigheden. Det var heller ikke lysningen. Man fulgte oplæsningen af Charlottes og Schagerströms navne med dyb misbilligelse, men man vidste jo i forvejen, at det ville komme. Nej, det var noget helt andet.

Charlotte havde prøvet på at forlade kirken straks da prædikenen var forbi, men der var så fuldt, at det var umuligt at slippe ud, så hun måtte blive hele altergangen over. Da folk så lidt efter lidt begyndte at gå, ville hun igen skynde sig at komme ud før de andre, men forgæves. Ingen gik til side for hende. Der var ingen, som sagde noget til hende, men de ænsede hende ikke.

Hun følte lige med et, at hun var omgivet af fjender. Flere af hendes bekendte trak sig tilbage, da hun nærmede sig dem. En eneste kom hen til hende. Det var hendes kække søster, fru Romelius.

Da de to omsider var sluppet ud ad kirkedøren, blev de et øjeblik stående.

De så, at adskillige af sognets unge mænd havde samlet sig på vejen foran kirken. I hænderne havde de buketter af tidsler, gule blade og vissent græs, som de i hast havde plukket uden for kirkegårdsmuren. Det var åbenbart meningen at overrække Charlotte dem med gratulation til lysningen. Den høje kaptajn Hammarberg stod lidt foran de andre. Han var anset for den vittigste og ondskabsfuldeste mand i sognet, og han rømmede sig nu for at frembære en passende lykønskning.

Kirkegængerne slog efterhånden kreds om de unge mænd. Folk glædede sig til at høre al den latter og spot, der ville strømme ud over den unge pige, som havde sveget sin kæreste for gods og guld. De smilede allerede. Hammarberg ville såmænd ikke skåne hende.

Fru Romelius så urolig ud. Hun ville trække sin søster med ind i kirken igen, men Charlotte ville ikke.

"Det er lige meget," sagde hun, "alting er lige meget nu."

De nærmede sig altså langsomt de unge mænd, som ventede på dem med ansigterne lagt i de rette folder, smilende og venlige.

Men lige med et kom Karl-Artur løbende hen til dem. Han var gået forbi og havde set den ubehagelige stilling, de var i, og kom nu for at hjælpe dem. Han bød fru Romelius armen, lettede på hatten for de gratulerende herrer, antydede med en let håndbevægelse, at de skulle opgive deres forehavende, og bragte de to damer i god behold ned til landevejen.

Men det, at han, den forurettede, tog Charlotte i beskyttelse, det var skønt, det var noget, man ikke så hver dag. Det var den erindring, som holdt sig længst fra den søndag.

Straffetale til kærlighedsguden

Mandag formiddag gik Charlotte op til landsbyen for at tale med sin søster, fru Romelius. Denne havde ligesom de fleste Lövenskjolder stor interesse for det overnaturlige. Hun kunne komme og fortælle, at hun havde mødt døde mennesker på landsbygaden ved højlys dag, og der var knap så frygtelig en spøgelseshistorie, at hun ikke troede på den. Charlotte, der var af en anden sindsretning, havde hidtil kun lét af hendes syner, men nu gik hun dog hen til hende for at høre hendes mening om de gåder, hun grublede over.

Efter det ubehagelige optrin uden for kirken var den unge pige igen vågnet til bevidsthed om sin egen ulykke. Hun havde samme følelse som den dag, da Schagerström i Örebro fortalte hende om lysningen: hun følte sig som en fange, der blev slæbt afsted af ukendte kræfter. Hun var magtstjålen. Hun følte sig forfulgt af et mørkt, ondsindet væsen, der havde skilt hende fra Karl-Artur og stadig sendte nye ulykker ned over hende.

Den unge pige, som i disse dage altid følte sig mat og knuget af en uforklarlig træthed, gik ganske langsomt op ad landsbyen til og stirrede ned i jorden. Folk, hun mødte, troede sagtens, at hun pintes af samvittighedsnag og ikke turde se dem i øjnene.

Med stor anstrengelse nåede hun dog op til landsbygaden og slæbte sig netop af sted under den høje hæk, der omgav organistens have, da lågen blev lukket op. Hun hørte, at en trådte ud på vejen og kom gående hen imod hende.

Hun så uvilkårligt i vejret. Det var Karl-Artur, og hun blev så betaget ved at møde ham her alene, at hun blev stående. Men

inden han nåede hen til hende, hørtes der en stemme inde fra haven, som kaldte ham tilbage.

Vejret var ikke længere så smukt og stadigt, som det havde været tidligere på sommeren. På alle tider af dagen kunne regnen skylle ned, kort, men voldsomt, og fru Sundler, der havde set skyerne trække sammen bag skovåsen og de første regndråber slå mod jorden, kom løbende ud i haven med sin mands store kappe på armen for at tilbyde Karl-Artur den.

Da Charlotte gled forbi lågen, var hun ved at hjælpe ham kappen på. De to stod kun et par skridt fra den unge pige, og hun kunne ikke undgå at se dem. Fru Sundler trak kappen sammen om Karl-Artur, og han lo ad hende på sin drengeagtige måde, fordi hun var så omhyggelig for ham.

Thea Sundler så også glad og fornøjet ud; der var ikke spor af noget upassende i det hele. Men da Charlotte så fru Sundler tage sig af Karl-Artur på den måde, som en moder eller en kone, var det en åbenbaring for hende.

"Hun elsker ham," tænkte den unge pige.

Hun skyndte sig videre for at undgå at se mere. Men hun gentog for sig selv den ene gang efter den anden: "Ja, hun elsker ham. At jeg dog ikke har forstået det før! Det forklarer det hele. Det er derfor, hun har skilt os ad."

Hun var straks på det rene med, at Karl-Artur ikke havde nogen anelse om det. Han gik nok stadig og drømte om sin smukke dalkulla. Ganske vist tilbragte han nu alle sine aftener hos organistens, men det var rimeligvis den kønne sang og musik, han hørte der, som lokkede mere end noget andet. For resten trængte han vel til en at tale med, og Thea Sundler var jo en gammel veninde af hans familie.

Man skulle vel egentlig have troet, at den unge pige blev forskrækket eller bedrøvet over sin opdagelse, men det var langt fra tilfældet. Tværtimod, hun løftede sit hoved, rettede sin bøjede ryg og fik igen sin sædvanlige ranke og spændstige holdning.

"Det er Thea Sundler, som er skyld i hele ulykken," tænkte hun. "Men hende må jeg da nok kunne magte."

Hun havde samme følelse som en syg, der omsider har fundet ud, hvad det er for en sygdom, han lider af, og er sikker på, at den kan helbredes. Hun blev fuld af nyt håb, ny tillid.

"Og jeg som troede, at det var den ulyksalige ring, der igen var på spil!" mumlede hun.

Hun syntes, hun kunne huske, at hendes fader engang havde fortalt noget om et løfte, som Lövenskjolderne havde givet Malvina Spaak, Thea Sundlers moder, men ikke holdt, og at der af den grund var spået dem en streng straf. Det var for at få besked om, hvordan dette hang sammen, at hun var på vej til sin søster. Lige til nu havde hun følt det, som om alt hvad der var timedes hende de sidste uger havde været noget uovervindeligt, noget skæbnebestemt, som hun ikke kunne standse eller afværge. Men var det ikke andet end det, at Thea Sundler elskede Karl-Artur, som voldte alle ulykkerne, så kunne hun selv finde på hjælp for dem.

Hun opgav da at besøge sin søster og gik hjem igen. Nej, det var ikke noget for hende. Hun ville ikke tro, at der var en gammel spådom om straf og ulykke at slås med. Hun ville stole på sin egen forstand, sin egen kraft og opfindsomhed og ikke tænke på sådan noget uforståeligt djævelskab.

Da hun om aftenen klædte sig af inde på sit værelse, blev hun længe stående at betragte en lille amorin af porcelæn, der stod på hendes chatol.

"Det er altså hende, du hele tiden har taget i din beskyttelse," sagde hun til den lille figur. "Du har holdt din hånd over hende og ikke over mig. For hendes skyld, fordi hun elskede Karl-Artur, var det, Schagerström måtte fri til mig og alt det øvrige måtte ske.

For hendes skyld var det, Karl-Artur og jeg kom op at skændes, for hendes skyld måtte Karl-Artur fri til dalkullan, for hendes skyld sendte Schagerström mig den buket blomster, så al forsoning blev umulig.

Ak, Amor, hvorfor beskytter du hendes kærlighed? Er det fordi den er forbuden? Er det sandt, at du ser med størst nåde til den kærlighed, som ikke har lov at være til?

Min egen Amor, du skulle skamme dig. Her har jeg stillet dig som en vogter for min kærlighed, og så hjælper du kun den anden.

Fordi Thea Sundler elsker Karl-Artur, har du ladet mig tåle bagtalelsen, smædevisen, pibekoncerten uden at forsvare mig.

Fordi Thea Sundler elsker Karl-Artur, lod du mig sige Ja til Schagerström, du lod lyse for os, du agter måske også at føre os til brudeskamlen sammen.

Fordi Thea Sundler elsker Karl-Artur, har du gjort livet til én elendighed og angst for os alle. Du skåner ingen. De gamle mennesker her og de gamle i Karlstad, alle skal de lide, blot fordi du holder din hånd over organistens tykke lille kone med fiskeøjnene.

Fordi Thea Sundler elsker Karl-Artur, har du røvet min lykke. Jeg troede, det var en fæl trold, der ville min undergang, men det var ingen andre end dig, Amor, ingen andre end dig."

I begyndelsen havde hun talt spøgende, men overvældet af alle de gruelige skæbnens tilskikkelser, der steg op for hendes erindring, vedblev hun, skælvende af bevægelse.

"Å, du kærlighedens gud, har jeg da ikke vist dig, at jeg kan elske? Er hendes kærlighed dig til mere behag end min? Er jeg ikke lige så trofast? Brænder en renere og stærkere flamme i hendes hjerte end i mit? Hvorfor, kærlighedsgud, beskytter du hendes kærlighed og ikke min?

Hvad kan jeg gøre for at formilde dig? Amor, Amor, betænk at du bringer ham, jeg elsker, i nød og ulykke. Er det din mening også at skænke hende hans kærlighed? Det er det eneste, du hidtil har nægtet hende. Amor, Amor, er det din mening også at skænke hende hans kærlighed?"

Hun spurgte ikke mere, tænkte ikke mere. Hun gik grædende i seng.

Domprovstindens begravelse

Et par dage efter at oberstinde Ekenstedt var kommet hjem til Karlstad efter sit besøg i Korskyrka provstegård kom en meget smuk dalkulla gående til byen, en bissekræmmerske med den sædvanlige store lædersæk på ryggen. Men det var hende forbudt at drive sit almindelige erhverv i byen, hvor der var rigtige købmænd, så hun lod den store sæk blive i sit logis og gik ud i gaderne med en lille kurv på armen, hvori hun havde hårarmbånd og urkæder, som hun selv havde flettet.

Den unge dalkulla, der gik fra hus til hus for at finde købere til sine varer, kom også til Ekenstedts. Oberstinden blev meget indtaget i de smukke arbejder og indbød pigen til at blive der i huset et par dage for at forfærdige souvenirer af nogle lange lyse krøller, som hun havde klippet af sin søn, Karl-Arturs hoved, da han var ganske lille, og gemt til nu. Dette tilbud lod til at være velkomment; dalkullan tog imod det uden at betænke sig og begyndte sit arbejde straks næste morgen.

Frøken Jaquette Ekenstedt, der var meget flink til håndarbejde, gik ud og ind hos dalkullan, der sad i et gårdværelse, og så til, mens hun arbejdede. På den måde opstod der en slags bekendtskab, ja, man kunne gerne sige venskab, mellem de to. Den fattige bissekræmmerske tiltrak den unge Karlstads-frøken ved sit smukke ydre, der endmere fremhævedes af hendes pyntelige dragt. Jaquette beundrede ligefrem hendes udholdende flid, hendes fingernemhed og hendes gode hoved, der viste sig ved en stor evne til at give korte og træffende svar.

Hun blev ganske vist forbavset ved at opdage, at denne skarpe forstand fandtes hos en person, der hverken kunne læse eller skrive, og det stødte hende meget, da hun et par gange overraskede hende rygende på en lille pibe, men i det store og hele blev det gode forhold ikke forstyrret.

Det morede hende også, at dalkullan brugte en mængde ord og udtryk, som frøken Ekenstedt ikke kunne klare. Det hændte for eksempel engang, da hun havde taget sin nye veninde med ind i lejligheden for at vise hende de mange smukke ting, de havde, at den stakkels dalkulla ikke kunne udtrykke sin beundring på anden måde end ved at sige: "Det var groft". Frøken Ekenstedt blev meget stødt af det, lige til hun under megen munterhed havde fået opklaret, at ordet *groft* i en dalkullas mund betegner noget meget smukt og storartet.

Oberstinden selv kom kun sjælden ind til den flittige hårarbejderske. Det lod til, at hun helst ville bruge sin datter som mellemmand for at erfare noget om hendes karakter, begavelse og vaner og således udfinde, om det var muligt, hun kunne passe til hustru for hendes søn. Thi ingen, der har mindste begreb om oberstindens gennemtrængende skarpsindighed, vil kunne tvivle om, at hun øjeblikkelig havde gættet, at det var denne unge kvinde, der var hendes søns brud.

Imidlertid blev dalkullans besøg hos Ekenstedts afbrudt ved en sørgelig begivenhed. Oberstens søster, fru Elise Sjöborg, domprovstens enke, der siden mandens død havde været i huset hos sin broder, blev ramt af et slagtilfælde og døde i løbet af et par timer. Der måtte træffes forberedelser til en standsmæssig begravelse, og der blev lagt beslag på al den plads, huset rådede over, til syersker, bagersker og tapetserere,

der skulle klæde væggene med sort. Dalkullan blev straks sendt bort.

Hun blev kaldt ind på oberstens kontor for at få sin betaling, og de andre folk i huset lagde mærke til, at samtalen inde på kontoret varede usædvanlig længe, og at dalkullans øjne var røde af gråd, da hun kom ud derfra. Den venlige husholderske troede, hun var bedrøvet over så snart at skulle forlade dette hus, hvor de havde været så rare imod hende, og som en slags erstatning indbød hun hende til at se ind til dem i køkkenet på selve begravelsesdagen og få lidt med af alle de gode sager, som da vankede.

Begravelsen var fastsat til torsdag den trettende august. Husets søn, doktor Karl-Artur Ekenstedt, var naturligvis kaldt hjem og kom allerede onsdag aften. Han blev modtaget med stor glæde, og tiden til de skulle i seng blev anvendt til at give forældre og søstre en forestilling om den kærlighed, menigheden nu omfattede ham med. Det var på ingen måde let at få den unge beskedne præst til at fortælle om sine triumfer, men oberstinden, der gennem breve fra Charlotte Lövenskjold vidste nogenlunde besked om det hele, lokkede og nødte ham ved sine spørgsmål til at fortælle om de mange beviser på taknemmelighed og kærlighed, han havde modtaget, og man kan nok tænke, at hun følte den reneste moderglæde.

Det var jo ganske naturligt, at man ved denne lejlighed slet ikke kom til at nævne den fattige arbejderske, der havde opholdt sig i huset et par dage. Den næste morgen var man fuldstændig optaget af forberedelser til begravelsen, og Karl-Artur fik heller ikke da noget at vide om den smukke dalkullas besøg i hans hjem.

Oberst Ekenstedt ønskede, at hans søster skulle stedes til jorden med al mulig ære. Både biskoppen og landshøvdingen var indbudt til begravelsen, og alle de af byens bedste familier, der havde haft nogen forbindelse med den salig hensovede. Blandt gæsterne var også jernværksejer Schagerström til Store Sjötorp. Han var indbudt, fordi han gennem sin afdøde hustru var i slægt med salig domprovsten, og da han følte sig behagelig berørt af denne opmærksomhed fra mennesker, som havde grund til at nære uvilje imod ham, havde han med tak modtaget indbydelsen.

Efter at gamle fru Sjöborg under salmesang var båret ud fra hjemmet og fulgt af et langt sørgetog sænket i graven, vendte man tilbage til sørgehuset, hvor en stor begravelsesmiddag ventede. At den var både langvarig og stilfuld, siger sig selv, og det er næsten også unødvendigt at bemærke, at den højtidelighed og den alvor, som er passende ved en begravelse, blev nøje overholdt.

Som en slægtning af den afdøde havde Schagerström fået plads ved bordet i nærheden af værtinden og fik derved lejlighed til at se og tale med denne mærkelige dame, som han aldrig før havde truffet. Hun gjorde den dag, klædt i dyb sorg, som hun var, et meget poetisk indtryk, og skønt den vittige spøg og den sprudlende munterhed, som man havde hørt så megen tale om, naturligvis måtte være bandlyst her, så fandt han hendes konversation både tankevækkende og underholdende. Han betænkte sig ikke et øjeblik på at lade sig spænde for denne tryllerindes triumfvogn og var glad ved også at kunne gøre hende en lille glæde ved at fortælle om sønnens

prædiken næstsidste søndag og den virkning, den havde gjort på tilhørerne.

Ved bordet rejste den unge Ekenstedt sig og holdt en tale over den afdøde, som vakte den største beundring hos alle tilstedeværende. Man var forbavset over hans simple og dog så fængslende og åndfulde måde at udtrykke sig på, ligesom over det levende billede, han tegnede af den afdøde, som han åbenbart havde stået nær. Schagerström og vistnok adskillige af de andre gæster unddrog dog engang imellem taleren deres opmærksomhed for i stedet at betragte hans moder, der sad hensunken i begejstring og tilbedelse. En af hans sidemænd fortalte ham, at oberstinden måtte være en seks- eller syvoghalvtreds år gammel, og skønt hendes ansigt ikke netop stod i modstrid med hendes år, tvivlede han om, at nogen ung skønhed kunne rose sig af så talende øjne og så fængslende et smil.

Alt forløb således på bedste måde, men da gæsterne havde rejst sig fra bordet og der skulle bydes kaffe om, indtraf der et lille uheld i køkkenet. Jomfruen, der skulle gå om med den tunge bakke med kaffekopper, kom til at slå et glas i stykker og skar sig på skårene, så det kom til at bløde. Der var ingen, som kunne få blodet standset i en fart, og hvor ubetydeligt det hele end var, så kunne hun ikke gå ind med bakken.

Da de nu så sig om efter en, der kunne afløse jomfruen, var der ingen af de andre piger, som ville bære den tunge bakke. I sin nød henvendte husholdersken sig så til den stærke og kraftige dalkulla, der ganske rigtigt var kommet for at få lidt med af traktementet, og bad hende gå ind med bakken. Hun løftede den uden at betænke sig, hvorpå jomfruen viklede en

serviet om sin hånd og gik med hende ind i dagligstuen for at påse, at kaffen blev budt om i den rigtige orden.

En pige med en bakke plejer jo i reglen ikke at vække synderlig opmærksomhed. Men i samme øjeblik den høje smukke dalkulla i sin farverige dragt trådte ind blandt de sortklædte begravelsesgæster, tiltrak hun sig alles blikke.

Karl-Artur Ekenstedt vendte sig om ligesom alle de andre. Et øjeblik stirrede han på hende uden at kunne klare sig, hvad der foregik, men derpå styrtede han hen til hende og tog fat i bakken.

"Du må ikke gå om med en bakke her i huset, Anna Svärd," sagde han, "for du er min brud."

Den smukke pige så på ham, halvt forskrækket, halvt glad.

"Nej, nej! Lad mig være, til vi er færdige!" sagde hun afværgende.

Alle gæsterne var i dette øjeblik samlede i den store dagligstue. Der sad nu biskoppen og bispinden og landshøvdingen og landshøvdinginden og alle de andre og så på, at husets søn tog bakken fra dalkullan og stillede den hen på et bord.

"Ja, jeg siger det igen," sagde han med hævet stemme, "du skal ikke gå om med en bakke her i huset, for du er min brud."

I det samme hørte man en høj, gennemtrængende stemme.

"Karl-Artur, tænk dog på, hvad for en dag det er!"

Det var oberstinden, der råbte. Hun sad i den øverste ende af stuen i en stor sofa, som det sig hør og bør for den afdødes slægtninge. Foran hende var der et tungt divanbord, og til højre og til venstre for hende sad værdige og korpulente damer. Hun forsøgte at slippe ud af sofaen, men det tog tid, fordi de to

andre damer var så optaget af det, der foregik i den anden ende af stuen, at de ikke rørte sig.

Karl-Artur havde imidlertid taget dalkullan ved hånden og trak hende med ind i stuen. Hun var undselig og holdt hånden for øjnene som et barn, men så alligevel glad ud. Karl-Artur blev til sidst stående med hende foran biskoppen.

"Lige til dette øjeblik havde jeg ingen anelse om, at min kæreste befandt sig her i mit hjem," sagde han, "men da jeg nu har opdaget hende, beder jeg om tilladelse til allerførst at forestille hende for min øverste foresatte og min biskop. Jeg beder Dem, Deres Højærværdighed, om Deres billigelse og Deres velsignelse til min forbindelse med denne unge kvinde, der har lovet at ville være min ledsagerinde på de pligtens og forsagelsens veje, som det sømmer sig for en Kristi tjener at vandre."

Det kan ikke nægtes, at den unge præst ved denne sin optræden, selv om den fra flere synspunkter kunne kaldes mindre betimelig, vandt almindelig sympati. Det at han så modigt vedkendte sig den ringe brud, han havde valgt sig, og de beåndede ord, han udtalte, indtog mange for ham. Hans blege og fine ansigt var i dette øjeblik præget af en usædvanlig mandighed og kraft, og flere af de tilstedeværende mænd måtte indrømme, at de ville have betænkt sig på at vandre den vej, han nu gik.

Karl-Artur ville rimeligvis have sagt meget mere, men nu lød der et skrig bag ved ham. Oberstinden var sluppet ud af sofaen og gik hurtigt gennem stuen hen imod gruppen omkring biskoppen. Men i sin forskrækkelse og sit hastværk kom hun til

at træde i sin lange sørgekjole, snublede og faldt. Hun stødte imod det skarpe hjørne af et bord og fik et stygt sår i panden.

Skrig og deltagende ord og måske et lettelsens suk fra biskoppen, der blev hjulpet ud af en pinlig situation. Karl-Artur slap sin kærestes hånd og løb hen til sin moder for at hjælpe hende op. Men det var ingen let sag. Oberstinden havde ikke tabt bevidstheden, som sikkert mange andre damer i hendes sted ville have gjort, men hun var åbenbart kommet slemt til skade og kunne ikke rejse sig. Det lykkedes omsider oberst Ekenstedt, sønnen, huslægen og svigersønnen løjtnant Arcker at få hende løftet op i en lænestol, og i den blev hun båret ind i sovekammeret, hvor hendes døtre og den flinke husholderske tog sig af hende, hjalp hende af med klæderne og fik hende i seng.

Man kan let tænke sig, hvilket røre denne ulykkelige begivenhed voldte. Begravelsesgæsterne stod helt fortabte i den store dagligstue og ville nødigt gå, før de havde hørt lidt nærmere om oberstindens tilstand. De så obersten, døtrene og pigerne løbe frem og tilbage med bekymrede ansigter og lede efter linned til forbinding, badevand og et stykke træ, der kunne bruges til at lægge en arm i skinne, for det lod til, at oberstinden havde brækket armen.

Omsider fik man af pigerne så meget at vide, at såret i panden, der havde set allerværst ud, ikke havde noget at betyde, at den venstre arm var brækket, så oberstinden kom til at gå med den i bind, men den kunne også snart komme sig. Det lod derimod til at være slemt med det ene knæ. Knæskallen var knust, og for at få den helet skulle oberstinden ligge til sengs og

forholde sig fuldstændig rolig, det var ikke til at sige hvor længe.

Da de fremmede havde fået den besked, kunne de nok forstå, at deres vært havde tilstrækkeligt at tænke på foruden dem, og beredte sig til at gå. Mens herrerne ude i forstuen fik fat på deres overfrakker og hatte, kom oberst Ekenstedt pludselig derud. Han så sig ivrigt om, til han fik øje på jernværksejer Schagerström, der var i færd med at knappe sine handsker.

"Hr. jernværksejer," sagde han, "hvis De ikke har noget imod det, ville jeg bede Dem blive lidt."

Schagerström så noget forbavset ud, men han tog straks overfrakke og hat af igen og fulgte obersten ind i den nu næsten tomme dagligstue.

"Jeg ville gerne tale et par ord med jernværksejeren," sagde obersten. "Hvis De har tid, så værsgod at sætte Dem ned lidt, til den værste uro er ovre."

Schagerström måtte vente temmelig længe, inden obersten kom tilbage. Husets svigersøn, løjtnant Arcker, underholdt ham imidlertid; han var meget rystet af alt hvad der var sket og fortalte jernværksejeren om dalkullan, som var kommet til Karlstad og havde opholdt sig der i huset. Den stakkels husholderske, der var ulykkelig over, at hun havde fået dalkullan til at byde kaffebakken om, fortalte enhver, der ville høre på det, at hun havde bedt den unge pige se ind til dem på begravelsesdagen, og på den måde kom jernværksejeren snart under vejr med, hvordan det hele hang sammen.

Omsider kom obersten tilbage.

"Så, gudskelov, nu er forbindingerne lagt," sagde han. "Nu ligger Beate rolig i sin seng. Så jeg håber, hun er over det

værste."

Han satte sig ned og tørrede sine øjne med sit store silkelommetørklæde. Oberst Ekenstedt var en høj, statelig mand med et rundt hoved, røde kinder og et vældigt overskæg. Han så ud som en rask og tapper soldat, og Schagerström blev lidt forbavset over at se ham lægge så stor følsomhed for dagen.

"Ja, jernværksejeren synes vel, jeg er en stakkel," sagde han, "men den kvinde, må De vide, har været hele mit livs glæde, og når der er noget i vejen med hende, så er jeg kaput."

Men Schagerström tænkte ikke noget af den slags. Han, der nu i snart fjorten dage havde gået om i den store ensomhed på Store Sjötorp og kæmpet med sin ulykkelige kærlighed til Charlotte Lövenskjold, var netop i en sådan stemning, at han kunne forstå ham. Han blev rørt over den trohjertige måde, hvorpå den gamle hædersmand talte om sin kærlighed til sin kone. Han kom straks til at føle en sympati for obersten og en tillid til ham, som han aldrig havde følt for hans søn, skønt han ikke kunne nægte, at samme søn var overordentlig begavet.

Det viste sig, at obersten havde bedt ham blive for at tale med ham om Charlotte.

"Tilgiv en gammel mand," sagde han, "at jeg blander mig i Deres sager! Men jeg har naturligvis hørt om Deres frieri til Charlotte, og jeg vil sige Dem, at vi her i Karlstad ..."

Han holdt pludselig inde. Den ene af døtrene stod i døren og kiggede bekymret ind i stuen.

"Hvad er der i vejen, Jaquette? Er hun værre?"

"Nej, nej, kære fader, slet ikke. Men moder spørger efter Karl-Artur."

"Jeg troede, han var inde hos moder," sagde obersten.

"Nej, det er længe siden, han var der, fader, han var med at bære moder ind. Siden har vi ikke set ham."

"Gå op på hans værelse og se, om han ikke er der!" sagde obersten. "Han er nok gået op for at klæde sig om."

"Ja, det skal jeg, fader."

Hun trippede væk, og obersten sagde til Schagerström:

"Hvor langt kom vi, jernværksejer?"

"Obersten sagde, at De her i Karlstad ..."

"Ja vel, ja. Jo, jeg ville sige, at her i Karlstad var vi lige fra begyndelsen af overbevist om, at det var en misforståelse fra Karl-Arturs side. Min hustru rejste til Korskyrka for at undersøge, hvordan det forholdt sig, og hun fandt, at det hele måtte være ..."

Han afbrød endnu en gang sig selv. Fru Arcker, den gifte datter, stod i døren.

"Fader har vel ikke set Karl-Artur? Moder ligger og spørger efter ham og kan ikke falde til ro."

"Kald på Modig! jeg vil tale med ham," sagde obersten.

Den unge frue forsvandt, men nu havde obersten ikke ro til at tænke på Schagerström. Han gik op og ned ad gulvet, til hans oppasser kom.

"Ved De, Modig, om den dalkulla endnu er ude i køkkenet?"

"Nej, bevares vel, hr. oberst! Hun kom grædende ud til os. Hun havde ikke ro til at blive, men gik straks sin vej."

"Og drengen? ... Jeg mener doktor Ekenstedt?"

"Han kom lidt efter ud i køkkenet og spurgte efter hende. Da han hørte, hun var gået, gik han også ud på gaden."

"Modig må straks gå ind til byen og lede efter ham. Sig, at oberstinden er meget syg og længes efter ham!"

"Skal ske, hr. oberst."

Så gik oppasseren, og obersten tog igen den afbrudte samtale op.

"Så snart vi havde opdaget sagens virkelige sammenhæng," sagde han, "tænkte vi på at få en forsoning i stand mellem de unge, men vi måtte da allerførst skaffe dalkullan af vejen, og derefter ..."

Han tav, ængstelig for, at han havde sagt noget uhøfligt.

"Jeg udtrykker mig vist meget dårligt, jernværksejer. Det var min hustru, der skulle have talt med Dem. Hun kunne have gjort det på den rigtige måde."

Schagerström skyndte sig at berolige ham. "De udtrykker Dem godt nok, hr. oberst," sagde han. "Og jeg må straks oplyse, at hvad mig angår, så er jeg allerede skaffet af vejen. Frøken Lövenskjold har mit løfte om, at lysningen kan standses, når det behager hende."

Obersten rejste sig, tog Schagerströms hånd, trykkede den varmt og takkede ham hjerteligt. "Det vil Beate blive glad over," sagde han. "Det var den bedste efterretning, hun kunne få."

Schagerström fik ikke svaret herpå, for fru Eva Arcker kom igen ind i stuen.

"Kære fader, jeg ved ikke, hvad jeg skal gøre. Karl-Artur har været hjemme, men kom ikke ind til moder."

Hun fortalte, at hun havde stået ved vinduet i sovekammeret og set Karl-Artur komme nede på gaden. "Der kommer Karl-Artur!" råbte hun hen til oberstinden. "Han er nok urolig for moder. Han løber næsten."

Hun havde så tænkt, at broderen straks ville komme ind i sygeværelset, men pludselig råbte Jaquette, der endnu stod ved

vinduet:

"Men du godeste Gud! Nu løber Karl-Artur igen ud i byen. Han har kun været hjemme og klædt sig om."

I det samme havde oberstinden rejst sig op i sengen.

"Nej, nej, søde moder! Lig endelig ganske stille, som doktoren har sagt!" formanede fru Eva hende. "Jeg skal nok få fat i Karl-Artur."

Hun skyndte sig hen til vinduet for at kalde broderen tilbage. Men hun kunne ikke få den øverste vindueskrog op, så moderen fik tid til at forbyde hende at åbne vinduet.

"Du må ikke. Lad være!" sagde hun.

Men fru Arcker havde alligevel lukket vinduet op og bøjet sig ud for at kalde på Karl-Artur.

Så havde oberstinden med sin allerstrengeste stemme forbudt hende det og tvunget hende til at sætte krogene på. Og hun havde sagt meget bestemt, at hverken døtrene eller nogen andre måtte hente Karl-Artur hjem. Og nu bad hun obersten komme ind til hende, rimeligvis for at pålægge ham det samme.

Obersten rejste sig for at gå ind til sin kone, og Schagerström greb lejligheden til at forhøre sig om, hvordan oberstinden befandt sig.

"Moder har nogle smerter," sagde fru Eva, "men det havde ikke så meget at sige, når bare Karl-Artur kom hjem. Hvem der dog måtte gå ud i byen og lede efter ham!"

"Fru oberstinden er åbenbart stærkt knyttet til sin søn," sagde Schagerström.

"Ja, det kan De tro, hr. jernværksejer! Moder bryder sig ikke om andre end ham. Og nu ligger hun naturligvis og tænker på, at skønt han ved, hun er syg, så kommer han ikke ind til hende,

men løber efter den dalkulla. Det er svært for moder. Og vi må ikke engang prøve på at få fat i ham."

"Jeg forstår fru oberstindens følelser i så henseende," sagde Schagerström. "Men mig har hun ikke forbudt at lede efter sin søn, og nu går jeg ud og gør mit bedste for at finde ham."

Han var allerede på vej ud af stuen, da obersten kom tilbage.

"Min hustru vil gerne tale et par ord med jernværksejeren," sagde han. "Hun vil takke Dem."

Han tog Schagerström ved hånden og førte ham med en vis højtidelighed ind i sygeværelset.

Schagerström, der så nylig havde beundret den livlige og indtagende verdensdame, blev meget rystet ved nu at se hende som en stakkels syg med bind om hovedet og ansigtet voksblegt og ligesom mindre. Oberstinden så ikke egentlig lidende ud, men der var noget strengt, næsten truende over hendes træk. Noget, der havde ramt hende langt frygteligere end faldet og den alvorlige lemlæstelse, havde vakt en stolt vrede og foragt hos hende. De omstående, der vidste hvad der havde fremkaldt den, tænkte ved sig selv, at hun måske aldrig ville formå at tilgive sin søn den ukærlighed, som han i dag havde gjort sig skyldig i.

Da Schagerström trådte hen til sengen, slog hun øjnene op og så længe og prøvende på ham.

"De elsker Charlotte, hr. jernværksejer?" spurgte hun med mat stemme.

Det faldt Schagerström svært at åbne sit hjerte for denne fremmede dame, som han i dag så for første gang. Og han kunne heller ikke lyve for dette syge og ulykkelige menneske. Han tav.

Det lod ikke til, at oberstinden behøvede noget svar. Hun vidste uden det alt hvad hun ønskede.

"Tror De, at Charlotte endnu elsker Karl-Artur?"

Denne gang kunne Schagerström uden ringeste betænkning svare, at Charlotte elskede hendes søn nu som før.

Hun så endnu engang på ham med et blik, der var tilsløret af tårer.

"Det er tungt, jernværksejer," sagde hun, "når den, man elsker, ikke har nogen kærlighed at give en."

Schagerström forstod, at hun talte til ham, som hun gjorde, fordi han vidste, hvordan det var at føle sig forsmået. Og lige med et var hun ikke længere fremmed for ham. Smerten forenede dem. Hun følte med ham, han med hende. Og hendes medfølelse var lindring og balsam for den ensomme mand.

Han gik sagte nærmere, tog varligt hendes hånd, der lå på tæppet, og kyssede den.

Da så hun for tredje gang på ham med et langt blik. Det var ikke sløret af tårer, det trængte ind i hans inderste sjæl, så og ransagede. Så sagde hun til ham næsten med ømhed: "Jeg ville ønske, De var min søn."

Schagerström skælvede let. Hvem havde lært oberstinden at sige netop disse ord til ham? Vidste hun da, denne kvinde, som han i dag så for første gang, hvor ofte han havde stået grædende uden for sin moders dør og længtes efter kærlighed? Vidste hun, med hvilken angst han havde nærmet sig sine forældre, bange for at møde deres misbilligende blikke? Vidste hun, at han ville have følt sig stolt, hvis den ringeste bondekone havde sagt, at hun ønskede sig en søn, der lignede ham? Vidste hun, at

ingenting kunne være ham en større ære og oprejsning end disse ord?

Overvældet af taknemmelighed kastede han sig ned ved sengen. Han græd, og han søgte med nogle uforståelige sætninger at udtrykke hvad han følte.

De andre, der var til stede, fandt rimeligvis, at han var meget let at røre, men hvem af dem kunne ane, hvad disse ord betød for ham? Han syntes, at al grimhed, al klodsethed, al dumhed gled af ham. Han havde ikke følt noget sådant siden den dag, da hans døde hustru havde sagt ham, at hun elskede ham.

Men oberstinden forstod alt hvad der rørte sig i ham. Hun sagde endnu engang, som for at han for alvor skulle tro hende:

"Det er virkelig sandt, jeg ville ønske, De var min søn."

Så kom han pludselig til at tænke på, at den eneste måde, hvorpå han kunne gengælde hende den glæde, hun havde skænket ham, var at bringe hendes egen søn tilbage til hende. Og han hastede ud for at lede efter ham.

Den første, Schagerström mødte på gaden, var løjtnant Arcker, der var ude i samme ærinde som han. Han traf også oberstens oppasser, og de tre i forening gjorde alt hvad de kunne. De opdagede snart, hvor dalkullan boede, men hverken hun eller Karl-Artur var der. Så søgte de alle andre steder, hvor folk fra Dalarne plejede at tage ind, de pålagde vægteren at se efter Karl-Artur, men alt forgæves.

Snart sænkede mørket sig over byen, og da var det næsten umuligt at foretage sig noget. I denne by med de snævre og mørke gader, hvor husene lå så tæt ved hinanden, hvor usle rønner og udhuse af den mærkeligste facon var bygget

sammen, der afgav hver eneste hus en mængde skjulesteder, og udsigten til at finde nogen var yderst ringe.

Schagerström blev dog ved at strejfe om i gaderne i flere timer. Han havde aftalt med frøken Jaquette, at hvis Karl-Artur muligvis kom hjem, skulle hun stille et lys i loftsvinduet, så man ikke skulle blive ved at søge længere end nødvendigt, men dette tegn viste sig ikke.

Det var allerede langt over midnat, da Schagerström hørte raske trin nærme sig. Han anede, hvem det var der kom. Snart kunne han skelne den slanke skikkelse ved det rødlige skær fra en gadelygte, og da Karl-Artur gik i den rigtige retning, var det ikke nødvendigt at tale til ham, så han nøjedes med at gå bag efter ham hele gaden igennem helt hen til Ekenstedts hus.

Han så ham gå ind og vidste altså, at hans hjælp nu var overflødig, men en stærk trang til at få at vide, hvordan mødet mellem moder og søn ville blive, drev ham videre. Et øjeblik efter Karl-Artur lukkede han døren op og trådte ind i forstuen.

Der stod husets søn omgivet af alle sine. Ingen af dem havde åbenbart haft ro til at gå i seng. Obersten kom med et lys i hånden og holdt det hen foran sønnen, som om han ville sige: "Er det dig eller en anden?" Begge søstrene kom løbende ned ad trappen med papillotter i håret, men ellers fuldt påklædte. Husholdersken og oppasseren kom hastigt ind fra køkkenet.

Det havde sikkert været Karl-Arturs mening at gå ganske stille op på sit værelse uden at vække nogen. Han var kommet halvvejs op ad trappen, men der mødte han de andre, som var på vej ned.

Da Schagerström trådte ind, så han, at de to søstre trak i broderens hænder for at få ham med sig.

"Kom med ind til moder! Du ved ikke, hvor hun har ventet på dig!"

"Hvad er det for en manér, at du løber om i byen og ikke tænker på din moder, når du ved, hun er syg?" tordnede obersten.

Karl-Artur stod endnu på trappen. Hans ansigt var som hugget i sten. Han viste hverken forlegenhed eller anger.

"Ønsker fader, at jeg straks skal gå ind til moder?" spurgte han. "Var det ikke bedre at vente til i morgen?"

"Nej, så minsandten skal du gå ind til hende. Nu har hun fået feber, fordi hun har ligget og ventet på dig."

"Undskyld, fader, men det er ikke min fejl."

Der var noget ligefrem fjendtligt i sønnens væsen. Obersten gjorde åbenbart hvad han kunne for at forebygge et vredesudbrud. Han sagde venligt overtalende:

"Lad hende bare se, at du er kommet hjem. Gå ind og kys hende, så er det godt igen i morgen."

"Jeg kan ikke kysse hende," sagde sønnen.

"Din fordømte knægt!" begyndte obersten, men lagde straks bånd på sig. "Hvad mener du? Ud med sproget! Nej, bi lidt! Kom herind til mig!"

Han trak ham med ind på sit kontor og lukkede døren lige for næsen af alle de nysgerrige tilhørere.

Lidt efter kom han igen ud og gik hen til Schagerström. "Det ville være mig kært, om jernværksejeren ville være til stede ved vor samtale," sagde han.

Schagerström gik straks med ham, og på ny blev døren lukket. Obersten satte sig i en stol ved skrivebordet.

"Lad mig så høre, hvad der går af dig, og det i en fart!"

"Da fader siger, at moder har feber, så må jeg vel forklare sagen for fader, skønt jeg godt forstår, at hun er den egentlige anstifter."

"Måske man kunne få at vide, hvor du vil hen?"

"Hvad jeg har at sige er, at jeg fra denne dag af ikke mere agter at betræde mine forældres hus."

"Ser man det!" sagde obersten. "Og grunden?"

"Grunden er her, fader."

Han trak et bundt pengesedler op af lommen, lagde det på skrivebordet foran obersten og gav det et kraftigt slag.

"Nå," sagde obersten, "hun kunne altså ikke tie."

"Jo," sagde Karl-Artur, "hun tav så længe hun kunne. Vi har siddet på kirkegården i mange timer, og hun var ikke at formå til at sige andet, end at hun var nødt til at gå sin vej og aldrig se mig mere. Først da jeg beskyldte hende for at have fået en anden kæreste her i Karlstad, fortalte hun, at mine forældre havde bestukket hende med penge til at give mig fri. Min fader havde også truet med at gøre mig arveløs, hvis jeg giftede mig med hende. Hvad andet kunne hun da gøre? Hun tog imod de to hundrede daler, der blev budt hende. Det morede mig at høre, at mine forældre vurderede min person så højt."

"Nå," sagde obersten med et skuldertræk, "vi lovede hende også, at hun skulle få fem gange så meget til udstyr, når hun giftede sig med en anden."

"Det har hun også fortalt mig," sagde Karl-Artur og lo lidt. Derpå blev hans måde at tale på mere lidenskabelig. "Og det er min fader og min moder, der handler sådan imod mig! For fjorten dage siden kom min moder ud til mig i Korskyrka. Jeg talte med hende om dette giftermål. Jeg sagde hende, at denne

unge pige var sendt mig af Forsynet, at jeg satte al min lid til hende for at kunne føre et liv efter Guds vilje. Hun var mit håb, mit livs lykke beroede på, at hun blev min. Min moder hørte på det alt sammen. Hun lod til at være rørt, hun gav mig ret. Og nu, fjorten dage efter opdager jeg, at hun har forsøgt at skille os. Hvad må jeg ikke tænke om en sådan ubarmhjertighed, en sådan falskhed? Må jeg ikke gyse ved at være nødt til at kalde sådan et menneske for moder?"

Obersten trak endnu engang på skuldrene. Han så hverken skyldbetynget eller angerfuld ud.

"Ja, vel så," sagde han. "Beate havde ondt af dig, fordi vi tænkte, at Charlotte havde holdt dig for nar, og hun ville ikke trættes med dig om den nye forlovelse. Men naturligvis forstod både hun og jeg straks, at du havde forløbet dig. Vi havde i sinde at lade tingen gå sin gang en lille tid, men så kom jo denne Guds udvalgte hertil og løb lige i gabet på os syndere. Beate engagerede hende for at få lidt at vide om, hvordan hun var. Ja, bevares vel, et udmærket menneske i mange måder, men hun kan hverken læse eller skrive, desuden ryger hun pibe, og hvad renlighed angår … Ja, min dreng, vi søgte at ordne det så godt vi kunne, og du ville såmænd være blevet tilfreds med det alt sammen, hvis du bare havde fået tid til at komme til fornuft. Det der ødelagde hele historien var, at det kære menneske kom ind med den kaffebakke."

"Kan fader ikke se, hvad *det* var?"

"Jeg kan sandt for dyden ikke se andet, end at det var et forbandet uheld."

"Jeg ser deri Guds finger. Denne kvinde er af Gud udset til min ægtefælle, derfor sendte han hende igen til mig. Og

ydermere ser jeg hans retfærdige straf. Da jeg bad biskoppen velsigne vor forbindelse, skyndte moder sig hen for at forhindre det. Moder tænkte, at hvis hun lod, som om hun snublede og faldt, så ville det være den bedste afbrydelse. Men manøvren lykkedes alt for godt. Gud greb ind."

Nu kunne obersten ikke længere bevare sin ro.

"Fy, skam dig, dreng! Hvor tør du vove at beskylde din moder for en sådan underfundighed?"

"Ja, undskyld, fader, men jeg har i den sidste tid haft lejlighed til at se adskillige prøver på kvindernes træskhed. Min moder og Charlotte, de to har givet mit hjerte en lære, som det sent vil glemme."

Obersten sad lidt og trommede på bordet.

"Det var godt, du kom til at nævne Charlottes falskhed," sagde han. "Jeg havde netop i sinde at tale med dig om det. Du skal aldrig få mig til at tro, at Charlotte har brudt med dig for at få en rig mand. Hun bryder sig mere om dig end om alverdens rigdom. Jeg tror, det alt sammen er din fejl, men hun har taget skylden på sig, for at ikke vi, dine forældre, skulle blive vrede på dig og for at du skulle undgå andre menneskers hårde dom. Hvad siger du til det?"

"Der er lyst for hende."

"Tænk dig nu om, Karl-Artur!" sagde obersten. "Lad nu alt det ligge, som du har bildt dig ind om Charlottes bedrag! Kan du ikke tænke dig, at hun tog skylden på sig for at hjælpe dig? Hun lod alle mennesker tro, at forlovelsen blev hævet efter hendes ønske, men tænk dig nu om, ransag din samvittighed! Var det ikke dig, som gjorde det forbi?"

Karl-Artur stod lidt uden at sige noget. Det lod virkelig til, at han gjorde, som hans fader bad, og prøvede at genkalde sig hvad der var foregået. Pludselig henvendte han sig til Schagerström.

"Hvoraf kom det, at jernværksejeren sendte den buket blomster? Havde De fået bud fra Charlotte den mandag eftermiddag? Hvad ærinde havde provsten hos jernværksejeren?"

"Buketten sendte jeg som et tegn på min højagtelse," svarede Schagerström. "Jeg fik ikke noget bud fra frøken Lövenskjold i løbet af mandagen. Provsten havde ikke andet ærinde end at gengælde mit besøg fra den foregående dag."

Karl-Artur sank igen hen i dybe tanker.

"I så tilfælde," sagde han til sidst, "er det ikke umuligt, at fader har ret."

Der lød et lettelsens suk fra begge hans tilhørere. Det var smukt, at han ville erkende, han havde begået et misgreb. Det ville et ubetydeligt menneske aldrig have kunnet bekvemme sig til.

"Men i så fald ..." sagde obersten. "Ja, først og fremmest må du jo vide, at jernværksejer Schagerström frafalder alle fordringer ..."

Karl-Artur faldt ham i talen.

"Jernværksejer Schagerström behøver ikke at bringe noget offer for min skyld. Fader må vide engang for alle, at jeg aldrig vil genoptage forholdet til Charlotte. Jeg elsker en anden."

Obersten slog i bordet med knyttet hånd.

"Man kommer heller ingen vegne med dig. Synes du da ikke, at så stor trofasthed, så megen opofrelse har det ringeste værd?"

"Jeg mener, det er en Forsynets styrelse, at båndet mellem Charlotte og mig blev brudt."

"Ja, jeg forstår det," sagde obersten med stor bitterhed. "Og du takker ligeledes Gud, fordi båndet mellem dig og dine forældre er brudt."

Den unge mand stod tavs.

"Tro du mig, du er i færd med at ødelægge dig selv," sagde obersten. "Til syvende og sidst er det vor skyld. Beate forkælede dig, så du kom til at tro, du var en halvgud, og jeg lod hende råde, fordi jeg aldrig har kunnet nægte hende noget. Og nu lønner du hende, som jeg vidste, du ville. Jeg for min part har hele tiden været klar over, at det måtte ende sådan, men det er alligevel tungt, når det kommer."

Han tav og trak stønnende vejret.

"Hør nu, min dreng!" sagde han til sidst mildt. "Nu da du har kuldkastet alle vore onde planer, vil du nu ikke gå ind og kysse din moder, så hun kan få ro?"

"Selv om jeg, som fader siger, har kuldkastet alle eders onde planer, kan jeg så derfor glemme den fordærvelse, der hersker blandt mine nærmeste? Hvor jeg så vender mig hen, ikke andet end verdslighed og alt hvad dermed følger, forfængelighed og falskhed."

"Bryd dig ikke om det, Karl-Artur! Vi er gammeldags mennesker. Vi har vor gudsfrygt, ligesom du har din."

"Jeg kan ikke, fader."

"Jeg for min part har gjort regnskabet med dig op," vedblev obersten, "men hun, hun … Ja, du ved, hun må tro, du elsker hende. Jeg beder for hende, Karl-Artur, kun for hende."

"Den eneste barmhjertighed, jeg kan vise min moder, er at jeg rejser min vej uden at sige hende, hvor dybt hun har såret mit hjerte ved sin falskhed."

Obersten rejste sig.

"Du ved ikke hvad kærlighed er."

"Jeg er en sandhedens tjener. Jeg kan ikke kysse min moder."

"Gå nu i seng!" sagde den gamle. "Sov på det!"

"Skydsen er bestilt til klokken fire, og det er den om et kvarter."

"Skydsen kan komme igen klokken ti," sagde obersten. "Gør som jeg siger! Sov på det!"

For første gang betænkte Karl-Artur sig lidt.

"Hvis fader og moder vil opgive deres verdslige levned, hvis de vil leve som folk af ringe stand, hvis mine søstre vil ofre sig for de fattige og syge."

"Må vi være fri for de dumheder!"

"De dumheder er Guds ord."

"Sniksnak!"

Karl-Artur rakte armene i vejret som en prædikant på prædikestolen.

"Så tilgiv mig da, min Gud, at jeg forskyder disse mine kødelige forældre! Lad intet af hvad deres er, hverken deres omhu eller deres kærlighed eller deres ejendom eller deres penge, have noget med mig at gøre! Hjælp mig, så jeg kan blive skilt fra disse syndens mennesker og leve i din frihed!"

Obersten hørte på ham uden at gøre en bevægelse.

"Den Gud, du tror på, er en ubarmhjertig Gud," sagde han, "og han vil sikkert opfylde din bøn. Og vær vis på, at når du

engang står tiggende og bedende uden for min dør, da skal jeg også huske den."

Det var det sidste, der blev talt mellem fader og søn. Karl-Artur gik ganske stille ud af stuen, og obersten blev alene med Schagerström.

Den gamle mand sad en stund med hovedet i hænderne. Så henvendte han sig til Schagerström og bad ham fortælle Charlotte alt hvad der var foregået.

"Jeg er ikke i stand til at skrive om det," sagde han. "Fortæl Charlotte det alt sammen, jernværksejer, det alt sammen! Jeg ønsker, hun skal vide, at vi søgte at hjælpe hende, skønt det mislykkedes så ynkeligt. Og sig også til hende, at nu er der ingen andre mennesker i verden end hun alene, der kan hjælpe min stakkels hustru og min stakkels søn."

Lørdagen: Morgen og formiddag

I

Det var en mandag, akkurat fjorten dage efter den mandag, da Schagerström friede, at det gik op for Charlotte, at Thea Sundler elskede Karl-Artur. Den underlige følelse, hun derved fik, at hun nu havde et middel i hænde, der kunne give hende den tabte lykke tilbage, holdt sig også de følgende dage. Med tirsdagsposten fik hun desuden et lille brev fra oberstinden, der meddelte hende, at alting gik over forventning godt, og at alle misforståelser snart ville blive opklaret. Alt det styrkede hendes mod, hvad også nok kunne behøves.

Om onsdagen hørte hun, at Karl-Artur skulle til Karlstad for at være til stede ved domprovstindens begravelse. Det var jo let at regne ud, at oberstinden ville benytte lejligheden til at tale med ham om Charlotte. Måske hendes uskyldighed nu omsider ville komme for dagen. Måske Karl-Artur ville vende tilbage til hende, rørt over hendes opofrelse. Hun vidste ikke, hvordan oberstinden ville bære sig ad for at bevirke dette mirakel, men oberstinden formåede at finde udveje, hvor andre kun så mørke og håbløshed.

Skønt Charlotte havde denne store tillid til sin svigermoder, var disse dage, mens Karl-Artur var i Karlstad, meget svære at komme igennem. Hun svingede frem og tilbage mellem frygt og håb. Hun spurgte sig selv, hvad oberstinden vel kunne

udrette. Hun, der så Karl-Artur hver dag, kunne ikke skjule for sig selv, at hans kærlighed til hende var udslukt. Han sad ved samme bord som hun, men han så hende ikke. Han var sig ikke bevidst, at hun var til stede. Det var ikke nogen misforståelse, det kunne ikke bortforklares. For ham var det forbi. Hans kærlighed var som en afhugget gren; ingen magt i verden kunne sætte den fast på træet igen og få den til at vokse.

Karl-Artur ventedes tilbage om fredagen, og det var naturligvis den værste dag. Fra tidligt om morgenen sad Charlotte ved det vindue i spisestuen, hvorfra hun kunne se ned til sidebygningen, og gjorde ikke andet end vente. For tusinde gang tænkte hun alt det igennem, der var sket, prøvede og undersøgte og var stadig lige usikker. Hun troede, hun skulle have siddet og ventet hele dagen, men allerede ved firetiden kom Karl-Artur tilbage. Han gik straks ind til sig selv, men kom snart ud igen, gik hurtigt, uden at kaste et blik op til hovedbygningen, ned til lågen og ud på vejen til landsbyen. Det var Thea Sundler, han ville tale med og ikke hende.

Det var altså resultatet af oberstindens anstrengelser. Charlotte måtte jo tro, at de var mislykkedes.

Det var, som om alt håb døde i hende. Hun sagde til sig selv, at nu skulle hun aldrig, aldrig mere lade nogen bilde hende ind, at der var hjælp eller redning for hende.

Men alligevel levede håbet i hende. Klokken seks lørdag morgen kom stuepigen ind på Charlottes værelse med bud fra doktor Ekenstedt, at han gerne ville tale med hende. Og straks opfattede Charlotte det, at han bad hende møde ham ved det første tidlige morgenmåltid, som et kærlighedstegn. Det var,

som om han dermed ville sige hende, at han ønskede at vende tilbage til den gamle fortrolighed, til de gamle vaner.

Lige med et følte hun sig overbevist om, at oberstinden havde holdt ord, og at det store mirakel var sket. Hun kom så hurtigt ned ad trapperne og ind i spisestuen, at krøllerne fløj hende om ørene.

Men ved det første blik på Karl-Artur så hun, at hun havde taget fejl. Han rejste sig fra kaffebordet, da hun trådte ind, men der var såvist ikke tale om udbredte arme og kys og taknemmelighedsytringer, fordi hun havde holdt sin hånd over ham. Han sagde ikke noget ligestraks; det så ud, som om hun var kommet så pludselig, at han ikke endnu havde fået orden i sine tanker, men efter at have betænkt sig lidt begyndte han.

"Det lader jo til, at du af ren og skær barmhjertighed har taget skylden på dig for, at vor forlovelse blev hævet. Du er gået så vidt, at du har sagt Ja til Schagerströms frieri og har ladet lyse for dig og ham i kirken for at gøre dette bedrageri troværdigt. Du har sikkert ment det godt, du har sikkert troet, du gjorde mig en stor tjeneste. Du har for min skyld måttet finde dig i mange krænkelser, og jeg indser, at jeg skylder dig megen taknemmelighed."

Charlotte havde igen fået sit kolde udtryk og knejsede med nakken, som hun ikke havde gjort i flere uger. Hun svarede ikke.

Han vedblev.

"Din handlemåde synes jo først og fremmest at være dikteret af ønsket om at fri mig for mine forældres vrede. Jeg føler mig derfor forpligtet til at meddele dig, at for så vidt det var det, du ønskede at opnå, så er det ikke lykkedes. Nu, da jeg var i

Karlstad, opstod der uenighed mellem mig og mine forældre i anledning af mit giftermål, og denne uenighed førte til et fuldstændigt brud. Jeg er ikke længere deres søn, og de er ikke længere mine forældre."

"Men Karl-Artur," udbrød den unge pige, som nu igen blev fyr og flamme, "hvad er det, du siger? Din moder, har du brudt med din moder?"

"Min bedste Charlotte, moder tillod sig at bestikke Anna Svärd for at formå hende til at gifte sig med en mand fra hendes hjemegn. Hun har på en lumsk måde søgt at ødelægge mit livs lykke. Hun forstår ikke noget af det, som er det ene fornødne for mig. Min moder ønsker, at jeg igen skal knytte forbindelsen med dig. Hun havde oven i købet været så betænksom at indbyde Schagerström til begravelsen for at få lejlighed til at bede ham give afkald på dig. Men jeg behøver vel ikke at gentage alt dette. Du er naturligvis allerede indviet i mine forældres forehavender. Du kom så fornøjet ind i stuen. Du tænkte sagtens, at den smukke plan var lykkedes."

"Jeg ved ikke det mindste om din moders planer, Karl-Artur, ikke det mindste. Det eneste, hun har sagt mig, er at hun ikke troede på de løgne, som Thea Sundler har udspredt om mig. Da jeg vidste, du var i Karlstad, troede jeg, hun måske havde sagt dig sandheden. Og da du sendte bud efter mig, blev jeg sikker på det. Men lad os ikke tale om mig, Karl-Artur! Du kan da ikke være vred på din moder, vel? Vil du ikke tage hjem med det samme og gøre det godt igen? Hvad, Karl-Artur?"

"Hvor kan jeg det? Jeg skal prædike i morgen; det er jo søndag."

"Men så skriv et par ord, og lad mig tage derind! Husk på, hun er gammel! Hidtil har hun bevaret sin ungdom, fordi hun har haft dig at glæde sig over. Du har været hendes ungdom, hendes sundhed. I samme øjeblik du forlader hende, bliver hun gammel. Så er det forbi med hendes vid, forbi med al hendes munterhed. Hun vil blive mere bitter og forgræmmet end nogen. Å, Karl-Artur, jeg er bange for, det tager livet af hende. Du har været hendes gud, Karl-Artur, du kan bringe hende liv og død. Lad mig tage ind til hende med et par ord fra dig, Karl-Artur!"

"Alt det ved jeg, Charlotte, men jeg vil ikke skrive. Min moder var allerede syg, da jeg tog fra Karlstad. Min fader bad mig forsone mig med hende, men jeg sagde Nej. Hun har hyklet og løjet."

"Men, Karl-Artur, har hun hyklet og løjet, så har det bare været for din skyld. Jeg ved ikke, hvad de har forbrudt inde i Karlstad, men hvad de så har gjort, så har det været for dit bedste. Alt det må du tilgive. Tænk på din moder, som hun var, da du var lille. Hvad ville dit hjem have været uden hende? Når du kom hjem fra skole med gode karakterer, hvad fornøjelse havde der været ved det, hvis din moder ikke var blevet så glad for dem? Når du forår og efterår kom hjem fra Uppsala, hvad glæde havde der så været ved det, hvis ikke din moder havde ventet dig? Og ved julebordet, hvad fornøjelse ville I have haft, hvis ikke din moder havde fundet på overraskelser, havde skrevet små vers og klædt julebukken på? Tænk på alt det, Karl-Artur!"

"Jeg kørte ganske alene hen ad landevejen hele dagen i går, Charlotte, og sad og tænkte på min moder. Set med verdens

øjne har hun været en udmærket moder. Det indrømmer jeg, set med verdens øjne og med dine, Charlotte. Men kan jeg give hende samme vidnesbyrd fra Guds og mit synspunkt? Jeg har spurgt mig selv, Charlotte: hvad ville Kristus have sagt om en sådan moder?"

"Kristus," sagde Charlotte og blev pludselig så bevæget, at hun knap kunne få ordene frem, "Kristus ville have overset det tilfældige og udvortes. Han ville have set, at en moder som din var rede til at følge ham til korsets fod, ja, at hun ville have ladet sig korsfæste i hans sted, og det ville han dømme efter."

"Måske du har ret, Charlotte. Måske min moder ville dø for mig, men hun ville aldrig lade mig leve mit eget liv. Min moder ville aldrig tillade mig at tjene Gud, Charlotte. Hun ville altid kræve, at jeg skulle tjene hende og verden. Derfor må vi skilles."

"Det er ikke Kristus, der befaler dig at bryde med din moder," tog Charlotte igen til orde med stor heftighed. "Det er Thea Sundler, som bilder dig ind, at hun og jeg ..."

Karl-Artur afbrød hende med en håndbevægelse.

"Jeg vidste godt, at denne samtale ville blive ubehagelig, og jeg havde helst undgået den, men det var netop den person, du nu nævnte, og som du behager at hade, der pålagde mig at fortælle dig, hvad mine forældres bestræbelser havde ført til."

"Nej, virkelig!" sagde Charlotte. "Ja, det forbavser mig ikke. Hun vidste, det ville gøre mig så ondt, at jeg kunne græde blod."

"Ja, du kan jo mene om hendes bevæggrunde hvad du vil, men det var nu i alt fald hende, der gjorde mig opmærksom på, at jeg burde takke dig for hvad du har haft i sinde at gøre for mig."

Charlotte, der indså, at hun ikke ville vinde noget ved heftige anklager, søgte at blive roligere og gribe sagen lidt anderledes an.

"Tilgiv, at jeg blev så heftig!" sagde hun. "Det er jo ikke min mening at såre dig, men du ved, jeg har altid elsket din moder, og jeg synes, det er forfærdeligt, at hun skal ligge syg og vente på et ord fra dig og ikke få det. Vil du virkelig ikke lade mig rejse ind til hende? Det behøver jo på ingen måde at betyde, at du også vil forsone dig med mig."

"Jo, værsgod, rejs du kun!"

"Men ikke uden et ord fra dig."

"Bed mig ikke mere, Charlotte! Det nytter ikke noget."

Der gled noget gråt og truende over Charlottes smukke ansigt. Hun så skarpt på Karl-Artur.

"At du tør!" sagde hun.

"Tør? Hvad mener du, Charlotte?"

"Du sagde jo lige nu, at du skulle prædike i morgen."

"Ja, naturligvis."

"Kan du ikke huske den gang i Uppsala, da du ikke turde gå op til en prøve, fordi du havde været uhøflig mod din moder?"

"Det glemmer jeg aldrig."

"Jo, du må have glemt det. Men jeg siger dig, du kommer aldrig mere til at prædike sådan, som du har gjort de to sidste søndage, før du har forsonet dig med din moder."

"Nej, ved du hvad, Charlotte, prøv ikke på at skræmme mig!"

"Jeg vil ikke skræmme dig. Jeg siger dig blot, hvordan det vil gå. Hver gang du går op på prædikestolen, vil du komme til at tænke på, at du ikke ville forsone dig med din moder, og det vil tage al kraft fra dig."

"Men, bedste Charlotte, tror du, man kan skræmme mig, som man skræmmer et barn?"

"Husk mine ord!" udbrød den unge pige. "Tænk over dem, mens det endnu er tid! I morgen eller i overmorgen er det måske for sent!"

Da hun havde udslynget denne trussel, gik hun hen til døren og forlod stuen uden at vente på svar.

II

Lige efter frokost bad provsten Charlotte komme ind i hans stue. Der fortalte han hende, at Schagerström, der måtte være kommet forbi provstegården sent den foregående aften, havde sendt sin tjener ind i køkkenet med en stor konvolut med udskrift til provsten. Men konvoluttens egentlige indhold var et langt brev til Charlotte. Til provsten havde Schagerström kun skrevet et par ord for at bede ham forberede Charlotte forsigtigt på, at hans brev indeholdt tunge og sørgelige efterretninger.

"Jeg er ikke uforberedt, onkel," sagde Charlotte. "Jeg har talt med Karl-Artur i morges, og jeg ved allerede, at han har brudt med sine forældre, og at oberstinden er syg."

Den gamle mand blev aldeles forfærdet. "Hvad siger du? Hvad er det, du siger, min lille pige?"

Charlotte strøg med hånden ned ad onklens arm.

"Jeg kan ikke tale om det nu, onkel. Men giv mig mit brev!"

Hun tog det ud af hånden på provsten, gik op på sit værelse og læste det.

Schagerströms brev indeholdt en meget udførlig skildring af alle de begivenheder, som i den sidste tid og især på begravelsesdagen var foregået i det Ekenstedtske hjem. De i

flyvende fart nedkradsede linjer gav dog Charlotte et godt begreb om alt hvad der var sket, om dalkullans komme til Karlstad, om hendes uventede optræden på begravelsesdagen, om oberstindens uheldige fald, om hendes længsel efter sønnen, om Schagerströms besøg i sygeværelset, om deres søgen efter Karl-Artur og endelig om det heftige ordskifte mellem fader og søn inde på oberstens kontor.

Til sidst sagde brevskriveren, at obersten havde bedt ham meddele Charlotte alt dette, og anførte ordret den gamle mands udtalelse, at Charlotte var det eneste menneske i verden, der kunne hjælpe hans stakkels hustru og hans stakkels søn.

Brevet sluttede med følgende linjer:

> "Jeg lovede obersten at udføre hans ærinde, men så snart jeg var vendt tilbage til mit logi, kom jeg til at tænke på, at jeg ikke havde lov at besvære Dem, min nådige frøken, med min nærværelse. Jeg besluttede derfor ikke at gå i seng, men anvende resten af natten til at skrive disse linjer. Jeg beder Dem tilgive, at de er blevet så mange. Det er måske bevidstheden om, at de vil blive læst af Dem, der har bragt pennen til at løbe.
>
> Det er langt op ad formiddagen. Min rejsevogn har stået forspændt i flere timer, men jeg må dog tilføje endnu et par ord.
>
> Jeg har ved flere lejligheder lagt nøje mærke til den unge Ekenstedt, og jeg har til tider hos ham sporet en genial og ædel ånd, der giver løfte om en stor fremtid. Men undertiden har jeg også fundet ham hård, næsten grusom, lettroende, let til vrede,

uden klar og rolig dømmekraft. Jeg vil henstille til Dem, min nådige frøken, om jeg skulle have ret i min formodning, at den unge mand er udsat for en dårlig indflydelse, der har en skadelig virkning på hans caractère.

De, min frøken, har nu fået oprejsning i Deres kærestes øjne, er befriet for enhver mistanke. Nu da De og han ser hinanden daglig, forekommer det mig umuligt, at han længe kan være ufølsom for Deres tiltrækningskraft. Det gode forhold mellem Dem og ham vil sikkert i løbet af kort tid genoprettes. Det er i alt fald Deres ærbødigste tjeners inderlige håb, at Deres lykke, som jeg er kommet til at forstyrre, på ny må vækkes til live. Men tillad en mand, som elsker Dem, og som ønsker Dem al Jordens bedste glæde, at advare Dem imod den indflydelse, jeg har nævnt, og råde Dem til om muligt at rydde den til side.

Må endnu et par ord være mig tilladt?

Jeg behøver ikke at sige Dem, at oberstens bøn til Dem også er min. For oberstinde Ekenstedt føler jeg en hengivenhed uden mål og måde, og hvis De skulle trænge til min hjælp for at frelse hende, så beder jeg Dem være forvisset om, at jeg er rede til selv det største offer.

Deres hengivne og
ærbødige tjener

Gust. Henr.
Schagerström."

Charlotte læste brevet igennem et par gange. Da hun helt havde tilegnet sig indholdet, sad hun længe ubevægelig og tænkte på, hvad disse to mænd, obersten og jernværksejeren, mon ventede, at hun skulle gøre.

Hvad mente obersten med sin hilsen, og hvorfor havde Schagerström gjort sig den ulejlighed øjeblikkelig at skrive dette lange brev til hende?

Det faldt hende et øjeblik ind, at der næste dag skulle lyses sidste gang. Mon Schagerström troede, at hun, når hun havde fået dette brev, ville lade lysningen forkynde denne tredje gang og dermed give den lovlig bindende kraft?

Nej, hun frikendte ham straks for alle den slags hensigter. Han havde ikke tænkt på sig selv. Havde han gjort det, ville han have skrevet forsigtigere. Nu havde han udtalt sig meget åbenhjertigt om Karl-Artur. Han havde uden betænkning løbet den risiko, at hun kunne tro, brevet var dikteret af ønsket om at skade en rival.

Men hvad troede han da, han og obersten, at hun kunne gøre?

Hvad de ønskede af hende, det vidste hun nok. De ville have, at hun skulle give moderen hendes søn tilbage. Men hvordan kunne dette ske?

Bildte de sig ind, at hun havde nogen magt over Karl-Artur? Hun havde jo allerede søgt at overtale ham, anvendt al den veltalenhed, hun rådede over og ikke vundet det mindste.

Hun lukkede øjnene. Hun så oberstinden for sig, liggende med bind om hovedet og et voksblegt ansigt, der ligesom var blevet mindre. Hun hørte hende sige til den fremmede mand, der led under forsmået kærlighed ligesom hun: "Det er tungt,

jernværksejer, når den, vi elsker, ikke har nogen kærlighed at give os."

Charlotte rejste sig hurtigt op, lagde brevet sammen og stak det i sin kjolelomme, som om det kunne være hende til beskyttelse og hjælp. Et øjeblik efter var hun på vej til landsbyen.

Da hun kom til hækken uden for organistens have, standsede hun et øjeblik og bad et Fadervor. Hun havde i sinde at søge at bevæge Thea Sundler til at sende Karl-Artur hjem til hans moder. Hun var den eneste, der kunne gøre det. Charlotte bad til Gud, at han ville fylde hendes stolte hjerte med tålmodighed, så det kunne lykkes at vinde og røre denne kvinde, som hadede hende.

Hun var så heldig at træffe fru Sundler alene hjemme. Charlotte spurgte, om hun havde tid et par minutter, og snart sad de over for hinanden i fru Sundlers pæne lille dagligstue.

Charlotte syntes, hun var nødt til at indlede samtalen med at bede om undskyldning, fordi hun havde klippet de krøller af hende. "Jeg var så fortvivlet den dag," sagde hun, "men naturligvis var det meget forkert af mig."

Fru Sundler var såre imødekommende. Hun sagde, at hun så godt kunne forstå frøken Lövenskjolds følelser. Hun tilføjede, at hun selv havde endnu mere grund til at bede om forladelse. Hun havde troet, at frøken Lövenskjold var falsk, og hun kunne ikke nægte, hun havde dømt hende meget strengt. Men fra denne dag af ville hun gøre alt, alt for at hun skulle få sit gode navn og rygte tilbage.

Charlotte svarede lige så høfligt, at hun var hende taknemmelig for dette løfte, men i øjeblikket var der noget, som

lå hende langt stærkere på hjerte end hendes egen retfærdiggørelse.

Derefter fortalte hun fru Sundler om den ulykke, der var tilstødt oberstinden, og tilføjede, at Karl-Artur formodentlig ikke vidste, hvor slemt hans moder var kommet til skade. Ellers havde han vel næppe kunnet forlade Karlstad uden at sige hende et venligt ord.

Men nu blev Thea Sundler meget forbeholden.

Hun sagde, at hun havde lagt mærke til, at Karl-Artur ved alle betydningsfulde skridt i livet lod sig lede af noget, der ligefrem syntes at være guddommelig indskydelse. Hvad han end foretog sig, så vandrede han på Guds veje.

Charlotte blev lidt rød i kinderne ved disse ord, men hun talte videre uden at sige noget bittert eller sårende. Hun erklærede kun, at det var hendes faste overbevisning, at oberstinden aldrig ville komme sig efter bruddet med Karl-Artur. Hun spurgte, om Thea Sundler ikke ville finde det frygteligt, om han fik sin moders død på sin samvittighed.

Fru Sundler svarede meget kønt og værdigt, at hun stolede på, at Gud ville holde sin beskyttende hånd både over moder og søn. Hun kunne tænke sig, at det måske var forsynets mening at hjælpe den kære fru Ekenstedt frem til en mere alvorlig kristendom.

Charlotte så for sig det voksblege ansigt med det truende udtryk, og hun var jo nok bange for, at oberstinden næppe ad denne vej ville blive hjulpet frem til en bedre gudsfrygt. Men hun afholdt sig fra alle uforsigtige ytringer, sagde blot, at hendes egentlige ærinde var at bede Thea Sundler bruge sin

indflydelse på Karl-Artur til at få ham og hans moder forsonede.

Fru Sundlers stemme blev mere dæmpet, mere læspende, mere slesk ydmyg end nogen sinde. Hun havde måske nogen indflydelse på Karl-Artur, men når det gjaldt noget så betydningsfuldt, turde hun ikke bruge den. I denne sag måtte han selv træffe afgørelsen.

"Hun vil ikke," tænkte Charlotte. "Det var, som jeg tænkte. Det kan ikke nytte at appellere til hendes barmhjertighed. Hun gør det ikke uden at få noget til gengæld."

Hun rejste sig med samme selvbeherskelse, som hun hele tiden havde vist, sagde meget høfligt farvel og gik hen imod døren. Fru Sundler gik med, mens hun livligt udviklede sin mening om det ansvar, der påhvilede den, som var så lykkelige at have Karl-Arturs fortrolighed.

Charlotte, der stod med hånden på låsen, vendte sig om og så ind i stuen.

"Det er rigtignok en hyggelig dagligstue, De har," sagde hun. "Det undrer mig ikke, at Karl-Artur befinder sig så vel her."

Fru Sundler sagde ikke noget. Hun vidste ikke, hvor Charlotte ville hen.

"Jeg kan så godt sætte mig ind i, hvordan De har det her om aftenen," sagde Charlotte. "Deres mand sidder ved klaveret, her står De og synger, og Karl-Artur sidder i en af de magelige lænestole og hører på musikken."

"Ja," sagde fru Sundler, der stadig ikke vidste, hvor det bar hen. "Ja, vi har det meget hyggeligt, ganske som De siger."

"Og somme tider bidrager måske også Karl-Artur til underholdningen," sagde Charlotte. "Han læser vel et eller andet

digt eller fortæller om den lille grå præstegård, han ønsker sig."

"Ja," sagde fru Sundler, "både min mand og jeg er meget glade over, at Karl-Artur beærer vort ringe hjem med sine besøg."

"Om alt går vel, så kan den glæde jo vare i mange år," vedblev Charlotte. "Karl-Artur gifter sig vel ikke så snart med sin dalkulla. Og i provstegården bliver der jo meget ensomt for ham. Han kan nok trænge til at have det behagelige tilhold hos Dem."

Fru Sundler sagde stadig ikke noget. Hun var lutter øre, lutter opmærksomhed. Hun forstod jo, at Charlotte havde en eller anden hensigt med sine ord, men hun var endnu ikke klar over den.

"Hvis jeg var blevet i provstegården," sagde Charlotte og lo lidt, "så havde jeg vel nok undertiden kunnet fordrive en ledig time for ham. Han elsker mig jo ikke mere, men derfor behøvede vi da ikke at leve som hund og kat. Jeg kunne jo for eksempel have hjulpet ham med bestyrelsen af børnehjemmet. Når man sådan ser hinanden dagligt, får man så mange fælles interesser."

"Ja, det forstår sig. Men er det virkelig Deres mening at forlade provstegården?"

"Det er ikke godt at sige. Jeg tænker jo på at gifte mig med Schagerström."

Så nikkede hun venligt til afsked og lukkede døren op for at gøre alvor af at gå.

Da hun kom ud i den lille forstue, må hun imidlertid have opdaget, at hendes ene skobånd var gået op. Hun bukkede sig ned og bandt det. For en sikkerheds skyld bandt hun også det andet. "Jeg må give hende tid til at spekulere lidt på det," tænkte

hun. "Hvis hun elsker ham, lader hun mig ikke gå, men elsker hun ham ikke ..."

Mens hun endnu stod og bukkede sig ned over sin sko, kom fru Sundler ud i forstuen.

"Vil De dog ikke komme ind igen et øjeblik, kære frøken Lövenskjold?" sagde hun. "Jeg kom til at tænke på, at De aldrig før har været i mit hus. Må jeg ikke byde Dem et glas hindbærsaft? De må ikke gå uden at nyde noget. Det bringer uheld, siger man."

Charlotte, der omsider havde fået skobåndet i orden, rejste sig og takkede meget venligt. Hun havde ikke det mindste imod at gå ind i den pæne dagligstue og vente et øjeblik, mens fru Sundler løb ned i kælderen efter saften.

"Thea Sundler er i alt fald ikke dum," tænkte den unge pige. "Det er da en trøst."

Fru Sundler blev temmelig længe borte, men det betragtede Charlotte ikke som noget dårligt tegn. Hun ventede stille og tålmodig. Udtrykket i hendes øjne lignede en fiskers, når han ser fisken kredse om den krog, han har kastet ud.

Omsider kom fru Sundler tilbage med saft og nogle kager. Charlotte skænkede den mørkerøde hindbærsaft i sit glas, tog en peberkage og gav sig til at tygge på den, mens hun hørte på fru Sundlers undskyldninger, fordi hun var blevet så længe borte.

"Det var da nogle udmærkede peberkager!" sagde Charlotte. "De må være lavet efter Deres moders opskrift. Hun skal jo have været en mester til at bage. Det er rigtignok rart for Dem, at De er så dygtig til at lave mad. Jeg er vis på, Karl-Artur bliver finere trakteret her end i provstegården."

"Hvor kan De tro det. De må huske, vi er fattige. Men lad os ikke tale om den slags småting; lad os tænke på den stakkels oberstinde! Må jeg have lov at tale ganske åbent med Dem?"

"Det er derfor, jeg er kommet, kære fru Sundler," sagde Charlotte i sin blideste tone.

Ingen af dem hævede stemmen, de sænkede den snarere. De sad ganske stille, nippede til hindbærsaften og tyggede på kagerne. Men begges hænder rystede ligesom på ivrige skakspillere, når de er ved slutningen af et langvarigt parti.

"Så vil jeg sige Dem ganske oprigtigt, at Karl-Artur er lidt bange for sin moder. Måske ikke så meget for hende selv, hun sidder jo i Karlstad og har ikke ofte lejlighed til at påvirke ham, men han har mærket, at hun arbejder på igen at forene ham med Dem. Og tilgiv, at jeg siger det, men det er det, han frygter mest af alt."

Charlotte smilede lidt. "Haha," tænkte hun. "Er det sådan, vi skal tage det? Thea Sundler er virkelig ikke dum."

"De tror altså," sagde hun, "at Karl-Artur ville lade sig overtale til at tage til Karlstad og forsone sig med sin moder, hvis De kunne overbevise ham om, at det ikke ville have nogen konsekvenser med hensyn til mig?"

Fru Sundler trak på skuldrene.

"Jeg udtaler bare min formodning," sagde hun. "Det kan jo være, han også er lidt bange for sin egen svaghed. Deres person har naturligvis noget meget tiltrækkende for ham. Jeg ved egentlig ikke, hvor en ung mand skulle kunne modstå en, der er så smuk som De."

"De mener altså ..."

"Å, det er så vanskeligt at sige. Men jeg tror, at hvis Karl-Artur havde noget sikkert at holde sig til …"

"De mener, at hvis der i morgen blev lyst tredje gang for mig og Schagerström, så ville han være rolig?"

"Det ville naturligvis være en god ting … Men om også der er lyst, kan det dog gøres om. Det kunne jo trække ud med brylluppet. Måske De blev i provstegården adskillige år endnu."

Charlotte satte lidt rask sit glas ned på bakken. Da hun gik hjemmefra, vidste hun, at hun kom til at betale en høj pris for, at Thea Sundler skulle tillade Karl-Artur at tage ind til sin moder. Men hun troede, det skulle have forslået med lysningen.

"Men jeg kunne tænke mig," sagde fru Sundler, der nu næsten hviskede, "at hvis De nu gik lige hjem og skrev en lille billet til Schagerström, hvori De spurgte, om han ville komme til provstegården i morgen og lade sig vie til Dem lige efter gudstjenesten, så ville …"

"Det er umuligt!"

Det lød som et fortvivlet råb om skånsel. Det var det eneste udbrud under hele samtalen, der forrådte den unge piges kval.

Fru Sundler vedblev, uden i mindste måde at ænse sin modparts klage.

"Jeg ved ikke, hvad der kan stå for Dem som umuligt. Jeg siger blot, at hvis De skrev sådan en billet og sendte den til Store Sjötorp med et pålideligt bud, så kunne her være svar om en fem-seks timer. Hvis det så var tilfredsstillende, ville jeg gøre alt hvad der står i min magt for at overtale Karl-Artur til at rejse."

"Men hvis det nu ikke lykkes Dem?"

"Jeg er oberstinden meget hengiven. Jeg er virkelig overmåde bedrøvet for hendes skyld. Hvis jeg bare kan berolige Karl-Arturs ængstelse i den henseende, jeg nævnte, så tror jeg nok, det skal lykkes mig. Jeg er sikker på, at Karl-Artur rejser i morgen, så snart kirketjenesten er forbi. Inden vielsen skal De få bud om, at han er rejst."

Det var en klar og nøje gennemtænkt plan uden brist og mangler. Charlotte sad og så ned. Kunne hun gøre det? Det ville sige at leve et helt liv med en mand, hun ikke elskede. Kunne hun?

Ja, naturligvis kunne hun. Hendes hånd rørte ved brevet, der lå i kjolelommen. Naturligvis kunne hun.

Hun tømte sit glas i ét drag for at klare stemmen.

"Jeg skal lade Dem vide, hvad Schagerström svarer, så snart jeg kan," sagde hun og rejste sig for at gå.

Lørdagen: Eftermiddag og aften

I

Når der forestår en noget svært, så er det godt at kunne sige til sig selv: "Det er nødvendigt. Jeg ved, hvorfor jeg gør det. Der var ingen anden udvej."

Den stærke uro svinder overfor den faste overbevisning, at man ikke har andet at gøre end at underkaste sig. Det er virkelig sandt, hvad folk siger, at alting bliver lettere at bære, når det først er afgjort og ikke mere kan ændres.

Da Charlotte kom hjem til provstegården, skrev hun straks et par ord til Schagerström. De var såvist ikke mange, men de voldte hende dog adskilligt hovedbrud. Dette var, hvad hun langt om længe fik skrevet:

> "Idet jeg minder jernværksejeren om de to sidste linjer i Deres brev, vil jeg spørge, om De kan komme over til provstegården i morgen ved totiden for at lade den gamle provst vie os sammen til mand og hustru.
>
> Jeg beder om buddet må få et ord til svar med tilbage.

Deres ærbødige
tjenerinde

Charlotte Lövenskjold."

Da dette lille brev var lagt sammen og forseglet, bad Charlotte provsten om tilladelse til at sende hans kusk til Store Sjötorp med det. Så gav hun sig til at fortælle sine to gamle venner om alt hvad der var sket og forberede dem på, hvad morgendagen muligvis ville bringe.

Men provstinden afbrød hende.

"Nej, ved du hvad! Det kommer du til at fortælle os en anden gang. Gå du bare op og hvil dig lidt! Du ser ud som et gespenst."

Hun fulgte hende op på hendes værelse, nødte hende til at lægge sig på sofaen og bredte et sjal over hende. "Bryd dig nu ikke om nogenting," sagde hun, "men sov så længe du kan! Jeg skal nok vække dig hen ad middag."

Tankerne blev en tid ved at hvirvle rundt i Charlottes hoved endnu hurtigere og endnu pinefuldere end nogensinde, men lidt efter lidt kom de til ro. De forstod åbenbart til sidst, at der var ikke mere at tumle med, at alt var afgjort uden mulighed for forandring. Og lige med et faldt virkelig den stakkels unge pige i søvn fra det alt sammen.

Hun sov i flere timer. Provstinden kiggede ind, som hun havde lovet, da maden var på bordet, men så, at Charlotte sov og lod hende i ro. Hun blev ikke vækket, før kusken kom tilbage fra Store Sjötorp med Schagerströms svar.

Charlotte lukkede brevet op og så, at Schagerström havde svaret med en eneste linje:

"Deres ærbødige tjener skal have den ære at indfinde sig."

Hun sendte straks fru Sundler det lille brev og begyndte for anden gang at fortælle provsten og provstinden sine oplevelser, men blev på ny afbrudt. Der kom bud fra hendes søster, fru Romelius, om Charlotte ville komme hen til hende. Hun havde om formiddagen fået en heftig blodstyrtning.

"Der er da heller ikke andet end ulykker i disse dage," sagde provstinden. "Hun har naturligvis tæring. Det har hun set ud til længe. Du er jo nødt til at gå hen til hende, min skat! Bare det ikke bliver for meget for dig!"

"Nej, nej," svarede Charlotte, der i en fart gjorde sig rede til at gå op i landsbyen for anden gang den dag.

Hun traf søsteren siddende i dagligstuen i en højrygget lænestol og med alle børnene om sig. To af dem stod bøjet over hende, to sad på en skammel ved hendes fødder, de to mindste lå og kravlede på gulvet. De to havde jo ingen anelse om sygdom og fare, men de andre, der havde lidt mere forstand, var urolige og ilde til mode. Det så ud, som om de havde slået kreds om deres moder for at værge hende mod et nyt anfald.

Ingen af dem rørte sig, da Charlotte trådte ind. Den ældste dreng gjorde en advarende bevægelse med hånden.

"Moder må ikke røre sig og ikke tale," hviskede han.

Der var ingen fare for, at Charlotte skulle lokke den syge til at tale. I samme øjeblik hun kom ind i stuen, var det som om hendes hals snørede sig sammen. Hun måtte anstrenge sig for at få vejret og ikke give sig til at græde.

Fru Romelius' dagligstue var et lille, bart værelse med birketræsmøbler, som hun havde arvet fra sit hjem. Der var en

sofa, et divanbord, to lænestole, to små vinduesborde og seks mindre stole. Det var alt sammen smukke, gammeldags ting, men da der slet ikke var andet i stuen, ikke en stump tæppe på gulvet eller en blomsterpotte i vinduet, havde Charlotte altid fundet den i højeste grad kedelig. Hun havde ikke kunnet lide at sidde der, når hun besøgte sin søster, men hun havde aldrig fået lov at komme ind i nogen af de andre stuer. Charlotte havde en mistanke om, at Marie-Louise havde det meget tarveligt og fattigt i den øvrige del af lejligheden, og at det var derfor, hun ikke måtte komme længere.

Læger plejer jo ellers at være velstående folk, men Romelius, der altid sad på gæstgivergården og drak, tjente vel næsten ingenting og lod kone og børn leve i savn og nød. Man kunne nok forstå, at fru Romelius, der elskede sin mand og ikke kunne finde sig i, at søsteren skulle have noget at sige på ham, havde holdt hende lidt på afstand og ikke ladet hende få nærmere indblik i forholdene.

Nu da Charlotte så, at fru Romelius, syg og ussel som hun var, dog tog imod hende i dagligstuen, blev hun meget rørt. Det var for mandens skyld. Hun tænkte altid på at holde sin hånd over ham.

Charlotte gik hen til sin søster og kyssede hende på panden.

"Å, Marie-Louise, Marie-Louise!" hviskede hun.

Fru Romelius så op på hende med et svagt smil. Så bøjede hun hovedet ned imod børnene og så derefter igen op på Charlotte.

"Ja," sagde Charlotte, som forstod hende.

"Nu skal I se, børn," vedblev hun i så munter og bestemt en tone, at hun ikke vidste, hvor hun fik den fra, "provstinde

Forsius har sendt nogle kager med til jer. Jeg har dem i min taske ude i forstuen. Kom med ud, så skal I se!"

Hun fik dem med sig ud af stuen, delte kagerne imellem dem og sendte dem så ud at lege i den lille have.

Da Charlotte kom tilbage til søsteren, satte hun sig på skamlen ved hendes fødder, tog hendes hårde, arbejdsvante hænder mellem sine og trykkede dem imod sin kind.

"Så, min ven, nu er børnene borte. Sig nu, hvad jeg kan gøre for dig!"

"Hvis jeg dør," sagde den syge, men holdt inde, bange for at få hoste.

"Å, det er sandt," sagde Charlotte, "du må jo ikke tale. Men du vil bede mig tage mig af dine børn, hvis du skulle falde fra. Det lover jeg dig, Marie-Louise."

Søsteren nikkede. Hun smilede taknemmelig, mens hun på samme tid fik tårer i øjnene.

"Jeg vidste nok, du ville hjælpe mig," hviskede hun.

"Det falder hende slet ikke ind, hvordan jeg skulle formå at tage mig af sådan en flok børn," tænkte Charlotte, som ansigt til ansigt med denne nye elendighed havde glemt alt hvad der var sket om formiddagen. Men nu gik det pludselig op for hende: "Vist kan du tage dig af børnene. Du bliver jo rig. Du skal jo giftes med Schagerström."

Straks efter slog en ny tanke hende. "Måske er alting gået, som det er, for at jeg skal hjælpe Marie-Louise!"

Det var første gang, hun med noget, der lignede glæde, tænkte på ægteskabet med Schagerström. Indtil nu havde hun blot fundet sig i det med tålmodig hengivenhed i sin skæbne.

Hun tilbød søsteren at hjælpe hende i seng. Men fru Romelius rystede på hovedet. Der var endnu noget, hun ville sige.

"Du må ikke lade børnene blive hos Richard," sagde hun.

Det lovede Charlotte. Men hun blev meget forbavset. Marie-Louise beundrede altså ikke sin mand så blindt, som hun havde troet. Hun kunne se, han var drikfældig, og at børnene måtte unddrages hans påvirkning.

Men søsteren havde endda en ting at betro hende.

"Jeg er bange for kærligheden," sagde hun. "Jeg vidste, hvordan Richard var, men min kærlighed tvang mig til at tage ham. Jeg hader kærligheden."

Charlotte forstod nok, at hun sagde det for efter bedste evne at trøste hende. Det var hendes mening at sige, at selv den stærkeste kærlighed kunne lede vild, kunne drive til skæbnesvangre misgreb. Det var bedre at lade sig vejlede af forstanden.

Hun skulle lige til at svare, at hun for sin part ville elske kærligheden til sin sidste stund og aldrig fortørnes på den trods alle de kvaler, den beredte hende, men fru Romelius fik et anfald af sin slemme hoste, og de ord blev aldrig sagt. Så snart hun var kommet lidt til kræfter igen, skyndte Charlotte sig at gøre hendes seng i stand og få hende lagt til ro.

Charlotte opfyldte den aften alle en husmoders pligter i det lille hjem. Hun lavede mad til børnene, sad og snakkede med dem, mens de spiste, og hjalp også dem i seng.

Men da hun derved fik klæder og sengklæder, gryder og porcelæn mellem hænder, blev hun forfærdet. Hvor det dog alt sammen var slidt, revnet, i dårlig stand! Og hvad for en mangel

på det nødvendigste husgeråd! Hvor pigen måtte være sjusket og udygtig! Hvor børnenes tøj var lappet! Hvor borde og stole var kummerlige! Her manglede rygstød, der var et ben gået af.

Tårerne brændte Charlotte bag øjenlågene, men hun græd ikke. Hun følte en smertelig medlidenhed med sin søster, der havde båret al denne fattigdom uden at klage, uden at bede om hjælp.

Af og til gik hun ind til fru Romelius, som nu lå stille og uden smerter og lod til at nyde, at der var en, som tog sig af hende.

"Nu skal jeg fortælle dig noget glædeligt," sagde Charlotte. "Du skal aldrig mere blive så træt. Jeg skal sende dig en dygtig pige den dag i morgen. Du skal få lov at ligge og drive, til du bliver helt rask."

Den syge smilede usikkert. Man kunne se, hun blev glad ved tanken. Men Charlotte syntes, hun kunne mærke, at der endnu var noget, som pinte hende og ikke lod hende ro.

"Det er alt sammen for sent," tænkte Charlotte. "Hun ved, hun skal dø. Der er ikke noget, som kan trøste hende."

Lidt efter stod hun igen ved sengen. Hun talte med søsteren om, at hun skulle rejse til et eller andet badested for rigtig at komme sig. "Du ved, jeg får mange penge. Du kan stole på mig."

Det var hende i virkeligheden imod at tale på den måde om Schagerströms rigdom. Men det glædede søsteren. Tanken om, at Charlotte ville blive rig, var det bedste lægemiddel for hende.

Hun tog Charlottes hænder, og klappede dem til tak, men der var endnu en vis uro over hende.

"Hvad kan det være, der piner hende?" Tænkte Charlotte. Hun havde nok en anelse om det, men ville ikke rigtig tro det. Det kunne da ikke være muligt, at Marie-Louise også ville bede for

sin mand? Nu da hun lå der forarmet, opslidt, dødssyg! Nej, det måtte være noget andet.

Da alle børnene var i seng, gik Charlotte ind til sin søster for at sige godnat.

"Ja, nu skulle jeg hjem," sagde hun, "men jeg ser indenfor til vågekonen og beder hende være hos dig i nat. I morgen tidlig kommer jeg igen."

Søsteren klappede kærlig hendes hånd. "I morgen trænger jeg ikke til dig, men kom igen på mandag!"

Charlotte forstod, at hun tænkte sig, at hendes mand, som den aften var ude i sygebesøg, ville være hjemme hele søndagen. Hun ønskede åbenbart ikke, at han og hendes søster skulle mødes.

Den syge holdt hendes hånd fast. Der var øjensynlig én ting til, hun ville bede om.

Charlotte bøjede sig ned og strøg en lok hår bort fra den syges pande. Det var som om hun rørte ved en døende, og i en pludselig følelse af, at det måske var sidste gang hun så sin tapre, trofaste søster, søgte hun endnu engang at gætte, hvad det var, hun ønskede.

"Jeg lover dig, at Schagerström og jeg skal tage os af Romelius."

Ak, hvilket lyksaligt smil der gled over den syges ansigt! Hun førte Charlottes hånd op til sine læber.

Så sank hun tilbage på puden. Hendes øjne faldt i, og et øjeblik efter sov hun roligt og fredeligt.

"Det var nok det, jeg vidste!" sagde Charlotte til sig selv. "Det var ham, hun tænkte på. Jeg vidste nok, at hun ikke kunne hade kærligheden."

II

Klokken var over ti, da Charlotte kom tilbage fra sit besøg hos fru Romelius. Netop som hun ville lukke lågen ind til gården op, traf hun stuepigen og kokkepigen, der også var på vejen hjem, men kom fra den anden side.

De gav sig straks til at fortælle, at de havde været til bønnemøde hos pietisterne ved Holma jernværk. Mødet blev holdt i en gammel smedje. Doktor Ekenstedt havde talt, og der havde været masser af mennesker. Der var folk ikke blot fra Holma og fra landsbyen, men også andetsteds fra.

Charlotte skulle lige til at spørge, om Karl-Artur havde været lige så veltalende som han plejede, men de to piger var så ivrige efter at komme til at fortælle hvad de havde hørt, at de tog ordet ud af munden på hende.

"Og doktor Ekenstedt talte næsten hele tiden om frøken Charlotte," sagde stuepigen. "Han sagde, at han og alle andre havde gjort frøkenen uret. Frøkenen havde slet ikke været lumsk eller falsk. Det ønskede han, at hele menigheden skulle vide."

"Han fortalte hvad frøkenen havde sagt, og hvad han selv havde sagt, da de kom op at skændes," sagde kokkepigen. "Han ville have, vi skulle forstå, hvordan det hele var gået til. Men jeg syntes ikke, det var rigtigt af ham. Der sad to drenge foran mig, og de lo, så de lå helt flade."

"Ja, der var jo mange, som lo og gjorde kommers," sagde stuepigen, "men det var bare nogen, der ikke havde bedre forstand. Alle de andre syntes da, det var farlig kønt. Og til sidst sagde han, at nu skulle vi sammen bede en bøn for frøken Charlotte. For nu var frøkenen inde på en farefuld vej, sagde

han. Frøkenen blev nu gift med en rig mand. Og så mindede han os om Jesu ord om, hvor svært det er for de rige at komme ind i Himmeriges rige … Men hvor blev frøkenen af?"

Charlotte var smuttet fra dem uden et ord. Hun løb som en forfulgt op til huset, gennem forstuen, op ad trappen, ind på sit værelse. Der klædte hun sig hastigt af uden at tænke på at tænde lys og lå så ubevægelig og stirrede ud i mørket.

"Nu er det sket," mumlede hun. "Karl-Artur har dræbt min kærlighed."

Det var ikke tidligere lykkedes ham. Han havde krænket den, foragtet den, forsmået den, bagtalt den, men alligevel havde den levet. Den havde ikke haft så meget som et venligt blik at glæde sig ved, men den havde alligevel holdt sig i live.

Men nu efter dette måtte den dø.

Hun spurgte sig selv, hvorfor det, han nu havde gjort, var sværere at finde sig i end noget andet. Hun kunne ikke forklare det, men hun følte, at sådan var det.

Karl-Artur havde sikkert ment det godt. Han ville give hende oprejsning. Hans samvittighed havde drevet ham til at tale. Men alligevel havde han givet hendes kærlighed dødsstødet.

Hun følte sig så fattig. Tænk, ikke at have nogen at drømme om, ikke at have nogen at længes efter! Når hun læste noget smukt, så ville helten ikke ganske af sig selv se ud som han. Når hun hørte musik, der glødede af kærlighedslængsel, så ville hun ikke længere forstå den, fordi den ikke fandt genklang i hendes indre.

Mon hun kunne finde noget kønt hos blomster eller hos fugle eller hos børn, nu da hun havde sat sin kærlighed til?

Det ægteskab, hun skulle indgå, lå for hende som en stor, gold ørken. Havde hendes kærlighed levet endnu, så havde hun dog haft et indhold i sin sjæl. Nu ville hun komme til at sidde på den fremmede gård med tomhed i sig og tomhed uden om sig.

Hun kom til at tænke på oberstinden. Nu vidste Charlotte, hvad det var, der havde voldt hendes vrede, hvorfor hun havde set så streng og truende ud. Også hun havde ligget og tænkt på, at Karl-Artur havde dræbt hendes kærlighed.

Charlottes tanker beskæftigede sig også med Schagerström. Hvad mon oberstinden havde set hos ham, der havde bragt hende til at ønske, at han var hendes søn? Oberstinden havde ikke sagt de ord som en tom høflighed, men hun havde haft en mening med dem.

Charlotte behøvede ikke at grunde længe, inden det gik op for hende, hvad oberstinden havde set. Hun havde opdaget, at Schagerström kunne elske. Det var det, Karl-Artur ikke forstod. Han kunne ikke elske på rette måde.

Charlotte smilede lidt vantro. Kunne Schagerström elske på en bedre måde end Karl-Artur? Han havde dog båret sig temmelig hensynsløst ad både ved sit første frieri og ved lysningen. Men oberstinden så klarere end alle andre. Hun vidste, at Schagerström aldrig ville dræbe kærligheden hos den, der elskede ham.

"Det er en forfærdelig synd at dræbe kærligheden," hviskede Charlotte ved sig selv.

Et øjeblik efter spekulerede hun på, om Karl-Artur skulle have gjort det med velberåd hu. Han, der havde været forlovet med hende i fem år, måtte jo vide, at ingenting kunne såre hende så dybt som at han talte om hende og hendes kærlighed

til en tilfældig sammenløbet flok mennesker og derved gjorde hende til genstand for latter eller for nærgående deltagelse. Eller skulle det være Thea Sundler, der havde overtalt ham til det for dog en gang for alle at blive færdig med Charlotte? Var hun ikke rolig, om også hun fik hende gift og bort fra Karl-Artur, havde hun også fundet det nødvendigt, at han skulle tilføje hende denne dødelige krænkelse?

Hvis skylden var, kunne næsten være det samme. I dette øjeblik følte Charlotte lige stor uvilje mod dem begge to.

Hun lå endnu en tid i afmægtig vrede. Nu og da trængte en tåre frem af hendes øjne og vædede hovedpuden.

Men i Charlottes årer flød der gammelt svensk adelsblod, og i hendes sjæl boede den rette, svenske vilje, den ædle stolte vilje, som ikke ænser et nederlag, men med ubrudt kraft rejser sig til ny kamp.

Lige med et satte hun sig over ende i sengen og slog med sin ene knyttede hånd så hårdt i den anden, at det gav et smæld.

"Én ting ved jeg," sagde hun. "Jeg vil ikke gøre dem den glæde at blive ulykkelig i mit ægteskab."

Og med dette gode forsæt dybt i sin sjæl lagde hun sig ned og faldt i søvn. Hun vågnede ikke, før provstinden klokken otte kom ind med en blomstersmykket kaffebakke som en værdig indledning til den højtidelige dag.

Bryllupsdagen

I

Schagerström indfandt sig i provstegården ved totiden om søndagen, som Charlotte havde bedt ham om. Den rige jernværksejer kom kørende i sin store landauer, heste og seletøj skinnede, kusk og tjener var i fuld galla med blomsterbuketter stukket ind i vesten, og de sad på bukken uden forlæder, så man kunne se de hvide skindbukser og de høje, blanke støvler, der nåede lige til knæet. Herren kunne ikke måle sig i pragt med sine tjenere, men han var dog i festdragt, med kalvekryds og manchetter, med hvid vest og tætsluttende grå livkjole med en rosenknop i knaphullet. Kort sagt, enhver der så ham og hans ekvipage, måtte tænke: "Nu har jeg aldrig set mage! Skal den rige Schagerström have bryllup i dag!"

Da han nåede provstegården, blev han rørt over den venlige modtagelse. Sandt at sige havde den gamle gård i den sidste bedrøvelige tid haft noget tillukket og ugæstfrit over sig. Det er vanskeligt at forklare, hvordan dette havde ytret sig, men et følsomt sind kunne mærke forskellen.

Den hvide gitterport stod i dag åben og dørene ind til forstuen ligeledes. Alle rullegardiner i vinduerne ovenpå, der havde været nedrullede i adskillige uger, var rullet op, så solskinnet kunne trænge ind i stuerne og blege farven på tæpper og betræk så meget det lystede. Men det var ikke den

eneste forandring. Blomsterne havde en egen farvepragt, fuglene kvidrede ganske særlig fornøjet.

I bislaget stod ikke alene den nette stuepige, men også provsten og provstinden og tog imod ham. De omfavnede ham begge to, kyssede ham på kinden, klappede ham på skulderen og kaldte ham *sans façon* ved fornavn. De behandlede ham som en søn. Schagerström, der havde tilbragt en søvnløs nat i våndefuld kamp for at finde den rette vej, følte en lettelse i sit sind, lige så håndgribelig, som når en syg tand pludselig holder op med at gøre ondt.

De bød ham ind i provstens stue, hvor Charlotte tog imod ham. Hun var iført en lys, changeant silkekjole og så henrivende ud. Dragten var ganske vist noget umoderne. Det lod næsten til, at Charlotte ikke havde haft en passende kjole, så provstinden havde fundet denne til hende i en af de store kister oppe på provstegårdens pulterkammer. Den var kort forneden, meget nedringet foroven og var syet, som om et menneskes midje sad oppe ved armhulerne, men den passede til et ydre som Charlottes. Man havde ikke anstrengt sig for at skaffe krone eller krans, men provstinden havde hjulpet hende at sætte krøllerne op med en høj skildpaddeskam, så frisuren svarede til dragten. Om halsen havde hun et par rækker romerske perler med en smuk lås og tilsvarende armbånd om håndleddene. Det var alt sammen ting, der ikke havde nogen værdi, men de klædte den, der havde dem på. Hun så ud som et gammelt portræt.

Da Schagerström bukkede sig ned for at trykke et kys på hendes hånd, sagde hun med et usikkert smil:

"Karl-Artur er for lidt siden kørt til Karlstad for at forsone sig med sin moder."

"Ingen andre end De, min nådige frøken, kunne have bevirket et sådant mirakel," sagde Schagerström.

Han var ikke i tvivl om, at det var lykkedes Charlotte at formå den unge Ekenstedt til denne rejse ved at give sit samtykke til giftermålet med ham, Schagerström. Han kunne dog ikke forstå, hvordan det hele egentlig hang sammen, og han var i grunden meget misfornøjet med den vending, sagerne havde taget. Ganske vist beundrede han den unge piges selvopofrelse, ganske vist ville han gerne se oberstinden og hendes søn forsonede, men alligevel … Kort og godt: han ønskede ganske simpelt, at den unge pige havde giftet sig med ham for hans egen skyld og ikke for den unge Ekenstedts.

"Det var *den onde indflydelse*, du skrev om," vedblev Charlotte. "*Den onde indflydelse* ville ikke lade sig nøje med mindre, end at jeg blev gift og kom bort fra provstegården. Og det skulle ske ufortøvet. Der var ingen skånsel."

Udtrykket skånsel skurrede i Schagerströms øren. Han syntes ikke, det kunne betyde andet, end at Charlotte led usigelige kvaler nu, da han havde krav på hendes hånd.

"Min nådige frøken, jeg beklager på det …"

Charlotte afbrød ham.

"Jeg hedder Charlotte," sagde hun og nejede. "Og jeg agter at sige Henrik."

Schagerström bukkede til tak for meddelelsen.

"Jeg agter at sige Henrik," gentog Charlotte, og hendes stemme bævede lidt. "For jeg tænker mig, at din afdøde hustru

kaldte dig Gustav. Det navn skal hun have lov at beholde for sig selv. Man må ikke tage fra de døde, hvad deres er."

Schagerström blev i højeste grad forbavset. Han syntes, disse ord måtte tyde på, at Charlotte ikke mere følte samme afsky for ham, som da de sås sidste gang i Örebro. Hans stemning skiftede igen. Hvis ikke mistro og beskedenhed havde været hans anden natur, ville han have følt sig fuldkommen lykkelig.

Charlotte spurgte ham, om han havde noget imod, at vielsen fandt sted i provstens yderste værelse, hvor i årenes løb så mange brudepar var blevet forenet. "Provstinden ønskede jo, at vi skulle vies i den store dagligstue," sagde Charlotte, "men jeg synes, det er højtideligere her nede."

Det forholdt sig i virkeligheden sådan, at Charlotte, der havde sat sig i hovedet at denne formiddag skulle anvendes til fortrolig samtale med hendes gamle venner og beskyttere, ikke ville finde sig i, at provstinden spildte tiden med at feje og støve af i dagligstuen, der nu længe havde stået ubenyttet. Den gamle kone havde ikke engang fået lov at gå ud og sørge for den frokostmiddag, som hun agtede at beværte de nygifte med.

Den unge jernværksejer havde ikke noget at indvende imod kontoret, og vielsen fandt sted med det samme. Kusken og tjeneren fra Store Sjötorp, provstegårdsforpagteren og hans kone samt alle tjenestefolkene i provstegården blev kaldt ind for at overvære den hellige handling. Den gamle provst læste vielsesritualet, og uden for de åbne vinduer kvidrede bogfinker og spurve så muntert og fornøjet, at man skulle tro, de vidste hvad der var på færde og ville fejre begivenheden med deres bedste bryllupssange.

Da det hele var forbi, stod Schagerström lidt forlegen og vidste ikke, hvordan han havde at forholde sig, men Charlotte vendte sig om til ham og rakte ham sine læber til et let kys.

Hun var virkelig nær ved at gøre ham tummelumsk. Han havde ventet sig alt muligt, tårer, forstenet sorg, stolt overlegenhed, alt uden denne muntre hengivenhed i sin skæbne.

"Jeg er vis på, at enhver der ser os, må tro, det er mig, der er blevet tvunget til dette giftermål og ikke hende," tænkte han ved sig selv.

Han kunne ikke forklare sig det på anden måde, end at Charlotte fandt det mest overensstemmende med sin værdighed at se glad og fornøjet ud.

"Men hvor hun gør det godt!" tænkte han lidt ærgerlig, men dog med en vis beundring.

Da de bagefter alle fire sad ved en frokostmiddag, som efter provstindens udsagn næsten havde lavet sig selv, men som alligevel var særdeles vellykket, gjorde Schagerström en hæderlig anstrengelse for at blive sin gråvejrsstemning kvit. Provsten og provstinden, der jo ikke kunne undre sig over, at han fandt situationen noget trykkende, gjorde alt hvad de kunne for at opmuntre ham, og omsider lod det til at lykkes.

De hjalp ham i det mindste til at få munden på gang. Han gav sig til at tale om sine rejser i fremmede lande og om sine forsøg på at forbedre den svenske jernindustri ved hjælp af de erfaringer, han havde høstet i England og Tyskland.

Mens han talte, så han, at Charlotte lyttede til hans ord med levende interesse. Hun sad med hovedet fremadbøjet og med store øjne og hørte ivrigt efter. Han syntes ikke, det kunne være

andet end komediespil. "Det gør hun for de gamle menneskers skyld," tænkte han. "Hun kan jo umuligt interessere sig for den slags ting, som hun ikke har mindste forstand på. Hun vil have, at provsten og provstinden skal tro, hun er forelsket i mig. Det er det hele."

Han fandt imidlertid denne forklaring bedre og mere tiltalende end den tidligere. Det gjorde ham godt at se, hvor meget hans hustru holdt af disse prægtige gamle mennesker.

Ved slutningen af måltidet blev stemningen dog igen noget dyster. Det var umuligt andet, end at de gamle i provstegården måtte tænke på, at nu om lidt forlod Charlotte dem. Charlotte, dette spillevende væsen med sine dumme streger, med sine lystige påfund, med sin rappe tunge, med sin heftighed, Charlotte, som de kunne tilgive alt for hendes kærlige hjertes skyld, hun skulle ikke mere være hos dem. Hvor livet ville blive tomt og interesseløst.

"Det er da godt, du kommer igen i morgen og pakker dine ting," sagde provstinden.

Schagerström forstod nok, at de trøstede sig med, at Charlotte ikke kom til at bo så langt fra dem, og at de jævnligt kunne se hende, men alligevel syntes han, at de ligesom sank sammen, at deres rygge blev bøjede og deres ansigter mere rynkede. Fra nu af var der ingen, som kunne holde alderdommen borte fra dem.

"Vi er så glade, min skat," sagde provsten, "over at du drager til et dejligt hjem og får en god mand, men du forstår nok, du forstår … Vi kommer til at savne dig, vi kommer til at savne dig ubeskriveligt."

Han var nær ved at briste i gråd, men provstinden reddede situationen ved at fortælle Schagerström, hvad hendes gamle mand en gang havde betroet hende, han ville gøre, hvis han var halvtreds år yngre og ungkarl. Så kom de alle sammen til at le, og det jog de triste tanker på flugt.

Da landaueren kørte frem og Charlotte gik hen til provstinden for at sige farvel, trak den gamle kone hende med ind i den anden stue og hviskede til hende:

"Hold øje med din mand, min ven, hele dagen i dag. Der er noget, han går og spekulerer på. Hold øje med ham."

Charlotte lovede at gøre sit bedste.

"Han ser for resten rigtig godt ud i dag. Har du lagt mærke til det? Det klæder ham at være i pudsen."

Hun blev overrasket ved Charlottes svar.

"Jeg har aldrig fundet ham grim. Der er noget kraftigt over ham. Han ligner Napoleon."

"Nu har jeg hørt det med!" sagde provstinden. "Det er aldrig faldet mig ind. Men det er godt, du synes det."

Da Charlotte kom ud i bislaget, parat til at køre, så Schagerström, at hun havde samme hat og mantille på, som hun havde siddet med i kirken for akkurat fire søndage siden, og som han den gang havde fundet tarvelige og uklædelige.

Nu fandt han dem nydelige, og trods alt følte han pludselig en stormende glæde over, at dette unge væsen nu var hans og skulle følge ham til hans hjem. Allerbedst som Charlotte stod og tog afsked, og det så ud, som om det aldrig skulle få ende, gik han hen til hende, tog hende i sine stærke arme og satte hende op i vognen.

"Ja, ja, sådan skal det være, sådan skal det være!" råbte provstefolkene efter ham, mens vognen med et stort sving kørte hele den blomstersmykkede gårdsplads rundt og ud ad porten.

II

Det er næsten overflødigt at sige, at den unge jernværksejer straks fortrød det. Det var galt af ham at forskrække Charlotte. Bar han sig sådan ad, måtte hun jo tro, at han betragtede hele dette arrangement som andet end et skinægteskab, at han ville stille en virkelig ægtefælles krav til hende.

Charlotte så også lidt betænkelig ud. Han mærkede, at hun flyttede sig hen i hjørnet af vognen så langt som muligt fra ham. Men det varede ikke længe. Inden de nåede landsbyen, sad Charlotte igen lige ved siden af ham, smilende og snakkende.

Nå ja, hun ville naturligvis holde gode miner, så længe de kørte op ad landsbygaden. Når de kom ud på hovedlandevejen, hvor de var alene, blev det nok anderledes.

Men Charlotte blev ved, som hun havde begyndt. Hun talte livligt og fornøjet på hele turen. Og de emner, hun valgte, var i høj grad skikkede til at vise ham, at hun tog sit ægteskab fuldkommen alvorligt.

Hun begyndte med at tale om hans heste. Aller først ville hun vide besked med de fire, der var for landaueren. Hvor var de købt, hvor gamle var de, hvad hed de, hvad race var de af, var de sky, havde de nogen sinde løbet løbsk med ham? Derefter kom turen til alle de andre heste på Store Sjötorp. Var det virkelig sandt, at der også var rideheste, rigtige tilredne rideheste? Og sadler? Var der virkelig en engelsk damesadel?

Hun sendte hestene i provstegården en medlidende tanke. Nu ville de da blive helt ødelagte, når hun ikke længere var ved hånden og kunne skaffe dem lidt motion.

Her kunne Schagerström ikke lade være at komme med en lille bemærkning. "Jeg hørte forgangen dag en fremmed dame i diligencen tale om en vis frøken, der mishandlede sin velgørers uskyldige dyr," sagde han.

"Hvad mener du?" udbrød Charlotte, men så gik det op for hende hvad han sigtede til, og hun brast i latter.

Der er noget mærkeligt ved en god latter. Pludselig følte de nygifte sig som gamle venner. Stivheden og højtideligheden var borte.

Charlotte gik videre med sine spørgsmål. Hvadfor fabrikker og værksteder var der på Store Sjötorp? Hvor mange esser var der i smedjen, og hvad hed smedene, smedenes koner og børnene? Hun syntes, hun havde hørt, at han også havde et savværk. Var det rigtigt? Nå, så der var også en mølle? Hvor mange møllestene var der i den? Og hvad hed mølleren?

Det var en fuldstændig eksamen. Schagerström blev ganske ør i hovedet af alle de spørgsmål. Engang imellem kunne han ikke rigtig klare dem. Han vidste ikke, hvor mange får han havde, og han var heller ikke på det rene med, hvor mange malkekøer der var i kostalden og hvor meget mælk de gav. "Det må forvalteren tage sig af," sagde han og lo.

"Det lader virkelig til, at du ikke ved besked om nogenting," sagde Charlotte. "Jeg er vis på, der er en forfærdelig uorden hjemme hos dig. Der bliver noget at gøre, inden alting bliver, som det skal være."

Hun lod imidlertid slet ikke til at være ked af den udsigt, og Schagerström tilstod, at han længe havde ønsket sig en rigtig hustyran, sådan en streng husmoder som provstinde Forsius.

Da han var kommet til at nævne ordet forvalter, faldt det hende ind at spørge, hvor mange af herrerne der spiste ved familiens bord. Hvordan var husholdningen ordnet, hvor mange piger var der, hvor mange tjenere? Havde han en husholderske? Duede hun noget?

Hun glemte heller ikke haven. Da hun hørte, at der både var drivhus og vinhus, blev hun lidt overvældet, omtrent som da hun hørte om ridehestene.

Tiden blev jo ikke lang for Schagerström. Da vognen drejede ind på skovvejen, der førte op til hans gård, sagde han til sig selv, at de to mil mellem landsbyen og Store Sjötorp havde været vidunderligt korte i dag.

Men for resten tog han sig vel i agt for at gøre sig illusioner. "Jeg forstår hende godt," sagde han til sig selv. "Hun prøver at finde sig i det uundgåelige. Hun snakker for at være fri for at tænke."

Imidlertid havde det naturligvis været en travl dag på Store Sjötorp.

Dér kunne de egentlig ikke begribe, hvad der gik af jernværksejeren. Buddet fra provstegården var jo kommet allerede hen ad tre lørdag eftermiddag, men han havde ikke sagt et ord om hvad der forestod før temmelig sent på aftenen. Da var han pludselig kommet i tanker om, at han måtte have en vielsesring. En af forvalterne blev sendt ind til den nærmeste by med ordre til om fornødent at vække guldsmeden af hans

sødeste søvn, skaffe en glat guldring og få bogstaverne indgraveret.

Forvalteren tav heldigvis ikke stille, men fortalte så mange, han kunne få fat på, at i morgen kom der en ung frue til gården. Og godt var det, at han gjorde det. For hvordan i alverden skulle husholdersken ellers have kunnet nå at få luftet ud i selskabsværelserne, taget overtrækkene af møblerne og støvet af? Hvor skulle gartneren ellers have nået at få revet alle gangene og luget alle blomsterbedene? Og hvor skulle man have nået at børste og pudse og polere livréer og støvler og seletøj og landaueren med? Jernværksejeren gik om, som om han var bedøvet, kunne ikke tage sig af noget som helst. Johansson, tjeneren, måtte på egen hånd tage frem, hvad han mente kunne være en passende bryllupsdragt.

Men heldigvis var der jo folk på gården, som vidste, hvad det var at tage imod en ung frue. Både gartneren og husholdersken havde været der fra de dage, da amtmandinde Oldencrona sad ved styret på Store Sjötorp, så de vidste besked med, hvad gårdens ære krævede.

For et syns skyld, kan man godt sige, havde husholdersken, inden hendes herre kørte om søndagen, bedt om ordre med hensyn til modtagelsen, og gartneren havde været lige så forsigtig. Schagerström havde vist ikke tænkt sig, at der skulle være nogen som helst modtagelse, men hvis jomfru Sällberg ville sørge for en lille velkomstmiddag, og hvis gartneren kunne få tid til at rejse en æresport, så havde han ikke noget imod det.

Da de således havde fået frie hænder, ventede de brave mennesker kun på, at Schagerström skulle køre, for at gå i gang med deres forberedelser til en næsten kongelig modtagelse.

"De må ikke glemme, jomfru Sällberg," sagde gartneren, "hun er jo en adelig frøken, hun ved nok, hvad der hører sig til på sådan en stor gård."

"Hun kommer jo bare fra en provstegård," sagde husholdersken, "så det kender hun vist ikke noget til, men derfor kan en anden en jo nok vise, at man ved, hvordan det skal være."

"Ja, det skal De nu ikke være så sikker på," sagde gartneren. "Jeg har set hende i kirken. Hun så ikke ud som en almindelig præstegårdsfrøken. De skulle bare se, hvordan hun førte sig. Jeg kom til at tænke på den gamle amtmandinde her på Store Sjötorp. Jeg blev helt varm om hjertet."

"Ja, lad det være hvad det vil med den adelskhed," sagde husholdersken, "så er jeg glad over, at vi får en ung frue på gården. Så bliver der baller og selskaber. Så kan man vise, hvad man duer til. Det er noget andet end dag ud og dag ind at kræse op for nogen mandfolk, som bare sluger maden i sig."

"Når blot De ikke får for meget af det gode!" lo gartneren. "En, der har været i huset hos provstinde Forsius i så mange år, forstår sig såmænd nok på husvæsen."

I det samme løb han sin vej, for det var sandelig nødvendigt at skride til handling. Skulle de nå at rejse fire æresporte og desuden få anbragt de nygiftes navnetræk i blomster over indgangsdøren, så måtte man ikke stå og snakke tiden væk.

Gartneren havde nu heller ikke kunnet overkomme det alt sammen, hvis han ikke havde fået så mange ivrige hjælpere. Men hele gården og hele værket var åbenbart blevet ude af sig selv af henrykkelse. De skulle igen få en frue oppe på den store herregård, de skulle få en, de kunne komme til med deres

bekymringer, med deres små skrøbeligheder. En frue i huset, det var da noget helt andet end en mand. Hun var altid hjemme, hende kunne man tale med om børnene og om koen. Det var næsten alt for godt til at være sandt, at hun kom allerede i dag.

Nogle drenge løb rundt til arbejderne med nyheden, og i alle husmandshuse og i alle lejligheder pyntede man sig så godt man kunne for at gå op på gården og få et glimt at se af den unge brud. Men hver eneste en der kom blev straks sat i arbejde. Æresportene blev rejst, flag og faner, som lå der fra de tidligere ejeres tid, blev hejset langs vejen. To små kanoner kom for en dag. Der var et liv og en tummel, som man næppe kan gøre sig nogen forestilling om.

Men da de nygifte ved sekstiden kørte ind på Store Sjötorps område, var også alt i orden.

Ved den første æresport, som var inde i skoven, blev de modtaget af alle jernværkets smede med forhammere på skulderen. Ved den anden, som var rejst i skovbrynet, stod landarbejderne med deres spader, ved den tredje port, lige ved indgangen til alleen, råbte møllere og savskærere hurra, ved den fjerde, der førte ind til gårdspladsen, overrakte gartneren, omgivet af sine medhjælpere, en pragtfuld buket. Og oppe ved huset stod så omsider værksbestyreren, værksbogholderne, forvalterne, husholdersken og pigerne og bukkede og nejede.

Ordenen var nu egentlig knap så god, som den her er beskrevet. Alle var i glimrende humør, de råbte hurra af alle kræfter, også efter at vognen var kørt igennem den æresport, hvor de havde taget opstilling. Børnene løb om kap med vognen på en meget lidt højtidelig måde, og kanonskuddene gik af i de

mest uventede øjeblikke, men det hele var dog så smukt og festligt, at hvis salig amtmandinden havde set ned fra sin himmel, ville hun have været tilfreds og fundet, at Store Sjötorp og hendes gamle gartner havde ære af det.

Schagerström, der ikke havde drømt om så storartet en modtagelse, var lige ved at blive vred over, at hans folk havde foretaget sig alt det på egen hånd, men inden han havde givet sin misfornøjelse luft, kom han heldigvis til at kaste et blik på Charlotte.

Hun sad med smilende mund, men alligevel med tårer i øjnene, og hun havde foldet sine hænder.

"Hvor det er smukt!" hviskede hun, "hvor det er smukt!"

Æresportene, blomsterne, flagene, hurraråbene, de venlige ansigter, skuddene fra de små kanoner, det var alt sammen for hende, for at byde hende velkommen til gården. Og hun, der nu i adskillige uger havde måttet vænne sig til, at alle mennesker foragtede hende og undgik hende, hun der havde været forfulgt af mistanke og bagtalelse hvor hun gik og stod, hun, der knap havde turdet gå ud af huset for ikke at være udsat for fornærmelse, hun følte sig taknemmelig og rørt ved al denne ære, der var langt over hendes fortjeneste og værdighed.

Det var ikke smædeviser, det var ikke buketter af torne og tidsler, det var ikke hånlatter, det var glæde og henrykkelse, der hilste hende.

Hun rakte armene ud mod menneskemassen. Hun elskede dette sted og dets beboere fra første øjeblik af. Hun syntes, hun var kommet til en ny, lyksalig verden. Her ville hun leve og dø.

III

Hvilken lykke for en mand at føre sin unge brud ind i et rigt og skønt hjem! At gå fra stue til stue og høre hendes henrykte udbrud, at løbe et par skridt foran hende, slå dørene op til den næste stue og sige: "Dette her er vist ikke så ueffent." At se hende flagre om som en sommerfugl, slå en tone an på flyglet, så løbe hen til et maleri, så kaste et blik ind i spejlet for at se, om glasset bringer hende til at tage sig ud til sin fordel, så hurtigt hen til vinduet for at betragte den vidunderlige udsigt!

Men hvor urolig må man ikke blive, når man midt i det hele ser hende briste i gråd, hvor ivrigt spørger man ikke, hvad der er i vejen, hvor oprigtigt lover man ikke at gøre hvad man kan for at råde bod på hendes bekymringer!

Hvor glad bliver man ikke, da man hører, at sorgen ikke gjaldt andet, end at hun har en søster, der ligger syg i triste, grimme værelser, mens hun, ganske uforskyldt, skal leve i al denne pragt og herlighed! Hvor stolt er man ikke ved at være i stand til at love hende, at hun skal give sin søster al den hjælp, hun trænger til, ja, hvis hun ønskede det, skulle allerede i aften …

Å nej, ikke i aften. Det var tidsnok i morgen.

Og dermed er den sorg slukt. Hun glemmer den helt, og så begynder fremvisningen på ny.

"I den stol her," siger hun, "sidder man aldeles glimrende, og dér ved vinduet er der en udmærket plads til et sybord."

Ja, det er der. Man kan se for sig, hvor nydelig hun vil tage sig ud ved sybordet, men i det samme husker man noget, som man næsten havde glemt. Det er jo ikke noget rigtigt ægteskab. Det er kun et skin. Det hele er ikke andet end en leg. Engang

imellem ser det ud, som om hun tog det alvorligt, men man ved jo, hvor man har hende.

Der er kun én ting, man kan tillade sig: ikke at lade sig mærke med noget, før det er ganske nødvendigt, at lade legen vare endnu nogle timer, fornøje sig, ligesom hun fornøjer sig; gemme smerten dybt inde i hjertet og nyde øjeblikkets lykke.

Ja, på den måde kan man med samme glæde blive ved med fremvisningen, til tjeneren kommer og melder, at der er serveret.

Og er det ikke vidunderligt at byde hende armen og føre hende ind til et middagsbord, pragtfuldt dækket med fint porcelæn, med blinkende glas og skinnende sølvtøj, at sætte sig til bords med hende til en kongelig middag med otte retter, med vin, der gløder i karaflerne, med mad, der smelter i munden, mad, som man ikke mærker, at man spiser?

Og at gå helt op i den nydelse at sidde der sammen med en ung kvinde, som er alt hvad man elsker højest, som er klog og naturlig, som har et fint væsen, som er fuld af løjer, som kan le og græde i samme minut, som hvert øjeblik overrasker ved en ny indtagende egenskab?

Og det er måske også en lykke at blive revet ud af det alt sammen, netop da det begynder at stige en til hovedet, ved at gartneren, der i dag spiller herre på Store Sjötorp, kommer og melder, at alt er i orden til dansen i loen, men ingen vil begynde, før herskabet kommer til stede. Det er jo bruden og brudgommen, der skal føre bryllupsballet op.

En fornøjelig måde at holde bryllup på! Ikke mellem ens jævnlige, der måske er misundelige og kritiske, men blandt sine beundrende folk, der næsten betragter en som en guddom.

Først for en ordens skyld danse en gang rundt med bruden på det glatte logulv, men derefter lade de andre om dansen og sidde og se hende danse, se hende svinge sig med smede og møllere, med gamle mænd og halvvoksne drenge, hele tiden med samme gode humør. Hvor vidunderligt at sidde der og tænke på gamle eventyr og digte om elverpiger, der kom med i menneskenes dans og lokkede ungersvenden med sig ud i skoven! For når man følger hende med øjnene, som hun der svæver om i den arbejdsmærkede skare, da ser hun ikke ud, som om hun var skabt af almindeligt jordisk støv, men af noget finere og bedre.

Ja, at sidde der og ræddes, fordi minutterne svinder, til man omsider opdager, at nu er øjeblikket der, bryllupsdagen er forbi, livets tomhed og alvor begynder igen!

IV

Hvad Charlotte angår, så lød provstindens advarsel hele tiden for hendes øren: "Hold øje med din mand, min ven, hele dagen! Der er noget, han går og spekulerer på. Hold øje med ham!"

Hun havde også selv lagt mærke til de pludselige omslag i hans sindsstemning, fra munterhed til tristhed, og hun begyndte ikke nogen dans uden at se efter, om han endnu var i loen, og aldrig så snart havde en kavaler sluppet hende, før hun gik hen til sin mand og satte sig ved siden af ham.

Da hun var af dem, der havde øjnene med sig, havde hun lagt mærke til, da hun kom igennem staldgården på vejen ned til loen, at den lille kalechevogn, som Schagerström brugte på lange rejser, var trukket ud af vognskuret. Det forøgede hendes uro og skærpede hendes årvågenhed.

Mens hun dansede med kusken, gjorde hun et lille forsøg på at få at vide, hvad hendes mand havde for.

"Vi danser vel ikke for længe?" sagde hun. "Hvornår var det, jernværksejeren skulle rejse?"

"Tiden er vist ikke rigtig bestemt endnu, nådige frue. Men jeg har trukket vognen frem og lagt seletøjet på hestene. Jeg kan være parat i et øjeblik."

Så, nu vidste hun, hvad hun havde at rette sig efter! Men da hendes mand endnu sad ganske rolig i loen og talte med en af sine folk, fandt hun det klogest ikke at lade sig mærke med noget. "Det har rimeligvis været hans mening at rejse sin vej i aften," tænkte hun, "men måske har han skiftet sind. Han har opdaget, at jeg ikke er så slem, som han troede."

Men lidt efter, da hun netop ville sætte sig ned efter en meget lang polskdans, så hun, at han var borte. Udenfor var det mørk nat nu, og den store lo var kun dårligt oplyst af et par lygter, men hun var straks sikker på, at han ikke var der. Hun så sig uroligt om efter kusken og tjeneren. De var også borte.

Hun kastede sin mantille om sig, gik hen til nogle unge, der stod i den brede lodør for at svale sig efter dansen, sagde et par ord til dem og gled så stille og ubemærket ud i natten.

Fremmed som hun var på gården, vidste hun knap, hvorhen hun skulle styre sine skridt for at komme op til hovedbygningen. Men et lille stykke borte så hun skæret af en lygte og gik i den retning. Da hun kom nærmere, så hun, at lygten stod på jorden uden for stalden. Kusken var ganske rigtigt i færd med at spænde for. Han havde trukket hestene frem.

Charlotte listede sig hen til vognen uden at blive set. Hun vidste, hvad hun ville gøre; når kusken et øjeblik vendte ryggen til, måtte hun se sit snit til at lukke vogndøren op og stå ind i kalechen. Når så vognen kørte op for trappen og Schagerström steg ind, skulle hun nok lade ham vide, hvad hun mente om sådan et flugtforsøg.

"Hvorfor taler han ikke ud med mig om det, der piner ham?" tænkte hun. "Han er jo undselig som en dreng."

Men inden det lykkedes hende at udføre sin plan, var kusken færdig. Han hængte tømmerne over forskærmen, tog kuskekappen, som han havde liggende på bukken, og slog den om sig. Han skulle lige til at springe op på sin plads, da han åbenbart kom til at tænke på lygten. Han sagde beroligende: "Så, så, stille!" til hestene, gik hen, hvor lygten stod, slukkede den og stillede den ind i stalden.

Han kom naturligvis tilbage så hurtigt han kunne, men der var en i nærheden, som var endnu hurtigere end han. Lige idet han lukkede stalddøren, lød der et piskesmæld. Et opmuntrende råb satte hestene i gang, og så gik det ud ad gårdporten, som kusken havde været så forsynlig at lukke op, og ned ad alleen. Vognen forsvandt i nattens mørke. Man hørte kun rumlen af hjul og trampen af hestehove.

Hvis en kusk nogen sinde har løbet hurtigere end sine egne heste for at komme op på gården og melde sin herre, at der var en fordømt knægt, som havde dristet sig til at springe op på hans buk og køre væk med hans vogn lige for næsen af ham, så udførte nu kusk Lundman på Store Sjötorp den bedrift.

I forstuen stod Schagerström og husholdersken, der sagde, at den unge frue var ikke til at finde. "Jernværksejeren bad mig

sige hende, at jernværksejeren ikke kunne være længere nede i loen, men at hun endelig måtte blive ved at danse så længe hun havde lyst, men da jeg ville gå hen til hende, så ..."

Kusken kunne ikke lade hende tale ud. Han havde vigtigere efterretninger. "Hr. jernværksejer," begyndte han.

Schagerström vendte sig om til ham.

"Hvad går der af dig?" sagde han til kusken. "Du ser ud, som om nogen havde stjålet dine heste."

"Det er lige det, de har gjort, hr. jernværksejer."

Han fortalte, hvad der var sket.

"Men det er ikke hestenes skyld. De var aldrig løbet fra mig, hvis der ikke var krøbet en op på bukken. Kunne jeg dog bare begribe, hvem der har dristet ..."

Mere fik han ikke sagt. Schagerström teede sig ganske forbavsende. I kuskens og tjenerens og husholderskens nærværelse sank han ned på en stol og skoggerlo ad deres forfærdelse.

"Nå, så I kan ikke tænke jer, hvem der drister sig til at stjæle mine heste!" lo han.

De tre tjenestefolk så på ham.

"Vi må have fat i tyven," vedblev han, da latteranfaldet var gået nogenlunde over. "Sadl hurtigt tre rideheste, Lundman! Gå med og hjælp ham, Johansson. Og vil De for en sikkerheds skyld gå op ovenpå, jomfru Sällberg, og se, om fruen skulle være der."

Husholdersken forsvandt op ad trappen, men kom øjeblikkelig tilbage med den besked, at fruen ikke var deroppe.

"Å Gud, hr. jernværksejer, der kan da ikke være sket en ulykke!" sagde hun.

"Det er, som man tager det, jomfru Sällberg. Læg mærke til, hvad jeg siger! Hidtil har vi rådet os selv her på Store Sjötorp, men nu har vi fået en husbond over os."

"Ja, det skal vi bare være glade ved, hr. jernværksejer."

Hvorpå Schagerström, den rige Schagerström, klappede det gamle menneske på hendes fede skuldre, svingede hende en gang rundt og råbte:

"De tager Deres skæbne med den rette hengivenhed, jomfru Sällberg. Gid jeg må kunne gøre det samme!"

Så skyndte han sig ud for sammen med kusken og tjeneren at sætte efter flygtningen.

Lidt efter var det hele besørget. Den bortrømte skønne sad fanget i det ene hjørne af vognen med Schagerström ved siden af sig. Lundman havde sat sig op på bukken og kørte ganske langsomt op til gården, mens tjeneren Johansson trak afsted med ridehestene.

Charlotte havde vel kørt en halv mils vej i rask trav, men så kom hun til nogle vældige bakker. Skønt hun knaldede med pisken, kunne hun ikke formå hestene til stærkere fart end skridt, og så måtte hun ærgerlig nok give fortabt.

En lille tid var der stille i vognen, men så spurgte Charlotte:

"Nå, hvordan var det så?"

"Det var overvældende," sagde Schagerström. "Nu forstår jeg, hvordan en hustru må være til mode, når hendes mand flygter."

"Det var det, jeg ville have," sagde Charlotte.

Et øjeblik efter følte Schagerström et fast greb om skulderen.

"Du skaber dig bare. Du ler. Du troede slet ikke, jeg havde i sinde at løbe min vej."

"Min elskede," sagde Schagerström. "Det eneste rigtig glade øjeblik, jeg har haft i dag, det var, da Lundman kom og fortalte, at du havde stjålet mine heste."

"Hvorfor det?" spurgte Charlotte lidt kort.

"Så kunne jeg se, min elskede, at du ikke ville lade mig rejse."

"Det tænkte jeg slet ikke på," udbrød Charlotte. "Men nu har hele landsbyen ikke gjort andet i hele tre uger end tale om mig, og var du nu rejst din vej ..."

"Ja," sagde Schagerström. "Jeg kan nok forstå, at det var ikke til at holde ud."

Han lo af kærlighed og glæde, men et øjeblik efter sagde han med en dybt alvorlig stemme:

"Min elskede, lad os dog engang tale ud med hinanden! Sig mig, om du forstod, hvorfor jeg ville rejse min vej netop i aften?"

"Ja," sagde den unge pige med fast stemme, "det forstod jeg."

"Hvorfor forhindrede du mig da i det?"

Charlotte tav. Han ventede længe på svar, men tavsheden blev ikke brudt.

"Når vi kommer hjem," sagde ægtemanden, "vil du i dit sovekammer finde et brev fra mig. I det brev siger jeg dig, at jeg ikke vil benytte mig af, at omstændighederne har kastet dig i armene på mig. Jeg ønsker, at du skal have din fulde frihed. Du behøver ikke at betragte vort giftermål som andet end et skinægteskab."

Han tav endnu engang for at vente på svar, men der kom intet.

"I det brev siger jeg også, at jeg som bevis på min kærlighed og for at gøre lidt godt igen af al den lidelse, jeg har voldt dig,

agter at overdrage dig Store Sjötorp til arv og eje. Når den lovlige skilsmisse mellem os har fundet sted, vil det glæde mig at vide, at du har dit hjem her, hvor alle mennesker allerede elsker dig."

Igen en lang pause, men Charlotte svarede ikke et ord.

"Dette lille eventyr rokker ikke i nogen henseende hvad der står i brevet," vedblev Schagerström. "Jeg misforstod det i begyndelsen. Nu forstår jeg, at det bare var et puds, du spillede mig, for ikke igen at blive udskreget i landsbyen."

Charlotte rykkede lidt nærmere, så mærkede han hendes varme åndedræt på sin kind, til sidst hørte han hende hviske sig ind i øret: "Det dummeste fæ, der går på Guds grønne Jord."

"Hvad behager?"

"Skal jeg sige det én gang til?"

Han lagde pludselig sin arm om hende og drog hende til sig. "Charlotte," sagde han, "du kommer til at tale. Jeg må vide, hvad jeg har at rette mig efter."

"Nå ja," sagde hun i en lidt tvær tone, "det er ikke særlig morsomt at fortælle, men det vil måske glæde dig at høre, at i går, omtrent ved denne tid, slog Karl-Artur min kærlighed ihjel."

"Gjorde han?"

"Han dræbte den. Han var sagtens træt af den. Jeg tror næsten, han gjorde det med velberåd hu."

"Min elskede," sagde Schagerström. "Lad Karl-Artur være den, han er! Tal om mig! Om også din kærlighed til Karl-Artur er død, så følger jo ikke af det ..."

"Nej, naturligvis ikke. Å, når du bare ikke skulle have så lange forklaringer!"

"Du ved jo bedst, hvor dum jeg er."

"Ser du," sagde Charlotte langsomt og eftertænksomt, "det er meget mærkeligt. Jeg elsker dig ikke, men jeg kan godt lide at være sammen med dig, jeg føler mig tryg hos dig. Jeg kan tale med dig om alting, jeg kan bede dig om alting, jeg kan spøge med dig. Jeg har en rolig og hyggelig følelse, som om vi havde været gift i tredive år."

"Som provsten og provstinden omtrent," indskød Schagerström med en vis bitterhed.

"Ja, omtrent sådan," vedblev Charlotte i samme eftertænksomme tone. "Det er du måske ikke tilfreds med, men jeg synes, det er et meget smukt resultat efter en eneste dag. Jeg synes, det er rart, at du sidder ved siden af mig i vognen, og at du følger mig med øjnene, når jeg danser. Jeg synes, det er rart at sidde til bords med dig og at bo i dit hus. Jeg er dig taknemmelig, fordi du har taget mig bort fra alt det forfærdelige. Store Sjötorp er henrivende, men jeg ville ikke bo der en eneste dag, når du ikke var her. Jeg kunne slet ikke forsone mig med, at du ville flygte fra mig. Men alligevel … Hvis det, jeg følte for Karl-Artur, var kærlighed, så er dette ikke kærlighed."

"Men det kan blive det," sagde Schagerström stille, og man kunne høre på stemmen, at han var bevæget.

"Måske det kan," sagde Charlotte. "Og nu skal jeg sige dig noget. Jeg tror ikke, jeg ville have noget imod, at du kyssede mig."

Schagerströms rejsevogn var et udmærket køretøj. Den rullede henad vejen uden at støde eller ryste. Den unge

jernværksejer kunne benytte sig af den tilladelse, han havde fået.

Om "Charlotte Lövenskjold"

Forfatter: Selma Lagerlöf (1858-1940).
Org.udgave: Selma Lagerlöf: *Charlotte Löwensköld*. Albert Bonniers Förlag, Stockholm 1925.
Denne udgave baseret på: Selma Lagerlöf: *Charlotte Lövenskjold*. Gyldendalske Boghandel – Nordisk Forlag. København 1925.
Oversætter: Elizabeth Grundtvig (1856-1945).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Motiv efter "Papercuts" by PeHaa.

ISBN 978-87-7628-233-2
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-465-8 (Ølstykke 2016).

© 2025 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk